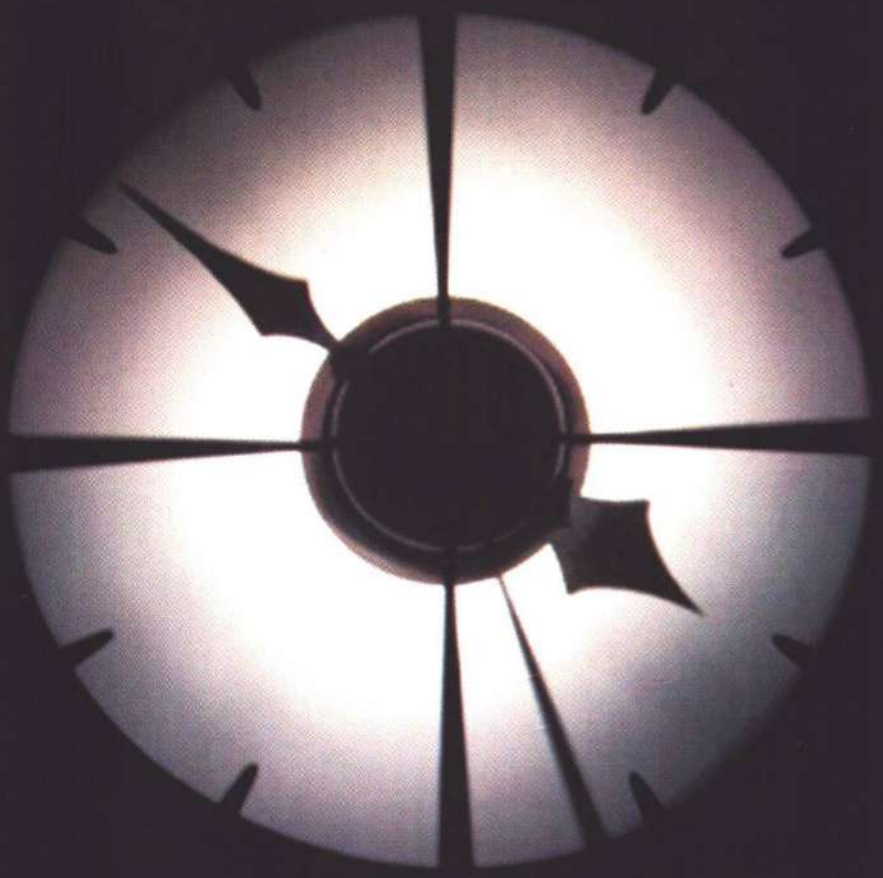
MEHMET ALİ ESER

TARİHSEL ÇIKIŞINA TERSLEŞMEDE ÖRGÜT ÖYKÜSÜ

TKP/ML

KARDELEN YAYINCILIK

KARDELEN YAYINCILIK

MEHMET ALİ ESER

TARİHSEL ÇIKIŞINA TERSLEŞMEDE ÖRGÜT ÖYKÜSÜ: TKP/ML

TARİHSEL ÇIKIŞINA TERSLEŞMEDE ÖRGÜT ÖYKÜSÜ

T K P / M L

MEHMET ALİ ESER

Mehmet Ali ESER

Tarihsel Çıkışına Tersleşmede Örgüt Öyküsü: TKP/ML

Kardelen Yayınları

1. Baskı: Haziran 2018

Redaksiyon-Sayfa Düzeni
Elif Varlıkcan

Kardelen YAYINLARI
Katip Mustafa Çelebi Mah. Tel Sokak No:18/3 Beyoğlu /İSTANBUL
TEL : 0212 243 88 15

BASKI: Ezgi Matbaacılık
Çobançeşme Mah. Sanayi Cad. Altay Sok. No: 10 A- Blok Yenibosna-İSTANBUL
TEL : 0212 654 94 18

ISBN : 978-605-67609-0-7
Sertifika No: 35715

İÇİNDEKİLER

Yayınevinden 8

Önsöz 9

TKP/ML NİN KURULUŞ ÖNCESİ TARİHSEL SÜRECİN KISA BİR ANIMSANMASI

Çin, Büyük Proleter Kültür Devrimi İle İkinci Kez, Sadece Dünyanın Ezilenleri Açışından Değil, Ezenleri Açısından da Tüm Dikkatlerin Merkezindeydi. 16

Evrensel Özgünleşiyor.. 17

Her Dumanın, Üstünde Yükseldiği Bir Enerji Vardır; Ateşe İhtiyaç Duyan, Dumanın İzinde Ona Ulaşır! 18

TKP/ML'NİN TARİHSEL ÇIKIŞ ZEMİNİNE YABANCILAŞMASININ; İDEOLOJİK, SİYASAL, ÖRGÜTSEL, HUKUKSAL, FELSEFİ NEDENLERİNİN MUHASEBESİNE GİRİŞ

I. BÖLÜM

TARİH SAHNESİNE ÇIKIŞ TEZLERİNİ DONDURAN BİR SİYASAL HAREKET, KENDİNİ TANIMLADIĞI NİTELİĞE UYGUN KALAMAZ

1978 I. Konferansı'na Kadar ki Süreciyle ML Bir Parti Değil, Marksist-Leninist Kadroların Parti Hareketidir. 25

Yenilginin Bilinçaltı Korkusu Depreşen Çıkış; "Koordinasyon Komitesi" ... 30

ML Hareketin Partileşmesinin Tarihi I. Konferans'tır. 34

I. Konferans İradesi Kongre Gücünde Bir İradedir. 36

ML'de Bilim İle Dogmatizmin İlk Ciddi Çatışması Ve Dogmatizmin Önderliği Kafeslemesinin İlk Ciddi Hamlesinin Adı: GSHD 38

I. Konferans Önderliğinin Kırılma Noktası Ulusal Sorun Dinamiğini Es Geçmesi, Sapması İse, Stratejiye İlişkin Görevleri Ortada Bırakmasıdır 45

ML'yi Geriye Çeken Sınıfsal Kimlik Kır Küçük Burjuvazisinin Dogmatik Kişiliğidir 50

Kır Küçük Burjuva Tabakanın ML Örgütlülüğündeki Nicel Etkinliği Siyasal Hattına Uygunken, İdeolojik Çizgisindeki Baskın Durumu ML'nin Tarihsel Çıkış Amacına Aykırıdır 53

ML de Dogmatizm, Çizginin İktidarını, İktidarda Mülkü Tanımladı:
ML, Onu Sahiplenenlerin Kavrayışında Devrimin Silahı Değil,
Önderlik İktidarının Mülkü Olarak Algılandı.....55

Olağanüstü Koşullarda Olağan Gündemle Toplanan II. Konferans;
İkinci Kez ML'nin Yenilgisine Davetiye Çıkarmıştır.....57

"İnsanlık Kendi Önüne Ancak Çözüme Bağlayabileceği
Sorunları Koyar (Marks).....60

"Tüm Savaşların Temel Yasası, Düşmanı Yenmeyi Kendi Güçlerini
Koruma Stratejisi Üzerinden Gerçekleştirmektir" (MAO).....63

II. Konferans ML'nin Nesnel Gerçeklikten, Somut Koşulların Tahlili
Üzerinden Hayat Bulması Olanaklı Olan Sınıf Mücadelesinin
Çelişmelerini Tanımlamaktan Kopmuştur.....68

ML Tarihinde Örgütsel Ayrılıkların Kendi Amacı
Dışında Ürettiği Tuzaklar Ve II. Konferans
Önderliğinin Öznelciliğinde Yurt Dışı Kopuşunun Etkisi.....72

II. Yenilgiden Çıkış: 'Doğu', Güneşin Doğduğu Yönün Adı
Olsa da; Ufukları Her Zaman Kızıla Kesmez!.....78

1987 DABK Ayrılığı: 12 Eylül'ün Ön Günlerinde Kopan
GKK Grubunun İdeolojik Siyasal Eğilimleriyle Hesaplaşmayı
Erteleyen ML'nin Önüne Gelmiş Bir Faturadır.....85

III. Konferans: Bir Kez Daha Örgütün Toparlanması Çelişmesini Çözmek!...88

III. Konferans, ML'nin Hukukuna Uygun Bir
Örgütlenme Olarak, Meşru Ve Örgütsel Rotası Doğruydu.....89

Sınıf Mücadelesinin Ağır Bedellerinin III. Konferans Düşüncesinde de
Bir Sıçramaya Yol Açmadığının İlk İşareti, Yenilgiyi
Değerlendirmede ki Öznelciliğini Sürdürmesinde Ortaya Çıkar.....90

ML, Siyasi Düşmanının Örgüte İlgisini "Unutkanlıktan Gelmenin"
Bedelini "Tuzla" Ve "Hasanpaşa" Katliamları İle Ödedi.....93

III. Konferans, Silahlı Eylemi Önderliğin
"Başarısına" Adamak Odaklı Örgütledi.....95

III. Konferans'ın DABK Ayrılığına Yaklaşımı: Evden Kaçan Çocuğun
Asiliğinin Tolere Edilerek "Eve Geri Çağrılması" Çabasıdır.....96

ML'nin DABK Ve KONFERANS Olarak Tanımlanan
Her İki Kanadı da, Teorik Kabulleriyle Ters İlişkidedir.....97

Birliğe Giden Yolda Ortak Hedef: Olanak Ganimettir! 100

Birleşmek İçin Olmazsa Olmaz Olan "Neden Ayrıldık" Sorusuna Cevabın ve Birleşme Kararına Varılırken ki Taahhüdün Unutulduğu Yer: 1 OPK 104

Birliğe Giden Yolda Yolsuzluk Var! 106

"Tuttuğunuz Şey Sizi Şekillendirir!" (Marks) 108

"KONFERANS Kanadı" Önderliğinin Birlik İsteği, Girdabına Girdikleri Yozlaşma Nedeniyle Örgütü Yönetemez Hale Gelmiş Olma Gerçekliklerine "Birlik" İşiyle Örtü Bulma İhtiyacıdır. 113

I. OPK; DABK Ve KONFERANS Kanadının Önderliğine Yerleşen İki Faydacı, Tasfiyeci Kliğin Birbirlerini Alt Etme Hedefinde, Birbirlerini Derli Toplu Yokladığı Son Analiz Sahasıdır. 118

Yanlış Bir Başlangıçla Doğru Bir Sonuca Varmak Olanaksızdır! 122

Ayrılığın İlk Öncü Atışları 93 Sonbaharında Yapıldı 123

Doksan Dört Ayrılığı; "Darbe" Mi, "Hizip Mi"? 124

II. BÖLÜM
HUKUKSAL TEMEL

ML'de Özgür İradenin Açılmaz Kilidine Dönüştürülen KONGRE Sorunu, ML'de Ayrılıkların Temellerinden Biridir 131

Bilimden Dogmaya Dönüşümde İlk Tetikleyici; "Koordinasyon Komitesi" 133

ML'nin Kuruluşuna Dair Öyküyü Gerçekle Buluşturmak Ve ML Hareketin Muhasebesinde Kongre Sorununu Diğer Pek Çok Sorunun Kaynağı Olarak Görmek 137

Nedenleri Tanımlanmaksızın, Defalarca Savsaklanmış Bir Görev Olarak Kongreyi Yapmama, Tüm Konferanslarca Tekrar Edilmiş Tüzüksel Bir Suçtur. 141

ML'nin Kongre Kavramında Betimlediği Şey İkinci Bir Kaypakkaya Gelene Kadar Beklemektir! 142

Sistemin Dışına Çıkmakla Bilimsel Seviyeye Ulaşan KAYPAKKAYA, "Mirasçısı" ML Tarafından Onun Ulaştığı Seviyenin Bekçisi Yapılmıştır! 146

III. BÖLÜM
SORGU VE TUTSAKLIK POLİTİKASI

ML'nin Muhasebesi Bağlamında "Hapishane Politikaları" Ve İşkencelerde Ve Tutsaklık Şartlarında 'Direnme Ve Çözülme' İlişkisini Kavramak 153

İşkencenin Kurumsal Bir Politika Olarak Uygulanması; Direnişi De Kurumsallığa Çiviler! Hazırlığı Politik-İdeolojik Olanlar İşkenceden Zaferle Çıkarlar..... 155

Kurucu Önderi Olan İ. Kaypakkaya İşkencede Ser Verip Sır Vermemişken, ML'deki Çözülmeyi Açıklayabilmek 158

Sorunu Bir de ML İle Siyasal Determinizm İlişkisinde Tanımlamak..... 161

Örgütlü Kişinin Tutsaklık Koşullarında Ortaya Koyduğu Tutum, Örgütün İz Düşümüdür..... 166

Direnme Ve Çözülmeyi Ele Alıştaki Öznelcilik ML'nin Örgüt Politikasında, Direnenlerin Örgütün Yönetilmesinde Uyguladığı Tarzı, Çözülenlerin Yarattığı Sonuçlar Ölçüsünde Yıkıcı Ve Tasfiyeci Hale Getirdi..... 169

Kendiliğindenciliğin Hapishanelerde Ürettiği Arızalı Ürünün Adı: Klikçilik Ve Tasfiyecilik..... 170

Bu Başlık Atındaki Değerlendirmeyi Bitirirken, Bir Paragrafa Daha İhtiyaç Var!..... 174

IV. BÖLÜM
FELSEFİ TEMEL

ML' nin Felsefi Temelindeki Öznelliği Besleyen; ML'nin Tarihini "Ayrılıkların Tarihi" Yapan Ve İki Çizgi Mücadelesinin Bilimsel Kavranışını Ve Uygulanmasını Zaafa Uğratan Sorunlu Üç Kavram: "Bir İkiye Bölünür"ün Sonsuz Bir Süreç Olarak, "Yadsımanın Yadsınması" ve "Tez-Antitez"in de Yok Hükmünde Sayılması Algısının Düzeltilmesi Üzerine..... 177

"Bir İkiye Bölünür, İki Birleşip Bir Olmaz" Tezi Tek Yanlı, Öznel Bir Bakış açısı Ve ML'deki Sonuçları Sekterdir. 178

Yaşamın Ve Maddenin Gelişme Sürecinde Gözlemlenen Bu Gerçekliğin Tek Yanlı Ve Dogmatik Kabulünün ML'ye Diyeti..... 182

"Mutlaklık" Ve "Mükemmeliyet" Diyalektik Yöntemi İnkâra Götürür..... 183

Mao'ya Ait Bu Şiarın, Maoizm'in Bütünlüğüyle Çelişmesini Görmek 184

Tek Yanlı ve Özensiz Olarak Maoizm'in Mirasına Sızan Bu Şiar, Kaygı Zemininde Hayat Bulmuştur. 186

Zihinsel Karmaşanın Nedeni: Şimdiye Dek Tanımlanamamış Bir Özelliği Olarak, Çelişmenin İşlevi ya da Temel Yasası "Çelişme" Olan Diyalektiğin, Diyalektiği! 188

"İki Birleşip Bir Olmaz" Yanlış Tezi, "Yadsımanın Yadsınması"nı Göremeyen Gözün Kaçınılmaz Sentezidir. 190
Öznenin Faaliyeti Tez- Antitez, Analiz Ve Sentez Süreciyle İlk Hareketini Tamamlar. 192
Tez Ve Anti-Tezi Atlayarak Tanımlanacak Bir "Analiz", Özneyi Atlayarak 'Ruh'la İşe Başlamaya Benzer. 193
Analiz Ve Sentezden ML'nin Anladığı Şey: Kendine Katmayı Tasarla, Katılmak Asla! 196
Her Düşünce ve Kuram Üretildiği Koşulların Tarihsel Kültürünün ve Halkın Geleneksel Anlama Biçiminin İzlerini Taşıyarak Nesnelleşir ve Doğruluğu Oranında Da Evrenselleşir. 197
ML'nin Felsefi Ve İdeolojik Çizgisindeki Kırılmanın Tespitini Yaptığımız Üçüncü Adres, Onun, Mao'nun, "Yadsımanın Yadsınması Diye Bir Şey Yoktur, Olumlama-Yadsıma-Olumlama-Yadsıma Vardır…" Yaklaşımını Olduğu Gibi Kabul Ettiği Yerdir. 200
Resmi Tümüyle Gömek İçin 201
Dogma Bilimi Düzeltir Mi? 204
"Varlık" Diyalektiğe Uygun Olmadan Var Olabilir mi? 205
MKP I. Kongre ile ML'nin Bilimselliğe Yaklaşımları: "Ben Bir Şeye Bilimsel Diyorsam; Bilimseldir!" 206
Yadsımanın Yadsınması Kanunu Vardır Ve "Diyalektiğe Uygundur"! 207
Şabloncu Maoizm Savunuculuğu Marksist-Leninist Teoriden Uzaklaşmaktan Beslenir 210
Mao'nun Yadsımanın Yadsınması Yasasını Yok Saymadaki Yanılgısı, Verdiği Toplumlar Örneğinde Saklıdır. 212
Mao, Aynı Konuşmasında Sentez'in Sözünü Ederken 'Tez, Anti-Tez'i Devre Dışı Bırakarak "Yadsımanın Yadsınması'nın Olmadığı"na Kanıt Sunmayı Tasarlamış Gibidir! 216
Bir Kez Daha Yadsımanın Yadsınmasını Tanımlayalım 219
Yadsımanın Yadsınması, Diyalektiğin İkili Halinin Maddede Bulduğu Biçimin İkiliği; Çelişkinin Çelişik İşlevini Tamamlama Evresi Olarak, Maddenin Yabancılaşma Üzerinden Daha Üst Bir Seviyede Kendini Yeni Baştan Olumlamasıdır! 219
DİPNOTLAR 221
KAYNAKÇA 228
KISALTMALAR 230

YAYINEVİNDEN

DAHA önce çeşitli eserleriyle okuyucuyla buluşan Mehmet Ali Eser, Kaypakkayacı hareketin geçmişinden yakın tarihe kadar olan bir dönem hakkında yeni bir çalışma sunuyor.

Bu çalışmasında, ideolojik-siyasi-örgütsel olarak Kaypakkayacı hareketin belli bir sürecini kendi bakış açısıyla muhasebe etmekte, eleştiri ve değerlendirmelerde bulunmaktadır. İrdelediği sorunları felsefi zeminde ele alarak, felsefeye dönük tartışmalar da yürütmektedir.

Kitaptaki değerlendirmeler hakkında bir sorumluluk taşımamaktayız. Kitapta yürütülen eleştiri ve yapılan değerlendirmeler doğrudan yazara ait olup, yayınevimizi bağlamamaktadır.

Felsefe konusunda yürütülen eleştiriler veya ileri sürülen görüşler tamamen Mehmet Ali Eser'in kişisel görüşleri olup, yayınevimiz tarafından benimsenmemektedir. Yayınevimiz, Eser'in felsefe zemininde yürüttüğü eleştirilerin tersine, bu konuları Mao yoldaşın felsefi katkıları olarak görmektedir. Yine eleştiri ve değerlendirmeye tabi tuttuğu sürece ait görüşler de yazara aittir. Kaypakkayacı hareketin parçası olan siyasi kurum, bu konu hakkında, tarihi muhasebe belgelerinde görüşlerini ortaya koymuştur.

Yazarımızla ayrıntılı bir münakaşaya girmeden, çalışmasının ilgili değerlendirme ve eleştirilerini paylaşmadığımızı belirterek, katılmadığımız bu eleştiri ve değerlendirmelerin sevgili Eser'e has olup yayınevimizi bağlamadığını tekrardan vurgulamak isteriz.

ÖNSÖZ

ELİNİZDEKİ bu çalışma, bugün de isminin anılması yasak olan ve ortaya koyduğu görüşleri ortaya konulduğu zamanda Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri ile sömürge ve bağımlı ulus ve halkaları kendi kaderlerini tayin etme sorununa yaklaşımlarıyla sistemden tartışmasız bir devrimci kopuş önererek kabul gören İbrahim Kaypakkaya'nın siyasal çıkışını; o'nun, devlet iradesiyle katledilmesi sonrasın da sahiplenen TKP/ML'nin kuruluşundan 1994 yılına kadar ki sürecinin bir muhasebe çalışmasıdır.

Bu çalışmanın ilk fikri 2007 yılında kolektif bir çalışma olarak düşünülmüş ve başlandığı tarihe kadar getirilmesi tasarlanmışken, burada değerlendirilmesi anlamlı olmayan nedenlerden ötürü, her ikisi de başarılamadı. Çalışma belirmeye başladığı andan itibaren ortaya çıkan; "Kaypakkaya"dan uzak düşmüş bir örgütün tarihiyle uğraşmanın gereksiz bir çaba olduğu" direnci ve bu çalışmada "felsefi temel" başlığı altında ortaya konan görüş ve hipotezlerin bir iradeye dönüşemeyeceğinin ortaya çıkması, bu çalışmayı bireysel sorumlulukla çerçeveledi. Kolektif bir iradenin oluşamaması nedeniyle bekletilen ve elinizdeki haliyle altı yıl önce bitmiş bu çalışmayı ancak şimdi bireysel olarak siz okuyucuya ve tarihe bırakmaya karar verebildim. Yine de not etmekten sorumluk duyduğum bir husus vardır: Ömrü kısa sürmüş olan Devrimci Dönüşüm dergisinin internet sitesinde yayınlanmış olan ve bu çalışmanın I. bölümünde yer alan bir kısmı,

orada olduğu gibi burada da sınırlı kolektif bir katkıyı içermiş olarak elinizdedir.

Biliyorum ki bu kısa önsöze rağmen yine de "bu çalışma neden bugüne kadar ki sureci de içerecek merhaleye getirilemedi" ve/veya "devam edecek mi?" sorusunu soranlar olacaktır; hakları da vardır. Cevabım şudur. Bu muhasebe girişimini şimdiki zamana kadar getirmenin olanaklı olmadığı bu çalışmanın nokta konduğu tarihteki örgüt çatallaşmasının ciddi bir farklılaşma yaşamasıyla ilgilidir. 1994'de ikiye bölünen TKP/ML'nin kanatlarından biri ayrılıktan itibaren tarihe çok ciddi değişimler ve sonuçlar bırakarak yoluna devam etti ve 2002 yılında ise TKP/ML'nin tüm örgütsel tanımlamalarından feragat etse de o'nun siyasi-ideolojik temeli üzerinden kendini yeniden tanımladı ve Maoist Komünist Partisi (MKP) adını aldı. Daha da önemlisi (yeterli-yetersiz veya doğru-yanlış görülmesi bir yana) bütün bu değişimleri bir KONGRE hukuku ile yaparak TKP/ML'nin bugüne kadar kendini mahkûm ettiği hukuk zincirinden ve onun nedenlerinden biri olduğu dogmatizmden kurtararak düşünsel özgürlüğünün kapısını açtı. 1994'deki bölünmeden sonra TKP/ML adıyla yoluna devam eden kanat ise Kaypakkaya'yı sahiplenmek "yeterliliğiyle" örgütsel varlığını sürdürmektedir. Sadece bu durumun kendisi bile artık 1994'deki bölünmeden sonra bambaşka bir yoldan örgütsel varlıklarını sürdüren kanatların muhasebesini bir arada yapmanın olanaksız olduğunu verir. Yapılacaksa eğer -ki yapılmalıdır- bu değerlendirmeler her iki kanat için ayrı ayrı yapıldığında öğretici ve dönüştürücü sonuçlar verebilir; ama iki nedenden dolayı bunu ben yapamazdım. Birincisi her iki örgütün de dışındaki biri olarak beni aşan bir durum olduğu için; İkincisi de TKP/ML yönünden ortaya koyduğum değerlendirmeler benim görüş açımdan 1994 sonrasında da değişmek bir yana içerik ve nedenleriyle daha da ağırlaşmış olarak sürmekte olduğu için bu sınır makul bir sınırdı.

İmtina edersem eksik kalacak önemli bir noktada şudur. İlgili devrimci kamuoyunun da bildiği üzere MKP, 2013'de yaptığı III. Kongre ile Kaypakkaya'nın siyasal dokümanını tümüyle güncelleş-

tirmekle kalmadı, hem siyasal ve stratejik hattında yeni sonuçlara vararak kendini bu yeni sonuçlara göre konumlandırdı hem de enternasyonal proletaryanın devrimci deneyimlerinden dikkate değer sonuçlar çıkardı. Dolayısıyla bu çalışmada sözünü ettiğim eleştiriler MKP açısından III. Kongre öncesi belgeler üzerinden vardığım sonuçlardır. Uluşabildiğim kadarıyla III. Kongre belgeleri ile MKP, benim görüş açımdan Kaypakkaya'nın tarihsel çıkış amacını ve onun görüşlerini ortaya çıkaran metodu yeniden yakalayan bir merhaleye taşınmıştır. 1994'den III. Kongre sürecine kadar ki pratiğinin deneyimleri üzerinden kendisini sancılı bir çıkış sürecinde sınayan MKP III. Kongre çizgisini tanımlayan tarihsel çıkış zeminine sıçramalı bir dönüş yapmıştır. TKP/ML adıyla örgütselligini sürdüren kanat ise benim vardığım sonuçlar üzerinden de anlaşılacağı gibi TKP/ML isminin tasarımcısı Kaypakkaya ile yakınlığını verecek bir zemin bırakmamıştır. Bu bakımdan içinden geçtiğimiz süreç açısından Kaypakkaya'nın bir "mirasçısı" tarif edilecekse eğer bu MKP'den başkası olarak tarif edilemez görünüyor.

Tarihsel bir olgu olan siyasal bir örgütün önemli bir sürecinin muhasebesiyle siz okuyucuların karşısına elinizdeki bu belgeyle geldim. Nerdeyse yirmi yıllık bir zamana tekabül eden tarihsel bir süreç analizinde her şeyi bütün yönleriyle ele aldığım ve yüzde yüz doğru sonuçlara vardığım iddiasında değilim kuşkusuz. Siz okuyucunun sorumluluğu devreye girdiğinde her ne eksiklik varsa o tamamlanmış olacaktır. Söz sırası size geçtiğine göre, sesinize dikkat kesilmek sorumluluğu da benimdir artık: Dikkatle dinleyeceğim.

Mehmet Ali ESER

TKP/ML NİN KURULUŞ ÖNCESİ TARİHSEL SÜRECİN KISA BİR ANIMSANMASI

HENÜZ kuruluşunu tamamlayamadan ismi de netleşen, İbrahim Kaypakkaya'nın kendi tanımlamasıyla TKP/ML (Bundan itibaren teknik olarak daha kolay, olması nedeniyle (TKP/ML) kısaca "ML" Hareket veya ML olarak yazılacaktır.) "Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin eseridir." Dolayısıyla ML'nin ismen tanımlandığı o günün dünya ve Türkiye şartlarına göz atarken, Kaypakkaya'nın bu vurgusu, göz önünde bulunduracağımız önemli bir içerik olacaktır. Zira bu onun, sosyalizm biliminin üçüncü sıçrama evresini de kapsayan bir parti formunu hedeflediğine işaret eden bir vurgudur. Tasarladığı partinin program taslağı da olan "Beş Temel Belge"de görüldüğü üzere "Maoizm"[1] ve onun eseri olan halk savaşı stratejisi, demokratik halk devrimi, demokratik halk iktidarı ve Büyük Proleter Kültür Devrimi (BPKD) onun ideolojik doğrultusunu gösterir. Yakaladığı bilimsel metot aracılığıyla, siyasal sıçrayışı gerçekleştirdiği yerde, yerelin somut tahlilini de yapmıştır.

Osmanlının çöküş yılları ve TC'nin kuruluş süreci, sistemi inşası ve emperyalistlerle yapılan anlaşmaların analizi, Kürtler'in özgürlük arayışının tanımlandığı Kürt isyanları ve nihayet yaşadığı verili koşullarda, içinde bizzat köylülerin yer aldığı köylü-

lerin toprak işgalleri, 15-16 Haziran büyük işçi direnişi ile Kürdistan bölgesinde yürüttüğü örgütsel, siyasal faaliyetler içinde ulaştığı sonuçlar, Kaypakkaya ve kuruluşuna hazırlandığı partinin komünist taslağını oluşturmuştur. Bu gerçeklikten hareketle ML'nin kuruluşunu hazırlayan tarihi koşullara kısaca göz atarken, başlangıç noktası olarak halk savaşı stratejisinin ve demokratik halk devriminin zaferi olan 1949-50 yıllarından başlayarak tarihsel-siyasal bir özet yapmak gerekli oldu. Okuyucu yöntem konusundaki tercihimizi bu gerçeklik üzerinden değerlendirmelidir.

II. Emperyalist paylaşım savaşının bitiminden yaklaşık dört yıl sonra Çin halk kitlelerinin Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP) önderliğinde feodalizme, faşizme ve emperyalizme karşı yürüttüğü milli demokratik devrim mücadelesi Ekim 1949'da zafere ulaştı. Bu durum, Çin'i tarihsel gelişme sürecinde geride kalmış bir mevziden ileri sıçratarak dünyanın siyasal çelişmeleri üzerinde etki yapmaya aday bir halk cumhuriyeti kimliğine kavuşturdu. Asya kıtası adeta kızıl bir ışığa bürünmüştü. Çin Halk Cumhuriyeti'nin ilanı, aynı zamanda o günkü dünyanın en kalabalık nüfusuna sahip bir ülkenin emperyalist kapitalist sistemden kurtuluşunun da müjdesi olarak hayat buldu. Ne var ki, Çin halkı tepeden tırnağa barut kokan savaş atmosferinden çıkma "huzurunu" tadamadan ve otuz yıla yakın bir sınıf mücadelesi fırtınasından geçmiş olmasının da yarattığı ulus çapındaki tahribatı henüz gideremişken, Kore emperyalist ordularının işgaline uğradı. Bu da, Çin devrimci halkının bilincinde olduğu enternasyonalizm görevleri nedeniyle kendini yeni bir savaşla yüz yüze bulması anlamına geliyordu ki tereddüt de yaşanmadı.[2] Bu yüksek enternasyonal sorumluluk Kore'yi tümüyle özgürleştiremese de, onun hepten emperyalizmin kalesi haline gelmesini engelleyen büyük bir bedelle gerçekleştirildi. ABD emperyalizmi ise Kore'de, damağında istediğini alamamış olmanın verdiği huzursuz edici tattan kurtulamamışken, 1959'da okyanus içinden fırlayıp, burnunun dibine bir mızrak gibi düşen Küba Devrimi'yle irkilmişti. Bu devrimin kendine özgü özellikleriyle Latin Amerika halklarının ruhsal dün-

yasına yaptığı romantizm etkisi, ABD emperyalizminin okyanus ardında yaşadığı rehavete indirilmiş sarsıcı bir darbe olarak, onu yerinde oturmaz hale getiren yeni bir huzursuzlukla tanıştırdı ve saldırgan eğilimine şiddetli bir kamçı etkisi yaptı.

1954 yılında Fransız sömürgecilerini yenilgiye uğratan Vietnam, bir kez daha emperyalist bir işgalle yüz yüze kalırken, bu kez işgalci ABD emperyalizmi; direnişin kurmayı da Vietnam İşçi Partisi'ydi. İkinci kez işgalle yüz yüze kaldığında ne Vietnam halkı bu işgalin insanlığın o güne kadar gördüğü en vahşi işgal olduğunu, ne de işgalciler Vietnam halkının "insan-üstü" direniş ve yurtseverliğini bu boyutta ortaya koyacağını tahmin edemezdi; ancak ikisi de olmuştu. Emperyalist işgale karşı Vietnam halkı Ho Chi Minh'in başında bulunduğu Vietnam İşçi Partisi'nin önderliğinde insanlık tarihinin en destansı yurt savunmasını inşa etti. Direnişin Vietnam dışındaki etkisi çok boyutlu olsa da onun başardığı görevlerden en belirgini, ABD emperyalizminin işgalci politikasına karşı gelişen tepkiyi Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki sömürge ve bağımlı ulusların, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerine kazandırdığı ivme oldu. Vietnam devrimci ulusal kurtuluş mücadelesi, giderek Amerikan halkını da içine alan bir derinlik kazanarak emperyalizme karşı nefret duygusunu, dünyada anti-Amerikancı bir dalgaya dönüştürdü.[3] Ve nihayet ABD emperyalistleri 1975 yılında yenilgiye uğratılarak Vietnam'dan kovuldular.

1960 yılının ortalarına gelindiğinde ise Çin de büyük bir sosyal kasırga kopmuştu. Daha 1959 yılında "Yüz Çiçek Açsın Yüz Fikir Akımı Birbiriyle Yarışsın" sloganıyla etüdü yapılan bu yeni tipteki devrimin, şiarı "kitlelerin enerjisini serbest bırakmak" ve "insanların ruhlarını değiştirmek" iken, devrimin adı "Büyük Proleter Kültür Devrimi" (BPKD) olarak tanımlandı. BPKD, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin önderliğini ele geçiren modern revizyonist Kruşçev çizgisinin, sosyalist Çin toplumuna yapacağı muhtemel zehirli etkisine karşı, sosyalizm şartlarında sınıf mücadelesinin sürdürülmesinin özgün bir biçimi olarak hayat bu-

lurken, devrimi şartlandıran ideolojik hedef üç yıl öncesinde şu sloganda cümleleşmişti: "Dışarıda revizyonizme karşı çık, içeride revizyonizmi engelle!". Ne var ki Mao'nun tanımıyla "emperyalizmin bekçi köpeği" olan revizyonizmin söze, eleştiriye, ikna çabasına aldırdığı yoktu. Yapılacak şey bu teşhise denk düşmeliydi: "kitlelerin enerjisini serbest bırakmak!"

Çin, Büyük Proleter Kültür Devrimi İle İkinci Kez, Sadece Dünyanın Ezilenleri Açışından Değil, Ezenleri Açısından Da Tüm Dikkatlerin Merkezindeydi

Büyük Proleter Kültür Devrimi, tarihte o güne kadar benzerine rastlanmamış yeni tipte bir devrimdi. "Herşeyi kapsayacak şekilde" ifadesiyle hedefi belirlenen ve aşağıdan yukarıya doğru yeni baştan tasarlanan bu devrimin başında da yine Mao Zedong vardı. Sosyalist sistemin başındaki kişi olarak Mao; kendi devlet aygıtını "bombalaması" için kitlelere çağrı yapıyordu. 1949'da yeni demokratik devrimle konum değiştiren Çin, işçi sınıfı ve emekçi halkı, bu kez de yönetenlerin ideolojik konumlarını değiştirtmek üzere ayağa kaldırılmıştı. Mao'nun bu devrimdeki amacı, eskiye ait ne varsa ve eskimekte olan ne varsa bunların bilinçlerdeki iktidarına son vermekken, siyasal iktidar inşasını halk yığınlarının davranış kültürüne dönüştürmek üzerinden komünizm ideolojisini iktidarlaştırmaktı.

Diğer tüm devrimler gibi bu devrim de her türlü keyfiyetten uzak, tümüyle nesnel gerçekliğin ortaya çıkardığı, bir çelişmeyi çözmek amacıyla tanımlanmıştı. Zira tarihteki ilk sosyalist sistem olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde (SSCB) kapitalizme doğru bir geri dönüş süreci başlamıştı. Stalin'in önderliği döneminde Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin (SBKP) kimi siyasal yanlışlarının yarattığı zeminde "sessiz sedasız" semiren bu yeni tipteki sınıf, iktidarını bizzat SBKP içinde ilan etmişti. Tarihin ilerleyişine ket vuran bir talep olarak yeterlilik, huzur ve sessizlik diye de tarif edilebilecek bu çizgi, dünyanın siyasal statüsünde, herkesin bulunduğu mevzide sahip olduklarıyla yetin-

mesi ve birbirlerinin sınırına dokunmadan, "barış içinde bir arada yaşama"sını salık veriyordu. Sosyalizmin ana yurdu, Lenin ve Stalin önderliğinin büyük eseri SSCB, şimdi onun iktidarını ele geçirmiş olan bu bürokratik revizyonist klik tarafından dönüştürülüyordu. Bunu yaparken de, bu mirasın verdiği itibarın arkasına sığınmış olarak enternasyonal proletaryaya burjuvazi ve onun türevi gerici sınıflarla, bir arada ve barış içinde yaşamaları gerektiği öğüdünü veriyorlardı. Büyük Proleter Kültür Devrimi de, bu yeni tipteki burjuvaziye ve onun yeni tipteki ideolojik siyasal çizgisine karşı, daha önce benzeri olmamış yeni tipte bir devrimdi. Kültür Devrimi hedef ve amacını "her şeyi kapsayacak biçimde" tanımlamışken yerküre ardışık bir devinimle ayağa kalkmış Çin halkının sarsıcı ilerleyişini izliyor, sesini duyuyor ve etkilerini yaşıyordu. Kaypakkaya bu gelişmeleri dikkatle analiz eden ve evrenseli özgüle aktaran tek komünisti.

Evrensel Özgünleşiyor...

1960-1970 yılları arasındaki yıllarda bu sosyal kaynama Fransa'da dip dalgaya dönüşmüştü. 1967 yılının sonlarında kitlesel bir yaygınlık kazanan öğrenci eylemlerinin yer yer işgallere dönüşmesi, işçi sınıfının genç dinamiklerinin öncülük ettiği bir sınıf hareketini ortaya çıkardı. Grevler ve fabrika işgallerinin peş peşe patlaması, işçi ve gençliğin sokakları, okulları ve fabrikaları zapt etmesi bütün bir emperyalizm çağının en büyük işçi greviyle sonuçlandı. On milyonu aşkın işçinin bir ay boyunca yürüttüğü grev 1968 yılı yazında taleplerinin karşılanmasıyla sonuçlansa da, Fransa proletaryası ve devrimci halkı, bir kez daha bu mücadeleci tavrıyla tarihe not düşerek, sınıfın siyasal önderlik pozisyonundan geriye doğru çekildi. Ancak yaşanan bu büyük kaynamanın ortaya çıkardığı zengin mücadele biçimleri, hareketin olduğu her ülkede kaçınılmaz olarak bu enerjiye cevap olacak ideolojik-siyasal formasyonlarını da üretmeye zorladı. Bir yandan Avrupa merkezli küçük burjuva aydınların, emperyalist savaşların ve işgallerin ortaya çıkardığı dehşete karşı koyduğu tepkinin, emperyalizmin

doğasından koparılarak gençliğin zihin dünyasına "savaşma seviş" simgesel senteziyle sunulup sınıf mücadelesi zorunluluğu gevşetildi. Diğer yandan da Kruşçev revizyonizminin "barış içinde bir arada yaşama" politikasına sarılan Avrupa'nın köklü komünist partileri sistem içi arayışlarla girdikleri reformist yol (yolu) yeni bir kurtuluşmuş gibi sundular. Üniversite gençliği, Mao'nun Çin'de ortaya koyduğu devrimci çizgiden etkilenerek, el yordamıyla Çin tecrübesi üzerinden kendi ülkelerinde devrimci sonuçlara ulaşma arayışını büyütüyordu. Dünyanın değişik bölgelerinde patlayan ulusal ve sosyal kurtuluş mücadeleleri bu çelişmeyi yaşayan ve bunun çözüm öznesi olmaya aday olan pek çok ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de gerçek bir devrim için teoriyi, tarih perspektifini ve değişme tutkusunu yeni sentezlere ulaştırmak üzerinden gerçekleştirileceğini fısıldıyordu.

Kaypakkaya bu ikinci kategoridekilerin içinde ve sınıf mücadelesinin pratik atmosferinde durmaksızın düşünen, 'araştıran' inceleyen ve tartışan genç bir devrimci olarak yol arayanların önünde geliyordu. Zira Türkiye'de de kendi iç dinamiklerinin ve çelişmelerinin üzerinde tarihsel, siyasal, sosyal özgünlüğü içinde bir dizi gelişmeler olmuştu ve oluyordu.

Her Dumanın, Üstünde Yükseldiği Bir Enerji Vardır; Ateşe İhtiyaç Duyan, Dumanın İzinde Ona Ulaşır!

Başlangıç noktamız burada da 1950 yılıdır. 1950, dünyayı savaş alanına çevirip, 40 milyon insanın kıyımına sebep olan Alman faşizmine karşı mücadelenin devam ettiği süreçtir. Türkiye'de de bu tepki, yöneticileri Alman faşizmini Hitlervari bıyık bırakmak düzeyinde kopyalayan Cumhuriyet Halk Partisi'ne (CHP) karşı tutumda ortaya çıkar. Hitlerin iktidarı boyunca Nazizmin propagandasını yapan ve faşizmi uygulayan CHP hükümetine karşı halkın duyduğu nefreti iyi kullanan hâkim sınıfların Amerikancı kanadının yeni temsilcisi "Demokrat Parti" (DP), başarılı seçim oyunu ile hükümet olur ve halkın CHP'ye olan tepkisi nedeniyle on yıl hükümette kalma olanağını yakalar. Ancak DP, on yıllık

icraatı ile halkı ferahlatmak yerine Amerikan çıkarlarının temsilciliğini yapar. Türkiye'nin NATO' ya sokularak Kore'ye asker göndermesi halkın tepkisine neden olur. Düşüş eğilimi başlar. DP hükümeti "Sovyetler Birliği'ne yakınlaşmak" gibi son bir hamleyle durumu toparlamaya çalıştığında ise ABD emperyalizminin tedirginliğini kamçılar. Kemalist klik bu fırsatı kaçırmaz ve DP hükümeti 27 Mayıs 1960 yılında askeri bir darbe ile yıkılır.

1960 darbesi, TC devletinin kurucusu Kemalist faşist kliğin dokunulmazlığının Bayar-Menderes kliğince zorlanmasına karşı, geliştirdiği bir hamle olarak hayata geçirildi. Cumhuriyet tarihinin ilk ciddi klik çatışmasının ürünü olan bu darbenin ilk hedefi, on yıldır üst üste büyük bir kitle desteğiyle seçimleri kazanmaktan gelen güvenle, sistemin mevzilerine hamleler yapan Bayar-Menderes kliğinin ilerlemesini durdurmaktı. Bunu, parlamentoyu dağıtarak ve Bayar-Menderes başta olmak üzere kliğin önemli siyasal aktörlerini hapsettikten sonra, Menderes, Zorlu ve Polatkan'ı idam sehpasına yollayarak "başarmışlardı"! Ancak bu başarının sürdürülmesi, "alt edilenlerin" sahip olduğu kitle desteğinin gözetilmesi olmaksızın güvenli olamazdı. Hem işçi-köylü kitlelerinin kendiliğinden gelişen mücadelenin oluşturduğu baskıyla darbecilerin kitle desteğine duyduğu ihtiyacın çakışması, hem de darbeyle yakalanan "başarının" sürdürülmesi bir kitle desteğini gerekli kıldığından, darbeciler anayasaya koydukları ve aslında zehire batırılmış şeker işlevi yükledikleri kimi "demokratik" maddelerle kitleyi kazanmayı hedefledi. Bugün de hala tartışma konusu olmaya devam eden ve vurgusu "demokratik anayasa" algısı veren "60 Anayasası'nın özgünlüğü, halk hareketinin hızını durdurabilmek amacıyla halka verilmiş tavizler olmasıdır. Demokratik içerik taşıyan bu maddelerin, halkın örgütlenmesinde ve mücadelenin yükselmesinde psikolojik bir rol oynadığı gerçekliği olsa da, sonraları 68 kuşağının içinde ileri fırlayan bazı devrimci örgütlerin yanılgısına zemin oluşturdu. Ordunun "solculuğuna" dair ortaya atılan teorilerin dayanak noktası, darbecilerin anayasaya koyduğu bu maddelerdir.

Darbe sonrası süreçte, "Kurtuluş Savaşı" sırasındaki kısa dönem hariç, ilk defa sosyalist eserler yayınlanmış; halk içinde 'sol'a ve "sosyalizm"e karşı sempati gelişmeye başlamış; çeşitli derneklerin kurulması yaygın bir hal almıştı. Bu gelişmelerin yarattığı atmosferde, ezilenlerin kendilerini görece rahat ifade etmesinin getirdiği ortam, 1963 yılında Türkiye İşçi Partisi'nin (TİP) kurulmasıyla daha somut bir ifade kazanmış oluyordu. TİP'in, kuruluşundan iki yıl sonra yapılan genel seçimlerde parlamentoya 15 milletvekili sokması, işçi ve emekçilerin taleplerini daha yüksek bir sesle dile getirme olanağı sundu. Parlamentodaki temsil sayesinde TİP, emekçilerin talepleri uğruna yükselttiği mücadeleyi yaygın bir sahaya taşıdı. Türkiye'de yaygınlık kazanan işçi grevleri, Ege ve Trakya bölgelerinde gerçekleşen toprak işgallerinin yanı sıra, Vietnam, Kamboçya, Laos, Filistin gibi ülkelerdeki ulusal kurtuluş mücadeleleri ile büyüyen anti-emperyalist, anti-Siyonist mücadele nedeniyle gençlik de hızlı bir uyanış ve politikleşme atmosferine girmişti. 1968 yılına gelindiğinde, genel bir özgürlük talebi tüm dünyada sosyal bir olgu halini almışken, tepki Avrupa'da olduğu gibi Türkiye'de de gençliği özellikle ABD emperyalizmine karşı tavır üzerinden politikleşme sürececine soktu.

6. Filo'nun askeri personelinin Dolmabahçe'de denize geri gönderilmesi, kendiliğinden mücadelenin örgütü davet eden arayışların da kapısını araladı. Bu aynı zamanda hareket yasalarının doğallığı içinde kaçınılmaz bir yönelim ve merhaleydi. Sürekli gelişme gösteren sosyal hareketler kendiliğindenliğini bilinçte fark ettirdiğinde, pratik, kendisini özgürleştirecek teorik-örgütsel öncülük talep eder. İşçi ve köylülerin kendiliğinden gelişen ve birbirlerini daha ileri mevzilere taşıyan pratiğinin, özellikle üniversite gençliği üzerinde yarattığı yankı o güne kadar doğru kabul edilmiş teorik, siyasal kabulleri zorlamaya başlamıştı.

Başka bir deyişle teori-pratik çelişmesi, pratiği devrimci bir aşamaya sürükleyecek bir teorik, ideolojik tutarlılığın ihtiyacını dayatır olmuştu. Zira o güne kadar ülkenin gerçekliğine ilişkin

bilinen tüm doğrular egemen sınıfların sunduğu resmi tezlerden ibaretti. Yeni basılan okumaya yatkın kesime ulaşan Marksist klasiklerin ve dünyadaki devrim mücadelelerinin tecrübelerini içeren yayınların elde edilmesi, emekçi kökenli öğrencilerin aydınlanmasında bir sıçrama yaratıyordu. Bu incelemeler ve okumalar, resmi tezleri kuşku masasına yatırırken, Marksizm'in perspektifinden sorulmaya başlanan her soru, özgür iradenin tepesine çöken resmi tarihin kilitlerini parçalamaya kalkan çekiç işlevi görüyordu.

Kuruluşuyla ve parlamentoya 15 milletvekili çıkarmasıyla Türkiye İşçi Partisi, faşist Kemalist diktatörlük altında nefes alamaz hala getirilmiş çeşitli sınıf ve tabakalardan emekçi ve aydınların detaya önem vermeksizin aldıkları rahatlatıcı bir nefes gibiydi. Ne var ki, TİP'in gösterdiği başarılı parlamento hamlesinin yarattığı güven duygusunun işçi köylü ve öğrenci mücadeleleriyle birleşmesi, TİP'in hedefi ve programının, ortaya çıkan bu birbirinden farklı nitelikteki çelişmelerin devrimci tarzda çözümüne yetmediğini gösterdi. Hareketin yasaları yeni bir politik perspektifi acil hale getirmişti. İlk ayrışma Milli Demokratik Devrim (MDD) teziyle kendini gösteren kopuş oldu.

O güne kadar ki sınıf mücadeleleri, tarihinin gösterdiği tecrübeler, Türkiye gibi ülkelerde bu nitelikteki bir devrimin silahlı bir halk örgütlülüğü olmaksızın gerçekleşemeyeceğini gösteriyordu. MDD'ciler ise halkın silahlandırılması veya silahlı güçlerin kurulması yerine, sistemin ordusu içinde bulunduğunu varsaydıkları Kemalist "devrimci" subayların örgütlenmesi yoluyla yapacağını sanıyorladı. Bu yaklaşım en başta MDD'cilerin her devrimin temel sorunu olan siyasal iktidar denen şeyi kavramadıklarını gösteriyordu. Bu siyaset MDD'cileri sistem içinde tutarken, işçi köylü ve emekçilerin içinde örgütlenmelerini ve halkın devrimci iradesinin ortaya çıkmasını engelliyordu. Devrim adına istedikleri şey, devrimci her faaliyeti kanla bastırmış, sistemi kuran, savunan ve koruyan faşist ordunun Kemalist "sol" kliğinin yapacağı darbeye bel bağlamaktan öteye gitmiyordu. Yani TİP'e karşı

I. BÖLÜM

TARİH SAHNESİNE ÇIKIŞ TEZLERİNİ DONDURAN BİR SİYASAL HAREKET, KENDİNİ TANIMLADIĞI NİTELİĞE UYGUN KALAMAZ

1978 I. Konferansı'na Kadar ki Süreciyle ML Bir Parti Değil, Marksist-Leninist Kadroların Parti Hareketidir

HEM ilk girişin hem de bitişin en dolaysız ve tereddütsüz cümlesi olacak ilk sentez şudur: 1978 I. Konferansı'na kadar ki süreciyle ML bir parti değil, Marksist-Leninist kadroların parti hareketidir. Bu çıkarsamanın en kısa özeti de aşağıdaki dört paragraftır.

ML, kavramsal tanımlanışından 1978'de gerçekleştirdiği I. Konferansı'na kadar ki formuyla bir parti değil, Marksizm-Leninizm ve "Mao Zedong Düşüncesi"ne inanmış kadroların parti hareketidir.[4] Olgunun gerçekliğine bakıldığında siyasal yaşamdaki tüm zamanlar için söylenmesinden imtina edilmesi gereken gerçekliği de şudur ki; örgütsel açıdan bir parti formuna kavuştuğu bir süreç olsa da ML, gelinen aşamada Kaypakkaya'nın inşa ettiği zeminin epey uzağına düşmüştür. Buna rağmen kırk yıl boyunca yaşamda kalabilmişse, bunu da tarihsel süreçte MLM olduğu ge-

nel kabul görmüş olan Kaypakkaya'nın ideolojik teorik dokümanının "mirasçısı olduğuna" inandırmasına borçludur.

Ortaya çıktığı tarihi şartlarda kuruluşu tasarlanan parti ve ona bağlı örgütlenmelerin adlandırılması "Beş Temel Belge" olarak bilinen görüşlerin içeriğine; devrimin niteliği, stratejisi ve ülke gerçekliğine uygun ve doğru olsa da gençlik örgütlenmesinin daha sonraları "işçi-köylü-öğrenci gençlik" olarak tasarlanması yanlış olmuştur. Gençlik örgütlülüğünün böyle betimlenmesi, ML'nin toplumsal yaşamda örgütlenmeye en avantajlı toplanma durumunu veren halk gençliğinin örgütlenmesi ve kurumsallaşmasında bir sapma zemini yaratmıştır. Bu sapmanın pratik görüntüsü, tarihi boyunca ML'nin "gençlik örgütlülüğünü, geleneksel ailede anne-babanın tüketici ihtiyaçları için koşuşturulduğu "küçüklerin" ev işlevini yerine getirmesi gibi bir ilişki içinde tutmuştur. Örgütlenme zemini dogmatik ve şabloncu olarak ele alındığından, belirsiz bir "işçi-köylü-öğrenci gençlik" tanımlaması nedeniyle gelişip güçleneceği sosyal zemin olan eğitim-öğrenim kurumlarından kopuk bir örgütlenme anlayışı nedeniyle gençliğin örgütlenmesi esasta sağlanamamıştır.

Bugüne değin ML'nin "programatik görüşleri" olarak kabul edilen teorik taslak, Kaypakkaya gibi dâhiyane bir komünist önderin kaleminden çıkan görüşler olarak esas itibarıyla doğru ve kendi zamanının Marksizm-Leninizm-Maoizm yönünde bilimsel zirvesini verse de, faşist diktatörlüğün ağır saldırıları altında yeni bir örgütleme sürecinin yoğun ve birinci derece de sorumluluğunu da alan kişi olarak Kaypakkaya'yı durum tespitinde sübjektivizme ve aceleciliğe düşürdü. Sübjektivizm aceleciliğe kapı araladığından hem siyasal açıdan hem de örgütsel açıdan Kaypakkaya ve ML hareketin kadrolarını sola savurmuştur. Kaypakkaya'nın diyalektiği olarak tanımlanabilecek bu ideolojik sapma sonrasında da ML'nin düşünce dünyasını sarıp sarmalayan bir ura dönüşmüştür.

Ulusal soruna yaklaşımda, sorunun tanımlanmasında Kaypakkaya'nın ulaştığı seviye kuşku götürmeyecek ölçüde bilimsel bir berraklık taşırken, Kürdistan için kullandığı "ezilen bağımlı

ulus" kavramlaştırması "ulusal sorun" çelişmesinin tanımlamasını ortada bırakmış, ülke için belirlediği "başlıca çelişmeler"in içinde, ulusal çelişme yer bulamamıştır. Kaypakkaya'nın sorunları ele alışındaki bilimsel yöntem, Kongre sürecinde bu eksikliği gidereceği yönünde bir eğilim taşısa da, bu görevi başaramadan hareketin yenilgi alması, Kaypakkaya'nın ardıllarının onu sahiplenmedeki hatalı yöntemiyle birleşmesi, iki temel yanlışa zemin hazırladı. Bunlardan ilki ulusal sorunun devrimci sınıf perspektifli bir önderlikten yoksun kalmasıydı. Bu durum Kürt halkını doğrudan ezilen ulus burjuvazisinin iradesi altında toplanmaya mecbur bıraktı.

İkinci olarak da sömürgeleştiren bir iktisatla sömürge olan Kürdistan iktisadını tek bir iktisadi yapı biçiminde görmeye devam eden ML'yi Türkiye devriminin sorunlarını tanımlamakta acze düşürdü. ML'nin Kaypakkaya'dan sonra onun görüşlerini de gözden geçirmeyi içeren inceleme araştırmalardan kaçınmasının nedenlerinden biri de bu iki iktisadın zoraki "birlik" durumuna atılan bu kör düğümdür. Sömürge bir ülke ile sömürgeleştiren bir ülke iktisadi yapısının bir ve aynı iktisadi yapı tanımlanması içinde yer alması Marksizm-Leninizm adına sadece ML'nin başarıyla(!) savuna geldiği bir siyaset oldu.

Kaypakkaya'nın yazılarındaki "çağımız emperyalizmin toptan çöküşe, proleter devrimlerin toptan zafere ulaştığı çağdır" şeklindeki çağ tespiti, Kaypakkaya'nın görüşlerine düşmüş Lin Biao'cu bir görüş olduğundan, bu tespitin sürecin somut tahlilindeki etkisi de ağır olmuştur. 1971 darbesiyle devletin, halkın devrimci uyanışına karşı elde ettigi somut inisiyatif durumuna, kitle mücadeleleri ve demokratik örgütlenmelerin başladığı noktaya kadar geri çekildiği, ML hareketin Dersim ve Malatya'daki aktivitesinin dışında diğer devrimci örgütlerin darbeden kısa süre sonraki yenilgilerinin objektif bir gerçeklik olarak yaşanmasına rağmen, "işçi sınıfını ve yoksul köylümüzün büyük çoğunluğu kurtuluşlarının silahlı mücadelede olduğunu kavramış durumdadır", şeklindeki tespiti Kaypakkaya'daki öznelciliğin ifadesi;

sonrasında ise ML'deki öznelciliğin temeli olmuştur. Kitlelerin o günkü bilinç durumuyla ters orantılı olan bu tespit ML'nin 'I. yenilgisinin de sübjektif temelidir. Vartinik darbesine kadar ki dönemde ortaya konan pratik tutum, bu anlayıştan beslenmiştir. Bu pratik hat bütün niyetlerinden bağımsız, savaş yasalarına, güç dengesine, sınıf mücadelesinde riayet edilmesi zorunlu olan prensiplere ve gizlilik kurallarına aykırı, bilimsel temeli olmayan bir meydan okuma olarak gerçekleşmiştir. Ve en temelde de, "tüm savaşların anayasası olan, düşmanı yenmeyi kendi güçlerini koruma stratejisi üzerinden gerçekleştirmektir"(Mao) ilkesine aykırı, yenilgiyi davet eden subjektif bir yaklaşımdır. Nitekim bu sübjektivizm sonraları da ML'nin tüm tarihine özellikle örgütsel ve askeri siyasetine sirayet ederek onu defalarca kez yaptığı hamlelere rağmen, her defasında başladığı noktaya geri getirmiştir

Kaypakkaya'daki bu acelecilik eğilimi, örgütsel yazışmalarda olduğu gibi tutsaklık koşullarında örgüte ulaşmaya çalışırken ki özensizliğinde de dışa vurmuştur. Bu zaaf, düşmanın ona ulaşacağı yolun açılmasını sağlamış ve ulaştığında da tarihteki tüm benzerlerinin yaşadığı sonu Kaypakkaya da yaşamaktan kurtulamamıştır. Bu bakımdan bu çalışmadan önce ML'nin birinci yenilgisinin nedenini Kaypakkaya'nın görüşlerindeki sübjektivizmde gören tüm değerlendirmeler görüş olarak doğrudur.

Doğrudur çünkü, ML hareketin Kaypakkaya'nın katledilmesiyle sonuçlanan süreci örgütsel bir yenilgidir. ML'nin tarihinde "I. yenilgi" olarak adlandırılmış olan bu yenilginin nedeni Kaypakkaya'nın taktik politikaları üzerinden görüşlerine sızan öznelcilikte hayat bulmuştur.

ML'nin Kaypakkaya sonrası bu yenilgiyi birbiriyle tezat değerlendirmeleri nedeniyle içinden çıkılmaz bir hale getirse de gerçek budur. Hiç kuşkusuz, tarih MLM adına hareket ettiği iddiasını coşkuyla dile getirmiş, olay ve olguları bu ideolojik bakış açışından değerlendirdiğini söyleyen, Kaypakkaya mirasçısı ML hareketin bu yenilgiyi nasıl olur da insanın -özgülümüzde Kaypakkaya'nın- içinde bulunduğu bir süreç olarak, sonuçlara varırken, bunu, (Kay-

pakkaya'yı) o sebeplerden ayrı tutarak değerlendirdiğini daha da değerlendirecektir. Ancak bizlerin görevi sorunu anlaşılır kılmaktır.

Bu sürecin herhangi bir aşaması, hakkında varacağımız sonuç ne olursa olsun, tarihi sınıf mücadelesinin ürünü ve sınıf mücadelesini de bir "insanlık öyküsü" olarak betimlediğimizde yegane unsurun insan ve onun süreçteki görüş, karar ve pratik etkinliğidir.

Başka bir ifadeyle bir parti, hareket veya siyasal bir kişiliğin eylem ve hareketlerinin sonucu olarak yaşamının sonuçlandığı yerde yapılan ve yapılacak değerlendirme eğer; parti, hareket veya bireyin rolünü dışarıda tutarak varılmış bir sonuçsa, bu sonuç tamamıyla metafiziktir ve bilimin nazarında değersizdir. Bir trafik kazasında dahi insanın sorumluluk dışı tutulduğu bir örnek bulunmazken ML'nin bu sorunu uzun yıllar hazmedememesinin ideolojik bir temeli vardır. Tam da bu ideolojik temelin ürettiği algıdır ki, ML'nin 1978'de bu süreci değerlendirirken vardığı doğru sonuç, sonrası ML tarihinde defalarca "I. Konferans yanlısı" olarak değerlendirilmiştir. Bu kaba, idealist ve sorunu kendi dışında gören anlayış, bu dokümanın akışında da görüleceği gibi ML hareketin yaşamında belirleyici bir düşünme tarzına dönüşmüştür: Bunu inceleyeceğiz.

Ancak bu sorunda hiçbir kuşkuya düşmeden söylemek gerekirse ML hareketin yenilgisini koşullayan şey hareketin öznelci yaklaşımı, yani subjektivizmdir. "İşçi ve köylülerin büyük çoğunluğunun silahlı mücadeleye hazır olduğu"[1] tespitini yapan Kaypakkaya ve yoldaşları buna uygun örgütsel konumlanışını sağlayıp, bu tespitleri doğrulamak amaçlı pratik oluştururken, kitlelerin eğilimindeki yön değişikliğini, cuntayla birlikte saldırı inisiyatifini elde eden düşmanla kendi güçlerinin ilişkisine öznelci yaklaşmıştır. O tarihi şartlarda kendi güçlerinin neye ne kadar muktedir olacağının hesabını yapmadan, Kaypakkaya ve yoldaşlarının iradelerinin ürünü olan bu faaliyetlere ve yönelimlere girmiş olmalarını hesap dışı tutan ve bunun sonucu olarak da yenilgiyi "objektif koşulların sonucu" bir yenilgi olarak değerlendiren bir anlayış ML hareket ve kadrolarını bir nesne olarak görmeye tekabül eder.

Bir an için bu anlayışı doğru kabul ettiğimizde, öykü mitoloji ile birleşir ve şöyle sonuçlanır: Kaypakkaya ve yoldaşlarının o yıl Dersim'de yoğunlaşması ve "biz buradayız' diyen siyasi-askeri pratikleri "vahiy"lerce yönlendirilmiş, Dersim'deki üstlenmesini "melekler" hazırlamıştır. Eksik kalan şey ise 'örümceğin' Vartinik komunu bir ağla kaplamamış olması ve o ağın arkasının 'boş olduğu' inancını yaratan 'güvercinin' de "tanrının" unutkanlığına gelmesi nedeniyle Fehmi Altınbilek kılığına girmiş "şeytanın" komutasındaki müfrezeyle o koma yönlendirmesi olmuştur!..

Ama biz biliyoruz ki somut şartların somut tahlili olan ML'nin bilimsel özünden haberli olan komünistlerin diyalektik ve tarihi materyalizmle incelemelerini yaptığı Kaypakkayalı zamanlarda bu "ihtimal!" bilimin tarih müzesine kaldırdığı gülünç bir öyküdür. Bu ironik hatırlayışımızın nedeni ise tamamıyla ML'nin kendi başarısızlıklarına yaklaşırken ki düşünce kurgusunun Marksizm öncesi geleneksel düşünme tarzıyla ilişkisine işaret etmekti, gerisi önemsizdir.

Yenilginin Bilinçaltı Korkusu Depreşen Çıkış; "Koordinasyon Komitesi"

1973 yenilgisinden kısa bir süre sonra, devrim mücadelesinin ertelenemeyeceğini ve devrimci sorumluluğun değişen koşullarda üzerine düşen görevi omuzlaması gerektiği anlayışının örnek bir uygulanışı olarak, tutsak düşen kadroların ve militanların, örgütün toparlanması kararını tutsaklık koşullarında "Koordinasyon Komitesi" şeklinde iradeleştirmeleri doğru, zamanında ve örnek bir sorumluluktur. Bu kararlaştırma, Kaypakkaya'nın bıraktığı devrimci mirasa uygun bir müdahale olarak yaşam bulurken; bu müdahaleyi, yenilgiye neden olan ideolojik-siyasal ve örgütsel anlayışlardaki hataların ortaya çıkarılması ve yetkilendirilen kadroların asgari olarak ideolojik dönüşümünü sağlayamadan yapılması tarihi önemde bir ihmaldir ve şimdi ise bu bir öğretmenliktir.

Başka bir ifadeyle, duruma müdahaleyle görevlendirilen kadroların düşünce dünyasında yenilginin yaratması kaçınılmaz olan

etkilerinden arınması sağlanmadan, örgütü toparlama görevi verilen Koordinasyon Komitesi'nin (KK), kendilerinin de farkında oldukları iddia edilemeyecek darbeciliğine ve tasfiyeciliğine kapı aralamıştır.

KK'nın toparlanma ve örgütün merkezileşmesi görevini, Kaypakkaya'nın kongre raporu ve MLM'nin programatik görüşleri olarak tasarladığı 'Beş Temel Belge"yi tartışma eşliğinde ele alması ilk görünüşte "meşruluğu" bulunan bir yaklaşım olsa da koşullar ve ML'nin özgünlüğü ile ilişkide yanlıştı. Bu nedenle niyetlerden bağımsız olarak yenilginin muhasebesi üzerinden düşünceleri yeniden kalıba dökülmemiş olan "toparlayıcı" kadroların; düşünce dünyalarından yenilginin yarattığı tahribatla birleştiğinde sağa savrulmaları kaçınılmaz bir durumdu. Bu çalışmanın yaklaşımına göre de, bugüne kadar KK'nın "tasfiyeci ve darbeci" niteliğine yapılan vurgular, ifade ve anlam yönündeki özgünlükleri bir tarafa, doğru vurgulardır. Zira "Koordinasyon Komitesi", adı üzerinde yenilgi sonucu gerçekleşen dağınıklığı ve örgütsüzlük durumunu ortadan kaldırarak ML'yi örgütsel olarak merkezileştirmekti. Tartışılacaksa, neyin, nasıl ve hangi boyutta tartışılacağı konferansın kararlaştıracağı bir görevdi. Bunun demokratik merkeziyetçilik ilkesi temelinde yapılmış olması, hukuk temelinden yoksun tartışmaların yol açacağı yeni dağılmaları engeller, yanı sıra o şartlarda taban ve kadrosunu korumuş olarak merkezileşirdi. Bu görevi başarmış olarak ML'nin sınıf mücadelesindeki etkisi, tasavvuru şimdi de mümkün siyasal hayata görkemli bir dönüş olarak gerçekleşirdi. Fakat KK'nın hukuksuzluğu bunu engelledi ve örgüt merkezîleşmek yerine bölündü.

Bu perspektiften bakıldığında rahatlıkla söylenebilir ki, ML asıl ağır tahribatı, KK'nın, darbeciliğine karşı Kaypakkaya' yı savunurken onu bir doğmaya dönüştürmekte yaşadı. ML'nin kırk yıl boyunca bulunduğu zeminle yüzleşememesinin nedeni Kaypakkaya'yı "tartıştırmama" doğrusunun tamamıyla o şartlardaki merkezileşme göreviyle ilgili olduğunu kavrayamamasıdır. Bu kavrayışsızlık o günden bugüne "Beş Temel Belge'nin dokunulamaz metinler olarak mülkleştirilmesine; ML'yi de Mark-

sizm-Leninizm-Maozmin özü olan somut şartların somut tahliline yabancılaştırmış bu da ML bünyesindeki yaratıcı düşünceyi etkisizleştirme pahasına "partiyi koruma" amacıyla 'esas görev' haline getirilmiştir. Bu eğilim olmasaydı, KK'nın bir süre sonrabu darbeci tutumundan geri adım atarak, bir iç yayın organı ile bu tartışmayı örgüte taşıyarak ve sorunun örgütün iradesiyle çözülmesine olanak veren esnemesinden yararlanırdı. ML, KK'nın attığı bu adımı reddettiği içindir ki toparlanmayı monolitik bir savunma hattında gerçekleştirdi. Ve Kaypakkaya'nın "kültür devriminin eseri" olarak tanımladığı ML'yi daha o süreçten itibaren Maoist parti formuyla çelişme halinde bu güne kadar taşımış oldu.

Özetle KK'nın yetki çerçevesini aşarak sağdan giriştiği tasfiyeci tutuma karşı, o şartlarda Kaypakkaya'nın görüşlerinin "tartışmasız" olarak savunulması doğru bir yaklaşımken, bunun tepki zeminine oturtulması sorunun aşılması olanaklarını dışlamış, tepkisellik zemininde geliştirilen "Kaypakkaya'yı savunma" tutumu da ML'nin düşünme dünyasına çalınan dogmatizmi mayalanmıştır. Böylece, yenilgiyle oluşmuş düşünsel tahribatın giderilmesi üzerinden gerçekleştirilemeyen örgütün toparlanması KK'nın tavrı nedeniyle ikinci kez acil bir soruna dönüşürken bundan daha önemli olan; ML'ye TİİKP'den gelen ve biri sisteme diğeri ise dogmaya çeken eğilimlerin ideolojik, siyasal dönüştürülmesi görevine el sürülmemiştir. Örgütsel yenilgi almış ve dağılmış bir örgütsel yapının toparlanmasının ideolojik ve siyasal dönüşümle iç içe yapılmamış olması bu her iki eğiliminde ML'de iç içe kendini tekrarlamasının temellerini güçlendirmiştir.

ML'yi I. yenilgiye götüren ideolojik zaafların toparlanma sürecinde açığa çıkarılamadan, KK'nın sağcı çizgisine karşı mücadelede benimsenen tepki şehir faaliyetlerinde de yankısını buldu. Kaypakkaya'nın ortaya koyduğu stratejiden sapmanın başlangıcını oluşturan şehir askeri faaliyetleri ML hareketin sonraki süreçlerinde ağır sonuçların yaşayacağı ve ilk izi Kaypakkaya yoldaşda da bulunan, düşman güçlerini küçümseme anlayışını devam ettirdi. Kendi güçlerini abartmaktan beslenen bu sol sekter

askeri bakış açısı özellikle silahlı örgütlenme alanlarında önemli bir çizgiye dönüştü. Gerek I. Konferans öncesi merkezileşme sürecinde, gerekse ondan sonra da uzun bir süreç boyunca duvar yazılamalarına varana kadar ki tüm pratiklerin 'TİKKO' imzasıyla üstlenilmesi bu sapmanın bilinç diliyken, adeta partiden önce ordunun merkezileşmesi gerekiyormuş gibi girilen yönelimle, örgüt anlayışına dönüştü. Hatta bu öylesine güçlü bir bilinç öğesine dönüşmüştür ki I. yenilgiden 30 yıl sonra "ML hareketin tarihi" üzerinden bir değerlendirme yaptıktan sonra ondan başka bir adla yoluna devam eden MKP'nin o dönemi değerlendirirken kurduğu bazı cümleler hakkıyla dikkatin merkezine oturur.

MKP 1976 yılında, yani ortada bir örgüt yokken, dağınık güçleri toparlamak ve merkezileştirmek "merkezi görev' iken, sanki bir parti varmış gibi; "*Yani bir yandan yeniden örgütsel inşa sağlanırken, diğer yandan da bu inşa süreci içerisinde köylü gerilla savaşının başlatılması için yoğun hazırlıklar yapılabilirdi. En azından gerilla birliklerinin örgütlenmesi yaratılabilinirdi. Bunun objektif ve sübjektif koşulları fazlasıyla vardı.*"[2] diyebilmektedir. Bu durumda bugünde yaşayanlar olarak zihnimiz, bu günün mü hala o günler olduğu, yoksa o günlerin kafasının mı evrimleşmeye karşı durarak bugüne kavuştuğu ikileminde çakılı kalıyor. Bu ne demektir? Bu, bölgesel dönemde merkezi görev beklemek, yani, "örgüt yokken savaş örgütlenmelidir" demektir! Kuşkusuz "gözden kaçmış bir ayrıntı" gibi dursa da bu anlayışın dayandığı başka bir subjektivizm vardır. O da şudur: Bütün bir tarihi boyunca ML hareket, "partinin savaş içinde inşa edilmesi" doğrusuyla, "partinin savaş içinde kurulması" yanlışını aynı anlamı veren bir doğru olarak görmüş, pratikte ise hem Kaypakkaya hem de yenilgi sonrası Konferans Örgütleme Komitesi (KÖK) bu yanlışı pratikleştirmiştir.

Oysa parti bütün bir devrim sürecinin sorunlarını çözecek zorunlu örgütlenmeler ve araçlar için ilk başlangıç ve ilk araçsal sonuç olarak, ideolojik-siyasal-örgütsel ve hukuksal bir programın bedenidir. ML'nin bu algı yanlışlığı Marksizm-Leninizm ile fo-

koculuğun bu alandaki ayrımını karıştırmasından kaynaklıdır. Bu karmaşanın doğal karşılanması nedeniyle de ML'de her zaman partinin kurumsallaşmasından çok askeri faaliyetin "kurumsallaşması" ön planda tutulduğundan, örgütsel olarak Marksist-Leninist bir parti niteliğine erişmesi gerçekleşememiştir. Doğallığında siyasetin kumanda etmediği "savaş" pratiği de durmaksızın ideolojik politik önceliği darbeleyen istikrarsız, asi, çete ruhlu, darbeci, tasfiyeci, tüketici bir pratik üretmiştir.

ML Hareketin Partileşmesinin Tarihi I. Konferanstır

Toparlanma sürecinin barındırdığı tüm bu ciddi ideolojik ve örgütsel zaaflara rağmen, bu sürecin bir başarısızlığa uğramadan sonuçlanması ise adeta tarihin ML'ye "sırt çıkması" olmuştur. Egemen sınıflar 12 Mart teröründen tattığı zaferin rehavetinde demlenirken, devrimci dalganın egemen sınıfları yoğunlaşmaktan alıkoyacak bir hız ve yaygınlıkla patlamış olması, ML hareketin toparlanma sürecindeki ciddi zaaflarına rağmen onu konferansa kadar taşıyan koşulları sağlamıştır. Bu başarıda teslim etmek gerekir ki, konferansa gidiş sürecinde devleti rahatsız eden eylemlere rağmen (Toptaşı Hapishane baskını, Orhan Bakır'ın hapishaneden kaçırılması vb) Konferans Örgütleme Komitesi'nin uygulamaya özen gösterdiği illegalite kurallarına bağlı çalışma ve örgütlenme önemli rol oynamıştır.

İbrahim Kaypakkaya'nın, "Sübjektivizmden, revizyonizmden ve dogmatizmden arınmış, kitlelerle kaynaşmış, teoriyle pratiği birleştiren, özeleştiri metodunu uygulayan çelik disiplinli bir komünist partisi" diye tarif ettiği parti formuna en yakın ML önderliği I. Konferans önderliğidir. Bu neden böyledir, denirse cevap şudur: Gerekçeler bizzat kendi belgelerindedir: I. Konferans yenilgiyi değerlendirirken özeleştiride bilimsel metot uygulamıştır. Yenilginin ideolojik kaynağını tanımlarken sübjektivizmi mahkûm etmiştir. Seçtiği önderlik kitlelerle birleşme kabiliyetini gösteren ve bunu bilince çıkaran nerdeyse ML'nin ilk ve tek önderliğidir. Tüm komite ve hücre örgütlerinde ideolojik-teorik

eğitimi esas almış ve bunu sürekli kılmadaki disipliniyle, politik bir partinin kitlelerle politik ideolojik bir zemin üzerinde birleşme perspektifini uygulamıştır. Bu tarzla hem partinin eğitilmesini sağlamış, hem parti ve kitlelerin ideolojik siyasal seviyesini yükseltmiş hem de bir Komünist Partisi (KP) iddiasına uygun düşecek şekilde kendisiyle küçük burjuva sınıf örgütleri arasındaki farkı ideolojik politik mücadele ekseninde gerçekleştirmeyi başarmıştır. "Üç Dünya Teorisi" ve uluslararası komünist hareketin tartışmalı konuları olan "57-60 deklarasyonları" gibi sorunları ele alışı, modern revizyonizme karşı aldığı kararlı tutum ve Enver Hocacı dogmatik revizyonizmin Çin Devrimi ve önderliğine yönelik saldırılarına karşı -tereddütlü de olsa- duruşuyla I. Konferans ve önderliği ML tarihinde Kaypakkaya'nın hedeflediği komünist parti formuna ulaşmış ideolojik politik yetkinliği olan tek önderliktir.

ML'nin politikleşme sürecini canlı olarak yaşadığı bu dönem, aynı zamanda ML'de ideolojik politik kadrolarının yetiştiği nerdeyse tek dönemdir. Bu sürecin içinde yetişen kadroların daha sonra II. Konferans'da ML'yi dogmatik revizyonizme doğru meylettiren yurdışı (YD) çizgisine karşı mücadeleden başarıyla çıkmasını sağlayan, ideolojik teorik birikim I. Konferans önderliğinin izlediği bu önderlik çizgisi sayesinde gerçekleşmiştir. Sonrasın da II. Konferans önderliğinin güçlendirme öncesi kadroları hariç hiçbir ML önderlik I. ve kısmen II. önderliklerin politik ideolojik seviyelerine erişememiş ve bu seviyeleri yakalamalarına olanak sağlayacak bir önderlik yeteneği çizgisi de geliştirememişlerdir.

I. Konferans, Kaypakkaya'nın formüle ettiği ML hattın temelleri üzerinden, sürecin muhasebesini ve yenilginin nedenlerini esasta doğru olarak ortaya koyarken, Kaypakkaya'nın tanımladığı ideolojik siyasal hat üzerinden örgütsel bakımdan yeni bir doğruluş olarak Türkiye devrimi açısından fevkalade tarihi bir aşamadır. ML'nin geleneksel düşünme tarzında uyutulmuş bir gerçeklik olsa da, bu altı çizilecek önemli noktalardan biridir.

I. Konferans İradesi Kongre Gücünde Bir İradedir

I. Konferans, örgütün merkezileştirilmesi, Kaypakkaya'nın "Beş Temel Belge"sinin ML olarak kabulü, parti tüzüğünün kabulü, kongre görevinin karar altına alınması ve önderlikte yakaladığı ideolojik politik nitelik ve enternasyonal proletaryanın sorunlarına yoğunlaşma özellikleriyle herhangi bir partinin niteliğini komünist olarak tanımlayan yeterliliktedir. Ve başardığı bu görevler nedeniyle de I. Konferans, "konferans" olarak tanımlansa da, o, bir kongre yeterliliğinde gerçekleşmiştir. Örgütsel, siyasal ve hukuksal bakımdan bu niteliğine rağmen, I. Konferans'ın ciddi eksikleri ve kimi meseleler de kafa karışıklığı da vardı. Bu kafa karışıklığının en başında parti hayatını niteleyen iki çizgi mücadelesinde kendini gösteriyordu. Sorunu ortaya koyuşunu incelediğimizde bu kafa karışıklığının iktidara gelmiş bir komünist parti ile iktidara yürüme sürecindeki komünist partinin bağrındaki çelişmelerin ele alınmasının bir ve aynı görülmesinden kaynaklandığı görülebilir. İki çizgi olgusuna yaklaşımı, "*... parti içinde komünistler burjuvazinin düşüncesine karşı uzlaşmaz olmak zorundadırlar. Komünistlerin görevi bu düşünceleri ve bu düşüncelerin taşıyıcılarını tasfiye etmektir...*"[3] şeklinde anlam bulan bu anlayış Büyük Proleter Kültür Devrimi döneminde bile "sol" karşılanacak bir anlayışken ve kültür devriminde hedef öncelikle ideolojik olarak dönüştürmek iken burada görüldüğü gibi düşüncenin taşıyıcıları da örgütsel tasfiyenin hedefi olarak tanımlanabilmektedir. Peki, o zaman iki çizgi mücadelesi nasıl olur? Demeye bile gerek yoktur. Burada söylenecek şey şudur. Daha sonraki süreçlerde ML dokümanlarında "iki çizgi mücadelesi" teorik bakımdan içeriğine, anlamına ve görevlerine yakınlaşan bir kapasite kazansa da pratikte yaşanan bu sol kavrayışın gösterdiği hedefe uygun sürdürülmüştür.

I. Konferans'ın Mao'nun Marksizm-Leninizm'in üçüncü evresi olup olmadığı konusundaki tereddütleri Çin Devrimi ve Mao'nun rolü konularındaki inceleme yetersizliğinden kaynaklanmıştır. Sorununun aslı bu iken bu eksiklikten beslenip ML ön-

derliğine ciddi bir baskı oluşturan dış koşulların rolünü de görmek gerekir. Lin Biao'cu çağ tespiti ve "Üç Dünya Teorisi"nin Mao ile doğrudan ilişkisi konusunda düşünülen kuşku ve Enver Hoca'nın inkârcı dogmatik çizgisinin yurtdışı örgütlülüğü üzerinden önderliği zorlamasıydı. Bunlar sözünü ettiğimiz dış nedenlerin en önemlisidir. Oysa her tezin Mao'nun genel bütünlüğüyle ve parti kararlarının demokratik merkeziyetçilikle oluştuğu gerçekliğiyle ilişkilendirilmeden ele alınması doğru değildi. Bir komünist partisinin resmi belgelerindeki her görüşün, o partinin başkanının da görüşü olmaksızın karara dönüşemeyeceği yaklaşımı komünist partisinin işleyişini anlamamaktır. Başkanı, parti sekreterini "şef" olarak algılamaya tekabül eden subjektif bir yaklaşımdır. Tereddütün asıl nedeni bu algılayıştır. Bu sorunlar parti önderliği ile gövdesi arasında tüketici bir didişme üretmiştir.

I. Konferans önderliğini parti tabanının hedefine koyan asıl "sorun" daha çok "Gerilla Savaşına Hazırlık Devresi" tespiti ve baş çelişkinin Kaypakkaya'da "feodalizmle halk yığınları arasındaki" çelişki olarak formüle edildiği halde I. Konferans'ın baş çelişmeyi, "yarı feodal sistemle halk yığınları arasındaki çelişme" biçiminde ifade etmesi oldu.

Yani birincisinin Kaypakkaya'da olmayan bir tanımlama olması, ikincisinin de İbrahim Kaypakkaya'da "feodal sistemle geniş halk yığınları arasındaki çelişmedir" seklinde ifade edilirken önderliğin "feodal sistem" yerine "yarı feodal sistem" kavramını kullanması, parti önderliği ile parti örgütü arasındaki çelişmeyi tanımlamıştır. Bu iki tespit I. Konferans'dan II. Konferans'a kadar ML'de bilimle dogma arasındaki çatışmayı tanımlamakla kalmadı, sonucunda da dogmatizm ML'nin düşünce dünyasında etkin bir konuma yerleşti. Bu iki kavram üzerinden önderliği kendi dogmatik sınırlarına çeken ML'nin kır küçük burjuva etkili tabanı, önderliğin ulusal soruna ilişkin görevini de unutturmuştur.

Oysa I. Konferans'ın ulusal sorun konusundaki tavrı öncelikle inceleme gerektiren bir sorun olarak Merkez Komitesi'nin (MK) önüne "rapor" görevi olarak konulmuşken, bu suni tartışma asıl

güncel ve acil olan bu soruna ilişkin görevi ötelemiştir. Bu tavır; Kaypakkaya'nın ulusal soruna gösterdiği sınıf dikkatine ve güncel öneme apaçık aykırıdır. Ulusal soruna yaklaşım da Kaypakkaya'nın görüşleri demokratik devrimin en temel dinamiğine işaret ederken I. Konferans bu tavrıyla objektif olarak sosyal şoven bir yaklaşım içinde olmuştur. I. Konferans'ın en belirgin zaafı, Kaypakkaya'nın ortaya koyduğu tarihsel ve siyasal gerçekliklerin içinde devrime dinamizm kazandıracak olan ezilen ulus dinamiğine, kıyım ve zulümle bastırılmış mazlum milliyetlerin sistemle çelişmesinin niteliğine dair dikkat kaybıdır. Türkiye siyasi gerçekliğinde, ezen ve ezilen ulus ilişkisinde belirginleşen, ezilen ulusun ezenle çelişmesinin devrimci pratik açısından ne anlama geldiğini kavrayamayan I. Konferans, milli meseleyi hangi çelişmeyle demokratik halk devrimi sürecine dâhil edeceğini dogmatik bir biçimde ortaya koymuş, bu zaaf ML'yi bu çelişmenin çözümünde tanımlanacak taktik araç ve politikalardan ve de bunlara uygun ajitasyon - propaganda özgünlüğünden mahrum bırakmıştır. Böylece, genel olarak Türkiye devrimci hareketinin yakasını kurtaramadığı sosyal şoven tutuma ML'de ortak olmuştur

ML'de Bilim İle Dogmatizmin İlk Ciddi Çatışması Ve Dogmatizmin Önderliği Kafeslemesinin İlk Ciddi Hamlesinin Adı: Gerilla Savaşına Hazırlık Devresi, (GSHD)

II. Konferans'a kadar süren ve önderlikle örgüt arasında çetin bir cebelleşmeye dönüşen "gerilla savaşına hazırlık" tespiti, bu tespiti yapan önderlik tarafından doğru ve kararlı bir biçimde yönetilemedi. Önderliğin, örgütle birleşmesinin önünde ayak bağı niteliğine bürünmüş olan bu sorun, parti içi sorunları Enver Hoca tarzı monolotik bir anlayışla kavradığı, iki çizgi mücadelesine yaklaşımını ortaya koyuşundan da anlaşılan kavrayışın sonucu olarak partinin enerjisini tüketen bir kör dövüşüne dönüştü. Konferans önderliği bu çatışmadan partiyi ideolojik-siyasal olarak eğitmek ve parti birliğini ileri sıçratmak yönünde yararlanmak yerine, silahlı mücadeleyi "hemen başlatmakta" ısrar gösteren kadroları yer yer örgütsel tedbirler-

le dizginlemeyi seçerken, bu tutuma karşı tepki birliğine giren kadro ve militanlar da örgütten kopmanın yolunu seçti. Bu bağlamda altı çizilecek nokta I. Konferans önderliğinin iki çizgi mücadelesini doğru kavrayamadığıdır. Önderlik, bu olguda iki çizgi mücadelesi gerçekliğinde, mücadelenin "sınıf mücadelesi" yönünü gündemleştirdi. Başka bir ifadeyle partideki iki çizgi mücadelesinin "son tahlilde" bir sınıf mücadelesi olarak burjuva sınıfın düşünsel yansıması olarak görmek, "yanlış görüş" sahiplerini dönüştürmek ve kendisini de bu mücadelede dönüşüme açık tutmak yerine önderlik, yöntemde örgütsel tedbiri esas almış, aynı bakış açısıyla hareket eden muhalefet de "çözümü" örgütsel kopmada bulmuştur. MK'nın bu hatalı yaklaşımlarına karşı alt organların ve üyelerin daha sonraları MK'yı "revizyonist" görme eğilimlerini besleyen de bu algılayıştır. Önderlik "sorun üreten"den örgütsel kurtulmayı; önderlik kararlarıyla çelişmeye girenler de "önderlikten kurtulmayı" onu ideolojik olarak Marksizmle çelişmeli sıfatlarla tanımlama eğilimlerine hayat vermiş, asıl ağır tahribatı gören de "iki çizgi" denen ve parti hayatının dinamosu olan ilkesel anlayış olmuştur.

Ancak neden böyle olduğunun bir cevabı olmalıdır!..

Sorun hem önderliğin hem de muhalefetin kafa karışıklığından kaynaklanıyordu. Böyle olduğu için de önderlik, halk savaşı stratejisinin uygulanışında kafa karışıklığı içine girdi. Bunun birçok nedeni olsa da en temel nedeni, subjektivizmin yaşattığı yenilginin, önderliğin düşünce dünyasındaki etkisiydi. Kendi güçlerini abartmanın ve niyetlerini halkta somut bir talepmiş gibi görmenin neden olduğu birinci yenilgi şimdi de önderliğin düşüncesinde düşmanın gücünü olduğundan fazla abartmaya dönüşmüştü. Gerilla Savaşına Hazırlık Devresi (GSHD) tespiti parti gerçekliği ve koşullarla ilişkide, sürecin çelişmesini tanımlayan bir tespitti. Bu sürecin yaşatılması aslında önderliğin öznelciliğinin de aşılmasına olanak sağlayacak kendini ve koşulları tanıma fırsatını kullanma anlamına geliyordu. Ne var ki önderlik bu görüşü partiyle paylaşmakla neredeyse aynı anda dogmatik kır küçük burjuvazisinin güçlü baskısıyla yüz yüze kaldı. Tepki, önderliği bu tespite uygun

şekilde partiyi düşünsel olarak savaşa hazırlayacak bir eğitim ve teknik hazırlık sürecini yaşatmaktan alıkoyunca, önderliğin siyasal sürece ve örgüte hâkim olmasına olanak vermesi bir yana, önderliğin partiye yabancılaşmasının nedenine dönüştü.

Oysa yanlış olan "hazırlık evresi"tespiti değildi. Tersine bu tespit kavramsal olarak ve gelişme yasalarının diyalektiği içinde anlamı olan, örgüt açısından da o günkü gerçekliğine uygun bir ihtiyacı tanımlıyordu. Zira stratejik önemdeki önderliğini yitirmiş ve yenilgiden henüz çıkmış; kuruluş süreci kadrolarını toparlanma ve merkezileşme pratiğine katmamış (katamamış) bir örgüt gerilla savaşını başlatmayı hangi lüksle yapabilirdi ki? Üstelik revizyonizme ve sistem içiliğe karşı tavrı TİİKP program taslağının eleştirilmesinde somutlaşan "Beş Temel Belge"nin Kaypakkaya dışındaki diğer kadrolar tarafından ne oranda kavrandığı henüz tam olarak açığa çıkmamışken, bu tez "temkinliliğin tezi" bile olsa doğruluğundan bir şey kaybetmiyordu. Ayrıca, "yenilgi" tespiti yapmış bir örgüt buna Kaypakkaya'daki subjektivizmin neden olduğunu söylüyorsa ve "yıktıran" aynı zamanda yeniden yapacak olan olduğuna göre, yenilgiden zafere geçiş için bir düşünsel dönüşüm tamamıyla diyalektiğe uygun bir hazırlık olarak gerçekliğe olmazsa olmaz bir riayettir.

GSHD tespitine karşı alttan estirilen bu "kabul etmezük" tavrı, bu süreçten başlayarak ML bileşeninin algılayışında kendisine "doğru" gelen bir düşünceyi hazırlıksız, "hemen uygulamak" olarak anlaşılan bir felsefi şekillendirme yaratmıştır. Her yanlışa payanda edildiği gibi bu yanlış da Maoizm adına yapılmıştır. Oysa şimdi artık daha iyi biliyoruz ki bizim bugüne kadar ki algılamamız Maoist değil, tam tersine Maoizme aykırı bir uygulamadır. Maoizm bir kuram veya teori olarak hangi çalışma tarzı ve yöntemle bu aşamayı hak etmiştir, sorusunu sorduğumuzda, göreceğimiz ilk şey, onun nesnel gerçeklikle ilişkisinin sürekli bir şekilde inceleme yöntemini benimsemesinden geldiğidir. Ancak biliyoruz ki sadece bunu söylemek onu yarı yarıya tarif etmek gibidir. "İnceleme" bir şeyken, onun hangi yöntemle yapıldığı da

onun ayarında değerli başka bir şeydir. Zira yöntem, incelemenin sonucunu tayin eden şey olarak bir tabela dikecekse, bu tabelanın istikameti ya bilime doğru ya da idealizme doğru işaretlenir.

ML'nin, I. Konferans önderliği faaliyet belgelerinde de görüleceği gibi,[5] önüne koyduğu görevler ve yaptığı planlamalarda ML'nin bugüne değin sahip olduğu neredeyse tek ideolojik-politik önderlikken, bu niteliğine rağmen, daha yeni toparlanmış ve merkezileşmiş bir partinin, dogmatik muhalefetinin ayrılık tehdidi eşliğinde önderliği yaptığı planları uygulamakta alıkoymuştur. Bu sorunda ML önderliğe eleştiri okları yağdıran örgütteki "muhalefet", önderliğin görece ileri seviyesinin aksine felsefi donanımdan yoksundur. Kaypakkaya'dan sonra, bütün ML tarihi boyunca teorinin oluşturulmasında en önemli ayak olan araştırma-inceleme ML'nin birinci önderliğinin azmini nitelerken; ML tabanının en akıl almaz zaferi de, sonraki bütün önderlikleri kendi dogmatik seviyesine çekmek olmuştur. Bu gerçeği özellikle not etmek önemlidir. Bu durum önderliğin planlamalarını hayata geçirmekten alıkoyan bir nesnellik olsa da, bu gerçekliği görememenin yarattığı sonuçlardan tümüyle önderlik sorumludur.

Her şeyden önce bir teori ortaya çıktığı andan uygulama aşamasına kadar, onu uygulayacak kadroların bu teoriyi kavrama sürecini içerir. Bu zorunlu bir aşamadır. Çünkü teorinin ülke gerçekliğine yaratıcı şekilde uygulanması, onu uygulayacak kadroların varlığı olmaksızın imkânsızdır. Kaypakkaya'nın yaptığı budur. "Doğu Anadolu Bölge Komitesi (DABK) kararları" bunun en iyi örneğidir. Bu kararlar halk savaşı stratejisinin yaratıcı bir şekilde Türkiyelileştirmesine başlangıçtır. Fakat "Gerilla Savaşına Hazırlık Devresi (GSHD)" denen bu hazırlığa isyan eden ML'nin "sol muhalefeti", savaşı dogmatik kavrıyordu ve Konferans'ın I. yenilginin nedenleri arasında gördüğü "subjektivizm"i de anlamıyordu. Muhalefet, GSHD karşı tutum alırken, bu tespitin içeriğiyle ilgilenmekten çok, asıl hazmedemediği şey, I. Konferans'ın, Kaypakkaya'nın "hata yaptığı" anlamını veren yenilgiye ilişkin değerlendirmesiydi. Fakat karşı koyuşun tabandan geldiği dikkate alındığında felsefi ve teorik bir kavrayış ve

yöntem gerektiren bu konu, itirazcıların kendisini hazır görmediği bir alandı. Böyle olduğu içindir ki, önderlikle hesaplaşmayı doğrudan bu zemin üzerinden yapmak yerine "anladıklarına" inandıkları bir sorun üzerinden yaptılar: "Önderlik, GSHD teziyle gerilla savaşını reddediyor!" Muhalefet "markası" olmanın en kolay yolu buydu. Bu öylesine bir saplantıydı ki, aradan geçen dokuz yıl sonra DABK ve Konferans kanadının I. yenilgiye ilişkin aldıkları kararlar hatırlandığında, GSHD'ye karşı direnişin arka planını görmemiz daha da kolaylaşmaktadır. Görülecektir ki tam da aynı nedenle I. yenilgiyi değerlendirişi, abartılan değil anlaşılan gerçeklikleriyle ele aldığından ve çıkarılan sonuçların bilincine vardığından I. Konferans aynı hatayı tekrarlamamak için savaşı bir hazırlık üzerinden başlatmayı tasarlamıştır. Bu açıdan GSHD tespiti bu şartların varlığına koşullu öngörülebilir bir zamanın gözetilmesine bağlı olarak sorunu böyle koymuş olması tamamıyla devrimin ciddi bir iş olduğu ve kitlelerin eseri olduğu mantığına uygun bir karardır. Marksist Leninist materyalist tarih anlayışının tecrübelerine, Çin halkının tarihinin incelenmesine ve kurulduğundan itibaren ÇKP'nin içinden geçtiği kanlı sınıf mücadelesi pratiğinin toplamından sentezlenmiş olarak vücut bulmuş olan Halk Savaşı (HS) teorisinin, kabulden kavrayışa geçiriliş sürecinin yasalarını kavrayamayan ML, GSHD tespiti nedeniyle I. MK'yı adeta hapsetmiştir.

Hal böyleyken, bu tespitinden üç yıl ve 12 Eylül askeri faşist darbesinden 6-7 ay sonra yapılan II. Konferans'ın I. Konferans'ın bu kararını değerlendirmesi ise dikkate değerdir. II. Konferans'ın ilgili kararı şöyledir;

"Partimiz I. Konferans'ında gerilla savaşına hazırlık dönemiyle ilgili birbiriyle çelişen iki karar almıştır. MK bu kararlardan birini subjektif buldu. Bazı teknik hazırlıklar ile gerilla savaşının başlatılamayacağını partinin buna hazır olmadığını tespit etti. Ve gerilla savaşına hazırlık dönemini taktik olarak barışçıl mücadelenin esas olduğu bir dönemdir tespitini yaptı. Bu tespit yanlış bir anlayışla tespit edilmesine rağmen o tespit edildiği dönemdeki objektif şartlara uygundu. Ve o dönemde geniş yığınlarla

bağ kurmanın mücadele biçiminin taktik olarak barışçıl mücadele olmasını gerektiriyordu..."(6)

Görüldüğü gibi II. Konferans'da sorunlu bir formülasyona rağmen, GSHD kararını esasen bilimsel değerlendirmiş, dolayısıyla I. Konferans önderliğini aklamıştır. Demek ki tartışma "Gerilla Savaşına Hazırlık Devresi" diye bir şey olmaz demek yerine partinin gerilla savaşına hazır olmadığı tespitini neye dayandırdığı üzerine yapılabilseydi, o koşullarda kitlelerdeki devrimci enerji ve gönüllülük ortaya çıkarılabilir ve gerilla savaşına hazırlık bir taktik kampanya eşliğinde partiyi kırda yaygın bir mevzi almaya seferber edebilirdi. Özetle problem GSHD tespitinde değil, problem önderliğin, savaşın doğasının ülke koşullarına uygulamadaki yeteneksizliği ve muhalefetin partiye ait bir parça olduğu bilincinden ve sorumluluğundan yoksunlukla birleşerek sürecin toptan kaybedilmesidir.

GSHD tespiti nedeniyle genellikle atfedildiği üzere MK'nın herhangi bir niyetinin saklanmasına hizmet eden bir yaklaşım olarak algılanması şöyle dursun; "hazırlık" kavramının içerdiği şey tüm şeyler ve süreçlerin ortaya çıkmasında olmazsa olmaz bir diyalektiktir. Mao'nun; "savaş başlamadan bütün mücadele ve örgüt biçimleri savaşı başlatmak içindir; savaş başladıktan sonra ise bütün mücadele ve örgüt biçimleri savaşın geliştirilip güçlendirilmesi içindir." Tespiti tam da bu gibi süreçler için zorunlu olan hazırlığı anlatır. Kaldı ki ML gerçekliğinde bu hazırlık daha somut bir anlam ifade etmekteydi. Zira konferansın gerçekleştiği zamandan beş yıl öncesinde örgütsel yenilgi almış ve yenilginin kaynağını subjektivizm olarak teşhis etmiş bir örgütün, kendi acı tecrübelerini duyumsayarak ilerlemesinden daha doğal bir şey olamaz. Daha da önemlisi kuruluş sürecinin kadrolarından neredeyse bir tekinin bile merkezileşme sürecinde yer almadığı; hem önderliğin, hem gövdenin tümüyle teorik sonuçlar üzerinde birliğini kurduğu bir partide, yenilgi sürecinin ideolojik siyasal zaaflarının anlaşılması, süreci işletmeden ve bu eğitimin ideolojik-siyasal olarak dönüştürdüğü kadrolar olmadan, el yordamıyla devrime silahlı başlan-

gıç yapmak, bir KP açısından devrimi bir çocuk oyuncağı olarak görmekten öte anlam veremeyeceği açıktır.

Bu öylesine hayati bir sorundur ki bugüne değin hazırlıksız, el yordamı ve dogmatizmle iç-içe sürdürülen "gerilla savaşı"nın ML tarihinde halk savaşı stratejisine kazandırdığı "itibar"dan da rahatlıkla anlaşılabilinir. Daha dikkat çekici şey, 30 yıl sonra dahi, ML'nin kanatlarından biri olan Maoist Komünist Partisi'nin (MKP) kimisi o şartlarda da bu tartışmanın tarafı olmuş kişilerin de iradesini taşıyan "Tarihi Muhasebe'nin yaklaşımlarında görülendir. MKP, "Bu görevin (GSHD -bn-) legal örgütlenme ve barışçıl mücadele ile yerine getirilemeyeceği tersine legal örgütlenme ve mücadelenin silahlı biçimleriyle yerine getirilme zorunluluğu açıktır". 'Savaşı başlatmak için yapılan hazırlığın barışçıl biçimde yapılamayacağı açıktır" derken aynı noktadadır. Yani otuz yıl sonrasındakiler de, otuz yıl öncesinin dogmatik muhalefetinin çıkış yaptığı yerde donmuş kalmışlardır. Bu yorum, yani mücadelede silahsız hiçbir zamanın ve taktiğin olmayacağı anlayışı ML hareketin düşünce dünyasındaki şizofrenidir. Bu anlayışın sahibi MKP I. Kongresi "...silahlı mücadele hep saldırı ve tek başına silahlı eylemler olarak anlaşılmamalıdır"[4] cümlelerinin de kaydedicisidir. Demek ki 30 yıl değil yüz otuz yılda geçse saplantı zemini, tahlil edilemediği müddetçe dogmatizmin en fazla değişeceği oran eklektizmdir! Böyle olduğu içindir ki "hazırlık sürecinin silahlı olmaksızın olamayacağını" savunan anlayışla, "silahlı mücadelenin; hep saldırı ve silahlı eylemler olarak anlaşılmamasını" savunan anlayış birbirine zıt olsalar da aynı kaynaktan çıkıyor!

Peki, gerçekten sorun çözülemeyecek kadar karmaşık bir sorun muydu? Hayır. Karmaşık olan sorunun kendisi değildi. Yaşamda en basit bir kararlaştırma bile bir hazırlığın üzerine oturturulurken, bir stratejinin hazırlıksız olarak gündemleştirilmesi düşünülemezdi. Ki bu bir savaş kararlaştırması ise donanım, üslenme, gizlilik, toparlanma, örgütlenme ve dolayısıyla bunları tamamlayacak kadar zaman kullanımı gerektirmez mi? MK'nın bu tespiti onu na-

sıl anladığından ve niyetinden bağımsız olarak bilimselken, bunun örgütle ilişkide bir çelişmeye dönüşmesi, örgütün siyasal-ideolojik seviyesindeki gerilikle, önderliğin örgütü dönüştürmedeki yetersizliğiyle çakışmasıdır. Bu gerilik MK'nın iki çizgi mücadelesine tekçi yaklaşımı ile birleşince mücadele doğru ile yanlışın mücadelesi olmak yerine, ayrı zeminlerde çıkış alan yanlışların zıtlaşması olarak yaşandı. Bu da örgütün bilimsel imarını engellemiş, tepkiselcilik, yabancılaşma ve güç kaybına hayat vermiştir. Kuşkusuz ki bu sorundaki çatışmada tayin edici sorumluluk önderliğindir. MK'nın iki çizgiyi monolotik kavrayışı, azınlığa sekter yaklaşımı, üyeliklerin alınması, faaliyetlerine sınırlama getirmesi bir şeyken, hazırlıksız savaşa başlama isteğindekilerin "MK çizgisinin aşılması" hedefinde duygu birliğine giren birey ve grupların örgütsel kopuşu tercih etmeleri başka bir şey olsa da, ilk yaklaşımın gördüğü görevi görmüştür. I. Konferans'dan iki yıl sonra askeri faaliyet içindeki bu muhalefetin bir grup olarak "Geçici Koordinasyon Komitesi" adıyla örgütten kopması ML hareketin dokusal tahlilini ciddi bir gözden geçirmesi içinde bir fırsatken bu da değerlendirilemedi. Doğal olarak öznelciliğin geliştirdiği bu dogmatik sol tasfiyeci kopuş, kopmakla ML'yi özgürleştirmedi, dogmatizmin örgütte sadece strateji meselesinde değil, ML bir partinin asgari kriterlerini veren hemen her ilke ve sorunda ML normlarının kafeslenmesine dönüştü.

I. Konferans Önderliğinin Kırılma Noktası Ulusal Sorun Dinamiğini Es Geçmesi, Sapması İse, Stratejiye İlişkin Görevleri Ortada Bırakmasıdır

I. Konferans Kürdistan'ın sömürge statüsünü de, konferansın yapıldığı güncel süreçte Kürtler'in gözle görülür uyanışını da göremedi. Dolayısıyla ulusal çelişmeyi başlıca çelişmelerden biri olarak tespit etmemekle de Kaypakkaya'nın Kürt ulusal sorununa ilişkin berrak tezlerinin barutuna adeta su dökmüştür. Buradan itibaren başlayan kırılma ML'yi bugüne kadar Kürt ulusal direnişi karşısında tezlerinin aksine pratikte sosyal şoven bir noktada tutmuştur.

Teorik-programatik taslağında devrimin asgari ve azami programı bulunan, emperyalizm ve proleter devrimler çağında Demokratik Halk Devrimi'ni (DHD) hangi stratejiyle sonuca götüreceğini netleştirmiş, asgari hukukunu oluşturmuş ve merkezleşmiş bir örgütün yapması gereken ilk şey stratejisine uygun bir yönelime girmektir. Objektif koşullar oldukça uygun olduğu halde, Kaypakkaya dönemiyle kıyaslanamayacak ölçüde binlerce örgütlü örgütsüz taraftarı varken strateji bir yana onu ortaya koyan örgüt başka yana bakıyorsa burada çözüm değil sorun konuşmaktadır. Sorunun nedenlerine baktığımızda iki şey görürüz. İlki dogmatik bakış açısının sonucu olarak Halk Savaşı'nı (HS) kendi sosyal, tarihsel ve kültürel gerçekliğimizle ilintilendirmeyi başaramamış olmaktır. Diğer neden ise; MK'nın gerilla savaşına hazırlık devresini partinin kavramasını sağlayacak bir açıklıkla izah edememiş olması ya da gerçekliğe en uygun algı olarak MK'nın dogmatizmin kuşatması altında bu görevini yapamayacak ölçüde sınırlanmasıdır. Böylece ML yenilgi sonrası örgütsel merkezileşmesinin daha başında "Gerilla Savaşına Hazırlık Devresi" tanımını yaptıktan hemen sonra aşağıdan gelen tazyikle kuşatılacağı cephenin kör noktasına oturtulmakla kalmadı, önderlik ile gövde arasında güven sorunu yarattı.

I. MK, örgütün beslendiği sosyal zeminin sınıfsal kültürel analizini yapamamanın bedelini, en kısa yoldan "sağcılık" ithamıyla almış olması kaçınılmazdı ve bu özgünlüğün en önce üreteceği şey olan önyargıların doğuşu da engellenemez oldu.

ML tarihini incelerken, bizden önce ML tarihinin muhasebesi anlamında ki MKP bölgesine bu konu bağlamında uzanmak, sorunun daha iyi anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. Benim görüş açımdan-Maoist Komünist Partisi'nin bu çalışması bir "muhasebe" görevi görmese de ML'nin örgütsel tarihini izlemek bakımından hepimizin elindeki en derli toplu hafıza birikmesi olan bu belgeden bir paragraf aktarmak yararlı olacaktır.

"Toplumumuzdaki nüfusun çoğunluğunu küçük burjuvazi oluşturmaktadır. Özellikle de bizimki gibi yarı-sömürge ve ya-

rı-feodal ülkelerde bu nüfus daha da ağırlıktadır. Dolayısıyla partiye örgütsel olarak girenlerin çoğunluğunun da bu sınıftan gelmeleri nesnel olandır. Ancak burada sorun bu kişilerin hangi sınıftan geldikleri değil bu küçük burjuva sınıf kökenli yoldaşların doğru bir ideolojik ve politik önderlikle değiştirilip dönüştürülememesidir. Yani sorun bu sınıftan gelenleri her bakımdan proleterleştirmekti ve MLM ideolojiyle küçük burjuva ideolojisi arasında başkan Mao'nun işaret ettiği gibi "kesin ve keskin bir hat çekme ve ciddi ve sabırlı tutumla onları eğitip onlarla mücadele etmek" ve onları yenmektir. Eğer bu yapılmazsa yine başkan Mao'nun dediği gibi, "onların küçük burjuva ideolojisine yenilmek olacak ve üstelik bu üyeler sonunda proletaryanın öncüsünü kendi düşündükleri şekilde şekillendirmeye çalışacaklar ve önderliği ele geçirerek partiye ve halka zarar vereceklerdir." Yoldaş Kaypakkaya dönemi hariç partinin kuruluşundan bugüne kadar işbaşına getirdiğimiz önderlikler Marksist-Leninist-Maoist niteliğe ve böyle bir önderlik kapasitesine sahip değildi. Kurumsallaşmış stratejik bir önderliğin olmadığı yerde hem parti doğru bir çizgide yönetilip yönlendirilemez hem de çok kısa süre içerisinde partinin daha derin kargaşa ve krize sürüklenmesine neden olunur. Parti tarihi boyunca yaşanan da budur. Bugün temel görevimizden biri geçmiş tarihimizin dersleri ışığında ideolojik ve politik olarak donanmış her bakımdan önderlik vasfına sahip istikrarlı bir önderliğin tesis edilmesidir"[5]

MKP I. Kongre muhasebe belgesini özetlersek?

a-ML'ye örgütsel girişlerin çoğunluğu küçük burjuva tabakadandır. ML parti bunların çoğunluk oluşturduğu bir partidir.

b-ML parti, bunların ideolojisini dönüştürememiş bunu sağlayacak olan siyasal yaşam tarzı oluşturulmamıştır. Bu yapılmadığı için;

c- ML parti küçük burjuva ideolojisine yenilmiştir. Dolayısıyla ML partinin onları dönüştürememesinin bedeli ML'nin küçük burjuvazinin dünya görüşüne uygun yönetilmesi ile sonuçlanmış-

tır ve halka verilen zararın kaynağında İbrahim Kaypakkaya'nın ML çizgisinin mutasyonuna uğraması yaratmaktadır.

d- Dolayısıyla Kaypakkaya'nın önderlik süreci dışında ML de hiçbir önderlik MLM bir niteliğe ve böyle bir kapasiteye sahip değildi. ML tarihindeki örgütsel kargaşa ve krizlerin nedeni budur...

Evet, bunlar benim görüş açımdan da doğrudur: Ya çözüm? MKP'nin bu belgesine göre;

e- Çözüm; "geçmiş tarihin muhasebesi üzerinden ideolojik ve politik olarak donanmış, her bakımdan önderlik vasfına sahip(!) istikrarlı bir önderliğin tesis edilmesidir.

f- Yani Kaypakkaya'nın kendi koşullarında MLM'nin zirvesi olan taslak görüşlerine dokunmadan ideolojik, politik olarak nasıl donanacağı ve "her bakımdan önderlik vasfına sahip istikrarlı bir önderliğin tesis edilmesi"nin nasıl mümkün olacağı yine kayıp parça olarak bu belgedede en degerli hazine olarak korunmasıdır(!)

Özetle; MKP'nin, ML'nin sosyal dokusuna çevirdiği ışık doğru noktayı işaret ederken, sunduğu "çözüm" yine çözümsüzlük olarak yerinde saymaktadır. Bu şaşırtıcı da değildir. Zira "ML" terk ettiği sürece kadar, onun içinde, onun önderlik çizgisinin yapılışında ve ML'nin o güne kadarki hatalarında da pay sahibi olan bu kanadın adını değiştirmesiyle aynı anda geçmişinden sıyrılması olanaklı değildi.

MKP, ML hareketi MLM zeminden uzaklaştıran ideolojik-siyasal nedenlere yönelmeden, ne kadar sorun üreten şey varsa o kadarını kendine bulduğu yeni ad üzerinden bu çizginin bugüne kadar ürettiği sonuçlarından özgürleşeceğini ummuştur, Ama unuttuğu bir şey var! Başarmak, ummak kadar kolay değildir. Bu nedenle "MKP'nin "Tarihi Muhasebesi"nin yapılış yöntem ve mantığıyla ML'nin tarihinden diyalektik materyalist sonuçlar çıkarmak sadece zor değil; imkânsızdır!

Evet, ML hareket küçük burjuva sosyal tabakanın hayat verdiği bir örgüttür. Fakat sorun onu dönüştürmekti. Ancak ML gerçekliğinde gördüğümüz önderlik niteliği ve tarzının da onları dönüştürmesi olanaksızdır. "Kaypakkaya dönemi hariç partinin kuruluşundan bugüne kadar iş başına getirdiğimiz önderlikler ML niteliğe ve böyle bir önderlik kapasitesine sahip değildi" dedikten sonra, geriye küçük burjuvaca önderliğin örgütü komünistleştirmesini beklemek kalır ki, bu da eşyanın tabiatına aykırıdır. Marksist-Leninist olmayan bir önderlik komünist bir parti yaratmaz. Dolayısıyla böyle bir partinin küçük burjuva sosyal tabanı da böyle bir önderliği MLM olmaya zorlayacak bir zemin sunamaz. ML'nin tarihsel sürecinin onu Marksizm-Leninizm'den uzaklaştıran nedenlerini tanımlamadan "çözümün" MLM önderlik olarak konmasının çözümsüzlük olduğu yer burasıdır.

Eğer mesele kişilerin toplamından oluşan örgütsel yapının küçük burjuva sınıf kimliğiyse, tarihi boyunca geçici ve dışarıdan örgütleme örnekleri hariç, tek bir fabrikada örgütlenerek orada bir güç olmamış ML'nin bunu başarana kadar hareketin önderliğine ideolojiye uygun sınıf kimlikli kişi taşıması belki bir yarım insan ömrü daha alabilir. Ayrıca ideolojik siyasal çizgiden bağımsız "işçicilik" Rusya'da da Çin'de de denenmiş bir öznelcilik olarak zaten sonuçlarıyla birlikte proletaryanın tecrübeleri arasında vardır. Bundan dolayı biliyoruz ki sorun, proletaryanın dışında, halk olarak tanımladığımız sınıf ve tabakalardan gelmiş olmak değildir. Sorun; gelenlerin, geldikleri örgütün ideolojik, siyasal çizgisiyle dönüştürülmesinin başarılamaması, aksine gelenlerin geldikleri sınıf ve tabakaların ideolojik ve sosyal alışkanlıklarıyla baş başa bırakılmasıdır. Gelenler, halkın hangi tabakasından gelmiş olursa olsun, onları dönüştürmek ve örgütün çizgisini uygulamaktan sorumlu önderliğin kendisi de, köken olarak küçük burjuva ve/veya burjuva aydın tabakadan gelmiş olabilir. Sorun, önderliğin örgütün politik-ideolojik hedef ve amacına uygun siyaset-teori üretip üretmediğidir. ML gerçekliğinde, ileride de göreceğimiz gibi benimsenen hukuksal kast nedeniyle bu asgari görev hep ikinci

derecede önemli sorun olarak kaldığından, sadece sorunun doğru cevabı ortada kalmamıştır. Yanı sıra hem partiye örgütsel olarak girenlerin çoğunluğunu oluşturan bu küçük burjuva sınıfın hangi tabakasının ideolojik ve kültürel olarak ML'yi geriye çektiği, hangi tabakasının ML programatik çizgisine erişmeye yatkın bir birikim ve eğilime sahip olduğu da analiz edilememiştir. Bu öylesine kanıksanmış bir hukuktur ki, ML'nin yaşamında bu hukukun hukuk olmaktan çıkıp bir ideolojiye dönüştüğünü MKP'nin bu muhasebesinde de görebiliyoruz.

Otuz yıl sonra bile bu gerçeği görmemiş olmaktaki yaklaşımıyla MKP, kongre iradesine ulaşmasına rağmen bu iradenin başardığı şey nereden geldiğini anımsatacak tüm tanımlanmalardan sıyrılmakla değiştiğini zannetmek olmuştur. Ne var ki MKP, I. Kongesi'nde ML'nin tüm kurumsal adlarını terk ederken ve kendisini tamamıyla başka biçimde tanımlarken, ML'nin teorik zeminini kendi programatik görüşlerine dönüştürmesi bile anlaşılacak bir şeyken -zira görüşler 'mülkiyet hakkı' içermez- bunu Kaypakkaya'nın görüşlerini "güncelleştirme" ilişkisinde bile yapamamış olması dogmatizme tutsaklıktan öte bir şeyle açıklanamaz.

Sorun "değişmekse" işte böyle değişilir! Ancak değişme adla olsaydı, değişmek kadar hayatta daha kolay şey olmazdı. ML gerçekliğinde de görmüş olduğumuz gibi, sorun hangi ideolojiyi savunduğumuz bile değildir. Hangisini uyguladığımız ve hangisiyle dönüştüğümüzdür. Bu iki sorundan ikincisini zaten ayrı bir başlık altında incelediğimizden birinci şıktakini tanımlayacağız.

ML' yi Geriye Çeken Sınıfsal Kimlik Kır Küçük Burjuvazisinin Dogmatik Kişiliğidir

Tabanında cılız, proleter bir doku bulundursa da ML, esas olarak küçük burjuvazinin iki sosyal tabakasının birliği bir hareket olarak bünyeleşmiştir. Bu durum ondaki, çizgi mücadelelerini de bu gerçeklik paralelinde nitelemiştir. Tarihindeki ideolojik çatışmalarda, "Koordinasyon Komitesi" ve "Bolşevik Partizan"la mücadelede; birincisinin karşısında Kaypakkaya çizgisini, ikinci-

sinde de Mao Zedong'u savunma anlamında MLM, hatta küçük burjuva ideolojisiyle MLM ideoloji arasındaki mücadele olarak tanımlansa da, bunun dışındaki "çizgi mücadelelerinin" esasta siyasal-ideolojik bir içeriğinin bulunduğunu söylemek zordur. Sonrakiler daha çok küçük burjuvazinin iki sosyal tabakasının örgütsel sorunlar üzerinden kapışması olarak kendini gösteren didişmeler olarak cereyan etmiş ve bu sınıfsal niteliğe uygun sonuçlanmışlardır. Zira ML'ye katılışları onların ML ideolojiye doğru dönüştürülmeleriyle tamamlanamadığından, sosyal hayatça belirlenen örgüt içi çelişmeler de ML önderliklerin küçük burjuva niteliği nedeniyle, MLM'yi geliştirmeye ve onun kuruluş amaç ve perspektifine hizmet edecek bir hedefe götürememiştir.

Bu ortam nedeniyle örgüt içi "çizgi mücadeleleri" iki karşıt sınıfın, düşünceye etkisi değil, kent küçük burjuva kökenli kesimle kır kökenli tutucu-dogmatik- küçük burjuva kesim arasındaki didişme olarak hayat bulmuştur. Ne var ki bu her iki kesim de, "Kaypakkayacılık" ve "Maoizm" söylemini zemin tuttuklarından, çatışmanın örgüt tabanına yansıyışı, kimin daha çok Maoizmi ve Kaypakkaya'yı savunduğu, biçiminde algılanmıştır. Bu, sonucu bir türlü MLM'ye varmayan bitmez tükenmez "çizgi mücadelelerinde" kır küçük burjuvazisi dogmatizmle kır hattında tutunarak kimliğini kristalize ederken, kent küçük burjuvazisi de 'karşı tarafa "teorik kapasiteyi!" bir "üstünlük" olarak dayatmıştır. Ama dogmatik kır küçük burjuvazisinin gösterdiği kadar zemin tutmada başarılı olamamıştır. Kentli küçük burjuva kanat, şehirli kimliği nedeniyle kırda tutunmakta zorlanırken, kır kökenliler de şehirlerde tutunmakta zorlanmış, tüm ayrılıklarda bu özellik gözlemlenebilen bir gerçeklik olarak yaşanmıştır. Bu mücadelede emekçi sınıf bireyi olanlar, bu kanatlardan biriyle ne tam bütünleşebilmiş ne de bunlardan birini sınıf çizgisine kazandıracak ölçüde etkin olamamıştır. Bu gibi bireyler, yani örgütteki mülksüz sınıfın fertleri genellikle her çatışmada ufkuna ve sınıf çıkarına yakın düşen kesimden yana dururken, kendileri de çözüm gücü olamadıkları sorunların, örgütsel ayrılıklarla sonuçlandığı her de-

fasında, umutsuzluğun sınırında ama örgütün de kıyısında ikamet etmeyi sürdürmüşlerdir. Bu mücadelede etkin olan genellikle hep kır kökenli küçük burjuva eğilim olsa da, kentli küçük burjuva kesim de halk savaşı stratejisine "bağlılığını" kentlerdeki askeri pratiklerle kır küçük burjuvazinin "savaşçılığıyla" yarıştırmıştır. Bunun en özgün örneği I. MK ve III. MK'dır. Bu her iki önderlik de biri Geçici Koordinasyon Komitesi (GKK) çizgisinin diğeri de DABK çizgisinin bir anlamı var. Dikkat baskısı altında askeri eylemliliklere yönelirken, hem kadrosal hem de askeri olarak şehirlerdeki birikmeyi kıra yönlendirmeye elleri gitmemiş "halk savaşına bağlılıklarını" şehirdeki askeri eylemliklerle ispatlamaya(!) çalışmışlardır. Ancak ML'nin genel ideolojik şekillenişi yine de dogmatik küçük burjuvazinin sürekliliğinde gerçekleşmiştir. Bu kesim "Kaypakkaya'ya bağlılık" söylemiyle ML'yi yönlendirip yönetmiş fakat Kaypakkaya'nın ideolojik örgütsel çizgisine "bağlılığını" her gündeme getirişinde yaptığı şey, ML'nin hamuruna artan oranda kendi sınıf algısı ve alışkanlığını bulaştırmak olmuştur. Bu, öyle bakınca anlaşılacak bir şey değildir. Bu şekillendirme sürecinin boyutu, olguların birbirleriyle ilişkilerine diyalektik ve tarihsel materyalist bakış açışıyla bakmayı başarabildiğimizde anlaşılabilir.

Örneğin, bu çizgileşme süreçlerinde, "savaştan korkmak", "kıra gelmekten korkmak", "boş gevezelik yapmaktan öte bir işe yaramamak", "öğrenci değil mi zora gelince ham tosun gibi sağa sola yalpalamak", "onu bunu boş ver savaşa var mısın yok musun" gibi tanımlamalarla, karşısındakinin Kaypakkaya'nın çizgisine inanmadığının kanıtına çevirmek, söylemlerin kültürel üreticisi kır küçük burjuvazisinin dogmatik kesimidir. Bu ithamlar karşısında genellikle savunma hattına çakılı bırakılan "korkak olmadığını, teoriye önem verirken, pratiğe de önem verdiğini, Kaypakkaya çizgisine inanmamış olsa buralarda işinin olamayacağını vb. söylemiyle hem örgütteki etkisini hem de sınıfsal kimliğini ortaya koyan kesim ise kent kökenli küçük burjuva "aydın" kesimdir. Tüm ayrışma süreçlerinde bazen, en politik- ideolojik

içerikli çelişmeler "parlamento sorunu" ve "birleşik cephe" konuları olmuştur ki, bunlar da çelişmeden "vazife çıkarmak" anlamı veren gelecek zamanların gündemleri olduğu için, hiçbir tarafın iddiasını doğrulayacak koşul bulamamıştır. İşte buradan çıkan soru şudur: Bu gibi bir ayrışma zemininde çatışmanın bir tarafında sınıf bilinçli proletaryanın olduğunu iddia etmemiz için bir neden var mıdır? İşçi sınıfının amacı ve adına olmaktan başka, işçi sınıfı ideolojisi ve siyaseti dışındaki sınıfların eğilimlerine, kimliklerine ve kültürlerine uygun bir çatışmayı sürdürdüğü rahatlıkla anlaşılır.

Kır Küçük Burjuva Tabakanın ML Örgütlülüğündeki Nicel Etkinliği Siyasal Hattına Uygunken, İdeolojik Çizgisindeki Baskın Durumu ML'nin Tarihsel Çıkış Amacına Aykırıdır

ML hareketin oluşturulma sürecinde Kaypakkaya'nın tercihen örgütsel faaliyette yoğunlaştığı kırsal alan, siyasal tezlerinin ve devrim stratejisinin gereğiydi, doğruydu ve tutarlıydı. Bu yoğunlaşmasının ve ısrarın sonucu taban tutulmuş olması, onun katledilmesi sonrasında, Koordinasyon Komitesi (KK) darbeciliğine karşı onun savunulmasında da belirleyici rol oynadı. Bu da doğası itibariyle objektif bir durumdu. Zira İbrahim Kaypakkaya'nın "inkârı" ve örgütün Marksist-Leninist zemininden çıkarılması riski ortaya çıktığında, onun savunulması acil bir ihtiyaç olunca, ayrıca onu tanıtma gereği olmadan doğrudan sahiplenilmesine olanak veren şey, onun bu bölgelerde tanınması ve benimsenmesidir. Bu durum, bu bölgelerden başka yerde başarılamazdı. Hareketin yasalarını belirleyen bu zorunluluklar olunca, kırsal alanda oluşturulan "İbrahim Kaypakkaya'yı savunma" hattı, savunanların kendi sınıfsal, eğilimlerini dışarıda tutarak mümkün olmadığına göre, gerçekleşen şey, onun savunulması ile iç içe bu sosyal kesimin sınıfsal kültürel eğilimlerini, İbrahim Kaypakkaya'yı savunma tarzına ve algısına katarak teoriyi şekillendirmeleri ve pratikteki başarılarına dayanarak da ML'nin önderlik iradelerine kolayca erişimleri olmuştur.

Oldukça anlaşılır bir kıyaslama yaparak resmi pozitif hale getirmek mümkündür. İbrahim Kaypakkaya, Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi (TİİKP) program taslağının eleştirisi" üzerinden resmi tarih ve Türkiye sol hareketinin reformist çizgisiyle ideolojik hesaplaşmasını ortaya koyarken, bu süreç aynı zamanda onun komünist kişiliğini de tanımlayan bir senteze dönüştü. Bu sentez, planlı bir araştırma inceleme süreciyle varılan "somut şartların somut tahlili"nin ürünüdür.

Bu, süreçle iç içe varılmış sonuçlar, tartışma ve polemik yoluyla örgütlemede test edilirken (Kürecik Bölge Tahlili gibi) sonrakilerin tutumu, Koodinasyon Komitesi'ne (KK) karşı Kaypakkaya'nın savunulması ve sahiplenmeden itibaren giderek ters orantılı bir süreç izledi. Onun öldürülmesinden sonra, onu miras olarak sahiplenenler, İbrahim Kaypakkaya'yı ve örgütsel eseri olan ML'yi ML, İbrahim Kaypakkaya'yı İK yapan tarihsel ortaya çıkışının içerik ve yöntemlerine tam tersi bir istikamette yön verdiler. KK'nın darbeci ve inkarcı tutumuna karşı koyuştan itibaren ML'nin İK'yı "savunma" anlayışına sirayet eden bu tarz, İK'yı KK'nin saldırılarından "koruyan" bu sosyal dokunun sınıfsal kültürel nitelikleriyle birleşince, İbrahim Kaypakkaya'nın savunulması bilimsellik rotasından çıkarılmış, savunanların sınıfsal kültürüne uygun dogmatik bir çizgiye dönüşmüştür.

Bu tarzın ML'yi merkezileşme aşamasına taşıması, tarzın etkin sahibinin kendi rolünün ve enerjisinin bilincine varmasını sağlarken, aynı süreçte önemli nicelikteki bir kentli küçük burjuva aydın ve entelektüel kesimin ML'nin önderlik kademesine etkin taşınmasına da olanak sağlamıştır. Ne var ki uzun sürmeyen bu "hoşgörü" hem bu tabakanın siyasallaşma sürecinin hem de ML'nin örgütleşme sürecine dair gelişme diyalektiğinin gerektirdiği bir geçiş süreciyle ilgiliydi. Ki bu süreç fazla zaman almadı. Marksizm-Leninizm teorisini bilen, akademik eğitimleri nedeniyle görev ve sorumluluklarını yerine getirmede bilim yöntemini uygulayan özellikleriyle, önderliğe ağırlıkla oturan kent kökenli küçük burjuva aydın kesimle kır kökenlilerin sınıf kardeşliği bu farklılıklar tarafından yarılmış oldu. KK'ya karşı İK'yı savunma sürecinde kendini bulmanın bilinciyle motive olmuş kır küçük

burjuva kesimi, önderliğin kimi tespitlerinin "İbrahim Kaypakkaya da olmadığını" fark ettikleri anda, KK'ya karşı duydukları tepki ve öfkenin benzerini, o'na aldıkları tavırla nerdeyse aynı içerikte biçimlendirip önderliği cephe algısında hedeflerken, tavırlarının "meşruluğunu" Kaypakkaya'nın tezlerinin "her şeye yeterliliği"ne dayandırdılar.

Özcesi olan şuydu: Kaypakkaya "somut durum" tahlilinde öznelciliğe düşerken, ondan sonraki ML sürecinde de öznelcilik "somut şartların somut tahlili"ni dışarıda bırakan yaklaşımlarda kendini yaşatıyordu. Başka bir ifadeyle ML tarihinde öznelciliğin ilk biçimi, devrimci durum tahlilinde kendi niyetini halk kitlelerinin düşünce ve pratiğinde varmış gibi göstermekte hayat bulurken, bir önder olarak Kaypakkaya'yı rehber alan ML ise onun ortaya koyduğu düşüncelerin "her şeye, her sürece yeterli olduğu" kabulüyle mevzi değiştiriyordu. Ve bu mevziin diyalektiği olarak ancak önderlikte çoğunluk ölçüsünde tahkim olabilmiş ve ML'yi ileri taşıyabilecek olan kent küçük burjuva sınıf kökenli aydın kanat ise bu anlayışla motive olmuş tabanın ağır kuşatması altında patinaj yaptı. Tabanın kavrayış tarzına koşar adım gelen dogmatizm, ML'yi araştırma incelemeden koparark kendi doğaçlama bilgisinin pratiği olan askeri bakış açısına ve sol sekter tasfiyeciliğe hayat vermekte gecikmedi. Demek oluyor ki, söylemde MLM ideoloji ve ona hayat bulduran araçların tanımında teorik bir tutarlılık kuran ML hareketin; pratikte tüm bunlarla çelişmesindeki neden, İK'yı "dıştan gelen saldırılara karşı" savunmaya girdiği süreçten itibaren benimsenen "yeterlilik" olarak öznelcilik ve bunun düşüncedeki süvarisi dogmatizmden başkası değildir.

ML de Dogmatizm, Çizginin İktidarını, İktidarda Mülkü Tanımladı: ML, Onu Sahiplenenlerin Kavrayışında Devrimin Silahı Değil, Önderlik İktidarının Mülkü Olarak Algılandı

"Kır küçük burjuva kesiminin yoğunlaştığı bir örgüt olması" ML'nin sosyal dokusunun niteliğini veren bir özgünlüğüyken; bu özgünlüğü kavramak şöyle dursun, I. yenilgi sonrası alt kade-

meleri ağırlıklı olarak dolduran bu kesim, ideolojik dönüşümünü tamamlayamadan dogmatik çizginin sahibi olarak etkinleşti. Doğru bir önderlik siyasetinin uygulanması halinde, Lenin'in işçi sınıfına ideolojiyi dışarıdan taşıyacak "küçük burjuva aydınlar" tanımına uygun düşen I. MK bileşenindeki politik kesim, daha ilk hareketiyle birlikte adeta fren yemiş oldu. Böylece ML hareketi ideolojik-politik-örgütsel olarak MLM parti formuna kavuşturacak bir potansiyel olarak ML'nin önderliğine yerleşmiş bu etkin azınlığın örgütü politikleştirme ve dönüştürme çabası da, geldiği sosyal tabakanın düşünsel ve kültürel bağnazlığında direnç gösteren kır küçük burjuva dogmatik kesim tarafından kuşatıldı ve hapsedildi. Bunu doğrudan ve bütünlüklü anlayabilmek için I. MK'nın II. Konferans'a kadar ki MK ve Siyasi Büro toplantı raporlarını incelemek yeterli olacaktır. Bu belgelerde "Gerilla Savaşına Hazırlık Dönemi" çerçevesinde önderlik ve örgüt arasında süren tartışmalarda, göreceğimiz şey bu iki sınıfsal eğilimin çatışmasıyken, aynı zamanda bu belgeler, I. MK'nın da, teorik-ideolojik olarak ML'nin tarihsel amaç ve iddiasına en yakın önderliği bulduğunu da tanımlayan belgelerdir.

I. yenilginin nedenine temel teşkil eden öznelciliğin, konferans tarafından teorik olarak düzeltilmesine rağmen, bunu örgütün beslendiği sosyal tabakaların çözümlenmesi üzerinden yapmaması, ML'yi bir düşünce dönüşümüne ulaştırmaktan alıkoydu. Marksizm-Leninizm'in yaşayan ruhunun, somut şartların somut tahlili olduğunu unutturan bu düşünme tarzı, Kaypakkaya'nın taslaklarının devrimin teorik sorunlarını 'bütünüyle tanımladığı' ön kabulü üzerinden bu görüşlerin herhangi bir yönüyle çelişmeli olan her somut incelemeye karşı duruşu, ML'ye 'sahiplik' için görev kabul ederken, kır küçük burjuva kesim, ideolojik-teorik çelişmelerde ağırlıklı bir inisiyatif olarak örgütte kendi ideolojik çizgisini iklimlendirmiştir.

Örgütün, ideolojik siyasal hattıyla girdiği her çelişmenin tıkanma olarak dönmesi, önderlikleri işaret etse de; önderlikler de, ya sorunu kendi dışındaki sebeplerde görmüş, ya da artık işlevi

etkisizleşen "öz-eleştiri'lerle durumu idare etmiştir. Kaypakkaya çizgisinin mülkleştirilmesinden başka çıkış yolu vermeyen bu tarz, ML önderliklerin kendi tabanına teslimiyet sürecini de derinleştirmiştir. Bu hem Kaypakkaya sonrası önderliklerin kavrayış kapasitesinin hem de ML hareketin sosyal dokusunun ideolojik kuşatması altındaki önderliklerin "önderliği korumak", örgütün de "partiyi korumak" kaygısının ortak noktasıdır. ML de baskın olan küçük mülk sahibi sınıfın "İbo'nun sahiplenilmesini o'nun "eleştirilmezliği ile mümkün olacağı" eğilimi, İbrahim Kaypakkaya'nın bıraktığı mirasın efendiliğine götüren yolun zeminini döşemiştir.

Olağanüstü Koşullarda Olağan Gündemle Toplanan II. Konferans; İkinci Kez ML'nin Yenilgisine Davetiye Çıkarmıştır

Türkiye devrimci hareketi, 1970'lerdeki nitelik sıçramasını 1975-1980 yılları arasında nicelik olarak Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı örgütlülüğüne taşıdı. 12 Eylül askeri faşist darbesi bu gelişmenin egemen sınıflar cephesinde yarattığı korkunun boyutu olarak hayat buldu. Darbenin daha başında devrimci örgütler umulmadık bir kırılma ve yenilgi yaşarken ML hareket önderliğini ve örgütsel yapısını esasta koruyarak II. Konferansı'nı toplamayı başardığında şaşırtıcı olarak 12 Mart darbesinin sonrası süreçte ortaya çıkan manzaradaki gibi kendi geçmişini buluyordu. Ne var ki bu kez geçmişindeki avantajlardan fazla olarak birinci yenilginin öz-eleştirisini yaptığı bir tecrübeye sahipti. 12 Eylül faşist darbesi ile birlikte ML hareketin dışında neredeyse tüm devrimci örgüt ve partiler örgütsel olarak yenilgi almışken ML, darbeden beş-altı ay sonra birkaç nitelikli kadrosunun tutsaklığını saymazsak, merkezi yapısını korumuş olarak üç yıl önce aldığı kararı yerine getiriyordu. II. Konferans, siyasal hayatın olağanüstü yaşandığı koşullarda gerçekleşmiş olması bakımdan da adeta tarihi önemini haykırıyordu.

Ulusal hareketin önderliğini ülke dışına çekerek yenilgiyi savuşturmuş olmasını ve "devrimci sol"un İstanbul'da kısmi olarak koruduğu örgütlülüğü saymazsak, darbeyle başlayan süreç devrimci örgütlerin faaliyetlerinin tümüyle bitirilmiş olduğu bir süreçtir. ML ise yer yer ciddi örgütsel darbelere maruz kalsa da esasta merkezi yapısını ve önderliğini korumuş olarak konferansa oturuyordu.

Konferans'ın gerçekleştiği koşullarda ML'nin örgütsel yapısını koruması bir şeyken ve örgütsel siyasal faaliyetinin boyutu kendini koruma düzeyinden öte değilken, halk hareketinin geriye çekilişi daha hızlıydı. Konferans'a oturulduğu süreçte kitlelerin kendiliğinden mücadelesinden bir iz kalmamış, işçi ve emekçi sınıfların örgütlülüğü olan sendika, meslek örgütleri, dernekler ve kooperatifler 12 Eylül sabahı ile aynı anda kapatılmış-dağıtılmış ve mevzilerini savunan hiçbir sosyal kesim kalmamıştı. Kırsal kesimlerde jandarmanın, şehirlerde polisin yoğun ve sistemli terörü, işkence mekanizmasını adeta cuntanın bacasız sanayi olarak kurumsallaştırmış, ülkenin her tarafında ortaklaşan tek ses karakollarda ve kışlalarda her geçen gün çoğalan iniltiler ve çığlıktı. Cuntanın beş generalinin söylediği her söz, tartışmasız yasalar olarak hayata yön veriyordu.

12 Eylül öncesi sistemle çelişmesini bir biçimde açığa vurmuş her birey "potansiyel suçlu" olarak görüldüğünün farkında olarak yaşam alanlarını terk etmeye başlamış, on binlerce işçi, emekçi ve aydın da bulabildiği her yolla, elinde avucunda ne varsa gözden çıkararak ülkeden kaçışın yolunu tutuyordu.

Cunta, ülkede bir veba gibi sosyal yaşamının üstüne çullanmış, "hayat potansiyeli" taşıyanlar da bu nedenle onun yayılma hızından daha hızlı davranarak "hayatta kalma" güdüsü ile onun etki alanının dışına kaçışıyordu. Dağılma, panik ve hayatta kalma güdüsü! Resim buydu. Politize olmuş kitleler demokratik ve mesleki kurumlarını yitirmeleri nedeniyle iradesizleşmiş, korkmuş ve sindirilmiş durumdaydı. Cunta bu korkuyu derinleştirmek ve sindirilmişliği toplumsal bir duyguya dönüştürmek için sofistike planlamalarla çalışıyordu. İdamlar, operasyonlar, işitsel görsel

medyada beyin yıkama programları, "itirafçı" konuşturmaları, pişmanlık gösterileriyle örgütlülüğü dağıtılan halk kitlelerinin ruhuna teslimiyeti taşımayı amaçlıyordu. Sonrası zaten ne olduğu bilinen ve sonuçları bugün de yaşanmaya devam eden, uluslararası boyutu bulunan ve dizginsiz bir şiddet temeline oturtulmuş kapsamlı bir toplum mühendisliği olarak emeğin tüm kesimlerine karşı gerçekleşmiş bir saldırının adıdır. Araç, hedef ve amaç olarak devrimci olan her şeyin "mezara yollanması" tasarısıdır. Biyolojik ölümler işkenceler ve sürgünlerle büyütülen korku, toplumsal hafızaya sürekli kendini hatırlatan bir bekçiye dönüşmüş, örgütsüz toplum tasarısı bir insanın yarı ömrüne tekabül edecek kapsamda esasta başarılmışken, bu çabada, ideolojinin "öldürülmesi" gerçekleştirilememişse de hasar görmediği söylenemez.

İşte II. Konferans, 12 Eylül askeri faşist darbesinin yarattığı bu ölümcül iklimin başlamasından beş ay sonrasına gelen bir zaman içinde toplantıya oturuyordu. Bu objektif gerçeklik içinde bakıldığında, olup bitenin karşısında ML bu avantajıyla, bu ölüm halinin karşısında yaşamın savunma hattını örecek biricik güç, özne olarak gözüküyordu. Diğer taraftan da bu özne üç yıldan beri hem enternasyonal proletaryanın bağrından gelen hem de önderlik siyasetinden kaynaklanan çok ciddi ideolojik sorunları da biriktirmiş olarak toplanıyordu. Örgütün bu iç çelişmelerinin yaratmış olduğu şekilleniş, konferansı bu sorunların çözümüne bağlamış bulunuyordu.

Durumu şöyle tanımlamak gerçekliği ifade etmede en uygun analiz olarak gözükmektedir: Bir yandan "Gerilla Savaşına Hazırlık Devresi", "baş çelişmenin yarı feodal sistemle halk yığınları arasında" olarak tespit edilmesi, Mao Zedong'un "usta" olduğuna ilişkin ML kabulün "askıya alınması" gibi yaklaşımlarla, parti ve kitlesi nazarında güvenilemeyecek hale gelmiş ML önderliğiyle gövdesi arasındaki çelişmenin çözümü; diğer yandan, askeri cuntadan itibaren siyasal yaşamda gerçekleşen alt-üst oluşun karşısında örgütün korunması ve mücadelenin sürdürülmesini sağlayacak siyasetin belirlemesinde hangi çelişmenin baş çelişme olarak tayin edileceği; en acil sorundu.

"İnsanlık Kendi Önüne Ancak Çözüme Bağlayabileceği Sorunları Koyar (Marks)

II. Konferans, Kaypakkaya'nın ideolojik-politik-örgütsel hattına güvensizliğini ortaya koyan Yurtdışı Bölgesi (YDB) önderliğiyle mücadelede, ML tarihinde ideolojik-teorik temelde iki çizgi mücadelesini ete kemiğe büründüren neredeyse tek konferanstır. Bu ideolojik zemin üzerinde başlayıp sonuçlanmış olan konferansın, ML'yi ideolojik olarak gevşetmeyi hedefleyen çizgi karşısında başarılı bir irade ortaya koyduğu, konferans gündemlerine bakıldığında da görülen bir gerçekliktir.

II. Konferans önüne ideolojik sorunları koymakla, bir yandan örgütü işlemez hale getiren iç çelişmeyi çözmek istemiş, bir yandan da bu iç didişmede payı olan önderlikle örgüt arasındaki güvensizliğin tanımladığı çelişmeden kurtulmayı hedeflemiştir. Konferans sonuçlandığında ise birinci çelişme "örgütsel kopma" ile sonuçlanırken, ikincisinin "çözümü" adeta çözümsüzlüğün çelişmesini tanımlamıştır. Konferans, önderlikle gövde arasında güvensizliğe neden olan "Gerilla Savaşına Hazırlık Dönemi"ni zorlama bir yorumla -ve yarı kabulle- mahkûm edip[7] parti kitlesini onların duygusuna hitap üzerinden kazanmayı benimserken, bir kez daha somut durumun tahlilinde öznelciliğe saparak II. yenilgiye davetiye çıkarmıştır.

Siyasal ve örgütsel hattına uygun düşen, taktik donanımını "somut şartların somut tahlili" üzerinde yapması gerekirken konferans, devrimci dalganın büyük bir panik ve bozgunla hızla geri çekildiği koşullarda toplandığına bakmadan tam tersi bir tutum izleyerek tarihe, tarihle ilgilenenlerin ilgisini çekecek bir yaklaşım sunmuştur. Konferans'ın gündeminde "12 Eylül askeri faşist darbesini gündemleştimek gibi bir iradesi olmamıştır. Örneğin bu iradesizlik; olağanüstü koşullara rağmen olağan davranmak olarak, Marksizm-Leninizm'in özünün unutulması olduğu gibi, kendi varlığıyla da ilişkili hayati bir soruna karşı körlük, zorluk karşısında çaresizliktir. "İçinde bulunduğumuz durum" başlığı altında oturum esnasında eklendiği açık olan "gündem" tartışmasında ise

Kaypakkaya dönemine ironi yaparcasına tutarsız, birbirini götüren bir karar alınmıştır. Konferans'ın ilgili başlık altındaki "somut durum tahlili" şöyledir:

"İçinde bulunduğumuz durumun değerlendirmesi üzerine;

Özellikle devrimci durum üzerine iki farklı görüş ortaya çıktı. Birinci görüş şu idi: Bugün Türkiye'de Lenin'in öğretileri kıstas alınırsa devrimci durum yoktur. Bu konuda İbrahim Kaypakkaya yoldaşın Lenin'le Lin Biao arasındaki çelişmeyi kavramadığını savundular. İkinci ve çoğunluğun görüşü, bugün ülkemizde devrimci durum duraksamasına rağmen kalkmış değildir. Hâkim sınıflar arasında çelişme vardır. Geniş yığınlar 12 Eylül faşist darbesinden dolayı şaşkınlığa kapılmıştır. Her an patlamaya hazır durumdadır. Hoşnutsuzluk giderek artıyor. Sonunda patlaklar kaçınılmazdır. Ve bugün taktik olarak da mücadelenin silahlı biçimleri ön plandadır. Yani esastır. Ama bu gerilla savaşını hemen başlatmak anlamına gelmez"[6]

Yukarıdaki paragraf, komünist partisinin en üst iradesinde alınmış bir karardan çok, bir drama oyunundan aktarılmış replik gibidir. İdeolojik meselelerde sorunları etraflıca tartıştıktan ve taraflar yaklaşımlarını net bir biçimde ortaya koyduktan sonra, ideolojiye beden veren, ete kemiğe büründüren siyasi durumun tanımlamasına gelince konferans bileşeni, sorunu tutarlı bir cümle formuna bile kavuşturamamıştır. Bu sorunda dile "keke" yaptıran şey, öznelcilikle nesnel gerçekliğin amansız çatışmasıdır. Ve ardından öznelcilik bütün gücüyle efendiliğini ilan etmiş olarak konferansın düşünce atmosferine egemen olur. "Biz burada toplanmışsak her şey yerinde durmaktadır" der gibidir. Konferans devrimin objektif koşullarıyla devrimci durum arasındaki ilişkiyi birbirine karıştırmış, örgütleri dağılmış iradesiz bir halktan "isyan" bekleyecek kadar gerçeğe uzak düşmüştür. "Şaşkınlığa kapılmış" bir halk nasıl hem "şaşkın" hem de "her an patlamaya hazır" olur? Bu sağduyunun öngörüsü ve nesnel gerçeğin bilimsel aklı değildir. Kendi hoşnutsuzluğunu halk kitlelerinde varmış "öngörüsünde!" bulunan konferans, kendi saflarını ve ardından

da ülkeyi terk etmeye programlanmış bir grubun konferans oturumunda bulunduğunu düşünemeyecek kadar öngörüsüzlüğe boğulmuştur. Drama repliğini çağrıştırır çünkü, daha üç yıl önce ML'nin 1973'te aldığı yenilgiyi değerlendiren önderlikle, bu kararı alan bileşim aşağı yukarı aynı bileşimdir. Kaypakkaya'nın 1971 darbesi ve peşi sıra gelen siyasal durum değişikliğini doğru değerlendirmemesi nedeniyle ML hareketin örgütsel yenilgi aldığını söyledikten üç yıl sonra kendisi, Kaypakkaya'nın yüz yüze olduğu karşı-devrimci saldırıdan daha kapsamlı bir saldırıyla yüz yüzeyken ve bu saldırının kitleler üzerinde yarattığı yenilgi psikolojisi ve geri çekilme, 1971 saldırısının yarattığı etkiden daha kapsamlı, hızlı ve derinlemesine yaşıyorken, "üç yıl önce söylediklerini unutmak nasıl olabilir" demek anlamlı değildir artık. Değildir çünkü ML, içten içe onu bugüne kadar yontarak getiren öznelciliğinin eserine dönüşmüştür.

Oysa "sağduyu"nun şöyle zuhur etmesi gerekmez miydi? Bir yanda belirli bir hedef ve amaç üzerinde anlaşmazlığa düşmüş iki taraf, diğer yanda her ikisi arasındaki anlaşmazlığa bakmadan hepsini imha etmek için hızla üzerlerine gelen ortak düşmanları varken, böylesi bir durumda ideolojik-teorik sorunların üzerinde ikiliğe düşmüş olanlardan hangi tarafın doğru olduğunun ne önemi var? Eğer bir anlaşmazlığı taraflardan birinin ya da diğerinin lehine çözmenin bir yararı varsa, bu yarar ancak haklı ve doğru çıkmış olanın bu tartışmanın sonuçlanmasından sonra, üzerinde ikiliğe düştükleri hedefe ve amaca gidişte, onları daha erken ve daha az kayıpla götürecek koşulları da varsa, bir yarardır. Değilse eğer, siyasal bir partinin geleceğinin belirsizlikle yüz yüze olduğu bir durumda, bu somut tehlikeyi değil de, çözülmesi gereken "acil sorun" olarak ideolojik sorunları öncelemişse benzeştiği şey "ecelinin geldiğini" düşünen metafizik anlayıştaki bir kişinin, "gözünün toprağa değdiğini" düşünmeye başladığında bu dünyadaki günahlarından –ML özgülünde ideolojik zaaflarından- arınarak gitmeyi, gittiği yerde "cenneti garantileme" kaygısıyla aynı paraleldedir!

Yani sosyal özgürleşmeyi önüne görev olarak koymuş olan ML, her türlü özgürlüğü ortadan kaldırmış olan egemen sınıfın saldırı dalgasının kendilerini bulduğunda olacaklar açıkken, bu sorunu önlerine çözülmesi gereken en acil sorun olarak koyamadı. Bu durumu aşmaya olanak sağlayacak bir karar alamadı; neye tekabül ettiği anlaşılmayan "temkinli ilerleme" belirlemesiyle adeta iradesizliğini ve kaderci yaklaşımını örtmeye çalıştı. Ama aksine devrimi bir sorun olarak gördüğü için askeri darbeye başvuran egemen sınıfları, kendilerini ortadan kaldırmaya yarayacak kararlar alarak, başlık spotu olarak taşıdığımız Marks'ın bu çözümlemesini boşa çıkardı. Olan budur. Darbeye gelene kadar yükselerek gelişen devrimci durumun tersine döndüğü ayan beyan olan bir siyasal gerçeklikken, gündemine bu gerçekliğin analizini içeren konuları temel almadan "çözdüğü" sorunlar, ideolojik sorunlarla sınırlı kaldığından, bu gibi bir "önceliğin" –ve öznelciliğin- çözdüğünden daha fazla sorun olarak ML'nin önüne gelmesi kaçınılmaz oldu. Kavranması ve tecrübe edilmesi gereken gerçek budur: Öznelcilik öldürür!

"Tüm Savaşların Temel Yasası, Düşmanı Yenmeyi Kendi Güçlerini Koruma Stratejisi Üzerinden Gerçekleştirmektir" (MAO)

Sınıf mücadelesi dediğimiz şey son kertede uzlaşmaz sınıfların kendi niteliklerine, amaç ve hedeflerine uygun düşebilen her yöntemle birbirleriyle savaşıdır. Bu savaşın doğasında durumu korumanın ve durumu değiştirmenin çelişmesi vardır. Ezenler, durumunu korumak ezilenler de durumu değiştirmek için mücadele ederler. "Korumak" bir strateji, araç ve güç gerektirdiği gibi "değiştirmek" de bu amaca vardıracak bir strateji, araçlar ve güç gerektirir. Durumu korumak isteyen sınıfların stratejisi en genel anlamda ezilenlerin bilinçlenmesini, birleşmesini örgütlenmesini direnişini ve başkaldırısını bastırmaktır; bunu elinde bulundurdukları devlet aygıtı ile yaparlar. Bu aygıtın mali kaynağı halkın aldatılması üzerinden kurumsallaştırılan vergilendirme sistemiyle

oluşur. Devlet aygıtı ordu, polis, istihbarat; mahkemeler hapishaneler ve bunların işlemesinde kendini açığa vuran öldürme, idam, işkence ve tutsak etme biçiminde yaptırımcı bir bütünlükle kendini ortaya koyarken bütün bunları kitlelerin düşünce dünyasında bir meşruluğa kavuşturmak için de "inandırma" dedikleri strateji vasıtasıyla yapar. Bu strateji her yerde her gün ve her araçla gerçekleştirilen bir faaliyet olarak hem en canlı olan, hem de en fark edilmeyen bir araç olarak işler. Devlet aygıtı sistemin ihtiyaçlarına uygun olarak sürekli bir güncelleme içinde canlı bir mekanizma olarak çalışır; yasaların yetersiz kaldığı yerde yeni yasalar yapar. Ordu, polis ve istihbaratın yetersiz kaldığı yerde mekanizmayı yeni güçlerle takviye eder, silahını, lojistiğini, bütçesini istikrarlı şekilde arttırır. Ve savaşı, "Kıbrıs Barış Harekâtı" örneğindeki gibi "barış", öldürme ve kıyımı da, 19 Aralık 2000 yılında hapishanelere yönelik katliam örneğindeki gibi "yaşama dönüş" olarak gösterirken "inandırma" denen stratejisine hayat verir. Görüldüğü gibi durumu korumak isteyen egemen sınıf, sistemini sürdürürken kendi güçlerini sadece korumakla yetinerek değil onları istikrarlı bir biçimde geliştirme üzerinde "karşı taraf" olan halkı ve onun devrimci örgütlerini bastırmayı esas alıyor. Bu, kurduğu sistemi korumak amacında olan sınıfın amacına ve yürümekte olan sınıf mücadelesinin doğasına tamamıyla uygun bir şeydir.

Peki, amacı bu durumu kendi çıkarları açışından değiştirmekte gören sınıfların kuracakları yeni sistemin günümüzdeki öncü aygıtı olan devrimci örgütler ve konumuz özgülündeki ML ne yapıyor? ML, amacı sömürücü düzeni halk kitlelerinin lehine değiştirmek olan ideoloji, siyaset ve stratejisine uygun davranabiliyor mu? Bu sorunun cevabı, onun olguları analiz tarzı ve örgütsel pratik hattında bulunur.

ML'nin tarihsel sürecine baktığımızda görünen şey bir savaş stratejisine sahipken ve bu devrimci mücadele tarihinde onu "ayrıcalıklı" kılan özelliğiyken, savaş denen, acımasız ve toplumu dönüştüren eylemin en temel yasasından habersizmiş gibi davrandığıdır. Çünkü ML olguları değerlendirme yönteminde, özellikle

somut durum tahlilinin diyalektik kavranışında İbrahim Kaypakkaya'da baş göstermiş olan sapmayı aşamadı. Öznelciliğin teorik tarifini biliyor, ancak pratik anlamını kavrayamıyor. Kaypakkaya, "halk kitlelerinin büyük çoğunluğu silahlı mücadeleyi kavramıştır", derken gerçeği olduğu gibi görmekten uzak düşmenin karşılığını yenilgi olarak alıyor. Yenilginin kaynağının bu tespitteki subjektivizmde olduğunu tahlil eden I. Konferans kararı ortadayken, bu kararın altında imzası olanların da bulunduğu II. Konferans bu tek yanlılığı kendi koşullarında tekrarlıyor: "Şaşkınlığa kapılan geniş halk yığınları her an patlamaya hazırdır" diyor.

Kaypakkaya'nın tespiti doğallığında nasıl ki halkın silahlı mücadeleye hazır duran potansiyelini ortaya çıkarmak için Dersim'de devleti temsil eden kurumlara art arda saldırı olarak gerçekleşiyorsa, II. Konferans'ın bu durum değerlendirmesi de "gerilla savaşını başlatma" kararına dönüşüyor. Bu karar da tıpkı kuruluş sürecindeki gibi gerçeğin soyut değerlendirmesine dayandığı için birincinin verdiği sonucu veriyor; devrimin ML'den önce yaşanan yenilgisi ML'nin ikinci yenilgisiyle tamamlanmış oluyor.

Yenilginin felsefi temeli, durumu kendi arzularındaki şemaya uygun düşünmekten gelen öznelcilikle başlarken, siyasi olarak da, başlığa koyduğumuz savaşın bu temel yasasına aykırı pratiğe girmekle tamamlanıyor. Hem ML hareketin, hem devrimci hareketin 1970'lerden bugüne kadar yaşamış olduğu başarısızlığın ve yenilgilerin altında yatan neden, savaşın bu temel yasasıyla kurulması zorunlu olan ilişkinin ihmal edilmesidir. ML hareketin tarihine göz atıldığında devrimci çalışma ve pratiklerin, devrimin asgari ve azami hedefine ulaşma üzerinden değil, genellikle kısa süreli, gerçekleştiği anın uyarılmış devrimci kitlelerin ve örgüt tabanının duygularını ajite etmek göreviyle sınırlı planlamalar çerçevesinde kaldığını görüyoruz.

ML hareketin askeri ve örgütsel faaliyetlerini bir ilişki içinde düşünen herkes neredeyse tüm pratiklerin tek yanlı düşünülüp planlandığını görür. Devrimci kitlelere ilham kaynağı olmuş birçok askeri pratiği de dâhil, gerçekleştikleri zamanda devrimci ka-

muoyunun duygularında büyük coşku da yaşatmıştır. Ancak peşi sıra yaşattığı gelişmeler, yani eylem öznelerinin açığa çıkması, tutsak düşmeleri veya öldürülmeleri bu eylemlerin güven ve coşku anlamında yarattığından daha fazla güvensizlik yaratmıştır. Bu dönüşüm bu yasaya aykırı davranışla doğrudan ilişkilidir. Çünkü pratik, yani eylem, sadece "saldırı" amacında yoğunlaşırken, güçlerini geliştirmeye hizmet etmesi, eylemin öznelerini dahi koruyamamakta, dolayısıyla savunma, saldırının diyalektiğinde tamamlanamamaktadır. Dönemin siyasal ruhuna uygunlukla birleştirilerek pratiğe dökülmüş olan Toptaşı Hapishanesi baskınını ve örgütün toparlanma sürecinde tutsak kadrolarını özgürleştirilmesi pratiklerini bu tek yanlılığın dışında tutarsak; Metris Hapishanesi'nden firar ve Kandıra baskınını, 1992-93 kışındaki gerilla barınaklarının basılması ve yaşanan hasarlar ve kayıplarla, ayrıca gerçekleşmesi halinde en az bunlar kadar siyasal etki yapacak ve hazırlık aşamasındayken engellenmiş birçok benzeri planlama ve faaliyetler; 1996 ve 2000 ölüm oruçları (ÖO) eylemleri süreci ve sonrası, hatta kırsal alan faaliyetlerinin yüzde sekseni; gerçekleştikten sonraki süreçlerinin başarısızlıklarıyla birlikte düşünüldüğünde yüzümüzü dönmemiz gereken yer, savaşı ve örgütlülüğü "kendi güçlerini koruma stratejisi üzerinde gerçekleştirmeyi" öğütleyen savaşın bu "anayasası"na aykırılığın somut kanıtlarını oluşturur.

Eylem çizgisini ve savaşın bu temel yasasını bir arada düşündüğümüzde, devrimin ciddi bir tasarlama olduğu ve tamamıyla ezilen, sömürülen halk kitlelerin eseri bir sosyal alt-üst ve yeni bir siyasal doğruluş olduğu doğrusu, ML'nin de doğrusu olduğu sonucunu vermiyor. Bu temel doğruyu ML iddiasındaki bir örgütte bulacağımız yer onun örgütsel çizgisi ve pratik hattıysa, incelediğimiz bu yerde bu yasaya riayet edildiğini gösteren bir işaret yoktur. Bir örgütlenmenin ne için yapıldığı, bu örgütlenmenin eylem hattına niçin ihtiyaç duyduğu; eylemin ve örgütlemenin strateji, siyaset ve ideolojiyle ilişkisinin ne olduğu, kitlelerin, tarih yapmadaki rolleriyle nasıl ilişkilendirildiği sorunu, en az eylemin ve çalışmanın yapılış sürecindeki kadar canlı bir ilişkiyi

içermiyorsa, bu tam da bugüne kadar yapılagelen şeyin tarifidir. Yani günün ihtiyaçlarının düşünülmesi adına devrimci kamuoyunun "kahramanlık" duygusuna hitap sınırları içinde kalır. Oysa her devrimcinin ilk birkaç ezberinden biridir: "Savaş, siyasetin şiddet araçlarıyla sürdürülmesidir."

Bilimsel düşünen bir örgüt siyasetiyle şiddetin ilişkisini doğru tespit etmek için önce şu sorudan hareket eder; benim siyasetime uygun olan şiddet hangi araçlarla ve hangi yöntemle sürdürüldüğünde söylem ve eylem birliğini sağlayabilir? ML'nin bu soruya vereceği cevap teorisiyle pratiğinin uyumunu vermeyecektir. Zira ML'nin eylem çizgisi, halk kitlelerini sınıf mücadelesine sahiplendirmemiştir. Aksine, esas olarak küçük üretim tarzının binlerce yıllık kültürel şekillenişinin karşılığı olan "kurtarıcı" bekleme duygusunu besleyen bir askeri pratik sergilemiş, giderek de örgütte siyasal çizgisine rağmen "eyleme tapma" anlayışını egemen hale getirmiştir.

ML'nin siyasal-stratejik teorisinde bulunmadığı halde bu tarzın ML'ye bulaşmasının objektif zemini vardır. Bu da ülkede güçlü etkileri olan küçük burjuva radikal örgütlerin fokocu eylem çizgisinin küçük burjuva kitlenin duygularında bıraktığı, gözlemlenebilen etkidir. ML'ye etkisi ise onun beslendiği sosyal tabakaların sınıfsal niteliği üzerinden hayat bulur. ML hareketin ciddi bir faaliyetinin olmadığı, hatta bağrında bir komitesi bile bulunmayan iller ve bölgelerde yıllarca faaliyeti varmış gibi göstermesi, gerçekliği olmayan bir şeyi gerçekmiş gibi ajitasyon konusu yaparken (Dersim-Tokat-Erzincan savaşıyor partizan gibi sloganlar) açık alan etkinliklerinde, "bin" rakamını bulamayan bir toplaşmayı on beş milyonluk kentte "kitlesellik" olarak algılarken, yıllarca birbirini tekrar eden bu oransal istikrarın(!) nedenleri üzerine kafa yormadığı gibi, ulaştığı bu rakamlara 'çevre' niteliğindeki bazı gruplarla kıyaslama üzerinden kendini "başarılı" görmesi; eylem ve kitle çizgisi ile teorik temeli arasındaki uzlaşmaz çelişmeyi tanımlarken, ML'nin ideolojik-siyasal temel ile pratik-örgütsel hattı arasındaki bu çelişmeden rahatsız olmadığını da söyler.

II. Konferans ML'nin Nesnel Gerçeklikten, Somut Koşulların Tahlili Üzerinden Hayat Bulması Olanaklı Olan Sınıf Mücadelesinin Çelişmelerini Tanımlamaktan Kopmuştur

Marksizm-Leninizm'in bilimsel özünü ve canlı hayatla ilişki sürekliliğini "somut şartların somut tahlili"nde bulduğuna ML zeminde bir itiraz gösterilmediği müddetçe II. Konferans çizgisini ML olarak değerlendirmek diyalektik ve tarihsel materyalist bakış açısından mümkün değildir.

Gündemini ideolojik sorunların çözümüne adamış olarak Kaypakkaya'nın teorik dokümanlarını "MZD Düşüncesi'yle (MZD) bütünlük içinde ele alıp sonuçlandırması, II. Konferans'ın ideolojik hattını Marksist-Leninist tutmaya varan bir çaba olsa da, somut şartların tahlilinden kopması, onun, Marksist yöntemden sapması ve taktik yetenek bakımından iflasıdır. Teorinin amacı pratikte nesnel gerçeklik tarafından dayatılan çelişmeleri çözmekse bunun da elle tutulur bir pratiğinin var olması gerekir. Konferans'ın pratiğinde bunu göremiyoruz. Gördüğümüz şey ise, 12 Eylül askeri faşist darbesinden 5-6 ay sonra toplantıya oturan bir bileşen olarak o'nu, gündemine dahi almamasıdır. Marksist-Leninist bir bakış açısı somut şartlara uygun; o şartların, bir öncü olarak kendisi ve halk yığınlarının aleyhine ortaya çıkardığı çelişmeyi doğru tanımlamak ve bu çelişmenin çözümünde, varlığını ve kazanımlarını, geliştirmeye uygun somut taktik ve politikalar uygulamakla sağlanır. II. Konferans kararları ve pratiğinde bu duruma uygun bir örgütsel taktik politika olmadığı gibi, kararları da somut şartların yaşanmakta olan gerçekliğine aykırı istikamette hayat bulmuştur. Bu bakımdan faaliyetini çoğunlukla doğru değerlendirdiği I. Konferans'ın düşünce tarzının ulaştığı ML ufuk çizgisinden hayli geri düşmüştür. Sürecin ondan beklediği en temel ve acil görevlerin tanımını içeren aşağıdaki karar formülasyonuna baktığımızda, teorik düzey ve tarihsel süreçlere hâkimiyeti gerektiren gündemindeki ideolojik sorunları ele alan bileşenle, bu kararı alan bileşenin aynı mı olduğu konusu insa-

nı kuşkuya düşürüyor. Ama biliyoruz ki farklı olan bileşen değil, farklılık bileşenin somut gerçeklere karşı duyduğu ilgiyle tarihsel bir sürecin sonuçları olarak kendileri dışında zaten var olan ideolojik teorik sorunlara olan ilginin farklılığıdır. Karar şöyledir:

"Ülkemizin bugün içinde bulunduğu ve toplumsal yapısını belirleyen ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi vb. şartların değerlendirilmesi sonucunda devrimci sınıf mücadelesine damgasını vuran esas mücadelenin silahlı biçimlerinin olacağını tasvip etmeliyiz (abç) ancak bunu mutlaklaştırmamak gelişmenin bazı evrelerinde taktik olarak barışçıl veya başka mücadele biçimlerinin esas yöntemleri haline gelebileceğini tespit etmeliyiz."[7]

Bu kararın ifade ettiği şey, dikkat çekici bir karmaşa, yalpalama ve yanılsamadır.

Birincisi, gündemine askeri faşist darbeyi almadığı açık olan bir konferansın; "ülkemizin bugün içinde bulunduğu ve toplumsal yapısını belirleyen ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi vb. şartların değerlendirilmesi sonucunda" cümlesiyle ifade ettiği şey gerçeği içermiyor. Çünkü bu ifadenin karşılığı kapsamlı bir araştırma inceleme faaliyetinin ortaya çıkardığı sonuçlara denk düşer ki ML'nin belgelerinde (örgüte dağıtılmamış ve bir kişinin görüşü olarak kalan "iktisadi yapı araştırması" taslağının dışında) böyle bir şey yoktur. İkincisi, eğer böyle bir çalışma olsaydı, bu cümlenin devamı olan cümle stratejinin o şartlardaki uygulaması olan mücadele yöntemleri, elini ateşe sokan insanın tereddütlerini anımsatan bir sakınmayı çağrıştıran "tasvip etmeliyiz" ifadesiyle noktalanmazdı. Üçüncüsü, ML'nin kendi işleyişi içinde en üst iradesi olarak bu gündemi sonuçlandıran kararını alırken, kendisini bu kararlaştırmanın dışında tutacak anlamla "tespit etmeliyiz"le bu kararı kararsızlığın kanıtına çevirmezdi.

ML'nin, İK'dan sonraki dogmatik düşünme tarzı, II. Konferans'ın yöneliminde daha da güçlendi. II. Konferans, YDB tarafından dayatılan ideolojik sorunları, "bunlar daha sonra da ele alıp çözeceğimiz sorunlardır" diyemedi. Diyebileceği en doğru şey "en acil sorunumuz ML bir parti olarak bize, devrimci ör-

gütlülüğe ve geniş halk kitlelerine, tüm gücüyle saldıran cuntaya karşı mücadeleyi kendi güçlerimizin değerlendirilmesi üzerinden alacağımız tutumu belirlemektir" olacaktı. Bunu da yapamadı. "Bu şartlarda ideolojik olarak neyin doğru neyin yanlış olduğu konusuna yoğunlaşmak yerine, kimin doğruyu benimsediğini tayin edecek tek doğru hareketin cunta gerçekliğine dair alacağımız tutumdur" diyebilseydi, ML'nin tarihi de farklı okunacaktı. Bu ideolojik körlüğün nereden geldiğini tekrar anımsarsak, bu, ML'nin genel olarak Kaypakkaya'yı sahiplenme biçiminde tutturduğu dogmatik tarz ve bu tarzın hissedilen baskısı altındaki 'kalıba uyma' kaygısıdır. II. Konferans bir taraftan önderlik-taban ilişkisinde, önderliği tabanın egemenliğinden kurtarmaya çalışırken, diğer yandan önderliğin niteliğinde zorunlu olan bu bilimsel özgürlüğün parti kitlesi tarafından anlaşılmaya hazır olmadığını fark ettiği için, parti kitlesinin bilinen tepkilerinin muhatabı olmamaya da özen göstermektedir. Karar formülasyonunun böylesine muğlak, oportünist ve korkak olması düşünce dünyasındaki bu kaygıların sonucudur. Bu nedenle irade ML'nin tarihinde böylesine ilgi çekici bir nitelik kazanır. Silahlı biçimi "tasvip etmeliyiz" der örneğin ama özne kim belirsizdir. Örgütün en yüksek iradesiyken, "onaylamalıyız", önermesini hangi iradeye yapmaktadır. Bu soruya verilecek cevap ML hareketin tarihi boyunca olagelmiş önderliklerin önderlik niteliğini tartışmalı hale getiren; önderliklerin kendi önderlik iradelerini bilim nezdinde tartışmalı hale getirmekten yakasını nasıl kurtaramadığını görmemizi sağlayacak anahtara götürecektir. Önderlikler hukuksal pozisyonlarına rağmen önderliğini yaptıkları örgütlü kitlenin ve pasif taraftar kamuoyunun peşinden sürüklenen bir kuyruk görüntüsündedirler.

Partideki demokrasinin eylemleşmesi merkeziyetçiliğini ortaya çıkarmak amaçlıdır. Onun seçtiği önderliklerde sınıf mücadelesi mecrasında ortaya çıkan gelişmeleri teşhis ederek çözüm için siyasal ideolojik çizgisine ve verili koşullardaki gücüne uygun düşen araçları tespit eder. Üstelik ML özgülünde konferans görevlerinin dışında bir olgu olarak zaten tanımlanmış bir stratejisi

varken ve bu stratejinin evreleri, araçları da belliyken onun örgütsel iradesi "sınıf mücadelesine damgasını vuran esas mücadelenin silahlı biçimlerinin olacağını tasvip etmeliyiz"(abç) diyorsa orada düşünsel bir kargaşa var demektir. Bu somut veriden hareketle şu söylenebilir, II. Konferans strateji konusunda I. Merkez Komitesi'ne atfedilen kafa karışıklığından daha kafa karıştırıcı bir kararın sahibidir.

I. MK, devrimci dalganın yükseldiği dönemde sınıf mücadelesinin o günkü gerçekliğine uygun düşen ve algısı nesnel olan GSHD tezini, zihin dünyasında oturtamamıştır. Tam da bu nedenle MK, bu teze rağmen onun anlaşılmasını sağlayacak gerekli teorik açıklığı sağlayamadığı için, bu tezle amaçladığı çözümden daha fazlasını sorun olarak yaşadı. Bunun içindir ki, pratikte stratejinin amaçladığına aykırı bir önderlik tutumuyla şehirlerdeki sol maceracı pratiğe müdahale etmedi. Aksine, tabanın duygularını okşayan bu askeri çizginin kendiliğindenci önderlik tarzını gizlemiş olmasından ötürü, bu durumdan yararlanmıştır. Ancak görüldüğü gibi II. Konferans da aynı niteliğini "...geniş yığınlar 12 Eylül faşist darbesinden dolayı şaşkınlığa kapılmıştır. Her an patlamaya hazır durumdadır." yaklaşımıyla koşulları tersten okumakla kitlelere atfettiği ve aslında kitlelerden çok kendisinin yaşadığı bu şaşkınlığı gerilla savaşını başlatma kararıyla aşmaya çalışmıştır. "Şaşkınlığa uğradığı" halde geniş yığınların nasıl olur da patlamaya hazır durduğunun hangi sosyolojik yasaya dayandırıldığı belli değilse de, bu kararın aslında kafa karışıklığının ve şaşkınlığının belgesi olduğu tartışılmazdır. "Geniş halk yığınlarının her an patlamaya hazır olduğu" şeklindeki bu tespitin gerçeğe aykırılık düzeyi neyse, bu anlayış üzerinden oluşturulan "silahlı mücadelenin başlatılması" ve "beş bölge komitesi ile örgütsel yayılma" da aynı düzeyde gerçeğe aykırıdır. Ayrıca, bu konumlanışın içinde mevzilendirilen üyelerin niteliği ve onların bu olağanüstü sürecin görevlerini yerine getirebilme yeterliliği de tartışmalıdır. Mesele gayet basittir: Geri çekilmeyi gerektiren koşullar isteğe, arzuya; hatta mücadele coşkusuna rağmen, objektiftir. Bir yandan

bu koşullara aykırı düşen ve iradenin çizdiği öznel resim üzerinden programlanan mevzilenme, diğer yandan bu mevzilenmeye gelişme hakkı tanıyamayacağı öncesi tecrübelerin ışığında görülmesi zor olmayan hayatın gerçekliğidir. Nitekim ML önderliklerin ve kanatların iddiasına rağmen II. Konferans'dan sonra Dersim'deki 15–20 kişilik silahlı güç de "gerilla savaşı" amaç ve anlayışına uygun bir örgütlenme değildir. Çoğu daha önceki faaliyetleri nedeniyle deşifre olmuş ve şehirlerde barınmaları ve- veya örgütsel faaliyet sürdürmeleri o koşullarda neredeyse imkânsız hale gelmiş kadro ve militanların belirsizlik içinde kıra tutunması mahiyetindedir. Bunun böyle olduğunu gösteren en anlaşılır kanıt "saldırı" kararına rağmen bu güçlerin bulunduğu alanda gerilla savaşı niteliğine uygun bir faaliyetinin olmamasıdır. 1981–1982 yılları arasında 12 Eylül askeri faşist diktatörlüğünün bir yıllık bir süreyi kapsayan "temizlik operasyonu"nun yerini "rutin" faaliyetlere bıraktıktan sonra bile durum değişmemiştir. Kırda konumlanmış birliklerden başka, dışarıdan getirilerek kabaca silah kullanma adaptasyonu kazandırılan militanların eylem amaçlı şehirlere gönderilmesi; 1982 den sonra gerilla faaliyetine katılmak isteyen birçok yerel ilişkinin ve hatta gerilla birliklerindeki bazı "fazla"ların kırdan indirilmesi II. Konferans önderliğinin gerilla savaşını başlatma gibi bir karardan da, bu karara uygun düşen temel bir yönelimden de ve hatta bu kavramsallaşmanın pratikte taşıyacağı anlamı anlamaktan da yoksun olduğunu göstermiştir.

ML Tarihinde Örgütsel Ayrılıkların Kendi Amacı Dışında Ürettiği Tuzaklar Ve II. Konferans Önderliğinin Öznelciliğinde Yurt Dışı Kopuşunun Etkisi

II. Konferans önderliği, konferansın sonuçlanmasından iki ay sonra önderlik kademesindeki kadroların çoğunun tutsak edilmesi ve ML Parti Sekreteri Süleyman Cihan'ın katledilmesi nedeniyle önderlikte yaşanan irade sorununu "güçlendirme" yöntemiyle "çözüme" gitmiştir. Örgütün aldığı darbelerin nedenleri üzerinde düşünüp sorunları çözmek yerine, araç-amaç ilişkisinde, Mark-

sist-Leninist yaklaşımda yeri "araç" olarak tanımlanan örgütü hedef ve amacından bağımsız olarak "korumak ve yaşatmak" anlayışı belirdi. Örgüte bu amaçlaştırma eğilimi yön vermekle kalmadı; tarihsel çıkışına uygun olarak demokratik merkeziyetçilik temeli üzerinden ete kemiğe bürünmesi gereken ML'de bu tarz, komünist parti hukukuna yozlaştırıcı bir giriş olduğundan, önderliğin bu sol iradeci çizgisinin sonucu olarak örgütün korunması üzerinden alınan her "önlem" örgütü kısa sürede yenilginin eşiğine getirdi.

Konferans, dogmatik kır küçük-burjuvazisinin etken sınıf karakterinin beslediği ideolojik-siyasal darlığını, görece "engin" bir perspektife sahip olduğu görünümünü veren uluslararası komünist hareketin ideolojik sorunlarını gündemleştirme üzerinden örtmeye çalışmış olsa da, ülkede hayati önemde olan siyasal gelişmelerde siyasal olarak çuvallamıştır. Kaydetmek gerekir ki, bu resmin çizilmesinde, II. Konferans'a kadar ML'nin yurtdışı örgütlülüğünü temsil eden grubun da küçümsenemeyecek bir payı vardır. 12 Eylül'ün yarattığı dehşetten ürkmüş, tümüyle entellektüel mülteci bir grup olarak kalmaya karar vermiş olan "Bolşevik Partizan" grubunun, sınıf mücadelesinin o günkü koşullarıyla çelişme halinde olan "önceliklerinin" temelini göremeyen II. Konferans, askeri darbenin yarattığı siyasi koşulları değil de, ideolojik sorunları öncelemekle yurtdışı grubunun tuzağına düşmüştür. Zira II. Konferans'ın yapıldığı tarihi koşullarda, yurtdışının dayattığı "gündem"le ortaya çıkardığı pratik çizgi, parti örgütünün önderliksiz bırakılarak koşar adım kaçışının çizgisidir. O şartlarda örgütün ve halkın güvenliği her şeyden daha önemli bir çelişme olarak kendini dayatmışken, yurtdışının konferanstaki tutumu, bir köy yerinde doğum sancısına girmiş, ölü mü, diri mi doğuracağı; doğururken hayatta kalıp kalmayacağı tümüyle belirsiz durumda olan bir kadın varken, kadının hayatıyla ilgili endişe içinde olanları, kadının çığlıklarının ulaşamayacağı bir mesafede toplayıp "çocuğun geleceği" hakkında tartışmaya çeken; "üretene" yabancı, ama "ürünü" sahiplenmede egoist kişinin tutumuyla

aynıdır! Yurtdışı bölgesi darbenin yarattığı şartların ortaya çıkardığı yeni sorunları ve sorumlulukları; mücadele içinde olanların yüz yüze olduğu yeni tür risklerle hiç ilgilenmemektedir. O sadece kendisi açısından önemsediği "ideolojik sorunların" partiden çözümünü isterken, bunları çözülmesi gereken sorunların en önüne oturtmuştur. Ancak ülkede ise 12 Eylül darbesiyle birlikte koşullar değişmiş, bambaşka çelişmeler boy göstermiştir. Konferans gündemleriyle bu koşullar, tarihsel ve sınıfsal sorumluluk perspektifinden bakıldığında alabildiğine uyumsuzluk içindedir. Çünkü yurtdışı grubu konferansı ideolojik çelişmeleri çözmeye kilitlemiştir. Bu tutumuyla yurtdışı, örgütün güvenliği üzerinden halk kitlelerinin yaşam ve çıkarlarının savunulmasının bu yeni şartlardaki araç ve yöntemlerini ortaya çıkarmayı engellerken, niyetlerden bağımsız olarak, herhangi bir bünyede bağışıklık sistemini etkileyen bir virüs rolü oynamıştır.

Yurtdışı özgülünde dikkat çektiğimiz şey, ideolojik mücadelenin olumsuz işlev gördüğünü iddia ederek, Bolşevik Partizan grubunu suçlamak değildir. Aksine ML'nin tarihindeki çizgi mücadelelerini, en doğru içerik ve yöntemle sürdürme ilk ve tek temsilcisi bu grup olmuştur. Kendisi kadar örgütünde öğrendiği bu süreçte ortak bir öğretmenlik yapıldığı açıktır. Bu özgülde parmak bastığımız, 12 Eylül öncesi koşullarda tanımlanmış ve çözümü gerekli olan bu nitelikteki çelişmelerin partinin konferans sürecine girdiğinde, şartlar başka biçime dönüşüp parti ve kitlelerin doğrudan hayatını ilgilendiren çelişmelerle yer değiştirmişken, konferans gündemlerinin bu yeni durumu görmemiş olmasında yurtdışı grubunun etkin payı vardır. Bu bakımdan II. Konferans sahnesinde karşı karşıya gelen her iki çizginin, amaç ve hedefleri birbirine ters istikamette olsa da, ikisi de öznelcilikten muzdariptir. Yurtdışı grubu ülkedeki sınıf mücadelesinin ortaya çıkardığı yeni çelişmelere sırtını dönüp, önceliği ideolojik sorunların çözümüne vermiştir. II. Konferans önderliği de bu çatışmanın sonucunda çizgi mücadelesinin yorucu sürecinden "zaferle" çıkmanın rehavetinde geri çekilmek yerine, gerilla "savaşını başlatmak"

kararıyla 12 Eylül gibi öldürücü bir çığın üzerine gelmekte olduğunu görmemiş, soldan öznelciliğe teslim olmuştur.

Bu gündemde yurtdışı çizgisinin "Kaypakkaya yoldaşın Lenin'le Lin Biao arasındaki çelişmeyi kavramadığını" söylemekle yetinen azınlık görüşünün dışında bir şey bilmiyoruz. Eğer, "içinde bulunduğumuz durum" gündemi üzerinden yurtdışı çizgisinin dedikleri bundan ibaretse, bu durum yurtdışının ülke devrimiyle halk kitleleri ve partinin yüz yüze olduğu somut ve zaten kanlı bir biçimde yaşanmakta olan tehlikeyle hiç ilgilenmediği yönündeki değerlendirmeye yurtdışı grubu tarafından sunulan doğrulayıcı kanıttan başka bir şey ifade etmiyor. Bu anlamda yurtdışının II. Konferans'ı, çelişmelerin somut çözümünden alıkoymak için bir tuzak konumuna dönüştüğü tümüyle gerçek bir şeydir. Ve bunun hayatça okunan anlamı ve II. Konferans'a söylemiş oldukları son sözü şudur: 'Biz zaten çekileceğiz canınız cehenneme!'

Enternasyonal proletaryanın saflarındaki çelişmelerin ML'deki yansıması olarak ideolojik mücadeleler doğal bir gelişmeyken, II. Konferans'da ML'nin geleceği açısından bir tuzağa dönüşmesi sadece bununla sınırlı değildir. Konferans'ın o koşullarda ML'nin örgütsel gerçekliğine ve siyasal gerçeklere aykırı olarak "Beş Bölge Komitesi" esasına göre kadrolarını yaymasının etkeni de yurtdışının koparken ayrı bir siyasal grup olarak faaliyete devam etme iddiasıdır. Bu iddia nedeniyle konferans önderliği yurtdışının parti tabanıyla ilişkiye geçeceğini düşünmektedir. Bunun içinde 12 Eylül askeri faşist darbesi nedeniyle değişen durumu dikkate almaksızın darbe öncesi parti örgütlülüğünün ve tabanının olabildiği her bölgeye yurtdışı grubunun ulaşmasından önce ulaşmak ve yurtdışı grubuna "adam kaptırmamak" kararındadır. Bu, devrimci bir örgütlülüğün saflarını solumuş her bireyin anlayabileceği bir şeydir. Bu refleks sadece ML'ye özgü de değildir. Tüm devrimci hareketlerin örgütsel enerjisini en çok ortaya döktüğü ve örgütlü kitlesine en yakın olduğu zamanlar, genellikle bölünmeler ve ayrılıkların yaşanmasından itibaren ki zamanlardır. II. Konferans mevcut gerçekliğine ve devrimin yenildiği

koşulların dayattığı görevlere aykırı olarak hayata geçirdiği bu örgütsel siyaseti için ihtiyaç duyduğu enerjiyi üreten kaynak da yurtdışının ayrılığıdır. Yurtdışı grubuna 'adam kaptırmama' kaygısı örgütsel siyasete yön verince her yerde ve her şeyde yaşana geldiği üzere, kaygı da bilimsel düşünmeyi körleştiren saplantılar ürettiğinden, elde edilen sonuç da sebeplerin niteliğine uygun ete kemiğe bürünür. İdeolojik rakibiyle mücadeleyi, onunla örgütsel yarışmaya vardıran her örgüt, doğallığında siyasal hasmının -yani devletin- kurduğu tuzaklara açık hale gelir. ML, bu yayılma kararıyla güçlerini ideolojik rakibinden "korumaya" çalışırken, sınıf düşmanının durumuna dair göstereceği dikkatte zaafa düştü. Bu gibi dönemlerde gösterilen zaaflardan, daha önce de tecrübe etmiş olan sınıf düşmanı, ML'yi daha geri bir mevziye püskürttü. Bunun yanı sıra, ideolojik rakibine adam kaptırmamayı en hassas amacına dönüştürdüğünden, bu da düşmanın onun kalesinin içine, onun elinden tutarak girebileceği kapılara ulaştırdı.

Yani II. Konferans önderliği kadrolarını ve güçlerini kendi gerçekliğine aykırı olarak, Beş Bölge Komitesi olarak mevzilendirirken, hem faaliyetin hem de örgütün güvenliğine aykırı bir rotaya saptı. Şartlar, güçlerini yoğunlaştırmasını dayatırken o, güçlerini dağıtarak göz göre göre soldan öznelciliğe sapmıştır. Şartlar örgüt ve faaliyetin güvenliği için canlı, aralıksız bir ilişki ve denetimi dayatırken o, kadro ve üyelerini yaymış, ideolojik-siyasal eğitim ve denetimin en gerekli olduğu koşullarda, buna aykırı bir çizgi izlediğinden sınıf düşmanları da bu açıklığı kaçırmamıştır. Devlet de bu duruma uygun strateji geliştirerek örgütün bu yayılmasını, ardı ardına gerçekleştirdikleri operasyonlarla işkencehanelerde ve zindanlarda bir "toparlamaya" dönüştürmüştür. II. Konferans'ın bu sol maceracı örgütsel çizgisinden çıkaracağımız derslerin en başında, bölünme ve ayrılma süreçlerinin düşman darbeleri için özgün tuzaklar ürettiği gerçeğidir.

Buraya kadar II. Konferans'ın sol maceracı çizgisine işaret ederken, genellikle onun bu duruma düşmesindeki öznelciliğine parmak basıldı. Ne var ki öznelcilik sadece kendi gücünü abart-

mak ve karşısındakini küçümsemek veya kendine güvensizlik duyarak düşmanı devleştirmek olarak kendini göstermez. Her durumda olduğu gibi, öznelcilik de ona düştüğümüz koşulların ve çözmekle yüz yüze kaldığımız sorunların özgünlüğüne göre hatalarımızı tanımlar.

II. Konferans da sadece kendisiyle sınıf düşmanı arasındaki ilişkiyi değerlendirmede tek yanlılığa düşmedi; devrim dalgasındaki gerilemeyi kendisinin örgütsel bölünmesiyle iç içe koşullarda karşıladığından, bu kararları aldıktan sonra hiç olmazsa güçlerinin çoğunu, en iyi kadrolarını güvenli alanlara ve/veya önderliğin esasını kırsalda yoğunlaştıracağı yerde, bunun aksi istikametteki kararla öznelciliğini perçinledi. Kopuşun batı merkezli oluşu nedeniyle, kopan grubun ulaşma ihtimali olan alanlara ondan önce ulaşmak ve önünü kesmek kaygısının hayat verdiği güçlerini yayma kararı, konferansın "gerilla savaşını başlatma" kararını da boşa çıkarmıştır.

Bu düşünce tarzı ve kaygı ile hareket edince de sınıf düşmanlarının tuzaklarına açık hale gelmiş, yenilgi, bu nedenle hem daha çabuk gelmiş, hem de ağır olmuştur.

Ağır olmuştur çünkü yurtdışı grubunun "önünü kesmek", onun teorik kapasitesini karşılayacak nitelik gerektirdiğinden, bu göreve seferber edilen kadroların da örgütün en nitelikli kadroları olmasını koşulladı. Çabuk olmuştur çünkü bunu iyi analiz eden devlet de, önderliğin yurtdışı grubundan önce parti kitlesine ulaşmak aceleciliğini iyi değerlendirdiğinden ondan önce, ona karşı kullanmış ve süreç kısa sürede yenilgiyle sonuçlanmıştır. Böylece öznelcilik ve sol iradeciliğin neden olduğu II. yenilgi, birinci yenilginin sebep ve sonuçlarının neredeyse tıpa tıp benzerliğinde kopyalanmasıyken, felsefi darlıktan beslenen bu ideolojik zaaflar ML'nin öznelciliğine kronik bir safha kazandırmıştır. Daha önemlisi de şudur ki, bu şekillenişin tanımladığı bünye bu süreçten sonra ML'nin örgüt dokusunu da her türlü bozulmaya uygun hale getirmiştir.

II. Yenilgiden Çıkış: 'Doğu', Güneşin Doğduğu Yönün Adı Olsa da; Ufukları Her Zaman Kızıla Kesmez!

II. Konferans'ın öznelci dogmatik sol sekter çizgisinin ML'yi yenilgiye sürükleme süreci konferansdan 5-6 ay sonrasına iz düşürür. Ülkenin batısında, Marmara bölge faaliyeti üzerinden önderliğin merkezine yönelen karşı-devrimci saldırı, göz açıp kapayıncaya kadar parti sekreteri de dâhil önderlik bileşeninin yarısından fazlasının tutsaklığını getirdi.

Bu operasyonla ML iradesini yitirmekle kalmadı; parti sekreteri Süleyman Cihan'ın tutsaklığını, ihanetin ruhuna bulaştırdığı bir kan tadı olarak hissetti. II. Konferans'dan sonraki bu ilk kapsamlı darbe ML'yi hızla şiddetli bir tasfiye sürecine sürükledi. Öylesine ki ML irade sorununu aşmak için kendi hukukunu uygulayamayacak ölçüde sarsılmış, iradesini partiye başvurmak yöntemiyle oluşturamayacak kadar kendisine güvensiz ve dağınık bir sürece girmişti. Ama yine de hala bir iradeye kavuşması halinde örgüte benzeyecek bir örgütsel potansiyeli bulunuyorken, tüm olup bitenlere rağmen hala sorun, "inadına var olmak" olarak görüldüğünden, alınan darbelerin ideolojik politik nedenlerini sorgulama noktasına gelemedi. İrade sorunu, sadece "önderliği güçlendirme"düşüncesiyle merkezi "atama" yöntemiyle sağlandıysa da, II. Konferans daha bir yılını doldurmadan, Dersim bölgesi dışında tüm örgütlülüğünü yitirmiş olarak yenilgi sürecinin kritik basamağından içeri girmiş oldu. Örgütsel tasfiye; 12 Eylül'den önce başlayan darbelenmenin, 12 Eylül askeri faşist darbesiyle birlikte sürekliliğe dönüştü. Bu durum, zaten ayrılıklar, atılmalar ve örgütsel darbeler nedeniyle ideolojik-politik sorunlar üzerinde kafa yormaya "fırsat bulamayan" ML'yi ideolojik tasfiye atmosferine sürüklemede objektif zemini hazırladı.

Kurucu önderi Kaypakkaya'dan sonra, ikinci önderi Süleyman Cihan da işkencede ser verip sır vermeyen tavrıyla destanlaşarak katledilmiş bir partide şimdi, "Sekreter" sıfatıyla tutsak edilmiş, biri 1983 yılında televizyona çıkarılmış, "teslim olmaları" için ML'nin militanlarına çağrı yapıyordu. Diğer yandan ise

yıllarca, partinin politikasına yön vermiş iki fahri üyeden biri, dışarı çıktığında sanki farklı bir partiymiş gibi, içerideyken söylediğinden farklı şeyler söylerken, söylediklerinin arkasında durmak bir yana, parti zemininde bile kalamayacak ölçüde ona yabancılaşmış olarak örgüte "merhaba" demesiyle ondan ayrılması bir oluyordu.

Yenilgiyi önderlik kadrolarının "çözülmesine" bağlayan MK ise, kendisinin de içinde bulunduğu bu sürecin değerlendirmesini objektif gerçekler üzerinden yapamayacak ölçüde ML bilime ve diyalektik tarihsel materyalist felsefeye uzak düştü. Yenilgiyi niyetler ve kendi dışındaki gerekçelerle açıklayan bu önderliğin üyelerinden çoğunun da, tutsak düştüklerinde kendinden öncekilerin çözülme tutumunu devam ettirmeleri aldı. Mücadele sürecinde yüz yüze kalınacak en ağır durum olan yenilgiyi bile güncel yaşanmışlığın içinde değerlendirme yeteneği gösteremeyen bir örgütün, değil yenilgiden arta kalanlarla doğru önlemler alabilmesi; mevcut seviyesi ile kendini korumayı bile başaramayacağı sınıf mücadelesi tarihinde birçok tecrübenin işaret ettiği bir gerçekliktir.

Adı komünist olan bir parti, başarı ve zaferlerinde olduğu gibi yenilgilerinde de siyasal, örgütsel politikalarını incelemeden bir sonuca varmışsa, vardığı sonuç ne olursa olsun yenilgiyi "tekrar" etmekten kurtulamaz. Zira yenilgi ve başarısızlıklar bir niyet sorunu olmadığından, ML'de yenilgiler tekrar etti. Bu öznelci ideolojik yaklaşımların ML'de etkin başarısı, bu felsefeyi üreten sınıfsal bir temelin örgütte zemin tutmasıyla ilgilidir. ML'nin ideolojik dönüşümü gerçekleşemeyen kır küçük burjuva sosyal tabakanın bakış açısındaki tutuculuk, ML'de hata ve açmazlara diyalektik ve tarihsel materyalist bir perspektiften bakmayı engellenmiş; yaşanandan doğru dersler çıkarılamayınca, geleceğe yönelik bilimsel öngörü de, kör görüye dönüşmüştür. Bu sınıf kökeninin ideolojik kültürel inancına göre, herhangi bir hatayı veya yenilgiyi ML'nin teorik-ideolojik belgesi olan Kaypakkaya'nın yazılarıyla ilişkili değerlendirmek demek, "ML'yi inkâr etmek, Kaypakkaya'nın görüşlerine sinsice saldırmak!" demektir. Çünkü bu sınıf-

sal kökendekilerin algısında ideoloji ve siyasete anlamını veren tek şey Kaypakkaya'nın görüşleridir. Bunlar da doğru olduğuna göre, herhangi bir hatayı değerlendirirken kaynak olarak "siyaset ve ideolojiyi" almak İK'ya saldırının hazırlığına işaret eder. Böylece geriye kalan tek seçenek hataların kaynağını ararken kişilerin özellikleri ve niyetler kalır ki, zaten II. Konferans'dan itibaren ML'nin kendi yanlışlarını ve başarısızlıklarını açıklamada işaret ettiği "şeytan" da bu zeminde alan tutmuş olarak tasvir edilir. Hata, başarısızlık ve yenilgilerin nedeni, kimi zaman "kadroların şehirlere özlemleriyle" açıklanır. Örgütün yediği darbeler de "kadroların poliste çözülmesine" bağlanır. Bu yaklaşımlar önderlik kararları düzeyinde güç bulduğundan, parti içinden buna bilimsel perspektiften itiraz edecek olanların sesinin duyulması da şansa kalır. Sistem böyle bir düşünce silsilesi üzerinde geleneksel leştiğinden ML'de hataları yargılamak, kala, kala tarihe kalır.

Özellikle II. Konferans'dan sonra siyasal olarak ileri, ideolojik ve örgütsel mücadelede az çok sınanmış ve yetkinleşmiş, araştırma incelemenin önemini kavramış; önderlik vasfıyla bu görevin ilişkisini kurabilmiş olarak önderliğe gelen kadrolar düşmanın saldırılarında hedeflendikçe, ML'deki nitelik kaybı engellenemez bir süreç olarak yaşanmaya başlandı. Bu süreçten itibaren, her nasıl olursa olsun "faaliyet bölgelerini boş bırakmamak", amaç olarak benimsendiğinden, aldığı her darbeden "ileri hattını kaybederken, ilerinin yarattığı bu boşlukta geri olanın "güce" dönüşmesi ML'nin politik seviyesinde de bu darbelerle doğru orantılı derinleşen düşüşü kaçınılmaz bir gerçeğe dönüştürdü. Başka bir ifadeyle, parti ve devrimin yenilgisine yol açan nedenlere yaklaşımdaki tek yanlılık, ML'de tümüyle örgütün varlığının sürdürülmesinde amaca dökülünce, yenilgilerin siyasi-ideolojik yaklaşımlardan kopuk olarak ele alınması; yakalanan, mücadeleyi bırakan ve/veya şehirlerde ve yurtdışında "korunmayı" seçen kadroların şehirli küçük burjuva aydın kimlikleri şahsında gerçekleşen 'eleştiri' ve 'öteleme', kırda faaliyet sürdüren ve çoğunlukla da bölge insanı olan kişilerin yüceltilmesi eğilimini düşünsel bir

doğru haline getirdi. Ki zaten II. Konferans kararlarında bu eğilimi meşrulaştırmanın teorik zemini de vardı. II. Konferans'dan hemen sonra partiye sunulan "Konferans Raporu" adlı belgede aynen şöyle deniyordu:

"*Daha önümüzde uzun ve çetin mücadele yılları var. Bunlardan çıkartacağımız en önemli ders, Marksizm Leninizm'e yönelen her saldırıya geri de olsak, tecrübesiz de olsak, kararlı bir şekilde karşı çıkmak sapmalara karşı dimdik ayakta kalabilmektir.*"[8] Partinin en ileri meclisinde, Marksizm-Leninizm ideolojisinin ve Parti'nin korunması ve savunulması yöntemi böyle seslendirildikten sonra, "imam-cemaat etkileşim"ini anlatan ünlü halk deyiminin komünist bir partide de yaşam bulmasını ne engelleyebilirdi ki! Bir parti önderliği MLM adına böyle saçmaladığında, onun tabanına da bu 'saçma'ları domdom kurşunu olarak kullanmak kalır! Örgütün tepesinde ML adına partiye telkin edilen Marksizmi ve partiyi savunma tarzına ilişkin bu nasihat için çok şey söylenebilse de şu yeterlidir: Bilimsel bir teori ve kuram olan MLM nasıl olur da "geri ve tecrübesiz" bir zeminde savunulabilir? Böyle bir savunma gerçekten MLM bir ideolojiyi ve ideolojisi Marksizm-Leninizm-Maoizm olan bir partiyi bu ideolojik zeminde tutabilir mi? İşte ML hareketinin tarihi, bir açıdan Marksizm-Leninizm ve partiyi korumayı böyle şövalye ruhuyla savunmuş olmanın tarihidir. MLM'ye inanmanın özgül zemini olarak komünist partiyi savunmak kuşkusuz geleceği sahiplenmenin tek bilimsel rotası ve hareket zemini olsa da bu, şövalye ruhuyla başarılacak bir görev değildir. MLM'yi bu "yöntem" ve algılayışıyla ML'de savunmak, bu yöntem ilişkisi dogmayı derinleştirmekle kalmadı, görmüş olduğumuz gibi sınıf mücadelesinde stratejik bir araç olan parti de, ML'nin yaklaşımında, örgütü mülk edinmek olarak hayat buldu. ML'ye bağlı kalmış her militanın tavrında, bu tarz Marksizm-Leninizm'i savunma, ML'nin ideolojik- siyasal çizgisine aykırı bir tarz olarak ilkel, kaba ve dogmatik olmuş, savunanlar kadar savunulan da bu nedenle birbirleriyle ağır bir çelişmeye düşmüş: I. Konferans sonrası hiç bir MLönder-

liği Marksizm-Leninizm'i bu tarz savunmanın bir erdemlilik değil gerilik, giderek geri düşme olduğunu anlayamadan bu algıyla örgütselliği taşımıştır.

Manzara şu: Kırda konumlandırılmış ihtiyaç duyuldukça köylülerden katılımlarla korunma ve barınmasını süreklileştiren küçük silahlı bir "parti gücü", diğer taraftan toplantılar, örgütsel ilişki için zaman zaman kıra gelen; işleri ve görevleri bittiğinde gidip tutsaklıklar, mücadeleden kopmalar veya önderlik tarzındaki kendiliğindenlik vb. nedenlerle bir daha gelmeyen-gelemeyenler arasında yaşanan bir ilişki. Başka bir ifadeyle bir taraftan ve esas olarak da kırda fazla bir artma ve eksilme yaşayamayan bir iki grup insanın silahlı güç olarak mevzi tutması; diğer taraftan sürekli değişen yüzler ve imha, tutsak düşme ve mücadeleyi terk etme ile oluşan bir örgütsel çöküş! Düşünelim ki, bu ikinci kategoridekilerin faaliyet alanı şehirler olsun! Kırda tutunanların ve faaliyet devamlılığı gösterenlerin siyasal ideolojik olarak daha geri, değişenlerin de ideolojik siyasal olarak "ileri" olduklarının betimlendiği bir manzara! Bir surattaki bu birbirine tezatlığı ve bu ikili suratı taşıyan kafanın fukaralığı, bir çelişme olarak her hangi bir şeyde, en nihayetinde neye yola açabiliyorsa, ML'de de II. Konferans'dan itibaren yaşanan süreçte ona yol açtı. ML, Marksist-Leninist olan çıkış zeminine yabancılaştı!

Siyasal sürecin değerlendirilmesinde, taktik üretmede, önderlik oluşturma tarzında, "savaş" çizgisindeki başarısızlıklarında nedenlerle değil sonuçlarıyla uğraşıldı.

Stratejik önderliğin yeşermesini sağlayacak bir ufka ulaşmak yerine, önderliği üretmesi imkânsız bir hukuk zemininde, "önderlik" sıfatı verilmiş önderlerle uğraşıldı ve on yıllarla ifade edilen zaman tüketildi. Önderlik çizgisi ve siyasal kararlar değil, önderlik ve onları oluşturan kişilerle uğraşıldı. Gerçekler üzerinden değil, niyetler üzerinden hareket edildi.

İdeolojiye, siyasal hatta, sürece uygun önderlik ve örgüt yerine, "programa bağlı" –yani Kaypakkaya'yı ezberleme yeteneği gösteren-önderlik ve örgüt tarzı benimsendi.

Siyasetin teorik üretiminin önemi ikinci plana atıldı. Kaba-kuru "savaşıyoruz çığırtkanlığı parti içinde güven ve güvensizliğin ayrıştırıcı ölçüsüne dönüştürüldü. Ve örgüt engellenemez bir akıcılıkla ML'nin ideolojik –siyasi- örgütsel zemininden dışarı kaydı. Askeri faşist darbeyle birlikte yenilgi sürecine giren devrimci gelişme, yerini belirsizlik, bunalım ve çöküşe bırakırken, sosyal gerçeklik, kendisinin parçalarından biri olan ML'yi de kendine benzetmeksizin anlamını tamamlayamıyordu. II. Konferans'ın sol oportünist siyasal çizgisinin hazırladığı yenilgi, kaçınılmaz olarak bu kez de müdahalede bilimsel yetisini yitirmiş ML'de tepkiciliğin beslediği sağ oportünist, tasfiyeci çizgiye hayat veriyordu.

Bu belirsizlik ortamında "kurtarıcı" olarak beklenen "fahri üyeler"[8], örgütle yüz yüze gelince, kendilerine dair oluşan bu algıyı ortaya koydukları görüş ve tavırlarla yıkıyor, her yıkılış, özellikle partinin kır örgütlülüğünde önderlere olan güvensizliği derinleştiriyordu. Kırdakilerin "kıra yabancılaşmış" olarak gördükleri bu tür önderlerden kurtulmak yönünde gelişen eğilimi "çözüm" olmaya başlıyordu.

Takvimler 1985'i görmüştü. II. MK beşinci toplantısında alınan, DABK kararlarından bazılarının ilke değil "taktik önemde" olduğu, II. yenilginin, partinin siyasal çizgisinden kaynaklandığı gibi tespitler, MK'ya karşı tepki içinde olan Dersim Bölge Parti Güçleri ile MK arasındaki ilişkiyi tamamıyla koparmış oldu ve MK "revizyonist" ilan edildi. Bu dönem, 12 Eylül askeri faşist darbesinin ön aylarında, Marmara bölgesini kapsayan ilk büyük operasyonla tutsak düşmüş parti güçlerinden, içlerinde parti üye ve kadroları da olan bir kısmının hapishaneden çıktığı dönemle aynı zamana rastlıyordu. Cezaevinden beş altı yıllık bir hazırlıkla ve kafalarında partinin toparlanmasını içeren tasarılarla çıkan bu kadrolar, örgütle daha doğru-dürüst ilişkilenmeden, önlerinde bir de böylesine ciddi bir sorun buldular. Yenilmiş; güçlerinin yüzde seksenini yitirmiş, siyasi- ideolojik-örgütsel hattıyla oldukça çelişmeli hale gelmiş; ülkede, Dersim bölgesi dışında hiçbir yerde

"örgütlülüğü" kalmamış, cezaevlerindeki yüzlerce örgütlü militanıyla bile beş-altı yıl boyunca doğrudan bir ilişki kuramamış parti, şimdi de alt ve üst; yöneten ve yönetilen çelişmesinde sancıya düşmüş, gelişmeler, ML'nin tüzük kuralı gereği olarak III. Konferans'ın toplanması süreci ile iç içe geçince, çelişme, 1986 yılı başında açık bir hesaplaşmaya dönüştü.[9]

Bilindiği gibi, hapishaneden çıkan üç kadronun da içinde bulunduğu yedi konferans delegesi, konferans için gittikleri Dersim'de, 1986 sonbaharında çoğu silahsız bir durumdayken düşman operasyonu sonucunda öldürüldü. Gerçek bir bunalımın ağır bedelini ödüyordu örgüt. Ve bu bunalımda birinci derecede pay sahibi olan; asi çete ruhuna bulaşmış, olay ve olgulara silahın namlusundan bakan; konferansa giderken önderliği "revizyonist olduğu" gerekçesiyle parti konferansının dışında tutmaya çalışan ve "Konferansın Dersim'de yapılmasını" dayatırken, bunu halkın da bilgisine aksettirerek, güvenliği pervasız bir şekilde ihlal eden DABK Bölge Güçleri'ydi. Yedisi konferans delegesi olan dokuz kişilik birliğin imha edilmesinden sonra, "bölgede konferans yapmanın güvenliğinin kalmadığını" kararlaştıran MK'ya DABK'ın cevabı o'nu tanımamak olurken, aynı zamanda bu "korkaklık" DABK'ın MK'dan kurtulmasının da biricik gerekçesine dönüştü.

Kasım 1986'daki konferans delegelerinin imhasının ardından yeniden ve fakat görece olarak bileşenine daha geri üyeleri ve ileri sempatitzanları da alarak 1987 yılında gerçekleştirilen konferansa bu kez de katılmayan DABK Bölge Güçleri, 1987 ortalarında bölgedeki tüm örgütlü güçlerin katılımıyla bir toplantı yaparak ve bu toplantıya, "Olağanüstü Bölge Konferansı" adını vererek ayrılıklarını ilan ettiler. III. Konferans, DABK bölge iradesinin yarısını da içeren bir konferans olarak gerçekleşse de, DABK bölgesinden konferansa seçilen dört delegeden ikisinin konferansa katıldıktan sonra DABK'ın bu delegelere verdiği iradelerini geri çekmesi nedeniyle "DABK- KONFERANS" ayrılığı, parti güçlerinin iki ayrı irade olarak bölündüğü bir süreç olarak tamamlandı. ML, 1987 ortalarında kuruluşundan bu tarihe kadar geçirdiği 15

yıllık süre zarfında üçüncü kez ciddi bir bölünme yaşarken, bu defa ayrılık, kamuoyunda adlandırıldığı adla "DABK-KONFERANS ayrılığı" olarak tanımlandı. Ne var ki daha öncekilerinden farkı, bu ayrılıkta DABK'ın MK'yı "revizyonist" olarak görmesi ve "konferansın Dersim bölgesinde toplanması" dayatmasının dışında bir gerekçeye dayanmıyordu.

Yani bu bölünme de taraflar ML'nin siyasal programı üzerinde birbirleriyle bir anlaşmazlık yaşamadıkları halde, II. Konferans'dan sonra peş peşe yediği darbelerle yenilgi alan ML'nin, tek derli toplu "örgütlü gücü" olan Dersim bölgesindeki silahlı güçlerinin önderliğe duydukları tepki tarafından vücut bulmuş bir bölünmeydi.

1987 DABK Ayrılığı: 12 Eylül'ün Ön Günlerinde Kopan GKK Grubunun İdeolojik Siyasal Eğilimleriyle Hesaplaşmayı Erteleyen ML'nin Önüne Gelmiş Bir Faturadır

DABK, nedir? ML'nin örgütlemede kullandığı bir isim olarak, "Doğu Anadolu Bölge Komitesi'nin" (DABK) kısaltılmasından daha içeri bir tanımlama olarak DABK, ML'nin örgütsel dokusu içinde sınıfsal temelini incelediğimiz, kır küçük burjuva tabakasının dogmatik bağnaz kesiminin ML'de dolaysız iktidar isteğinin ete-kemiğe bürünmüş olmanın adıdır. Bir tarihçi perspektifiyle bakılacak olursa, bir programa sahip olan; asgari ve azami devrim hedefi tanımlanmış, kapsamlı bir örgüt bileşeni ve tecrübesine sahip, hatırı sayılır bir enternasyonal ilişki içinde sözü dinlenen bir seksiyon durumunda olan, tüzükle tanımlanmış bir hukuku bulunan ve örgüt içi çelişmelere yaklaşımı teorik bir açıklıkla tanımlanmış bir partide DABK ayrılığı anlaşılması olanaksız gözüken bir vakadır. Hatta şu da söylenebilir ki, sorumluluğu MK'ya ait olduğu parti tüzüğünce tanımlanmış bir şeyken; en üst seviyede gizlilik ve güvenlik hassasiyeti gerektiren konferansın örgütlenmesini ve yapılacağı alanı MK'ya dayatarak, bunu kabul etmeyen MK'yı "revizyonist" ilan eden, bununla da yetinmeyip onun katılacağı bir konferansa seçilmiş delegelerini göndermekten vazge-

çen; örgüt bileşenindeki ve konferans iradesi içindeki yeri yüzde 15–20 iken "parti biziz" deyip ayrılmak, öznesi komünist partisi olan ve anlatıldığında, dinleyiciye "hadi oradan" dedirtecek hayli gücü gerçekleri teget geçmiş bir fıkra özetidir. Ama gerçek şu ki tüm bunlar gerçektir ve ML tarihinde 1987 ayrılığı tam da bu "gerekçeler" sonucunda tanımlanmış bir ayrılıktır. Bu gerçekler ışığında, diyalektik yönteme dayanarak yapılacak bir değerlendirme, hiçbir zaman, bugüne kadar DABK hakkında yapılmış değerlendirmelerin verdiği sonuçları vermez. ML'nin tarihinde II. MK çizgisinin sol maceracı yenilgisinin hortlattığı bu iradesiz, sağ tasfiyeci önderlik çizgisine karşı çıkmış olmasından hareketle, bu tepkiyi "anlamaya" çağıranların anladığı gibi, DABK ayrılığının siyasal-ideolojik mücadele ekseninde anlayış gösterilebilecek zerre kadar bir meşruluğu yoktur. Tanımlanan sorunların birçoğunun gerçekliğinden hareketle ayrılığı "anlayışla karşılamak", canlı ve yaşayan bir organizma olan örgütte, sorun ve çelişmelerin, birliği anlamlandıran asıl şey olduğunu anlamamaktır.

DABK, ML'de, I. yenilgi sonrası örgütün toparlanması sürecinde nicel olarak ağırlıklı bir güç olurken, asıl onu tanımlayan şey, ML'nin ideolojik-siyasal çizgisine dönüştürülememiş bir kimlik halidir. Başka bir ifadeyle, ML'deki önderlik zaaflarından da beslenmeyi başaran kır küçük burjuva dogmatik kesiminin örgüt bünyesindeki iktidarlaşmanın evresidir. DABK siyaseti, bu sosyal tabakanın sınıfsal karakterine uygun bir siyasettir. Hem sorunları ele alış tarzı ve hem de onları çözmede, değil ML'nin örgüt yaşamındaki sorunlarına yaklaşım ve çözüm yöntemine uyumlu olmak, herhangi demokratik bir örgütlülüğün işleyişine dahi tamamıyla aykırı bir "demokrasi ve merkeziyetçilik" anlayışına sahiptir. DABK'ın yöntemi Mao'nun "asi-çete" olarak tanımladığı örgüt niteliğinden başka bir şey değildir.

DABK ayrılığı, ideolojik-politik gerekçelerden yoksun olmak bakımından ML tarihindeki ayrılıkların içinde özgün bir yerdedir. Ayrılığa gerekçe yaptığı sorunlar, "örgütsel sorun" kapsamındaki sorunlar bile değildir. Bu görüşlerini ayrılık için yeterli bir ge-

rekçe olarak görselerdi, III. Konferans'ın sonuçlanmasından sonra da ayrılabileceklerken, bunların hiçbirini yapmadan ve kendi iradelerini taşıyan delegelerin konferansdan dönüşünü bile beklemeden kopmaları, kır küçük burjuvazisinin teori ile yüz yüze gelirken, kendine duyduğu güvensizliğin ve korkunun ifadesi olarak pratikleşmiştir. "Ben olacak diyorsam olacak! Olmuyorsa ben yokum" tutumunun tanımlayıcı cümlesi budur. 1986-87'nin siyasal şartlarıyla örgütün durumu göz önüne alındığında, ayrılığın zamanlamasının yarattığı sorumsuzluk bakımından da DABK, "Koordinasyon Komitesi'nin kaçkın ruh halinin soldan mirasçısı; partideki çelişmelere yaklaşımda dejenaratif anlayışın temsilciliğiyle de özgün bir simgedir. Bunu görmekte tereddüt etmemek gerekir. Bu bölgedeki militan ve kadrolarının devrimci bir zemin tutuşla, birçoğunun sınıf mücadelesinde yaşamlarını vermiş olması gerçekliğinden hareketle, onların bu duruşuna "saygısızlık" veya bu "gerçekliğini görmeme" olarak anlamamalıyız. ***Zira bir çizginin değerlendirilmesi ile o çizgiye hayat veren tek tek bireylerin hayat çizgisini değerlendirmek tamamen birbirinden farklıdır.*** İdeolojik ve siyasal mücadelenin tarihi, kişilerin kişisel olumluluk ya da olumsuzlukları üzerinden değerlendirilemez.

KONFERANS-DABK ayrılığı üzerinden ML tarihinde kesin ve bilimsel bir hesaplaşmanın önündeki engel genellikle hep bu ikinci türdeki bakış açısı olmuştur: "Savaşıyorlar haksızlık yapmamak lazım!" Fakat bu ciddi bir yanlışlıktır; bu tavır cerahatlı hastaya dokunmadan onun sıhhatli olduğunu söyleyen doktor tavrıdır.

DABK ayrılığı, parti içi iki çizgi mücadelesi perspektifiyle,-demokratik merkeziyetçilik ve yöneten-yönetilen hukuku perspektifiyle; parti-ordu ilişkisinde öncelik sonralık anlayışıyla; örgütün güvenliği perspektifiyle ve en genelde MLM, en özelde Leninist örgüt perspektifiyle kesin ve "âmâ"sız olarak mahkûm edilmesi gereken kır küçük burjuva sosyal tabakasının dogmatik, çeteci, bir siyaset pratiğidir. DABK ayrılığı, ideolojik- siyasal temeli olmayan ama ideolojik-siyasal niteliği MLM perspektifle defalarca tanımlanmış olan, devrimci rolü ve dinamizmi prole-

tarya önderliğinde olma koşullarında devrime bağlanabilen, kır küçük burjuva tabakasının proleter siyaset atmosferinden kaçışın ayrılığıdır. Gerekçeleri de, tavrı da devrimci değil, tasfiyeci, yıkıcı ve yozlaştırıcıdır.

III. Konferans: Bir Kez Daha Örgütün Toparlanması Çelişmesini Çözmek!

III. Konferans bu sorunlarla iç içe gerçekleşti. Konferans'ın gerçekleştiği koşullarda ML'nin durumu buyken, 12 Eylül ile birlikte bastırılan kitlelerde ise yer yer şiddet ve korkuyla yatırıldığı yerden doğrulma belirtileri gözlemleniyordu. Sol maskeli burjuva partilerin alt kademe örgütlülüklerinde zindan çıkışlı darbe "mağdurlarının" kümelenmesi, liberal burjuva aydınların dergi ve gazete çıkarmaya başlamaları, bu alanlarda yoğunlaşan bazı aydınların, askeri faşist cuntanın korku iklimine küçük saldırılarda bulunmaları, tutsak yakınlarının örgütlü olmasa da belirli bir yakınlaşmayla zindanlarda sürmekte olan işkence ve baskıları sokak teşhirine taşımaları, "örgüt üyeliği" iddiası ile hükmedilmiş olan yüzlerce devrimci tutsağın bu "cezanın" karşılığı zamanı bitirmiş olarak peyderpey dışarı çıkanlardan bazılarının mücadeleye kaldıkları yerden devam etmesi, tutsaklık nedeniyle yarıda kalmış üniversite eğitimlerine dönen bazılarının gittikleri üniversitelerde başlayan bu uyanışı YÖK'e karşı protestolarda somutlaması; limanlarda, maden ocaklarında ve hizmetli iş alanlardaki işçilerin üretim ve çalışma şartlarındaki "askeri düzen" tarzına itiraz etme ve sendikalaşma çalışmaları; daha da önemlisi Kürt Ulusal Hareketi'nin gerilla mücadelesinde yakaladığı istikrarlı gelişmenin devrimciler tarafından görülecek bir açıklıkla somutlanması; devrimci sınıf ve tabakaların örgütlülüğünü yeni bir uyanışa taşırken, ML'nin yenilgiyle birlikte yaşamakta olduğu bu ağır ideolojik ve örgütsel erozyonun ortasında konferansını toparlaması. Bütün bunlar tarihsel önemdeydi. Çünkü bu şartlarda toparlanmayı örgütlü bir karşı koyuşa dönüştürmek, özellikle ML etkileşimli dev-

rimci kitlelerin düşünce ve duygu dünyasında adeta gün dönümü etkisindeydi.

Konferans, yedi asıl delegenin imhası nedeniyle, çoğu yedeklerden oluşan ve henüz içlerinde parti üyesi bile olmayan görece daha geri bir bileşenle yapılıyordu. Ancak bu durum o sürecin örgütsel baş çelişmesi olan örgütü toparlamak ve merkezileştirmek görevini engellemiyordu. Zira az sayıda olsalar da geriliği dengeleyecek, örgütleme tecrübesine sahip, teorik olarak partinin o günkü siyasal seviyesine cevap olacak üyeler konferans bileşeninde vardı. Ayrıca DABK'ın tutumu nedeniyle örgüt iradesinin bu konferansın mı yoksa DABK'ın mı temsil ettiği; konferansın başladığı koşullarda ortaya çıkan önemli bir çelişme olduğundan, bu açıdan da konferans parti tabanının da dikkat merkezine oturuyordu.

III. Konferans, ML'nin Hukukuna Uygun Bir Örgütlenme Olarak, Meşru Ve Örgütsel Rotası Doğruydu

Başarıyla sonuçlanması ve ML'yi temsil edenin kendisi olduğu iddiasıyla kamuoyuna açıklamanın DABK ayrılığıyla aynı anda gerçekleşmesi nedeniyle, konferansın meşruluğu konusunu açıklığa kavuşturmak, geçmiş bir süreç hakkında fazla anlamlı olmayan bir görüş olmaktan çok, bugün ve gelecek açısından altı çizilmesi önemli olan ilkesel düzeyde sapmaları bilince çıkarmak adına gereklidir. III. KONFERANS mı DABK mı hangisi meşruydu? III. Konferans'ın meşruluğu tartışma götürmeyecek bir açıklıktadır: Şöyle ki, III. Konferans;

Birincisi, bir önceki konferansın aldığı kararı gerçekleştirirken bağlı olduğu örgüt tüzüğünün verdiği yetkiye uygun olarak bu görevi kullanmış olmakla,

İkincisi, demokratik merkeziyetçilik ilkesini işletmek üzerinden konferansı toplamakla,

Üçüncüsü, parti alt konferanslarında seçilmiş delegelerin ezici çoğunluğunu konferansa taşımış olmakla,

Dördüncüsü, DABK'ın "revizyonist" oldukları iddiasıyla konferansa katılmasına karşı çıktığı bu anlamda da içine girdiği darbeci dayatmalarının aksine, II. MK üyelerini konferansda bulunması hukukuna bağlı kalmakla.

Beşincisi, konferans gündemleri ışığında başlayıp, kendi hukuk sınırlarını zedeleyecek bir yaklaşıma girmeden oturumunu başarıyla sonuçlandırmış olmakla,

Altıncısı, ayrılık tavrına giren DABK'ı ayrılık tutumundan vazgeçmeye çağırırken bunu, DABK'ı parti gücü görmesi üzerinden temellendiren bir tutumla, örgüte geri çağırmakla III. Konferans ML'nin hukuku karşısında meşru[10] ve gösterdiği sorumluluk devrimcidir. Ayrıca ML'nin içinde bulunduğu örgütsel kaosa müdahalesi de başarılıdır. Ne var ki, kendi hukuku karşısındaki pozisyonu ve örgütsel olarak gördüğü bu görevler, III. Konferans'ın ideolojik-siyasal hattını bütünlüklü nitelemek için yeterli değildir. Asıl onu niteleyecek şey, kuşkusuz ki aldığı kararlar ve onları uygulamada ve takip etmedeki tavrıdır.

Sınıf Mücadelesinin Ağır Bedellerinin III. Konferans Düşüncesinde de Bir Sıçramaya Yol Açmadığının İlk İşareti, Yenilgiyi Değerlendirmede ki Öznelciliğini Sürdürmesinde Ortaya Çıkar

Kuşkusuz tüm örgütlemelerde olduğu gibi, ML'de de konferansların ana gündemlerinden biri kendisinden önceki konferansların karar ve yönelimini değerlendirmektir. Önderliklerin kendi görev sürelerini doldururken örgüte ve halka hesap vermesi anlamını taşıyan "geçmişin değerlendirilmesi", her ne kadar ML'de gelecekle ilişki bağlamında bilimsel bir katkı yapmayı başaramasa da bu doğru bir yöntemdir. III. Konferans da bu yolu takip ederken, ML'nin kendinden önceki önderliklerin aldığı, yenilginin değerlendirmesi konusundaki öznelci dogmatik yaklaşımları korumuştur. Bu değerlendirmeyi içeren kararı şöyledir:

"Partimizin birinci yenilginin nedenleri üzerine I. Konferans yanlış temelde değerlendirme yapmıştır. Oysa sübjektif hataların

yanında objektif koşulların ağır basması ve partimizin genç ve tecrübesiz oluşu yenilgide belirleyici olan etkendir."[9]

Bu karar, Kaypakkaya'nın katledilmesiyle başlayan birinci yenilgiyle ilgili, I. Konferans'ın yenilgiye dair değerlendirmesine bir göndermedir. Konferans'ın, Kaypakkaya'nın katledilmesinden 9 yıl sonra Parti Sekreteri Süleyman Cihan'ın aynı tarzda işkencede öldürülmesini takip eden süreçten sonra gelen II. yenilgiye ilişkin değerlendirmesi ise şudur:

"II. MK'mız Türkiye'de 'bugünkü durum' değerlendirmesinde sol sübjektivizme düştü. (...)objektif durum yerine kendi arzularını geçirip, bu yanlış durum değerlendirmesine bağlı olarak saldırı taktiğini esas aldı. Oysa yapılması gereken geri çekilme içinde aktif savunma taktiğini esas almasıydı."[10]

Her iki yenilgiye ilişkin değerlendirmede, I. yenilgiye ilişkin kurulmuş cümlenin basitleştirilmiş tercümesi şudur: III. Konferans'ın mantık zeminine göre I. yenilgide belirleyici olan şey, yenilenlerin iradesinin dışındaki nedenlerdir. Ancak görüldüğü şekilde II. yenilginin değerlendirilmesine sıra geldiğinde ise, her ne oluyorsa I. yenilginin temelinde olduğu halde unutulan ne varsa hepsi hatırlanıyor! Peki, bu çelişkinin kaynağı ne? Bu çelişmede, kendi kararlarının sonuçlarını yaşayan bir önderliğin, yenilgisinde belirleyici olanın kararlardaki yanlışlık; tek yanlılık –öznelcilik- olduğu var. Doğru mudur? Evet. Peki, öyleyse her ikisi de yenilgi olan ve her ikisi de objektif koşulların değerlendirilmesinde düşülen sübjektivizmin sonucu olan iki yenilgi durumundan birincisi için, yenilgiyi, yenilenlerin karar, düşünce ve iradeleriyle ilişkilendirmemenin nedeni nedir? Bu soruya verilecek cevap bizi ya dogmanın ya da bilimin tarafında tanımlar!

Somut koşulların değerlendirilmesinde düşülen öznelcilik nedeniyle, 1973 ve 1983'de kaçınılmaz hale gelen iki yenilgiden birincisini "objektif şartların ağır basmasıyla" açıklamak, ikincisini de o günkü "durum değerlendirmesinde, sol sübjektivizme düşmekle" açıklamak, diyalektik ve tarihsel materyalist bakış açısından tutarsız ve gayri ciddidir. Ayrıca I. yenilginin nedenleri

arasında gösterilen "genç ve tecrübesizliğin" bilinçle ilişkisinin ve yenilgiye götüren etkisinin ne olduğu belli değildir. Kaypakkaya'yı tecrübesiz görmek ve yenilgiyi onun "toyluğuna" vermek, o güne ve bugüne kadar onun ortaya koyduğu "Beş Temel Belge" üzerinden partiye önderlik ederlerken kırk yıldır onun dokümanını tartışma dışı bırakmakla ilişki de ise daha büyük bir çelişkisidir.

Oysa ML yenilgiyi I. Konferans'ında bilimsel bir açıklıkla değerlendirmiştir. Bir ironi görünümünde olsa da hatırlayacağız. I. Konferans'ın bu yaklaşımından itibaren "İbrahim'e toz kondurmamak" adına bu sorun üzerinden parti içinde -özellikle tabandabaş gösteren eğilim aksini iddia etti. Öylesine ki 1980 başlarında kopan Geçici Koordinasyon Komitesi'nin (GKK) koparken gösterdiği iki en önemli nedenden biri I. yenilgiye ilişkin bu değerlendirmesiyken, GKK'dan devralınan bu ideolojik mirasın iklimin boy veren DABK da GKK'nın bu itirazını olduğu gibi tekrar etti. III. Konferans ise, ek olarak yenilgiye "esas neden olarak" gördüğü "objektif koşulların" yanına subjektif nedenleri tali bir enstrüman olarak bu kararın içine yerleştirirken, GKK ve DABK'ın çıktığı aynı kapıdan çıkmış oluyordu. Ne GKK ve DABK ne de III. Konferans ideolojiye tekabül eden bir durum olarak, objektif ve sübjektif kavramlarıyla açıklanan bu tarihsel-siyasal olguyu, bu kavramların altını dolduracak felsefi bir çabaya girmediler. Zira her üç bileşenin de (GKK, DABK ve III. Konferans) değerlendirme kriterleri ideoloji ve felsefeyi umursamıyor görünmektedir. Ve aslında bu konuda, bir komünist partisinin sahip olması gereken birikim ve kavrayışa sahip değillerdi. Hatta kararlardaki itirazlarda kullandıkları cümle ve üsluba bakılarak söylenebilir ki, bu iki kavramı algılayışları da o kavramın ifade ettikleri içerikten farklıydı. Bu soruna ilişkin değerlendirme bir açıdan ML önderliklerin ve keskin Kaypakkayacılık görünümlü muhalefetin, felsefe ve teori konusundaki darlığını vermektedir. Diğer yandan da, tam da bu nedenle her tür önderliğe ölçüsüz saldırmakta tereddüt etmeyen muhalefetin ve bu sorundaki anlayışıyla muhalefetle birleşmiş III. Konferans iktidarını böyle tutar-

sızlığa düşüren tek neden Kaypakkaya'yı her tür eleştiri dışında tutmakla oluşturdukları dogmatik dünyalarıdır. Evet neden, neredeyse tamı tamına budur. Neden, aynı tarih tekrarı görünümü içinde yaşanan bu iki ayrı süreci, neredeyse tıpa tıp aynı nedenlerle ortaya çıkmış aynı sonuç-yenilgi varken, birinci yenilgide subjektivizmi; yani yenilenlerin düşünce ve irade sorumluluğunu yenilginin sebepleri dışında tutmak, I. yenilgiye götüren sürecin içinde Kaypakkaya'nın tayin edici olarak görülmesinden başka bir şey değildir. Yani aslında bu kadar kör bir direnç, bu ölçüde bir karmaşanın tek nedeni, bu yaklaşım sahiplerinin düşünce dünyasının bu basit dogma tarafından esir alınmasından ibarettir. III. Konferans'da bu dogmanın esiri olarak aynı nedenlerle alınmış iki yenilgiden birincisinin, özneyi, yenilginin nedeni dışında tutarak düştüğü çelişme onu daha başında oportünizmle tanıştırmıştır.

Oysa hem I. hem de II. yenilginin nedeni o günkü somut koşulların tek yanlı değerlendirilmesi; düşmanın gücünün küçümsenmesine karşılık, kendi güçlerinin abartılması; devrimci dalgadaki kırılmanın ve geriye kaçışın görülmemesi ve bunun örgütün düşünce dünyasında etkisinin tahlil edilememiş olmasının sonucudur. Bu bakımdan yenilgi düşüncedeki tek yanlılığın bedelinden başka bir şey değildir.

ML, Siyasi Düşmanının Örgüte İlgisini "Unutkanlıktan Gelmenin" Bedelini "Tuzla" Ve "Hasanpaşa" Katliamları İle Ödedi

III. Konferans'ın en temel zaaflarından biri, örgüt ikinci kez aldığı yenilgiden sonra en üst irade olarak toplanırken, 12 Eylül şartlarında yedi yıl boyunca örgütün yüz yüze kaldığı ideolojik-örgütsel sorunları "güvenlik" sorunuyla birlikte gündemine alıp incelememesidir. Parti, askeri faşist diktatörlüğün yedi yıl boyunca örgüte yönelik sürdürdüğü operasyonlar ve devletin, örgütün bünyesi içinde muhtemel tasarımları üzerine değerlendirme yapmadan, toparlanmayı sağlama ve DABK'a nispet kaygısı üzerinden hareket ederek örgüt güvenliğini unutmuştur. Örgüt

politikasını tek yanlı ve sadece örgütü toparlamak olarak anlayan III. Konferans, yedi-sekiz yıldır sürekli saldırı altında kalan örgüt bünyesinin ne tür "mikroplara" mekân olduğu sorusunu da kendine soramadı-sormadı. I. Konferans öncesi, örgütü merkezileştirme iradesi nasıl ki toparlayanları yenilginin yarattığı eğilimlerden arındırmadan toparlamaya seferber ederken ayrılıkla yüz yüze kaldıysa, III. Konferans da "toparlanma"yı bu sürecin örgüt ruhuna ve bünyesine sirayet ettirmesi kaçınılmaz "hastalıklar"dan arınma ile iç içe bir yöntemle yapmamış olmakla ağır bir hata yapmış ve bu tek yanlılığın bedelini ağır yaşamıştır. 1988 yılında dört kişinin göz göre göre infazı ile sonuçlanan ve "Tuzla Olayı" diye tarihe kaydolan katliam sonrası gelişmeler, ML'de bir "kara deliğin" oluştuğuna işaretken, ML bu sorunu çözecek yetkinlik gösteremedi. Çünkü ML, sistemin onu asgari devrim hedefinden alıkoyacak karşı örgütlenmelerinin sofistike tasarımları konusunda, dar-deneyci bir bakış açısına sahiptir. Hal böyle olunca, bünyesine yönelen kanlı pratikleri bile analiz edecek bir perspektife erişmekten aciz hale gelmiş bir örgütün; örgüte "kansız müdahale" olarak tanımlayabileceğimiz tutuklamalar ve temelsiz ayrılıklarla sınıf düşmanının güttüğü amacı deşifre etmesi de iyice olanaksız hale gelmiştir.

ML'nin "Tuzla Olayı" vb. aldığı her darbe ve kayıp sonrası ortaya koyduğu tavırlardan da anlaşılacağı gibi, bu bakış açısı gelenekselleşmiş bir söylem yığını olmaktan öteye gidememiştir. ML, her kanlı darbe ve operasyonu, "halk savaşı yürüten bir partiye karşı, düşmanın duyduğu korku" olarak tanımlamış; kayıplarında olduğu gibi başarısızlıklarında da izlediği politikanın payını genellikle değerlendirme dışı tutmuştur. Tutuklama amaçlı operasyonları da benzer bir retorikle, "düşman partimizin gelişmesini sınırlamak ve ilerlemesini durdurmak için saldırıyor" şeklinde yorumladığından, siyasi polisin "alıkoymak" dışındaki muhtemel hedefleri konusunda da elle tutulur bir değerlendirme yapmayı başaramamıştır. Özetle ML, ideolojik arınmada gösterdiği yeteneksizliği örgütsel arınmada da tekrar etmiştir.

III. Konferans, Silahlı Eylemi Önderliğin "Başarısına" Adamak Odaklı Örgütledi

Özü örgütlü silahlı şiddeti oluşturan Halk Savaşı Stratejisi konusunda da III. Konferans'ın kafa karışıklığı içinde olduğu şu cümlede somutlanır: "Mevcut durumda silahlı mücadele esastır"[11] Oysa ML'nin stratejiye ilişkin hiçbir dokümanın da, Halk Savaşı Stratejisi'nin sürekli araçlarından olan "silahlı mücadele", duruma ve döneme indirgenmemiştir.

Demokratik Halk Devrimi kararından itibaren başlayan ve demokratik halk iktidarına varana kadar ki bütün aşamalarında "silahlı mücadele" tüm faaliyetin merkezinde yer alır. Öyleyse sorunu bu şekilde tanımlamasının başka bir anlamı olmalıdır. III. Konferans'ın zihni, Halk Savaşı Stratejisi'yle meşgul olmaktan çok, öncü savaşçı küçük burjuva kimi örgütlerin büyük şehirlerde merkezileştirdikleri askeri eylemler ve onların küçük burjuvazinin duygu dünyası üzerinde yarattığı etkinin propaganda işleviyle meşguldür. Bu nedenledir ki, aynı süreçte Kürt Ulusal mücadelesinin gerilla savaşında kaydettiği bir gelişme varken, III. Konferans bu gerçeklikle ilgilenmedi. Bu somut duruma bakarak kıra yönelmek yerine, küçük burjuva sol örgütlerin şehirlerde boy göstermeye başlayan askeri eylemlerinin propaganda etkisiyle ilgilendi. Ve giderek 1991 yılına kadar bu çizgiyle adeta yarıştı.

Sonuçta, temel teorik söylemi kırı gösterirken, pratikte, şehirlerde uygulanmaya konan silahlı mücadele çizgisi ile stratejiden saparak "güne" oynadı. III. Konferans'ın, kitle çizgisinden kopuk olan bu tarzın siyasal kazanımı olmadığı gibi, daha da önemlisi kendiliğinden bir süreç olarak örgütü de dönüştüremedi. Nitekim, İsmail Oral gibi bu faaliyetin etkin örgütleyicisinin imha edilmesiyle birlikte, III. Konferans'ın askeri çizgisi de, yönelimi de çökmüş oldu. Öylesine ağır bir çöküş ki, Hasanpaşa katliamı kamuoyunda bile meşru bir "karşılık verme" beklentisi yaratmışken, III. Konferans önderliği, örgütün o koşullarda en yaratıcı vasıflara sahip coşkun kadrosunun böylesine hunharca katledilmesine karşı, molotof gücünde bile olsa bir tepki göstermemiş, ML,

Hasanpaşa infazından sonra tam bir önderlik teslimiyeti sergilemiştir. Açık olan gerçek şu ki, III. Konferans önderliğinin de çok iyi bildiği gibi, bu açık infaz yöneliminde İsmail Oral'ın seçimi, onun "Tuzla Olayı"nın soruşturmasında aldığı rol ve örgütteki "kara deliğe" ulaşma ısrarına karşı, devletin bir karşı tutumuydu. Yani İsmail Oral'ın bu şekilde katledilmesinde güdülen esas amaç, o'nun "Tuzla Olayı'ndaki "gizi" çözme ısrarına karşı bir hareket olarak, onun şahsında benzer kararlılık gösterme niyetinde olanlara açık bir mesaj vermekti. III. Konferans önderliği de bu mesajı doğru okumuş olacak ki, yozlaşma eğilimine girmiş küçük burjuva önderlik niteliğine uygun düşen teslimiyetçi tutum "hesap istemek"ten imtina etti. Bu tutumuyla III. Konferans önderliği ML'nin, Kaypakkaya'dan miras kalan, devrimcilerin katledilmesine karşı gösterilmesi gereken komünist duyarlılığını da yitirmiş oldu.

III. Konferans'ın DABK Ayrılığına Yaklaşımı: Evden Kaçan Çocuğun Asiliğinin Tolere Edilerek "Eve Geri Çağrılması" Çabasıdır

III. Konferans'ın DABK'ı geri çağırması tutumu doğru olsa da ayrılığa yaklaşımı ideolojik değildir. Konferans, DABK ayrılığını "partiye bağlı silahlı güçlerin ayrılık ilanı" olarak değerlendirdiğinden, sorunu "çözmek" amaçlı beklentisi de buna uygun olmuştur. Ona göre bu ayrılık, siyasi-ideolojik bir temelden yoksundur ve tepkiseldir. Ayrıca DABK kadrolarını "siyaset ve ideolojiden de bir şey anlamayanlar olarak gördüğünden", "aile içi" olarak algıladığı bu sorunun çözümünde geleneksel tutum da kaçınılmazdı. Büyüklük yapmak ve bu 'asi çocuğun' asiliğini tolere etmek konferansa düşüyordu! DABK'a ilişkin aldığı kararın devamında söyledikleri, Konferans'ın DABK'ı bu algılayış biçimini teyit etmektedir.

"III. Konferans'ımızın kararı gereğince MK'nın önündeki en önemli görevlerden birisi, savaşçılarımızı kazanmak olacaktır" (abç) başlığımızı kuran cümlenin gücünü aldığı kaynak, Konfe-

rans'ın bu kararıdır. Buradan hareketle söylenebilir ki, III. Konferans önderliğinin DABK'a ilişkin bu yaklaşım tarzı, ML perspektif ışığında tanımlanabilecek bir yaklaşım olmayıp, herhangi bir hesaptaki aritmetiksel 'açığı kapatma' endekslidir. Siyasal-ideolojik olduğu kadar fiziksel önderlik de yapılamamış; olanaksızlıklar ve ihtiyaçlar cenderesinde sıkışmış, kırın geleneksel düşünce ve kültür atmosferinde tepkilerini biçimlendiren bölgesel bir gücün kopmasına yönelik bu yaklaşım, onun siyasal-ideolojik niteliğini incelemeyi es geçen vasat bir yaklaşımdır. Konferans önderliği, DABK'a bir "ihtisas grubu" gözüyle bakmış; ayrılığa, DABK'ın örgütte yarattığı askeri güç boşluğu üzerinden yaklaşmıştır. Konferans'ın, DABK'ı "birliğe" çağırırken kurduğu bu cümleler tümüyle yararcılık eksenlidir.

Çünkü aynı Konferans, örneğin, bu süreçte gerçekleşen ve "sağdan gelen" diye tanımladığı "KOMÜN" grubu kopuşuna bu toleransı göstermemiştir. KOMÜN grubunu değerlendirirken, MLM'nin kavram hazinesinde bulunan olumsuz tanımlamalardan cömertçe yararlanabilmiştir. Çünkü teorik kapasitedeki erozyonun III. Konferans'ın partiye önderlik etmesinde bir yetersizlik yaratmayacağı düşüncesindedir. Özetle III. Konferans ve önderliğinin "sağ" ve "sol" yönden yüz yüze kaldığı kopuş ve ayrılıklara karşı aldığı tutum bilimsel değil, dogmatik, yararcı, hatta ikiyüzlüdür.

ML'nin DABK Ve KONFERANS Olarak Tanımlanan Her İki Kanadı Da, Teorik Kabulleriyle Ters İlişkidedir

1987 ayrılığında Dersim bölgesiyle sınırlı bir örgütleme olan ve esasta askeri bir güç durumundaki DABK kanadı II. MK'yı "revizyonist olmakla, III. Konferans'ı da, "savaştan kaçmak"-la itham ettikten sonra, esasen ayrılığını kamuoyuna duyurmak amaçlı gerçekleştirdiği "Kandıra Eylemi" ile, söylem ve eylem çelişmesini ortaya koyarken, çok şaşırtmadı. DABK'ın ayrılıktan bir süre sonra kırdaki en nitelikli kadrolarını propaganda hedefli bir eylem için şehre çekerek savaşın tüm temel ilkelerini göz

ardı edip gerçekleştirdiği bu eylem , "baskın" olgusu dışında tüm süreçleriyle başarısızlıkla sonuçlanmış; eyleme katılan kadrolar eylemin gerçekleşmesini takip eden günlerde tutsak edilmiş veya öldürülmüştür. Böylece, "İlkelerini uygulamayanın yenileceği" gerçekliği; stratejisine ve iddiasına aykırı davranan DABK'ı da bu istisnanın dışında bırakmamıştır.

Çünkü DABK birinci olarak; bu eylemle, ayrılık gerekçelerini çiğneyerek eyleme katılan kadroları, ideolojik ve siyasal olarak silahsızlandırmıştır. İkinci olarak; böyle bir eylemin peşinden geleceği kesin olan devletin saldırısına karşı da geri çekilmeyi yapacak örgütsel bir mevzi hazırlamamıştır. Bu eylemin planlamasında DABK, sadece eylemin yapılış anının ve yaratacağı propagandanın etkisiyle ilgilenmiş, geri çekilmeyi ve savunmayı es geçmiştir. Ne var ki sürecin devamına baktığımızda, KONFERANS kanadının da anlayışı bundan farklı olmamıştır. O da "askeri eylem"den DABK'ın anladığıyla aynı istikamette bir anlayışa sahip olduğunu "Şiran Eylemi" ile ortaya koymuştur. KONFERANS kanadının bu eylemi, gerilla bölgesine daha yakın bir mesafede olması nedeniyle askeri açıdan "stratejiye uygun" bir eylem gibi görünse de, o da, daha önemli ilke ihlalleri yapmış, devrimci savaşın en temel kuralını; teslim olmuş unsurların yaşamını korumayı çiğnemiştir. Ve bu kanat da geri çekilme ve savunmayı örgütsel bir mevziye dayandırmadan DABK'la aynı anlayış temelinde hareket etmiş, eylemi, gerçekleştirmiş olma "başarısı'ndan başka bir siyasal kazanım elde etmemiştir.

Bu iki örnek, hedefleri bakımından siyasal hattına uygun ve stratejiyle buluşan eylemler olarak görünse de, her ikisi de örgütlülüğün olmadığı bölgelerde gerçekleşmiştir. Eylem planının, geri çekilme ve savunmayı en az saldırıdaki kadar bir planlamayı içermemesi, zayıf noktalara değil, düşmanın güçlü olduğu yerde ve örgütün örgütsel bir temelinin bulunmadığı yerde eylemi, eylem amaçlı gerçekleştirmek; Halk savaşının hizmetinde olan gerilla eylemini, bu stratejinin içeriğine hizmet edecek şekilde yapmak yerine, fokoculuğa yaklaşmak gibi temel anlayış ve ilke

hataları, DABK'ın da KONFERANS kanadının da stratejinin aksine bir askeri eylem çizgisine saptıklarını gösterir. Fakat belirtmek gerekir ki, bu sapmanın ML'de geçmişten gelen bir damarı olduğundan, bu ayrılıkla birlikte ortaya çıkmış bir gelişme değildir. DABK'ın bu anlayışının önceli de Geçici Koordinasyon Komitesi'dir. 1980'in başında ML'den kopan bu grup, neredeyse DABK'ın önderliğe atfettiği eleştirilerin aynısını dillendirme üzerinden ayrıldıktan hemen sonra "gerilla savaşını başlatmak" iddiasına rağmen, kırda bulunan militanlarını şehre çekmiş, şehirlerde yaptığı birkaç eylemle de en amatör TİKKO pratiklerini dahi taklit edememiştir.

Bu gerçeklerden ortaya çıkan şey nedir? ML'nin gerilla savaşını Halk Savaşı stratejisine uygun bir seviyede sürdüremediği eleştirisi bilimsel açıdan isabetsiz olmasa da, çelişki -en azından bugüne değin-bu eleştiriler eşliğinde örgütsel olarak ML'den kopacak kadar iddialı olan kopuşların da koptukları yerden daha geri, bir mecraya sürüklenmiş olmalarıdır.

Her ayrılık özgülünde, bu durumu grup ve kanatların sınıfsal yapılarınca tayin edilen özgünlüklerine uygun tanımlamak gerekse de, çelişmenin temel nedeni bu grup ve kanatların ML örgütsel zemininden koparken, onun savaşı algılayış tarzından kopamamalarıdır. Halk Savaşı'nı salt askeri eylem çizgisine oturtan bu anlayış, kır küçük burjuvazisinin doğaçlama kültürünün beslediği ve yüceltiği asi çete kültürünün bir tezahürüdür.

Bilimsel araştırma ve incelemeden kopan, teorik-ideolojik gelişmesini MLM'de değil de, onun adına söz söyleyen ve aslında kendisi de komünistleşme yönünde dönüşüme muhtaç hale gelmiş ML önderliklerin ezberci, kaba ve kuru ajitasyonuyla biçimlenmiş, çoğu kez altı ayda bir çıkabilen yayınlarla "eğitilen" bir askeri güçten, olduğundan daha ileri bir adım beklemek bilimsel perspektiften bakıldığında ham hayaldir. Tam burada hatırlamak yararlı olacaktır ki, ML'nin tarihini "muhasebe" eden MKP I. Kongresi'nin de 'önderlik-muhalefet ilişkisini yorumlarken ulaştığı şu sonuç, bu açıdan aktarmaya hak kazanır: "*Kısacası*

parti tarihinde sadece önderlik çizgileri oportünist değil, muhalefet çizgileri de çoğu kez ve esas olarak oportünist bir temelde kendini göstermiştir."[12]

Birliğe Giden Yolda Ortak Hedef: Olanak Ganimettir!

Şimdi, birbirleriyle hem bu kadar ilişkili olan hem de birbirlerini iki ayrı örgüt olarak dışlamaları beş yıllık bir süreci tükettikten sonra, ML'nin "KONFERANS" ve "DABK" kanatları 1992'nin başında tabanlarını da şaşkınlık içinde bırakan "birlik" sürecini izlemeye geçelim. Bu süreç, dikkatle izlememiz gereken en önemli süreçtir. Zira buraya kadar bazı okuyucuya soyut görünme riski taşıyan kimi kırılma noktaları, bu sürecin dikkatli izlenmesi sayesinde, nedenleriyle anlaşılabilecek olanaklar verir. Başlığımız da bu sürecin dikkatli izlenmesinin bir özetidir. "Geçmişin muhasebesi" önkoşulunu ileri süren DABK ile "geçmişin muhasebesini birlik için dayatmanın ilkeyi anlamamak olduğunu" söyleyen KONFERANS kanadının, birlik için oturdukları toplantıda tüm kararlarını oy birliği ile almış olarak kalkmalarını, şimdiye kadar anlamak zordu. Ama şimdi başlığımızın gösterdiği istikamette yürüdüğümüzde bu gayet anlaşılır bir gerçeklik olur: Olanak ganimettir!

92 birliği beklenmedik bir hızla gerçekleşti. Birleşen kanatlar 1987'de ML zeminde gerçekleşen ayrılmanın sonucu olarak "DABK" ve "KONFERANS" kanadı adıyla ayrılmış olanların birliği oldu. 1992 yılı başında, her iki kanadın önderliklerinden oluşan birlik komisyonlarının birliği sonuçlandırmak amacıyla yaptıkları "birlik" toplantısının üç maddelik gündeminin ilki; "geçmişin ve ayrılığın" değerlendirilmesiydi. Ne var ki toplantı sonuçlandığında oturumun bu birinci ve en önemli gündemi, "*geçmiş ve ayrılık sorununun değerlendirilmesini birlik önünde engel olarak görmüyoruz. Bu, daha sonraki süreçte, yani olağanüstü konferansda ele alınıp çözüme bağlanmalıdır.*"[13] İfadesiyle yer değiştirirken, diğer tüm gündemlerin alt başlıkları da dâhil hemen tümünün sonucu "oy birliğiyle" çıktı. Bu toplantı "örgüt-

sel birliği gerçekleştirme" iradesini göstermenin dışında, çözmek için gündemine aldığı üç maddeyi ve onların düzinelerce şıklık alt gündemlerinin neredeyse tümünü "Olağanüstü Parti Konferansı"na havale etti.

Hemen hemen tüm kararlarını oy birliğiyle almış olan bu iki MK'dan biri olan DABK'ın MK'sı, KONFERANS kanadının aksine, birlik kararı almak üzere toplantıya oturdukları KONFERANS kanadını ML olarak görmüyorken, beş yıl sonra aynı toplantıda bir araya geldiklerinde üzerinde tartıştıkları ondört gündemin tümünde şaşırtıcı biçimde "oy birliğine" vararak toplantıdan kalkıyorlardı. Yani temsil ettiği örgütü, KONFERANS kanadını "oportünist" bir örgüt olarak gören DABK önderliği, bu kararını değiştirme gereği görmeden "oportünistlerin" birlik önerisini, oy birliğiyle kabul ediyordu. Ama KONFERANS kanadı da DABK'ın "*12 Eylül'ün yenilgi artığı olduğunu, varlıklarının düşmana karşı değil kendilerine karşı olduğu*" yönünde değerlendirmeleri varken ve bu değerlendirmelerini geri çeken öz-eleştirel bir yaklaşımda da yokken, DABK'ın MK'sıyla bir araya geldiğinde oy birliğiyle aldığı kararların eşit ortağı olmuştu. İşte bu durum, birçok şey bir yana materyalist tarih perspektifini cezbeden bir çelişme olarak ortaya çıkmaktadır. Zira birlik gündemiyle toplantıya oturan MK'lar, birlik iradesini; "geçmiş ve ayrılık sorununun değerlendirilmesini birlik yönünde engel olarak görmüyoruz" kararıyla perçinleyince insan aklının şüphe kapısına ağır bir tokmakla vurma etkisi yaratır. "Nasıl oldu da ayrılığa götüren sorunların çelişmeleri ortadayken, oybirliğiyle bir birlik kararı çıktı?"

Birlik toplantısından kısa bir süre önce, birlik için, geçmişin muhasebesini şart koşan DABK'a, "geçmişin muhasebesi yapılmadan birliği oluşturmak ilkesizliktir anlayışı, ilkeli birliği imkânsız hale getiren bir anlayıştır" diyen KONFERANS önderliği değil miydi? Üstelik Mao ve felsefesiyle alay edercesine bu ilkesizliğe Mao'yu şahit olarak gösteriyor ve şöyle devam ediyordu: *"Sözlerimize Mao'nun şu önemli belirlemesiyle başlayalım: ilkeyle esnekliği birleştirmek ML bir ilkedir ve karşıtların birliğidir"*!

Garip gelebilir ama "dam başında saksağan vur beline kazmayı" deyimine taş çıkaran Maoizm'e bu garip sığınma tutumuna, karşı taraftan da itiraz eden çıkmamıştı. Çıkamadı çünkü, ML'nin her iki kanadı da ne ideoloji ne de felsefeyle ilgilenmiyor, ilgilendikleri tek şey bir an önce birleşmek! Ama bu birleşmede herkesin umduğu yarar, anlaşılıyor ki, diğerini "zarara" uğratma hesaplıdır. Bu hesabı görmek için mümkün olduğunca ellerini çabuk tutmaları, Maoizm ve Kaypakkayacılığın savunulması zemininde birbirine "sevimli" görünmeleri ve köylü kurnazlığının hakkının verilmesi olarak "köprüden geçene kadar ayıya dayı demeleri" aldatma sürecinde karşılıklı olarak oynanan en başarılı roldür.

Bu oportünist ve faydacı tutum öylesine aleniydi ki, birlik kararının açıklanmasından sonra DABK'ın yurtdışı örgütlülüğünün, birliğin bu yapılış şekline karşı tutumlarını, "iradeyi tanımama" düzeyine taşımaları ve hatta kamuoyuna bir protesto metnini deklere etmeleri, DABK'ın Dersim bölgesindeki kimi kadrolarının, birlik henüz kamuoyuna ilan edilmemişken yeni bir ayrılık girişimini başlatmaları; Batı Anadolu Bölge örgütlenmesinde "KONFERANSÇI kanadın" DABK kökenli bazı üye ve militanları "özellikle örgütleme dışı bıraktıkları" yönlü itiraz ve "suç duyuruları" temelindeki yazılı bildirimleri ve hatta, karşılıklı birbirlerini güvensiz gören açıklamaları, "ajan-işbirlikçi" ithamları ile oluşturulan isim listeleri, Geçici Birleşik Merkez Komitesi'ne (GBMK) hitaben yazılan ve "askeri komisyon" sekreterinin ve I nolu ABK üyelerinin imza ve iradesini taşıyan ayrılık tehdidi içeren mektup ve tüm bunlar yaşanırken 1992 sonbaharı olarak kararlaştırılan OPK'nın bu sürece yetiştirilmediği halde, GBMK'nın bu sürecin sorunlarına müdahale edecek bir toplantı yapamaması, bu kendiliğindenci, müdahalesiz, örgütsüz ve kaotik sürece müdahale etmek iddiasıyla GBMK'nın önderlik boşluğuna yeni bir "Konferans Örgütleme Komitesi" süreciyle müdahale etmek amaçlı I nolu bölgede hazırlıkların yapılması... gibi gelişmeler birliğin, sadece tepedekilerin tabana rağmen arka planı gizli bir metin üzerinden anlaştıklarından başka bir intiba vermi-

yordu. Bu ciddi ve yeni türden bir ayrılığın işaretlerini taşıyan taban dayatmasını beş-altı aylık bir sürecin yaşanmasının ardından ancak görebilen GBMK'nın ıkına sıkına yaptığı toplantı da bu oportünizmi aşamadığı gibi, önderliğin çaresizliğini su yüzüne çıkarmış oldu.

Bu toplantı, aşağıda örneklerini aktaracağımız kararlar nedeniyle, komünist nitelikli bir partide olmayacak ve olması düşünülemeyecek sonuçlarla tarihe geçmiş oldu.

Birincisi, ortada ML'nin bir tüzüğü bulunuyorken, alınan kararlarda salt çoğunluk yerine, toplantıya katılan MK üyelerinin yarısının bir fazlasının oyuyla gerçekleşti. Ve böylece ML tarihinde, darbecilik bir hukuka dönüşürken, bu kararın alınmasını sağlayanlar askeri örgütlülüğün temsilcisi üyeler oldu.

İkincisi, toplantıda askeri kadrolardan birinin, tartışmada bir MK üyesini hedefleyerek silahına davranması olayı yaşandı.

Üçüncüsü, yine tüzük hükümleri belliyken ve MK'nın hangi hallerde olağanüstü toplantı yapacağı açıkken, toplantı çağrısı nasıl ve kimler tarafından gelirse gelsin, "toplantıyı yapıp yapmayacağına MK karar verir" kararıyla darbecilik, ikinci kez aynı toplantıda hukuki bir zemine kavuştu.

Dördüncüsü, MK'ya ihtar çeken ve ayrılık tehdidinde bulunan Askeri Komite (AK) sekreteri ve iki bölge komutanına söz geçiremeyen MK, darbeciliğin ve asi çeteciliğin dayatmasına boyun eğişine ML'nin kayıtları şahitlik etti. GBMK ve onun yürütmesi olan Siyasi Büro, bu toplantıda faaliyetinin başarısız olduğunu karar altına alırken, GBMK'ya ültimatom veren, AK'nın faaliyetini "*AK organsal işlevini yerine getirememekle birlikte, TİKKO Genel Komutanlığı'nın toplantı yapmayıp rapor da göndermemiş olmasına karşın; MK'mızın içindeki Genel Komutanlık üyelerinin verdiği bilgiler neticesinde faaliyetlerinin esasta olumlu yönde olduğu eğilimindeyiz.*"*(abc)* kararlarıyla örgüt ciddiyetine rahmet okutmuştur. GBMK bu irade tarzı ve anlayışla kendi önderliği altındaki askeri örgütlülükten ödü kopan, sistem partileriyle TC ordusu arasındaki ilişkiyi hatırlatır bir zavallılık örneği göstermiştir.

Bir başka ifadeyle, beş yıl boyunca iki ayrı örgüt olarak faaliyet sürdüren ML'nin DABK ve KONFERANS kanatları birbirlerini tam olarak nasıl değerlendirdiklerini netleştirmeden, "birlikle" daha güçlü bir örgütsel yapıya ulaşma misyonu yükledikleri Konferans'a kadar, bir araya gelene kadar ki süreçte gelişen sapmalardan daha fazlasını, birlik sürecinden itibaren üretmiştir. ML'nin ayrılıklarını besleyen, askeri bakış açısı, asi çete ideolojisi, grupçuluk, ahbap çavuş ilişkileri ve çevrecilik bu süreçte adeta yelken şişirmiş, zaten doğru dürüst işletilememiş iki çizgi mücadelesinin bir tarafa bırakılmasıyla da, "birlik uğraşı" örtüsü altında ayrılıkçı kültür doping yapmıştır. Toplantılarda egemen olan burjuva liberal ideolojik tutumla, Marksizm Leninizm adına oportünizmin en ilkel biçimi olan boyun eğme kanıksanmıştır. ML'nin tarihine I. OPK olarak geçen Birlik Konferansı'na, birlikten önceki kanatların her birinin kendi süreçlerinde yaşadığı sorunlardan daha karmaşık sorunlar üretmiş olarak, örgütü konferansa götüren önderlik işte buydu. Ve 1993 ilkbaharında kararlaştırılmış konferansa gidene kadar geçen süreçte de bu kaotik durum yatışmak yerine daha da karmaşık bir hal almış, güvensizlik daha da derinleşmişti. Konferansa giden yol, ilke çizgilerini yitirmiş bir hattan, kayak öğrenmeye çıkmış kişilerin tahmini bir hedefe baş aşağı kayması görünümündeki bir gidişin sürrealist portresini izlemekle aynıydı.

Birleşmek İçin Olmazsa Olmaz Olan "Neden Ayrıldık" Sorusuna Cevabın ve Birleşme Kararına Varılırken ki Taahhüdün unutulduğu yer: I. OPK

Değerlendirmemizin içeriğine güveni sağlayacak ve kuşkuyu dışarda bırakacak en önemli resim, I. OPK gündemidir. I. OPK gündemini olduğu gibi aktarmakta yarar vardır, gündem şöyledir:

1-Delegelerin durumu

2-Faaliyet raporları

3-Parlamento

4-KBK ve Bölge isimlendirmeleri

5- Maoizm mi MZD mi?

6-Parti ve Ordu Tüzüğü
7-Parti ve Ordu Amblemi
8-Bazı parti üyelerinin değerlendirilmesi
9-Dünya ve Türkiye'de siyasi durum
10-Önümüzdeki görevler
11-Mali durum ve mali politikamız
12-Eleştiri ve özeleştiri
13-MK seçimi ve kapanış"[14]

Gündem maddelerinde de göremediğimiz gibi konferans, birlik komisyonlarının, konferansa havale ettiği hiçbir sorunu gündemine almamıştır. 1987'de bölünerek biri KONFERANS, diğeri DABK olarak tanımlanan bu iki kanadın, ayrı örgütler olarak beş yıl ayrı kaldıktan sonra örgütsel birliğini gerçekleştirmişken, birliği pekiştirme misyonu yüklenmiş I. OPK bu ayrılığın ideolojik, siyasal nedenlerini çözmek hedefli hiçbir gündemi gündem maddelerine kaydetmediği gibi, ayrılık sürecinin gerekçeleri yapılmış, anlayış ve tutumları değerlendirmeyi de es geçti. Her iki kanadın birbirlerinden ayrı kaldıkları bu beş yıllık süreçte ne yaptığını ve varsa ideolojik siyasal sapmaları, bunların hangi kanatta ne oranda derinleştiğini ortaya çıkarmak mümkünken, buna cesaret edemedi. Bunu gösteren en net resim işte yukarıda görüldüğü I. OPK gündemidir.

Dikkatli bir okuyucu bu çelişmeyi görmekle kalmaz, onların nedenlerini anlamaya çalışır. Bizim yaptığımız da budur. Bu çelişkiler ortadayken muhasebeyi ML'nin resmi belgeleri üzerinden yapmakla kendimizi sınırlamak, son kertede hiçbir şey yapmamak ve bir şey söylememektir. Özellikle II. Konferans'dan sonraki ML belgeleriyle pratik süreci sürekli bir çelişme halinde yaşanmıştır.

ML belgelerinin hemen tümü teori-pratik yeniden teori döngüsünün sonucu değil, teoriyi etkileyecek, besleyecek, geliştirecek ve değişime zorlayacak pratik uygulama ve tecrübeden mahrum olarak, ilk düşüncenin tarzına, kalıbına ve prensiplerine bağlılık temelinde var olmuştur. "Gelişme" süreci böyle olduğu

için, dogmatik ve basmakalıptır. Bu belgeler çoğunlukla ML'deki iç ilişkilerin sonucu olan çelişmeleri anlamamıza olanak vermezler. Felsefi olarak öznelcilikle beslenen bu tarz ve nitelikteki "resmi belgeler" üzerinde ML'yi anlamak mümkün olmadığı için, "değerlendirme belgeler üzerinden yapılır" şeklindeki genel doğruyu mutlaklaştırmak da ML'nin tarihini muhasebe etme çabasındakileri, belgelerin bu felsefi temeline ve basmakalıpçı dünyasına hapseder. Siyasal bir örgütün muhasebesi, deyim yerindeyse şeytanın gizlendiği yeri bulmak ölçüsünde dikkat gerektirir. ML'nin belgeleri bize, onu yıllar yılı yanılgıların peşinde koşturan "şeytanın ikametgâh adresini" vermese de, onun ayak izlerini bulacağımız tek yer yine bu belgelerin kendisidir. "Ayak izleri" çelişmeler, çatışmalar, suçlamalar, ayrışmalar ve atılmalar iken, "şeytan" da bu biçimde algıladığımız olguların ardındaki gerçeklerdir. Ki "muhasebe" dendiğinde, kavramın özüne uygun düşen sentez de, madalyonun bu görünmez yüzünü, görünenin yaptığından çözümleyerek sonuca gitme yöntemidir. Bu anlayış temelinde analizi sürdürdüğümüzde, birlik kararına götüren nedenleri, birlik öncesinde birbirlerine karşı tam tersi oldukları öne sürdükleri görüşlerden anlaşılan, DABK ve KONFERANS önderliğinin birlik toplantısında ortaya koydukları şaşırtıcı "oybirliğini" konferansa havale edilen "Geçmişin Muhasebesi"nin konferans gündeminde yer almamasını, buna dair bir tartışmanın yapılmaması ve bu kez de bunun basit bir ötelemeyle "kongreye" havale edilmesi gibi çelişmeli durumları, aralarındaki ilişkilerle birlikte ele alarak sonuçlara varmak en doğru yöntemdir. Ancak bu yöntem bizim, Kaypakkaya'nın temelini attığı bilimsel zirveden ML'yi alaşağı eden "şeytanın" barınağına götürecek izleri bulmamızı sağlayabilir.

Birliğe Giden Yolda Yolsuzluk Var!

Sondan başlayacağız; çünkü ML'nin düşünme tarzının uğradığı ideolojik erozyonun farkındayız. ML tarihi boyunca sona gelmeden başlangıçlardaki aksaklıkları görememe gibi bir dar de-

neycilikten muzdariptir. Ve bu körlük ML'ye hem zaman hem de değer tükettirmiştir.

ML'yi yanlışın başlangıçtaki izlerini görmeyen perspektifinden alıp, görebilecek bir noktadan bakmasını sağlamak için; sonuçtan başlangıca, konferansın sonuçlandığı noktadan geriye doğru gidecek bir yöntemi bu nedenle seçiyoruz. Birlik konferansının ön günlerinde ortaya çıkan ve sonradan da ayrılığın da gerekçesi yapılan "ticaret olayı"nın örgütün bozulmasındaki patlama sesi olarak duyabilmek önemlidir.

KONFERANS kanadının merkezinde yuvalanmış bir kliğin, ML'nin ideolojik çizgisine ve siyasal hattına aykırı olan bir yöntemle komünist ideolojinin ve ilkelerinin suç saydığı bir yolla örgüte maddi olanak aktarmış olmanın kodlanması olan "ticaret olayı" yeteri kadar biliniyor zaten. Ne var ki ilkesizlik hiçbir zaman, yapılan davranışla sınırlı kalmaz. Bu özgüldeki ilkesizligin doğal sonuçları da, örgüte, örgütsel kastlaşma, klikleşme ve çeteleşmeyle ML'ye adeta bir öç alma olarak dönmüştür.

ML'nin belgelerinde "ticaret işi" diye kodlanan suça bulaşan bu klik, bunu örgütten gizlediği gibi, örgütlü oldukları MK organından da gizledikleri ortaya çıkar. Durum "birlik"ten sonraki bir süreçte, konferansın ön günlerinde tesadüfen ortaya çıkmış, bu sorunun "özel gündem ve özel tutanak" ile tartışıldığı yer ise "birliği pekiştirmek" amacı yüklenen I. OPK olmuştur. ML'nin tüzüğünü ve ideolojik-siyasi hattını içselleştiren sınıf bilinçli her komünist, bu durumun bilgisini edinen böyle bir konferansın bu yozlaşmaya, bu örgütsel ve ideolojik suça tavır alacağını bekler değil mi? Ancak gördüğümüz gibi başka bir şey olur. Konferans öncelikle "8. nolu karar"la GBMK'yı ML olarak değerlendirir.[15] Daha da önemlisi görüp yaşadığımız gibi OPK da tıpkı bu işi yapan kliğin yaptığı gibi bu suçu partiden gizlemeyi benimser. 18-20 kişinin bir araya geldiği o konferansda biri eski DABK kanadından gelen, diğeri KONFERANS kanadından gelen, sadece iki kişi, bu özgülde ML'nin ideolojik siyasal ruhuna uygun tavır koyar ve işlenen bu suçun "partiye açılmasını" ister. Ne var ki "oyları" bu ilkeli tutumun karara dönüşmesine yetmez.

Bu konferansda özel tutanakla bir karar daha alınır. Bu işte "hak edilen" ve fakat henüz alınmayan önemli miktardaki paranın da "kirli" olduğu için alınmamasına karar verilir. Ne var ki bu karara rağmen, konferansdan sonra bu iş nedeniyle eleştirilmiş ve mahkûm edilmiş aynı kadronun yaptığı ilk iş, gidip bu parayı istemek, muhatap kişiler kem-küm edince de, onları "mafyavari sorgulamak"[11] olurken, aynı klik ilişkisi içindeki başka bir kişinin de bu kadroyu partiye şikayet ederek, "sorgulanan kişiyi korumak" olmuştur. Daha ilgi çekici olan da, konferansdan bir ay sonra DABK grubu kadrolarından birinin bir görev için gönderildiği Avrupa'da "ticaret işi"nden arta kalan bir miktar paranın "alınmayacak" kararı olduğu halde alındığının daha sonra ortaya çıkmasıdır. Resme bütünlüklü bakıldığında olup biten şey, konferansdan sonra da her iki kanadın birbirlerine karşı daha büyük bir klikleşme zemininde hareket ederek birbirlerinden habersiz ve birbirleri aleyhine gibi görünse de, aslında partinin bütünlüğüne ve devrimci değerlere karşı bir faaliyet içinde olduklarını göstermektedir. KONFERANS kanadındaki bu yapılanmayla birlik saflarına taşınan klikçilik, çetecilik ve ideolojik yozlaşma, konferansdan sonra birlik örtüsü altında her iki kanadı kendi anaforuna çekmiş ve örgütü görülebilenin çok daha ötesinde dejenere etmiş ve çürütmüştür. Konferans'da ortaya çıkan ticaret lekesini yıkamaya yanaşmayan I. OPK iradesi, tümüyle bu kire bulaşmaktan yakasını kurtarmak bir yana, her iki kanat da "kanat" ruhunu korumuş olarak, bu lekeden birbirlerine karşı yararlanmayı bir fırsata çevirmeye kilitlenmişlerdir! ... O zaman şimdi tam sırasıdır: Hangi dâhiyane çözümlemeyi hatırlamamız gerekiyor, sorusunu sorduğumuzda, kulaklarımıza Marks'ın fırlattığı o mızrak etkili sentezinin sesi doluyor:

"Tuttuğunuz Şey Sizi Şekillendirir!" (Marks)

En kısa izahıyla bu sentezin bizi yönlendirdiği çözümleme de şudur: II. OPK'da "ticaret işi" diye kodlanan bu işi yapanlar, ekin tarlasındayken hazine bulmuş gibi oldular! Ve bu "Hazine'yi

bulanlar, halk yığınlarının kıt kanat olanaklarının bir araya getirilmesi sürecinde katlanılması gereken zahmete; bu özgülde ekinin zahmetli hasadına yabancılaştılar. Çünkü ganimet, kişiyi zahmet isteyen hasat kaldırma çabasından alıkoyar!

Demek oluyor ki, ML'nin KONFERANS kanadından gelen kadrolar, birlik isterken ML'ye aykırı olan başka bir araç tuttuklarından, o araç tarafından kaçınılmaz olarak dönüştürüldüler. Ancak, tuttukları bu aracın ne olduğu birlik öncesi süreçte olduğu gibi, birlik sürecinde de gizlendigi için, DABK tarafı geçmişi muhasebe etmeden birliğe bu kadar istekli bu kanadın tutumunu, bir olasılıkla "iyi niyetle değerlendirdi" denilebilir. Ancak işin özü böyle değildir. Çok doğru olarak "Geçmiş değerlendirilmeden birlik olmaz" diyen bir kanadın, birlik görüşmelerine oturunca bu tezinden vazgeçmiş olarak oy birliği ile "birlik" kararına varması ve konferansda da bu "olmazsa olmaz"ı kongreye ertelemesinin nedeni incelendiğinde görülecektir ki, DABK kanadında da "ganimete çullanmak" isteği belirmiştir. Ama önce düşünme tarzımızın anlaşılmasını sağlamak için bir parantez açmamız gerekir.

Gerçeklik şudur: İkisi de sonuçları itibariyle tanımlanmış olan "doğru" ve "yanlış" kavramlarıyla ifade olunan durumlar söz konusu olduğunda, tarihin ilgi alanı doğruları sayıp dökmek olmamıştır olmaz da. Çünkü sosyal alandaki "doğrular" zaten sorunsuzdur ve tarihin yapılışındaki tuğlalardan ibarettir. Genellikle "tarihe sığınma" isteği ve ona "havale etme" eğilimi de, tarih denen şeyin bu özelliğinden gelir. Bu nedenle tarih, onun yapılış sürecinden olagelen yanlışlardan 'nefret' ettiğinden "doğru" olarak gerçekleşmiş olanlardan çok "yanlışlarla" ilgilenmeyi sever; onları ortaya çıkarmaktan haz alır, rahatlık duyar. Tıpkı her nasılsa mideye inmiş ama metabolizmanın emilim sistemine aykırı bir maddenin bağırsaklardan bünyeye yayılma çabasındayken, beynin uyarmasıyla metabolizmanın tepkisini tetikleyerek onu kusmak ya da ishal yoluyla dışarı atması gibi, tarih süreci içindeki yanlışlar da bazen bağırsaklara inene kadar fark edilmezler. İnsan dikkatinden kaçmış zehirli gıdalar gibi ezilen sınıfların çıkarları-

na, aklına ve eylemine zarar veren yanlışlar da tarihin olağan akışı içinde kendini gizleme maharetine sahip olduklarından, ancak verdikleri zararların sonuçlarından itibaren fark edilirler. Yani sınıf mücadelesinde "zararlıların" ne olduklarının anlaşılması bazı hallerde zamanın arkasına düşmeleri gerekir. Ve tarih, bu koşullar oluştuğunda, tıpkı o ünlü çözümlemedeki gibi; "zamanı gelince her şeyi kusar" Bu perspektiften bakıldığında her iki kanadın da çelişmeli tutumlarının arkasındaki gerçeğin ne olduğunu görmek kolaylaşır.

Birbirlerine karşı yürüttükleri eleştirilerde, birbirlerine hitaben dile gelmiş en çarpıcı betimlemeler konusunda –"revizyonist, kaçkın; 12 eylül artığı" vb- suçlamalara ilişkin jest mahiyetinde bile olsa özeleştirel bir yaklaşım göstermedikleri halde "birlik" için toplantıya oturan ML'nin her iki kanat önderliğinin geçmişe dokunmama üzerindeki şaşırtıcı görüş birliği ve birlik yönündeki aceleciliğinin nedenlerini zamanın arka sayfalarında aradığımızda, tarih, kendine yakışan cömertliği bize göstermekte tereddüt etmez. Tarih burada bize, DABK'ın "gerekçesiz" gerçekleşmiş bu düşünme değişikliğinin, KONFERANS kanadıyla yüz yüze geldikten itibaren edindiği "yeni" düşünceler tarafından ötelendiğini söyler. Birlik toplantısında birbirinin 'olanakları' hakkında bilgi edinen taraflardan biri olan DABK, KONFERANS kanadı tarafından kaynağını olduğundan başka aktarıldığı anlaşılan "olanakların" varlığıyla iştahlandırılmıştır. Yani DABK'ı ganimete ulaşmaya meylettirmiştir. Bir farkla ki, DABK'ın gözündeki ganimet, KONFERANS kanadı merkezinde yuvalanmış pragmacı kliğin gördüğünden çok daha fazladır.

Çünkü DABK'a göre ganimet KONFERANS kanadının ta kendisidir! DABK, birlik görüşmelerinde KONFERANS kanadının "derli-toplu" görünüşünü, merkezileşmiş görünen gençlik örgütlülüğünü, nicel kadro gücünü, YD örgütlülüğünün avantajlarını ve enternasyonal anlamdaki ilişkilerini ve en çok da, KONFERANS kanadının kıra ulaştırdığı askeri malzemeleri ganimet olarak görmekte, özellikle de askeri olanakların cazibesinden

başı dönmüş olarak, "birliğe" ulaşmak için geçmişe dair söylediği her şeyi adeta bir daha hatırlamamak üzere zihninden çıkarmıştır. "Geçmişin Muhasebesi olmaksızın birlik olmaz" önerisini "ilke" olarak tanımlayan DABK'ın, toplantıya oturduktan sonra, ilkeyi, KONFERANS kanadının deyimiyle "esnetmesinin" ve giderek ötelemesinin asıl nedeni bu pragmatizmdir. Nitekim 94 darbesinden 6-7 ay önce, bir soruşturma konusuyla ilgili sınırlı bir yetkiyle, yurtdışına gönderilen ve yukarıda sözü edilen aynı DABK kökenli kadronun, buradaki bağış paralarını yetkisi olmadığı halde bloke etmesi ve yine gerilla alanındaki cephanenin ve silahların KONFERANSÇI kesimden gelen kadro ve savaşçılarından habersiz yerlerinin değiştirilmesi, DABK'ın birlik görüşmelerinden itibaren vazgeçtiği "ilkeli anlayışının" nedenini deşifre etmektedir.

Bir kez daha altını çizmek ve hatırlatmak gerekir. ML'nin tarihini incelerken onun belgeleriyle sınırlı bir çerçeveye hapsolmak, bu çabanın içinde her kim olursa onları ML'nin tarihi hakkında öğretici ve bilimsel bir sonuca götürmez. ML'nin kırk yıllık tarihinden bir türlü ders çıkarmayı başaramamasının nedeni de, zaten tarihe yaklaşımdaki bu kalıpçı düşünme sistemidir. Diyalektik tarihsel yöntemi doğru kullandığımızda biliyoruz ki incelenmeye konu olan süreçlerdeki olgular, tarih içindeki yürüyüşümüzün basamak taşları işlevindedirler. Onlar çoğu kez birbirleriyle "ilişkisiz" gibi görünseler de eşyanın doğası bize evrende, doğada, sosyal hayatta olmuş olan hiçbir şeyin birbirleriyle bir ilişki içinde olmaksızın var olmayacağını söylemektedir. Yasa böyle işlediği için, tarihte hep olduğu gibi ML'nin muhasebesi sürecinde de, çoğu kez olayların çelişmeli durumundan hareketle gerçeğin izine ulaşmak mümkün olmaktadır.

Bu yöntemi benimseyip, içselleştirince beş yıl ayrı kalmış ML'nin iki kanadının, birlik süreci ve bu süreci pekiştirme misyonunu yükledikleri I. OPK'da "geçmişin değerlendirmesini" yapmadıkları halde, birlik üzerine bu kadar titremekle ortaya çıkan çelişmeyi, nedenler ilişkisi üzerinden anlamak için, KON-

FERANS kanadının iç yaşamına tutabildiğimiz ışık yardımıyla ulaşabiliriz. Zira bu iç ilişki o koşullarda hem DABK'ın bu kanadın göremediği "aydınlanmamış alanı", hem de bu kanadın örgüt bileşeninin göremediği bir alan olduğu sonradan ancak, "ticaret olayı" vesilesi ile giderek aydınlanan bir gerçekliktir.

"Ticaret olayı", "KONFERANS" kanadı önderliğinin en tepesindekilerin doğrudan zihinsel ve pratik olarak yoğunlaştığı, örgütsel yaşamları boyunca edindikleri gizlilik tecrübesi, bu nesnenin engelsiz olarak asıl sahiplerine ulaştırılması yönünde kullanılmasını koşulladı. Dolayısıyla bu nesnenin sahipleriyle girdikleri ilişki onları aynı zamanda mafyanın yaşam alanlarına da ulaştırdı. Bu alanlara ulaşınca da bu yaşam alanındaki kolaylıklar ve lüksle tanıştılar. Yani son model araçlarla seyahat, elit mekânlarda buluşma, bu ortamlar da yeme, içme, eğlenme vb rahatlığı tatma; bol para harcama, doğal ve kaçınılmaz olarak bu kadrolarda bir dönüşüme neden oldu. "Nasıl yaşarsan öyle düşünürsün" doğrusundan haberli olan bu kadrolar, yaşadıklarıyla savundukları arasındaki çelişmeyi, "bunları örgüt için yapıyoruz"la kendilerine teselli vermiş olacaklar ki, örgütün amacına ters düşmüş bu ilişkileri hazmettirdi. Ve bu da, onları bu düşüncelerden arındırma için girişilen çabayı verimsiz hale getirdi.

Sorun, bu nesneyi pazarlamayı kendi yaşamının sürdürülmesinde amaç edinenlerle girilen ilişkinin, komünistlere uygun bir ilişki olmaması değil sadece; "ticaret olayı"nın ML'ye verdiği zararın ideolojik boyutuyla kalmamasının nedeni, ideolojik olarak bir suça ve dejenerasyona yol açan bu işin, doğrudan ML'nin en tepesindeki önderlik kadroları tarafından yapılmasıdır. Örgütsel siyasetin ilkesizleştirilmesi buradan beslendi. Birlik sürecinde ve konferansda ortaya çıkan ilkesizliklerin; çelişmelerin ve oportünizmin dayanakları DABK kanadı önderliğinin iştahını cezbeden, nereden geldiğini bilmedikleri KONFERANS kanadının bu "mali olanakları"nın yarattığı yanılsamayken; KONFERANS kanadı önderliğinin oportünizmi ise, yaptıkları bu işi örgütün denetimi dışında tutmanın da yarattığı avantajla birliğin arkasına, tadını

aldıkları bol paranın ve olanağın, onların yaşamında yarattığı dönüşümü sakladılar. Yanı sıra bu ilişkiler ve denetimsiz yaşam tarzı, onları halkın ve devrimci faaliyetin koşulladığı zorluklara yabancılaştırdı. İşte bu sürecin çözümlenmesinin sentezi olan ***"ganimet, zahmetten alıkoyar"*** sentezinin dile getirdiği gerçek budur. Bunun dışında DABK açısından KONFERANS kadrolarının niceliği, DABK'a kıyasla daha yaygın görünen örgütlülüğü; DABK'ın aksine KONFERANS kanadının özerk bir gençlik örgütlülüğüne sahip olması; DABK'ın o koşullardaki mevcut örgütlülüğüyle hayalini bile kuramadıkları silahlara KONFERANS kanadının sahip olması; yurtdışı örgütlülüğünün olanakları gibi "fazlalıklar", Halk Savaşı Stratejisi'ni uygulamaya çalışan bir örgütün sahip olması gereken olanaklar olduğu halde DABK'ın bunlardan mahrum olma ezikliği, her tür önyargıdan uzak olarak ifade etmek gerekirse DABK'ın devrimci arzularını cezbetmiştir. Birlik, arzular ve fırsat beklentisiyle yapılınca DABK, bu "olanaklar"ın hangi siyasal anlayış ve çalışma tarzının sonucu olarak sağlandığını sorgulamamış; birlik görüşmeleri öncesinde doğru ve ilkeli olarak şart koştuğu "Geçmişin Muhasebesi" önkoşulundan vazgeçmiş, birlik görüşmeleriyle kurdukları temastan itibaren pragmatizm ve oportünizmle barıştırmıştır.

"KONFERANS Kanadı" Önderliğinin Birlik İsteği, Girdabına Girdikleri Yozlaşma Nedeniyle Örgütü Yönetemez Hale Gelmiş Olma Gerçekliklerine "Birlik" İşiyle Örtü Bulma İhtiyacıdır

Başlık sarsıcı gelebilir. Ne var ki olguların dilinin cümleyi kurduruşu budur. Olgular nedir? Birincisi, önceki başlık altında ortaya koyduğumuz, KONFERANS önderliğinin "ticaret olayı" nedeniyle girdikleri ilişkinin, onları dönüştürmesi ve devrimci ilkeler zemininin dışına kaymalarıdır. Böyle olunca, ilişkide bulduğun şeyin ilişkiyi kuranı şekillendirmesi doğrusu, ML'nin kadrolarını da kendi atmosferine almakta gecikmedi.

III. Konferans'ın ML'nin gerçekliğiyle ilişki boyutunda, kendi koşullarında kayda değer doğru şeyler yapmakla birlikte, başında da sonunda da ML olmadığını, onun aldığı kararlara ve pratiğine dayanarak ortaya koyduk. "Ticaret olayı"nda somutlanan klikleşme zaten kendi başına bir önderliğin bu sıfata layık olmadığını gösteren objektif bir gerçekliktir. Ama aynı zamanda önderlik içindeki bir durum olarak klikleşme, onun bu işi MK'dan da habersiz yaptığına dayandırılarak MK çoğunluğunun masumiyetine gerekçe yapılamaz. En azından gerçekten partinin önderliğinin niteliği komünistse... Peki, gerçekten değilse ne olur? Bunu anlamak çok zor değil. MK çoğunluğu ile bu kliğin ilişkisini bilinen bir örnekle eşleştirmek yeterlidir.

Devrimci kamuoyunun ilgiyle izlediğinden emin olduğumuz 'Cesur Yürek' filmi hatırlayabiliriz. Filmde, direniş liderini İngilizlerin tuzağına düşüren cüzamlı babayla, liderliğe göz dikmiş oğlu arasındaki ilişki neyse, KONFERANS kanadı önderliğindeki "ticaretçi" klikle MK çoğunluğu arasındaki ilişki de neredeyse aynıdır. Filmde huzursuz olan oğlun iç dili; 'Bu yöntemi sevmedim; gurumu incitti ama beni liderliğe götürmesi harika!" iken, KONFERANS önderliğinin çoğunluğu açısından ise; "bu olanakların nasıl elde edildiğini 'gizlilik' gerekçesiyle bir türlü açık etmemen canımı sıkmıyor değil ama, mali ihtiyaçlar için beni yoksulların eşiklerinde ev ev dolaştırmaktan alıkoyman harikaymış" cümlesinde anlam bulur.

Daha kültürel-yerel bir örnek durumu anlamamıza daha çok yardımcı olur: Örgütün ihtiyaçları için harcama yapıldığı halde, bu giderlerin bağışlarla mı, kamulaştırmayla mı yoksa başka bir yolla mı yapıldığını sormayan MK çoğunluğunun tutumuyla; çalışmadığı halde eve bol para getiren evin fertlerinden birinin veya birkaçının bu paranın 'meşru' ve ahlaki bir yolla "kazanılmadığı"nın farkında olduğu halde, ailenin geçimine yaptığı "katkı" nedeniyle, suskunlukla onaylayan "evin reisi"nin tavrıyla aynıdır. Bu gerçeklik, çokça övüldüğü halde, III. Konferans önderliğinin, IV. Konferans'a bir mali rapor bile sunmamasından da

anlaşılır ki, aslında III. Konferans önderliği kadar, IV. Konferans ve önderliği de bu kirlenmenin içindedir.

Çünkü IV. Konferans'ın önderlik bileşeni ile III. Konferans bileşeni aşağı yukarı aynı bileşendir. IV. Konferans ve önderliği mali raporu olmayan ama yaptığı faaliyetlerin sonucunun üstünde bir gelir olduğu halde, bunu sorgulamayı düşünmemiş olmakla kendini bu suçla ilişkide ele vermiştir.

Ne var ki, pragmatizmin Maksizm-Leninizm-Maoizm nazarında göreceği bir değer olsaydı, ***"kedinin siyah ya da beyaz olması fark etmez, önemli olan fare yakalamasıdır"*** diyen Deng Siao Ping'in bu felsefesi onu, emek ve ideoloji zemininden saptığına yorumlanıp, emeğin kalıbında dönüştürülmek üzere domuz ahırlarına işçi olarak gönderilmezdi!

Gel gör ki bu pragmatizmi nedeniyle, Deng'in domuz çiftliklerinde işçiliğe koşulması olunca, ideolojiden sapanların emek zemininde kalıba dökülmesi üzerine coşkulu cümleler kuran III. Konferans ve IV. Konferans önderliklerinin kendileri Deng Siao Ping'in ideolojisini uyguladıkları halde görevlerinde kaldılar.[12]

Olay, kendi kastlaşmış idarelerinden çıkıp I. OPK'da deşifre olduktan sonra bile, değil bir süreliğine de olsa inşaat işçiliğine ya da tarlada pancar söküm işinde çalışmak üzere konumlarını bırakmak; I. OPK gibi, II. OPK da, bu kadroların üyeliğini elinden alan devrimci bir tavır göstermediği gibi, hepsi önderlikte kalmakla birlikte, birine de parti sekreterliği verildi! Olur da, "bu işi yapanların parti üyelikleri bile alınmadı mı?" sorusunu hala soran varsa cevabı da verilmiş olsun.

Kendisini ve III. Konferans önderliğini MLM olarak onaylayan(!) IV. Konferans bileşeninin, hemen hemen aynı olduğunu hatırda tutarak, bu konferansda yaşanan birkaç anekdotu aktarıp, söylemle gerçek arasındaki ilişkinin, "KONFERANS kanadının DABK'la birlik kararına etkisinin anlaşılması çabasını sürdürelim. Tarafları da yaşamakta olduğundan iki anekdotu kaydetmek gerekir.

Anekdot -1

Delege olarak IV. Konferans oturumunda bulunan ve III. Konferans ile IV. Konferans aralığındaki sürede, bu kanadın kırdaki askeri eylemlerinin icracısı olan gerilla komutanlarından biri, IV. Konferans bileşenlerine hitaben, özetle, şunları söyler: "...ben komutanım, savaşmaktan da korkmuyorum; hatta deli cesaretine sahip biri olduğumu da biliyorsunuz. Ancak gerilla savaşını hangi çelişmenin çözümünü sağlamak ve bu eylemleri hangi siyasal talebe dayandıracağımı bilmiyorum; artık sizden benim önüme bir siyasal perspektif koymanızı bekliyorum?" der. Ancak toplantıda bulunan kadrolardan hiçbiri komutanlık yapan bu kadronun sorusuna doğru dürüst bir cevap veremez. Bunun üzerine soru sahibi komutan; "ben sizi yoldaş ve komünist bilerek bu mücadeleyi yürüttüm. Ancak bundan sonra sizin önderliğiniz altında bir dakika bile durmayacağım" der ve örgütü terk eder.

Anekdot 2.

Yine IV. Konferans'da "görev bölümü" gündeminde, beş saat boyunca "Kürdistan Bölge Komitesi'ndeki görevlendirmeler üzerine tartışılır. Ancak bu komitede görev isteyen gönüllü çıkmaz. Bu durum konferans delegeleri arasında gerilime neden olur. Görünüşte gerilim "Kürdistan Bölge Komitesi"ne gönüllü olmak yerine herkesin birbirini "önermesi" üzerinde olsa da, bu gerilimi besleyen, örneğin mali raporun olmamasına delegelerden bazılarının duyduğu şiddetli tepkidir. Bir Avrupa ülkesinde toplanan önemli miktardaki bir bağış parasının akıbetinin belli olmaması ve bu paranın kontağında bulunan iki kadronun topu birbirine atmasının yarattığı şaşkınlıktır! Yurtdışında bazı derneklerin, bağışlarla finanse edilen "gider" hanesine yıllık 40 bin avro gibi yüksek miktarlar göstermesi; bir mafya şebekesinin örgütün sekreterinin kim olduğunu bilinmesi... gibi olgular da bu güvensizliğin tuzu biberi olur.

Sadece bu iki anekdot bile bize, IV. Konferans bileşeninin ideolojik-siyasi niteliği hakkında yeterli fikir vermektedir. Bu konferans bileşeninin komünist olmak dışında her nitelemeye uyduğunu, ama komünist nitelemesini hak edecek bir iz taşımadığını göstermektedir. İşte, "KONFERANS kanadı"nın birlik isterken içinde bulunduğu durum budur. Mali politikasında halka dayanmak ve burjuva kurumların kasalarında biriken ve işçi ve emekçilerin emeğinden çalınan artı değerin kamulaştırılmasını örgütlemek yerine, burjuva sistemin servet edinmekte bulduğu en kirli yollardan biri olan mafya ekonomisinin kırıntılarına tamah ediyor. Böyle olunca bu kesimin yaşam tarzına bulanmakta kaçınılmaz oluyor.

Bu yaşam alışkanlıklarınca yönlendirilen ilişkiler içinde gerçekleşen harcamaların koşulladığı israf, bağış paralarının iç edilmesi, yani hırsızlık; örgütün kurumlarına harcanmış gibi "gider" gösterip yolsuzluk yapmak; "örgüte gelir getirmek" gerekçeli ticari bir takım araçlar emlak-konut vb. almak veya kurmak, ama bunların akıbeti hakkında örgüte bilgi vermemek; hayatı boyunca hiç çalışmadığı halde Avrupa'da kendine --ev- almak, ticaretha(ler) açmak, kişisel işletmeler kurmak ve tabi örgütün denetim ağının olmamasından ve giderek bu yozlaşma üzerinden birbirini tölere edenlerin oluşturduğu bir "önderlik" olunca da, savaşan güçlerin talep ettiği siyasal perspektifi sunmayarak, nitelikli birçok kadronun mücadeleyi bırakmasına ortam hazırlamanın da doğrudan sorumlusu olmak... gibi somut sapkınlıklarla nitelenmiş olan bir önderliğin, birlik isterken ki amaç ve hedefinin "devrimci" olduğuna inanmak, söylemi eylemden koparan saf dilli bir yaklaşım olur. Aldığı birlik kararı ve birliği kararlaştırdığı şartlarda, içinde bulunduğu bu gerçeklik, KONFERANS kanadı önderliğinin, önderlik etmekten aciz kaldığının kanıtıdır. Hatta başında bulundukları örgütün, bilhassa gerilla savaşının yürütüldüğü bölgeleri DABK'a bırakmayı düşündükleri de ihtimal dışı değildir. Devrimci barutu tükenmiş olan bu önderliğin, bu gerçekliğini birlik örtüsüyle bir süre daha gizleme çabası sadece oportünist değil, DABK kanadını aldatması anlamında hileli ve bilimsel açıdan da ahlaktan yoksunluktur.

I. OPK; DABK Ve KONFERANS Kanadının Önderliğine Yerleşen İki Faydacı, Tasfiyeci Kliğin Birbirlerini Alt Etme Hedefinde, Birbirlerini Derli Toplu Yokladığı Son Analiz Sahasıdır

Daha önce aktardığımız I. OPK'nın gündemine dönerek göz atabiliriz. I. OPK geride bıraktığı süreci adeta unutmuşçasına, GBMK'yı "esasta ML olduğu" değerlendirmeyle işe başlamaktadır. Gerçek böyle olmadığı halde I.OPK'nın bu kararı almasındaki ihtiyaç, bu konferansda da sürükleyici rolleri devam eden, her iki kanattan gelmiş kliklerin toplantıya otururken aynı amaçla birbirlerini psikolojik olarak rahatlatma yaklaşımının bir sonucudur.

Bunun gerçeklik payını ML'nin en önemli belgelerinden biri olan MKP I. Kongre belgesi olan "Muhasebe" belgesinde görebiliriz. I. OPK belgelerine "8. karar" olarak geçen bu sonucu değerlendiren MKP kadrolarından çoğunun aynı zamanda bu konferansda DABK kanadının etkin temsilcileri olarak bulunmaları gerçekliği bu değerlendirmeyi önemli kılmaktadır. MKP'nin "Tarihi Muhasebe" adlı belgesindeki değerlendirmesinden iki paragraf şöyledir;

"8. karar hakkında:

GBMK'nın değerlendirdiği karar ve karara düşülen şerhlerin ideolojik-siyasi bakış açısı özünde aynıdır. Özünde aynı olmasına rağmen şerhlerin düşülmesi ayrı bir saçmalık ve geçmişten alışılagelen tutanağa oynama alışkanlığıdır.

"Kararın ne şekilde alındığı, hangi niyet ve amaçla alındığı, daha doğrusu burada kararın altında imzası olanların salt GBMK'yı ML olarak göstermek için ne gibi özel çabalara girdiği vb (abç/altını çizen MKP-bn) anlamda bir niyet sorgulamasına girilmeyecektir. Buradaki karara konu olan anlayışlar üzerinde durulacaktır. Karşımızda belgeli bir anlayış durmaktadır. Dolayısıyla eleştirilerimizi bu belge üzerinden yürütürsek ancak MLM bir yöntem izlediğimizden söz edebiliriz.[16]

Dikkatli her okuyucu, bir iddiaya karşılık söylenmemiş "niyet, özel çaba" gibi kavramları "sorgulamaya girmeme" vurgusunu bir paragrafta konu ederek peşinen inkâra kalkmanın bir "ikrar" olduğunu anlayabilir. Gerçeklere rağmen ve GBMK'nın gerçekliğine aykırı olarak kararlaştırılmış bir değerlendirmeyi kuşkuyla karşılaması bilimsel aklın tepkisidir. Gerçeklik şudur; muhasebeyi yapanlar bu kararın alınmasındaki gerekçeyi bildiğinden, bunu açıkça ortaya koyup, sık sık bahsettiği "ideolojik dejenerasyon"dan arınmaya bir katkı yapmak ve ML'nin resmi belgelerinin çoğu kez bu gibi "gerçek dışı" gerekçelerin izini taşıdıkları gerçekliğinden ML'yi savunanları haberdar etmek yerine; lafı dilinin ucundayken geri almıştır. Bu tutumla gösterdikleri şey ise, MKP'nin de bu aşamada henüz tarihiyle yüzleşmeye yetecek bir dönüşümü başaramadığını ortaya koymak olmuştur. Ama yine de yaptıkları şeyin özündeki diyalektik, tarihle ilgilenenlere bu "muhasebeyi" yapanların saklamayı başaramadığı kanıtları veriyor. I. OPK'nın kendinden önceki GBMK'yı değerlendirmesi de, ML tarihinde sıkça tekrarlanan geleneksel bakış açısını tekrar etmiştir. Kararda, GBMK'nın "esasta Marksist-Leninist olduğu" vurgusu, onun "Kaypakkaya'yı savunduğuna" atfen bir değerlendirmeyken, karara düşülen şerh de bu atfı daha dolaysız hale getirmek için, kararı olası yorumlara karşı güven altına almak amaçlı pekiştirme görevi görüyor:

"Şerh; GBMK esasta ML'dir. Örgütsel politika ve pratikte sağ oportünisttir."[17]

Görüleceği gibi hem kararın hem de şerhin perspektifinde "pratikte sağ oportünist" olan bir önderlik sırf teorik olarak" Kaypakkaya'yı savunduğu" için Marksist-Leninist olup çıkıyor. Kararda ve şerhde "ideolojik ve siyasal hat" vurgusundan anlamamız gereken şey, aslında I. Konferans ve önderliği dışında, ML'nin hiçbir önderliğinin bir satır dahi payı olmayan Kaypakkaya'nın dokümanının kendisidir. İşin bu püf noktası kavrandıktan sonra ML önderliklerin (I. MK hariç) Kaypakkaya'nın görüşlerine tek satır katkı yapmadıkları halde sürekli bir biçimde Kay-

pakkaya'nın bu görüşlerine hayat vermeme anlamındaki tanımlamayla, "sağ-sol oportünist, liberal, tasfiyeci..." nitelenmeleriyle nasıl "esasta Marksist-Leninist oldukları", olgulara diyalektik ve tarihsel materyalist bakışla yaklaşanlar açısından anlaşılması kolay bir denklem değildir. ML'de bu denklem bir kez bile olsa sorgulanmak yerine, bir kalıp olarak uygulana gelmiştir. Oysa siyasal-ideolojik-örgütsel hat, Kaypakkaya'nın emeğinin sonucu olan bir hattır ve bu emeğe I. Konferans önderliği dışındaki ML önderliklerin hiçbirinin şimdiye dek bir damla teri ilave olmamıştır. Aksine İK'nın "emeği" bu önderliklerin var olmasında besleyici bir miras işlevi görmüştür. Ve ML, bugüne kadar bir örgüt olarak sürekliliğini koruyabilmişse, yaşamda bu kalışını borçlu olduğu tek itibar "Kaypakkaya mirasçılığı" olmuştur.

I. OPK, iki kanadın birliğinin pekiştirilmesini değil, birleşen kanatların, birinin diğerini kendi iç tasarısına uygun dönüştürmenin arenası olmuştur. Sözgelimi GBMK tarafından ona havale edilen birçok sorunla birlikte "geçmişin değerlendirilmesi" görevini de yerine getirmeyip "kongreye havale etmiştir. Bunun yanı sıra, bu konferans ideolojik-politik meselelere ciddi bir ilgi göstermediği halde örgütün denetimi ve ordunun denetimiyle doğrudan ilişkili olan; TİKKO tüzüğü ve sekreterliği konusunda neredeyse birlikten vazgeçmeye götüren restleşme noktasına gelmiştir. TİKKO tüzüğü, DABK'ın gerillanın denetimini elinde tutmaya, KONFERANS kanadının da "siyasi komiserlik" kurumu vasıtasıyla gerillayı kendi denetimi altına almayı amaçladığı stratejik bir mevzi olarak görülmüştür.

Tüzük tartışmalarında taraflar birbirlerinin bu niyetinin farkında olarak adeta savaşmışlardır. Başlangıçta DABK kökenli birinin hazırladığı tüzük taslağı üzerinde tartışılsa da, I No'lu Gerilla Bölgesi'nde bulunan KONFERANS kanadı kökenli diğer bir kadronun hazırladığı alternatif tüzüğün ruhunu alarak onaylayınca, bu durum her iki kanattan gelen kliklere "zafer elde ettiği" rahatlığını yaşatmıştır. Böylece tarafların her biri kendi yönünde bu duyguyu yaşasalar da, savaş sahasında durumun tüzükteki gibi

kalamayacağını, bunu unutan tarafın kaybedeceği gerçeği o zaman gelene kadar ortada duruyordu.

Ancak, I. OPK'daki sürpriz hamleler bununla bitmiyor. Konferans başlamadan önce tutsak düşen iki DABK kökenli kadro tarafından gönderilen mektubun konferans ortamında bomba etkisi yarattığı anlaşılıyor. Mektup, özet olarak, tutsak düşmelerinde … kodlu KONFERANS kökenli kadronun rolüne dikkat çekiyor ve "yakalatıldık" diyorlardı. Çoğu KONFERANS kökenli kadro kulislerinde, "birlik buraya kadar" diye düşünülüyorken, kriz, ayrılıkta ayrı kanatlarda olsalar da, işkencelerde ve zindan direnişlerinde çektikleri acılar üzerinden birbiriyle dayanışmayı sürdüren ve esası Diyarbakır zindan çıkışlı birkaç kadronun meseleyi yatıştırıcı ele almaları sayesinde; iddianın araştırılması için merkezi bir soruşturma komisyonunun kurulması kararıyla aşılabilmişti.

Konferans'ın resmi gündemi dışında özel olarak ele aldığı uğursuz "ticaret olayı" ise ilginç durumları ortaya çıkarmıştı. Bu gündemde NT kodlu –bilinen tarihsel kişilik- ilk sözü alarak, "bu işe karışanların üyeliğinin alınması" yönünde görüşünü ortaya koyup, DABK kökenli kadroları bu yönde motive ettikten sonra; buraya kaydedilmesi de gereken ilgi çekici bir tutum benimsemiştir.

Özetle NT, ilk konuşmayı yapan olduğu halde, başka gündemlerdeki atılganlığının ve ısrarcılığının aksine görüşünü ilk ortaya koyan olduktan sonra, tartışmanın karar aşamasına gelişine kadar ki bir günlük sürede, büyük bir dikkatle tartışmayı sadece izleyici edilgenliğiyle dinlemiş, tek bir söz söylememiştir. Tartışma karar aşamasına geldikten sonradır ki, ikinci kez söz alarak, sadece tutanaklara olduğu gibi geçmesini istediği; "benim açımdan bu tartışma bitmiştir. Artık benim için bundan sonra önemli olan iki çizgi mücadelesidir" şeklindeki şerh'ini yazdırmıştır.[13]

ML'nin bu sürecini yaşayanlar ve 1994 bölünmesinden sonraki tartışmaları, belgeleri inceleyenler ve NT'yi tanıyanlar yönünden ele alırsak, onun örgüt içinde denetimine alamadıklarını gözden düşürmek için böyle bir fırsatı kaçırmayacağını bilirler.

Ancak o özgülde NT ve onun gibi düşünenlerin hedefi, iki ya da dört kişiyi karşısına almaktan daha büyük olduğu sonradan görülebildi. Onun hedefi ML'yi denetimine almak olduğundan, plan da buna uygun olmalıydı. NT planının ilk kurgusunu, bu gündemin tartışılması süresinde sessizlik içinde yapmıştır.

Hatta konferansdan altı ay sonra yine bu kadroları hedef alan "Lortlar Kamerası ve Şövalyeleri" yazısının da NT'nin yönlendirmesiyle yazıldığı, NT ile yazıdaki imza sahibi "Sİ" kodlu kadronun ilişkilerini bilenler de kabul eder ki, kesin bir şeydir. Zira artık örgütü ele geçirmek için kullanacağı gerekçe, kendisine KONFERANS kanadı tarafından altın tepside sunulmuştu. ML, bendinde kapatılması artık olanaksız bir patlak olan "ticaret olay'ının yarattığı yıkıcı taşkının önüne geçmek yerine, o'nun arkasında durup yıkımı seyretmek NT'nin sınıf yapısına da, kültürel kişiliğine de uygun bir heyecandı!

Yanlış Bir Başlangıçla Doğru Bir Sonuca Varmak Olanaksızdır!

Görmüş olduğumuz gibi, 92 birliği her iki kanadın önderliklerinin söylem ve pratiklerinin ilişkisinde ortaya çıkan, birbirlerine karşı beslediği niyetleri açığa vuran bir sürecin kapısını da açan bir birlik olmuştur. Her iki kanadın da "birliğe", doğru bir temel üzerinde ulaşmadıklarını bu söylem ve pratik arasındaki çelişkilerde görebiliyoruz. Dolayısıyla 92 birliği, iki komünist örgütün birliği olarak nitelenemeyeceği gibi, gruplardan birinin veya diğerinin bu yönde bir dönüşmesi olmadığından, bu birliğin komünistlerin birliği olması da olanaksızdır. Bu nedenle bileşenler, birliğin yarattığı yeni koşulların tabanda ortaya çıkardığı büyük enerjinin örgütsel, siyasal taktiğini de üretemediler. Birlik olmadan önce tek bir örgütle yaptıkları faaliyetleri, örgütsel birlik sağlandıktan sonra da aynı tarzla devam ettirdiler.

Her iki örgütün önderlik kapasitesinde ki kırılma ve dejenerasyon birliğin sağladığı avantajla ML'nin siyasal-ideolojik çizgisine yakınlaşmak yerine, birlik süreci boyunca birleşmeden önce-

ki bozulma boyutunun daha gerisine düştü. İç çelişkiler, birliğin yarattığı enerjiden yararlanıp devrimleşmek yerine, daha çok küçük burjuva kişilik kültürünü üretmeye doğru yol aldı. Örgüt içi tartışmalarda ve yazılarda kullanılan dil ve ortaya konan tutumlar, önderlikten parti tabanına doğru sirayet ederek, ML'de ideolojik ve kültürel bozulmayı derinleştirdi.

Bu kirlenmiş siyasal atmosfer, kaygısız ve dosdoğru kendini mücadeleye katan daha alttaki kadroların ufkunu daraltırken, gerilla saflarında ise büyük bir umutsuzluk ve güvensizlik geliştirdi. "Birlikten" itibaren grupçuluğun daha derin bir iç çatışma ve didişme haline evrilmesini değerlendiren karşı devrim ise ML'nin iç çelişmeleriyle oynarken teferruata bile girmiyordu artık. Öylesine ki henüz 1994 ayrılığından iki ay önce dönemin Başbakanı Tansu Çiller "terörist örgütte bölünme olacak" diye demeç veriyordu. Nasıl olurda henüz örgüt içinde gerçekleşmiş bir ayrılık yokken, sistemin sözcüsü "bölünme olacak" kesinliğiyle bir cümle kurabiliyordu? Sorusunu sormak, şimdi, bu çalışmanın yapıldığı tarihi koşullarda çok anlamlı değildir. Değildir çünkü içine kapanmış ve kendi etini yemekle meşgul olan, gıcırdayan dişlerinin sesinden başka bir ses duyamıyorken; kanatlardan her biri, birliğe giderken ki saklı hedeflerine ilerlerken düşmana alabildiğine açık hale geldiğini unutmuştu.

Ayrılığın İlk Öncü Atışları 93 Sonbaharında Yapıldı

NT kliği, 93 sonbaharından itibaren örgütün silah ve mühimmatını konferans kökenli kadroların bilgisi dışına çıkarmak, barınaklarda KONFERANS kökenli kadro ve üyeleri ezmek, gözden düşürmekle meşguldü. Diğer kliğin başını çeken kişi ise, NT kliğinin bu hazırlıklarının farkında olarak- özelde de ısınanın kendi suyu olduğunu bildiğinden- bu çatışmanın sonucunda göreceği zararı (ki örgütten atılmaya sevinç duyacağı kesinken) savuşturmakla meşguldü. Bu hedefleri gereğince her ikisi de, 93-94 kış üstlenim mekânlarını bu çalışmaların karargâhına dönüştürmüşlerdi. Bir farkla ki, NT çalışmasını açık yaparken,

diğer kliğin başı HH el altından hizipçi bir yöntemle eski KONFERANS kanadı kadrolarına ulaşarak "uyarmak" örtüsüyle faaliyete girişmişti.

Özetle her iki klik de, klik başlarının yönlendirmesi altında kararlaştırdıkları bölünmeyi gerçekleştirecek ebeye hazırlık antrenmanı yaptırıyordu. Ayrılıktan sonraki sürece vakıf olan ML kamuoyunun da bildiği gibi, 18 Nisan 1994 bölünmesinden sonra, HH de dâhil, bu hizipçiliğin başını çeken önderlik kadroları yarattıkları bu kaotik ortamdan faydalanarak 'bölünmüş ve dökülmeye başlamış' örgütü yüzüstü bırakıp 'sırra kadem basarken', HH devrimci ahlak namına hiçbir kuralı hatırlamadan soluğu ülke dışında aldı. Bu süreçte ayrılığın ateşli savunuculuğunu yapmış diğer bir kısım "kadro" da örgütle bir süre daha oynayıp onun değerlerini kendi özel yaşam süreçlerinde tükettikten sonra örgütlü mücadelenin sahasından çekilip gittiler.

Doksan Dört Ayrılığı; "Darbe" Mi, "Hizip Mi"?

Üzerinde en çok tartışılan, belgeleri yeteri kadar bulunan ve hayatta kalanların da hemen herkesin hafızasında canlı duran bu süreci uzun uzun irdelemenin anlamsız olduğu, bu çalışmanın yöntemi açısından da anlaşılır bir şeydir.

1994 baharında ML'nin yaşadığı nedir?

Her iki tarafın da ayrılığın tohumu olarak tanımladıkları gelişme, Askeri Komisyon (AK) sekreteri olan NT'nin, parti sekreteri HH'nin de içinde konumlandırıldığı "II Nolu Mıntıka Ordu Parti Organı' (OPO)'na gönderdiği talimatla başlar. "Hukuksuz" olarak gördükleri bu talimatı tanımayacağı kararına varan bu OPO, bundan hareketle hiçbir yetkili organı tanımayacağını içeren bir cevap yazar. Bu cevaba karşılık NT de, "hizipçilik yaptığını" iddia ettiği OPO'nun görevini dondurduğunu ilan eder. Dikkat çeken nokta şu ki, NT'nin bu talimatıyla, örgütün, iki ayrı örgüt olarak kamuoyuna ilan olması arasındaki zaman da topu topu 20 gündür! Ve bu süre Dersim kırsalında gerilla üstlenimleri arasında bir ulak birliğinin gidiş dönüşü kadar olduğu düşünüldüğünde, ayrılığın

her iki tarafça çok önceden tasarlanıp tamamlandığı, ancak her iki kliğin de parti nezdinde "meşruluk zemini" aradıkları için birbirlerinin küçücük açıklarını kolladıkları anlaşılmaktadır.

Durumu başka bir cümleyle ifade etmek gerekirse olan şuydu: Her iki tarafın da yazılarında dile getirdikleri gerekçeler, ifade ettiklerinden başka gerekçelere, hesaplara hayat vermek amacını taşıyordu. Ne var ki bu gerçekliği bilebilmek, örgütün o koşullarda yaşadığı çelişmelerin tümüne vakıf olanlar açısında mümkün bir şey olabilirdi. Bu gerçeklikler ise parti bütününden ziyade, bu kararlarda imzası bulunan ve partiden çok kendi hesap ve hedeflerine ulaşmayı örgütün manipülasyonu üzerinden tasarlayan HH ve NT'nin hakim olduğu olgulardı. HH azınlığa düşmesi durumunda, NT de çoğunluk elde etmeden yapacağı hamlelerin kendi kaderlerini belirsiz hale getireceğinin farkında olarak birbirlerine hücum etmekteydi. Çünkü her ikisi de durulmuş bir iç çatışma ortamında, partinin ideolojik ve örgütsel çizgisine zarar veren tutumlarının derli toplu bir muhasebesinin yapılmasına sıra getireceğinin huzursuzluğuyla hareket etmekteydi.

1993 Eylül-Ekim toplantılarının ortaya çıkardığı huzursuzlukla barınaklara çekilen gerilla güçleri, barınaklara girilmesinden itibaren bu çekişmenin tarafı olmaya zorlanmakla yüz yüze kaldı. 1993 sonbaharında I ve II. Nolu Gerilla Bölgesi'nde barınaklara adeta saflaşmak üzere girildi. Dersim'in yanı sıra Karadeniz bölgesindeki gerillaların aynı barınağın içinde oldukları halde iki ayrı "komün" olarak ayrılması; Karadeniz, Marmara ve Yurtdışı Bölge Komiteleri'nde yaşananların, örgütün mevcut normlarıyla değerlendirilmesi halinde bir dizi iç hesap ve yönlendirmeler açığa çıkacaktı.

Partiye kapalılığın, klikçiliğin ve birbirine güvensizliğin zirve yaptığı bu koşullarda, o haliyle olmuş olandan farklı bir sonuç beklemenin hayalcilik olduğunu iddia edenler dün de vardı bugün de olabilir. Fakat bu görüş, örgütü 94 sürecine sürükleyen siyasetin görüşü olarak, o somut duruma aykırı olmayan bir görüş gibi gözükse de, ilkeli hareket edilmesi halinde durumu değiştir-

me kudretini görmezden gelen bir görüş olarak kaderciliktir. Şu çok açık ki, tarih bugüne kadar ortaya çıkan sonuçlardan başka bir sonuç çıkarmadığı müddetçe, her şeye rağmen 94 ayrılığı ideolojik-siyasal mücadelelerin getirdiği kaçınılmaz bir sonuç değildir. Aksine 94 sürecini hazırlayan ideolojik-siyasal mücadele değil; ideolojik-siyasal ve örgütsel ilkeleri bakımından bozulmuş bir partinin, bu ortamdan kendi gizli amaçları için yararlandığı tarih tarafından ortaya çıkarılan resimden de görülebileceği gibi -bunların bilincimizdeki gelişmeyi de sağladıklarını unutmadan- biri sistemle örgütsel ilişkisinin misyonuna hayat vermek, diğeri de sistemle ideolojik yakınlaşmasını partide sürdürebilmeyi garanti altına almak amacındaydı. Her ikisi de son kertede parti ve devrimin amaçladığı hedefe yabancılaşan iki kliğin, partiyi savaş alanı olarak kullanması ve parti zemininin bu savaşın niteliğiyle daha da kirletilmesiyle sonuçlanmış bir bölünme olarak, örgütün yanı sıra, devrimci kitlelerin düşünce dünyasında gerçekleşen etkili, ağır bir tasfiyeciliktir. Ve tabi, asıl cevaplanması gereken soru şudur: Amaçları ve yöntemleri birbirine benzese de biri bir açıdan, diğeri başka bir açıdan devrim davasına, parti birliğine ve işleyiş ilkelerine zarar vermekle birbirleriyle yarışma içinde olmuş olan bu kliklerden hangisi objektif açıdan bölünme pratiğinin sorumlusudur?

Bu soruya cevap ararken önyargılardan uzak hareket ettiğimizde ve örgütün o günkü hukukunu esas alan bir değerlendirme yaptığımızda, varacağımız sonuç da bilimsel olacaktır.

Çatışmanın başlangıcı olarak örgütün inandırıldığı, NT imzalı talimatla çakılan kıvılcıma karşılık olarak "Hiçbir yönetici organı tanımayın" çağrısı yapan ve başını partinin sekreteri sıfatını taşıyan kişinin çektiği OPO'dur, denilebilir. Ancak adı üzerinde, "tüm yönetici organları" bulunan bir partide, o partinin sekreteri de olsa, tüm bu "yönetici organlar" yönetici iradesine ve partiyi birlik içinde yönetme amaçlarına aykırı bir ayrılığı benimsese dahi, kişinin restine "reste rest" siyasetini izlememeleri halinde "tanımama çağrısını" değiştiremeseler de, durum bir "bölünme"

değil, bir "kopma" olarak sonuçlanırdı. ***Yani bu gelişmenin hangi yönde sonuçlanacağını tayin edecek olan tutum, yönetici organların organsal iradeleridir.*** Kaldı ki HH ve OPO'nun tavrı doğrudan bir ayrılma değil, partiye koşullu tanımama çağrısıdır. NT ve OPO'nun sorumsuzluğunun, parti ve devrime vereceği zararın bilinciyle hareket edilmesi durumunda bu "çatışmayı" partinin bölünmesini değil birliğini güçlendirmeye götüren bir fırsata dönüştürebilirdi. Burada belirleyici olan, yönetici organların, en başta da MK'nın tutumuydu.

Fakat görüldüğü ve süreci yaşayan herkesin bildiği gibi, MK kendi organ ciddiyetini de anlamsızlaştıran bir acelecilikle hareket etmiştir. OPO'da muhalefet eden bir üyenin gelişmeleri kendi görüş açısından aktarmasının aynı günü, organ iradesini de içermeyen bir bileşenle, ordu içindeki bir parti organının bu "koşullu tanımama" tavrını, karşı bir restle karşılayarak HH ve OPO'nun partiden atıldığını ilan etmiştir. Böylece tarihe; mahkemede, alacaklıyı tanımadığını söyleyen borçlunun, bu çıkışını alınganlıkla karşılayan alacaklının "ben seni hiç tanımayürüm" diyerek haklarını basit bir gurura feda eden ünlü Laz fıkrasını tekrar eden bir tavırla, partinin bölünmesinde tayin edici tutumun sahibi olmayı da üstlenmiştir. Darbecilik nitelemesinin temeli budur. Bu niteleme, HH ve OPO'nun mahkûm edilmeyi hak eden tutumlarına rağmen, dün olduğu gibi bugün de doğru bir nitelemedir.

Her iki kliğin suçlarının nitelik ve nicelik bakımdan parti ve devrimin amacına karşı aynı noktada birbirlerini beslemeleri; nitelik ve nicelik olarak birbirleri gibi ve birbirleri kadar görünmeleri bu sonucu değiştirecek bir durum değildir. Bu Lenin'in "bir savaşta haklı ve haksızı önce kimin saldırdığına göre değil, niye saldırdığına bakarak değerlendirilir" derken ki mantık temeline benzer bir temeli oluşturur. Yani partinin bütünlüğü karşısında, nicel olarak diyelim ki partinin yüzde onluk bir gücünü oluşturan, partinin yönetici organları karşısında belirleyici bir rolü olmayan OPO'nun, koşullu "ayrılık" ilanını, partinin hukuk sınırlarına yö-

nelik savuşturulabilecek bir "taciz" olarak ele alıp, ona uygun bir tutum almak gerekirdi.

Bunun yerine, savaşçı olduğunu söyleyen bir partinin, savaş aklı ve tutumunu tümden devre dışı bırakan bir panikle OPO'nun bu disiplin tanımaz tutumuna savaş ilanı anlamı yükleyerek, "savaşa savaş" tutumunu benimsemesi, bölünmeyi geriye dönülmez bir noktaya taşıma anlamında belirleyici bir tutum sahipliğidir. Dolayısıyla bu kararın nedeni olsalar bile, kararın sonuçlarından sorumlu olan OPO ve HH değil, MK ve "partinin yönetici organları"dır. Bu tutum yerine, birliklerin bir araya gelmesine olanak veren objektif koşulların- mayıs ayı- gelmesine kadar bu "asilik" tölere edilebilseydi, OPO'nun yanında tavır takınan ve gerçekten tüm kaygısı mücadeleden ibaret olan birçok kadronun ayrılık değil, birliğin sürdürülmesi yönünde tavır takınacakları kesindi. Ki aslında bir klik ilişkisi içinde yöneticilik becerisi gösteren her iki tarafın klik başlarının farkında olduğu bu gerçek, her ikisini de partide klik ilişkileri içine alamadıkları bu kesimin dengeyi bozacaklarına dair kaygıları, onları fırsattan ganimet kaçırır gibi bir tutumla aynı değerlendirmeye koşullamıştır. Bu görüş bugünden varılmış bir görüş değil, ayrılık sonrası dönemde HH'nin oluşumuna neden olduğu kanattan, bu ayrılığı hazmetmediği bölge yönetici organı, KÖK ve II. OPK gibi organların belgelerinde de kanıtları bulunan gerçeklere dayalı bir görüştür. Ama devam edelim;

Başka bir açıdan bakıldığında da aynı sonuca varılır. Azınlık çoğunluk ilişkisinde çoğunluğun; yöneten yönetilen ilişkisinde yönetenin; teori pratik ilişkisinde teorinin; gövde beyin ilişkisinde beynin rolünün belirleyici olduğunu kabul ediyorsak, bu ayrılığın bilinen biçimde sonuçlanmasından OPO'nun değil MK'nın bilinen 18 Nisan tarihli bildirisinin tayin edici rol oynadığı gayet anlaşılır bir gerçekliktir. Bu ayrılığın sorumluluğu da bu anlamda MK ve ayrılıktan hemen sonrası tanımlamasıyla bunu iradeleştiren TKP(ML)'dir. Altını çizmek gerekir ki sorun bu bildirinin iradeyi içerip içermemesi de değildir.

Sorun partinin tümüne uyarı çeken, MK'nın üç kademe altındaki bir organın tavrına tutum alırken, partinin işleyişine birinci derecede bağlı kalması beklenen parti önderliğinin, kendi hukukuna uygun davranıp davranmadığıdır. Kararın tepeden tırnağa öznelci olması bir yana, MK bu kararı almak için adeta pusuya yatmış beklerken bir avcı hassasiyetiyle "anı" kaçırmak istememiştir.

Ayrıca tarihin ortaya çıkardığı sonuçlar da sadece "sonuçtur," diye görmezlikten gelinemez. Ayrılıktan iki yıl sonra kendini TKP(ML) olarak tanımlayan kanadın içinde, "düşman örgütlemesinin birinci derecedeki sorumlusu" olarak da ilan edilen "AK kliği"nin başı, tüm kararlarda ve kararlara zemin oluşturan gelişmelere de tayin edici rolü olduğu bilinen NT adlı kişinin, bu süreci sofistike kurgulamadığına şüphe ile yaklaşmak, yaşanan gerçeklere şüphe düşürür bir yaklaşımdır ki, bu daha vahim bir görüntü verir.

Özellikle vurgulamakta yarar var ki, bu değerlendirmemizden OPO ve kişi olarak HH'yi bu sorumluluklarından akladığımız sonucu çıkarılmamalıdır. Tersine sekreter düzeyinde sorumluluk alan kişi olarak, partinin sorunlarının bu derece boyutlu olduğunu birinci derecede bilen kişi olarak, kendi konumunun gerektirdiği bir tavır alma hakkı varken, bunu yapmayıp OPO üzerinden kendisiyle birlikte bu tutumu takınan MK üyeleriyle bu kaçak dövüşün ardına hizipçilik gibi bir parti suçunu saklamışlardır. Daha da önemlisi örgütü bu noktaya getirenler olarak, gerilla alanlarında barınak süresince hizipçiliği işleyen HH ve bu MK üyeleri, örgütü bölerken "Partiyi koruma" iddiaların arkasında da iki ay dahi duramayıp parti güçlerini bölüp dağıttıklarına aldırmadan, önce kırı, sonra da örgütü bırakıp gitmekle, "düşman" ilan edilmiş olan NT'nin eline ahlaki açıdan su dökemeyecek ölçüde düşkün ve kaçkın olarak halka, davaya ve örgüte ihanetin özgün bir biçiminden sabıktırlar.

Bu bakımdan da, bunların işledikleri suçlara ilişkin tarih tutanağının henüz boş olduğu bizce açık bir gerçekliktir. Bütün

bunların bilincimizdeki yeri çok net olduğu gibi, bu gerçekler, 94 ayrılığında belirleyici rolün MK da olduğunu gölgeleyecek bir şüphe içermez. Gerçeklik bütün çıplaklığıyla böyle görüntülenirken, MK iradesi etrafında iradeleşen ML'nin bu kanadının yapması gereken, ayrılıktan iki yıl sonra ortaya çıkarılan örgütsel "ur"un teşhis ve temizliğinden sonra, bu ur'un bölünmenin gerçekleşmesindeki kurgusunu da tasfiye etmek üzere kayıtsız koşulsuz birlik istemekken, aynı istek ve iradenin ML'den de gelmesi gerekirdi ki, her türlü tasfiyeci, tüketici ve yozlaştırıcı ayrılıkçılığa devrimci bir meydan okuma gerçekleşsin. Böylece halkın değil, halk düşmanlarının umudu umutsuzluğa dönüştürülür, halkın umut etme hakkına güçlü bir hayat verilirdi. Ama olmadı. Ve ayrılık sonrası pratik tümüyle Marks'ın "iğrenç" olarak betimlediği küçük çıkarlar üzerinde yoğunluk kazanınca, yıkım örgütsel olmaktan daha öteye, tümüyle düşünce dünyasına sirayet ederek, tasfiyeciliği ve çürümeyi içselleştirdi.

Ama o gün ve bugüne kadar ML'nin bu her iki kanadı tarafından hala yapılmamış olanlar, bugünden sonra sadece bir görev değil; ayrılık "gerekçeleri" ortadayken birliğin gereğini yapmayan her kim olursa olsun ayrı kalarak halkın davasına karşı kastlaşmayı korumakla kalmazlar; bu çalışmanın öznesi gibi, her iki kanadın saflarında bilinç sıçraması yaşayan gerçek Kaypakkayacılar'ın bakış açışından, soru işaretlerinden dikilmiş bir giysiyle algılanmaktan yakasını kurtaramazlar.

II. BÖLÜM

HUKUKSAL TEMEL

"Tümüyle akılsal bir kişilik olan Hawking serbest bırakıldığında, durmak bilmeyen insan aklının, evrenin tüm niteliklerini anlamaya nasıl yetenekli olduğunu gösterdi"

John Boslough

ML'DE ÖZGÜR İRADENİN AÇILMAZ KİLİDİNE DÖNÜŞTÜRÜLEN KONGRE SORUNU, ML'DE AYRILIKLARIN TEMELLERİNDEN BİRİDİR

YOĞUN pratik görevler içinde kongre hazırlığıyla, asgari birliği parti aşamasına taşıma çalışmasında Kaypakkaya; kongre tartışma belgesi olarak kaleme aldığı "Beş Temel Belge"nin birer nüshasını vermeyi düşündüğü yedi kişiden "ancak üçüne ulaştırmışken", 24 Ocak 1973 tarihinde yoldaşlarıyla birlikte üslendikleri Vartinik mezrasında baskına uğradılar. Ali Haydar Yıldız'ın öldürüldüğü bu baskında Kaypakkaya omzundan yara alır. Başında

Fehmi Altınbilek'in bulunduğu jandarma müfrezesi vadinin yamacından aşağıya sıvışan üç kişinin peşine düşerken Kaypakkaya fırsatı değerlendirir. O en içten insani ilişki olan yoldaşlığın ayağa kaldırdığı duygularla, davanın ilk şehidi de olan Ali Haydar Yıldız'ın başına giderken, omzundaki kurşun yarasının acısı önemsizleşir. Bağlılık ve ihanet sınıflı toplumun bir yasasıdır. Ve sınıf mücadelesi sürdükçe bu yasa da işler. O zemheri ayında üşüyen kurdun bile halinden anlayan bir halkın erdemliliğiyle tersleşmiş bir insan dışılık, omzunda kurşun yarası ve donmuş ayak parmaklarıyla köye sığınmış bu erdemlilik abidesi büyük kişiliği tahlil etmekten uzak, alacağı üç beş kuruşun derdindeki köy muhtarı, onu cellâtlara teslim eder. Sonrası bilinen ve okunan büyük bir destan ve işkencehanelere düşen devrimcilerin direnme tutumunda her daim hatırlanan; romana, öyküye ve şiire konu olan bir yüce kişiliktir; tarihe kaydolan…

Kaypakkaya, gerçekleştirmeyi tasarladığı kuruluş kongresine sunulmak üzere kaleme aldığı görüşlerine hukuksal bir nitelik kazandıramadan tutsak düşer ve işkencede katledilir. Ancak onun bu görüşleri, o günden bugüne virgülüne dokunulmaksızın TKP/ML'nin "Programatik Görüşleri" görevini görmekle kalmadı, önderliklerin marifetiyle bu görüşler, bugüne kadar yaratıcı düşüncenin önüne aşılmaz bir engel işlevinde kullanarak, ML, tarihsel çıkışındaki özüne yabancılaştırıldı.

Kaypakkaya'nın katledilmesinden sonra yenilgi alan ve dağılan örgüt, yeniden toparlamasını sağladığı ve merkezileştiği 1978'deki ilk konferansından beri, yaptığı her konferansda önüne kongre yapma görevi koyduysa da bugüne kadar ki süreçte bu "görevi" gerçekleştiremedi. Ve bu süre ML için tam 42 yılı ifade etmektedir. Bu zamanın anlamını kavramak bakımından bir kıyaslama yaparsak durum şudur: Kaypakkaya'nın bu belgelerde öne sürdüğü, Halk Savaşı Stratejisi'yle sınıf mücadelesine yüklenen ÇKP, bu sürede on kongre ve üç devrim yapmıştır! 1972'de Dersim'de doğan ve 18 yaşında evlenen bir çocuk, kendisinden olan ve aynı yaşta evlendirdiği evladından birer yıl arayla üç to-

run sahibi olmuştur. Baskın ve tutsaklığın gerçekleştiği Vartinik Komu'ndaki taş evin önüne köylülerce dikilen ve İbrahim ile Ali Haydar'ı simgeleyen iki kavak fidesi, şimdi artık yaşlanmış ve tepesinden yere eğilmeye başlamışken, Kaypakkaya'nın mirasçısı iddiasını sürdüren ML onun görüşlerine tek bir cümle dahi ekleyememiştir!

Bilimden Dogmaya Dönüşümde İlk Tetikleyici; "Koordinasyon Komitesi"

Birçok başka etmenin yanı sıra, Kaypakkaya'nın böylesine donmuş bir metin haline getirilmesinde, ML'nin dayandığı sınıfsal temelin ve tarihsel kültürünün ona armağanı olsa da bu, sorunu yeterince açıklayacak bir neden değildir. Kaypakkaya'nın metinleri ortadayken, ML'de dogmatizmin, onun düşünce zeminine etkili müdahalesi asıl Koordinasyon Komitesi'ne (KK) karşı alınan tavırda benimsediği yöntemle başlar. Yenilgi sonrası ML'yi toparlaması görevi verilen Koordinasyon Komitesi'nin tarihi önemdeki yöntem ve zamanlama hataları, bu eğilimin kendini yaratmasına objektif bir zemin sundu. KK, Kaypakkaya'nın işkencede katledilmesinin ve sorguda ortaya koyduğu komünist tutumun, kitlelerin duygusunda ürettiği sahiplenme derinliğini görmezden gelmekle büyük bir hataya düştü. Bu koşullarda Kaypakkaya'nın görüşlerini tartıştırma konusu yapması, buna karşı Kaypakkaya'yı tartışmasız sahiplenenlerin dogmatizmle buluşmasında adeta aracı rolü oynadı. Bu gerçekliği anlamak için, yeni kuşakların durumu kavramasına yardımcı olacak bir durum gözlemlemesi yapalım:

İnsanlık tarihinde genellikle toplumların doğum sancılarına yakalandığı zamanlara denk gelen olağanüstü olaylar hanesine yazılacak bir olay olarak, Kaypakkaya'nın sahip olduğu görüşler nedeniyle katledilme biçimi, devrimci kitlelerin duygu dünyasında onu dokunulmaz bir yüceliğe taşıdı. Onun bu şekilde katledilmesinde ve ortaya koyduğu direnişten haberdar olan her birey, onun görüşlerine ulaşma arzusuna düşmüşken, KK'nın bu görüşlerinin çoğunun "yanlış olduğu" iddiasıyla iç-içe, onun kurduğu örgütü "topar-

lamaya" girişmesi, Kaypakkaya'nın öyküsünden haberdar olan her devrimcileşme eğilimindeki bireyi adeta şok ediyordu. Henüz yeni yeni başka bir dünyanın kavramları eşliğinde tanımlanan kurtuluş umuduyla tanışmakta olan, Kaypakkaya'ya sempati duyanlardaki bu tepki de, doğal olarak o koşullarda Kaypakkaya'nın savunulmasını "onu korumak" olarak hayat buldu. Sonuçları değiştirecek olmasa da, olayları kendi koşullarında değerlendirdiğimizde, İK'yı savunanların o günkü ideolojik-teorik-örgütsel tecrübeleriyle ve bölgesellik gerçekliğiyle yaptıklarından başka bir yöntemle savunma koşulları "yoktu" denmese de, taban açısından başka bir yöntemin benimsenmesinin şartları oluşmamıştı. İşte İK'yı "koruma" güdüsünün, ML de o'nu "savunma" tarzına dönüşmesinin miladı buradan başlar. Bu objektif bir gerçekti.

Oysa Koordinasyon Komitesi'nin temel görevi örgütü toparlamakken, bu faaliyetteki baş çelişmesiyse örgütü merkezileştirmekti. Bu çerçevede irade alanların Kaypakkaya'nın görüşlerini tartıştırmak gibi bir yetkileri yokken, aksine, kitlelerin önünde tartışmaya açtılar.[14]

Nisan 1976'da çıkardıkları bir yazıda, özetle; Kaypakkaya'nın "sosyo-ekonomik yapı tespitinin yanlış olduğu, örgütün çizgisinin ML olmadığı, "Kurtuluş Savaşı"na milli burjuvazinin önderlik ettiğini, milli meselenin özünün pazar meselesi olmadığını, dolayısıyla milli baskının esasının Kürt halkına uygulandığını, THKO ve THKP-C ile ML arasında özde bir fark olmadığını" ileri sürerek daha toparlanma sürecine yeni giren ML'yi yeni bir dağılma-bölünme sürecine sokmuş oldu. Bu tutum her şeyden önce hukuksuzdu.

Koordinasyon Komitesi'nin hukuksuzluğu, İK'nın katledilmesine gerekçe olan görüşlerini kitlelere mal edilmesi görevine sırt çevirmeden, bu görüşlerin kitlelere taşınması üzerinden bir kampanyaya dönüştürmekken bunu yapmamasıdır. Tersine içinde kendi devrimciliğini bulduğu halk gerçekliğine yabancılaşmanın göstergesi olarak Kaypakkaya'nın katledilmesinin hesabını sormak değil, bir disiplinden ve yeterlilikten yoksun görüşlerini

yayma hesabını öne çıkaran KK da, bu öznelciliğiyle ML'yi dogmatizme şartlarken, kendisi de sağa savruldu. KK, yenilginin ağır psikozu altında hareket ettiğinden, halkın vicdanı denen şeyi unuttu. Böylesi bir cinayetin halkın duygu dünyasında yarattığı etkinin sonuçları üzerinde nesnel bir değerlendirme yapmayı başaramadı. Yani, ML hareketin kırsal bölgede ete kemiğe bürünen bir hareket olduğunu, faaliyet sürdürdüğü kırsal bölge yoksullarının tanıyıp sevdikleri, güven ve saygı duydukları, söylediği her söze dikkat kesilirken düşünce dünyalarına yeni bir dünyanın kapısını aralayan kişi olarak algıladıkları Kaypakkaya'nın vahşice öldürülmesinin, onların duygularındaki karşılığını tasavvur edemedi. Kaypakkaya'yı tanıyan ve onun direnişinden haberdar olan halk kesimi içten içe bu yitişin acısını yaşıyorlarken, onlardaki tarihsel kültürün dilinde "öç almak" tam da bu durumda "mertliğin, yiğitliğin bağlılığın" ve İbo'ya yoldaşlığın gereği değil miydi? "Haydi, hesabını soralım" diyecek birilerinin bir gün çıkıp geleceğini bekleyenler az değilken, nihayet onun adına gelenler de Kaypakkaya'nın "yanlışları"nı sayıp dökmek için gelmişken, bir de bu eksen üzerinden onları Kaypakkaya'nın örgütüne "hayat vermeye" çağırıyorlardı! İşte bu halkın anlaması zor ve zaman alan bir şeydi.

O koşullarda, o koşulların atmosferinde yaşayan devrimcilerin yerine kendini koyan her bireyin bu durumun duygusundaki tanımı ve koşulladığı refleks ne oluyorsa, o günkü Kaypakkaya savunucularının duygusunda da aşağı yukarı bundan daha duygusal bir tutum olarak hayat bulmuştur.

Dolayısıyla KK'nın tutumunda ortaya çıkan, "ideolojik mücadeleye" bu zamansız başlangıçla tanımlanan yanlış tarz ve hukuksuz yaklaşım, doğasındaki bilim dışılığı da karşı tarafa olanca tazyikiyle sirayet ettirdi. Henüz politikleşmesini tamamlayamamış kır küçük burjuva sınıf kökenli ML tabanının bilincinde bu süreç; nedenlerini henüz algılayacak yaşta değilken şiddete maruz kalmış bir çocuğun refleksi misali, KK'nın bu tutumundan itibaren Kaypakkaya'yı savunmayı onun görüşlerine gelen eleştirilere karşı durmak olarak algıladı ve bu da giderek bir göreve dönüştü.

İşte dogmatizmin tepkisel bir zeminde yeşermesi ve bir eğilim olarak ML'nin ufkunu kafeslemesinin süreci buradan başlar.

Bu aşamadan itibaren Kaypakkaya'yı savunmak giderek artan oranda, "üzerine kapaklanma" yöntemiyle gerçekleşmiş, Kaypakkaya'nın görüşleri hem yazıldığı zamanda bırakılmış görüşler olarak kalmış hem de onun, bu savunma tarzıyla boğulabileceği idrak edilemediğinden; tarz, kaçınılmaz olarak onu uygulayanı da kendine uygun bir şekle soktu. Böyle olunca da, o günden sonraki ML'nin tüm konferanslarda yapılan şey, sadece önderliklerin icraatlarını tartışma üzerinden, "doğru ve yanlışı, başarı ve başarısızlığı, bağlılık ve ihaneti, doğrultu ve sapmayı, MLM ile oportünizmi, İboculuk ve karşıtlığını, parti ve parti düşmanlığını, cesareti ve korkaklığı..." tartışan bir örgüte dönüştü. Üç yılda bir yapılan konferanslar Kaypakkaya'nın yöntem ve izinden bir adım daha uzaklaşma olarak sonuçlandığı halde, her konferans kendinden öncekini "mahkûm" etmekle kendisini MLM çizgiye soktuğuna inandırdı. Gelinen noktada da ise ML, Kaypakkaya'dan kalan teorik dokümanın kavramlarını kullanmaktan başka, MLM bilimle ilişkisi hayat tarafından tartışma konusu olan bir "örgüt" bakiyesidir.

ML'nin Kaypakkaya sonrası bu kırk iki yıllık tarihinin örneklemesini bir soyutlama üzerinden yapmak gerekirse durum şudur: ML'nin "Beş Temel Belge"yi algılayışı ile doğduğu gün kucağına verilen evladını, kırk iki yıl boyunca verildiği günde kalmış gibi görüp algılayan şizofren bir kişinin dünyasıyla neredeyse aynıdır. Ama objektif olunacaksa, ifade etmek gerekir ki bu sadece ML hareketi karakterize eden bir durum da değildir. Türkiye devrimci hareketi, 1968'de doruğa ulaşan toplumsal uyanıştan doğan devrimci sıçramayı; peşi sıra aldığı yenilgiye rağmen ve bu yenilgileri 12 Eylül 1980/1995 ve 2000 zindan operasyonuyla bütün bir 'itibar'ıyla birlikte dibe vurduğunu haykıran hayata rağmen bu yenilgileri kavrayamadı. ML; "MLM ideolojik zeminde durduğu" varsayımıyla kendini ayrıcalıklı bir yere koysa da, bu yersiz bir kibir olmaktan öteye gitmiyor. Gerçekte ise Kaypakkaya mirasının kendi koşullarında MLM'nin zirvesi olduğu gerçekliği, o

mirasın sahibi olarak, bugün elinde kalanlar üzerinde bilimsel bir muhasebesinin yapılmasının ortaya çıkaracağı sonuçla test edilebilir. Anlaşılır ve basit bir örnek şudur: gerçekten kelimenin içerdiği manada bir mirasın devir teslim işlemi anında eşit olmayan payları sahiplenenler; gelişmenin bir aşamasında eşitlenmişlerse; kaybı en ağır yaşayan sermaye de (özgülümüzde MLM çizgi ve değerlerden) en çok paya sahip olandır. Ne şehit sayısı, ne de mirasın Kaypakkaya olması bu gerçeği değiştirmemektedir.

ML'nin Kuruluşuna Dair Öyküyü Gerçekle Buluşturmak Ve ML Hareketin Muhasebesinde Kongre Sorununu Diğer Pekçok Sorunun Kaynağı Olarak Görmek

Bir miktar tartışma yöntemine başvurmaksızın, yılların şekillendirildiği kafa karışıklığını gideremeyeceğimizin farkındayız. Zira hala ML'nin bir parti olarak "kurulduğunu", dolayısıyla bunun da kongresini yapmış olmaya sayılmasını düşünenler var. Gerçekten, ML kongresini yapmış bir parti midir? Aksini düşünenler olsa da bunlar kanıt bulamayan iddialar olarak kalmaktadır. Gerçekte ise durum anlaşıldığı kadar karmaşık değildir. Bu çalışma soruna ilişkin bu öykücü kültürü bir tarafa iterek gerçeklerin bulunduğu yere gitmektedir. Gerçekler nedir ve nerededir? Gerçekler uzakta değil, hayatın içinde, incelenen şeyin gelişme sürecinde ve şeyin kendi tabiatında bulunurlar. İncelediğimiz şey, onu incelemeden önceki süreçlerde, ona atfedilmiş nitelikler hangi darlık veya genişlikte olursa olsunlar, asıl gerçeklik sürecin somut incelenmesinde elde edilir. Bu çaba sonuçlandığında ise, öykü ve gerçek ayrımı tüm çıplaklığıyla ortaya çıkar.

Kongre nedir? Politik bir partinin bütün üyelerinin temsilini sağlayacak bir yöntemle seçilmiş delegelerin, özgür bir tartışma yoluyla, ideolojik-politik-örgütsel siyasetinin yanı sıra program ve tüzüğünü kararlaştırma yetkisi taşıyan en üst organıdır. Yani bir partiden söz edildiğinde, onun ideolojik-siyasal- örgütsel hattından ve tüzük diye bildiğimiz hukukundan da bahsetmiş oluruz

ki bunların tümüne program deriz. Buradan bakıldığında ML'nin tarihinde şimdiye kadar "ML'nin programı" diye bir kavramın kullanılmadığını biliyoruz. Çünkü onun programını ortaya çıkaran kongre gücünde ve niteliğinde demokratik bir toplaşması hiç olmamıştır. İçinde "program" sözcüğü geçen tek şey "partinin programatik görüşleri" olarak anlam bulan "Beş Temel Belge" olarak bildiğimiz Kaypakkaya'nın yazılarıdır. Bu belgeler konusundaki görüşlerimiz; tekrar etmek gerekirse, Kaypakkaya'nın incelediği olgularla ilişkide ve o günün şartlarının ve sorunlarının teşhisinde bilimsel düşüncenin zirvesidirler.

Ancak bu görüşlerin nitelik bakımdan bu değerde olması bu görüşlerin ML'nin kongresine sayılması için yeterli değildir. Eğer böyle olsaydı Marks ve Engels uluslararası işçi hareketinin devrimci programı olarak Komünist Manifestoyu değil de Kapital'i; belki Lenin de, "Rusya'da kapitalizmin gelişmesi" veya "Emperyalizm" çalışmasını RSDİP'in programı için yeterli görür, bildiğimiz "komünist parti" de bugünkünden bambaşka bir şey olurdu. Ne var ki bir komünist parti de program, programatik görüşler ilişkisi böyle değildir. Kongre, kurulmaya karar verilen partinin ideolojik-siyasal-örgütsel hattını, stratejiyi ve araçlarını; örgütün iç yaşamını düzenleyen hukukunu tanımlar. Hatta bu da yetmez, bütün bu sonuçlara nasıl ve hangi yöntemle varıldığı en az sonuçlar kadar hayati önemdedir. Kongre iradesi, aşağıdan yukarıya doğru örgütlenmiş bir demokratik zeminden yoksunsa ve ulaşılan merkeziyetçilik demokratik bir tartışmanın sonucu değilse, sadece görüşlerdeki bilimsellik bir birliği parti yapmadığı gibi, komünist de yapmaz.

"Kongre", bu ikili ilişki tarafından tamamlanan bir faaliyet olarak gerçekleşmişse, bu süreci yaşamış olarak tanımlanan bir birlik PARTİ olmaya hak kazanır. Bu anlamda kongre merkeziyetçiliği başlatan bir aşamaysa, onu oraya getiren sürecin demokrasi mi yoksa başka bir şey mi olduğu, onun niteliğini komünist olarak kabul edip etmememiz için temel bir kriterdir. Şimdi başa dönüp bakabiliriz; Kaypakkaya döneminde böyle bir faaliyet ol-

muş mudur? Bugüne kadar bu sürecin tamamlandığına dair bir kanıt bulunmadı, sadece iddia olundu. Gerçekte ise Kaypakkaya'nın yaşam sürecinde bir kongrenin yapılması başarılamadığı gibi, aslında Kaypakkaya'nın önüne koyduğu örgütsel baş çelişme de kongreyi gerçekleştirmekti. ML hareketin ilk örgütsel iradesi olarak tanımlanan ve tümü Kaypakkaya'nın önermesi –ataması- ile belirlenen ilk üç kişilik "Koordinasyon Komitesi"nin üyesi olan A. Taşyapan'ın "Kaypakkaya ile Birlikte" anı kitabında söyledikleri, aksi iddia edilene kadar, bu çalışmanın yaklaşımına da kanıt değerindedir; şöyle diyor: "... kongreye yaklaşımı çok açık olan İbrahim, 'ML ilk kongresiyle gerçek anlamdaki bir komünist partisi kimliğine hak kazanır. Kuruluşunu gururla Türkiye ve dünya proletaryasına duyurur' sözleri, bu bakımdan çok anlamlıdır. TKP/ML varlığının resmi duyurusunu kongre öncesinde yapmayı düşünmüyordu. Çünkü İbrahim'e göre ilkesel açıdan (abç) örgütün parti kimliğinde noksanlıklar vardı"

Durum bu kadar açıkken -ki zaten bu güne kadar da bildiğimiz bir gerçeklikken- mumla arar gibi hala ML'nin kuruluş tarihinin 24 Nisan 1972 mi yoksa 7-8 Şubat 1972 mi olduğu sorusuna cevap aramak anlamsızdır. Üstelik Kaypakkaya'nın dışındaki kurucu kadroları yaşıyorken ve bunlardan birkaçı da Kaypakkaya'dan sonra da uzun süre ML'nin teorik hattının geliştirilmesinde önderliklerini "fahri üye" sıfatıyla devam ettirmişlerken, MKP'nin yaptığı gibi, yıllar sonra illa da "kurulduğuna" dair bir tarih aramak da, ML'deki öznelciliğin değişik bir tezahürüdür. Bu tartışmanın kendisi bile Kaypakkaya'nın bıraktığı mirasın parti değil, bir partileşme hareketi olduğuna başka bir kanıttır.

Gerçek şu ki ML bir kongre yapmadı. Dolayısıyla onun gerçek anlamda bir komünist parti kimliğine erişebilmesinin önünde "henüz ilkesel açıdan giderilmesi gereken noksanlıkları"[18] da gideremedi. Kaypakkaya bunların giderilmesi sürecinde tutsak düşüp katledilince ve ML örgütsel olarak faaliyetini bitirecek düzeyde darbe alıp örgütsel bir yenilgi alınca, bu görevin tamamlanması, bu hareketi sahiplenip sürdürecek olanların omuzlarına

devrolundu. Gerçeği bu çıplaklığıyla kabul etmek varken "parti mi değil mi; kuruluşu, o tarihte mi bu tarihte miydi" biçimindeki bir tartışma ve arayış, olmayan bir şeyi bulma uğraşı olarak yararlı olmadığı gibi, asıl zarar verdiği şey hiç de hak etmediği halde İK'nın bu görüşleri ve devrimci pratiği olmuştur. Eğer bunlar ML'nin hatalarını tartıştırma tehlikesini savmak kaygısıyla yapılıyorsa –ki esas kaygı budur. –bu daha olumsuz bir şey olarak İK'yı savunanların onun bu görüşlerinin içeriğini anlamadıklarına kanıttır. Zira ML'yi tartıştıracak bir şey varsa da bu, İK'nın görüşleri ve onunla uyum halindeki faaliyetleri ve tutumu değil, onu tartıştıran şey ondan sonrasıdır. İK'yı miras alanların onu ideolojik siyasi açıdan değil de mekanik ve örgütsel anlamdaki varlığıyla benimsemeleri, onun içeriğini sosyal pratik üzerinden geliştirmek yerine, onu, kendi bürokratik varlıklarının devamlılığı amacında tüketmiş olmalarıdır.

Kaypakkaya'nın görüşleri, sonraki tüm süreç boyunca ML'nin "resmi görüşleri" olarak savunulmaktadır. Oysa Kaypakkaya'yı tarihsel olarak bir komünist önder sıfatına taşıyan da onun TİİKP programıyla düştüğü çelişmeden hareketle, sisteme dair her şeyle girdiği çatışmada vardığı sonuçlardır. Onun görüşlerini bilim seviyesine ulaştıran ayrıt edici kanıt bu "Sınır İhlali"dir! Bilimsel niteliğini, öğretilmiş olanı sürekli bir inceleme araştırma tarzıyla eleştiriye tutmak yoluyla kazanmış olan bir siyasal hattın, onları sahiplenenlerin tutumunda dogmatizmle buluşması, Kaypakkaya ile "savunucuları"nı birbiriyle çelişme haline soktu. O günden bu güne, bu çelişme haline itiraz edenler olduğunda ise, tıpkı Kemalizm'in kurumlarında o ya da bu alanda memurken, onun çizdiği çerçeveyi zorlayanlar nasıl ki o kurumun dışına atıldıysalar, ya da kırılmış iradeleriyle görevlerini yaparken, ruhları alınmış memurlar olarak kaldılarsa, ML'de de bu durum kendi özgünlüğünde aynı sonucu veren bir döngü olarak yaşandı. ML, gelişme yasasının tartışmayı zorunlu kıldığı her ne varsa, onları tartışılabileceği platform olan kongreyi gerçekleştirmeyi bir türlü başaramayarak düşünme dünyasını hapsetti. Ve her şeyi havale ettiği bu kongre

resmiyetiyle pranga yemesi, partide egemen hale gelen dogmatizmi özgürleştirdi. Bu uzun tarihi süreç boyunca ML'nin neredeyse tüm önderlikleri bu resmiyete "bağlıkla" önderlik kimliğini kazanabildi. Bu tarz çekici geldi. Çünkü ezber ve bekçilikle gerçekleştirilen "önderlik" en kolay olandı. I. ve kısmen II. önderliklerin dışındaki ML'nin tüm önderlikleri bu "sırrı" keşfetmekten öte bir önderlik niteliği gösteremediler. Önderlik ve kadro niteliklerinde çizgiye bağlılık böyle benimsendiği için de, öyle ya da böyle yaşamı gözlemlemeyle iç içe devrimci faaliyeti sürdürürken, üyelik ve kadro vasfına uygun davranmak sorumluluğunu partinin gelişmesine adamak isteyenlerse genellikle 'İbrahim'in görüşlerinden kuşku duyan kişi' kuşkusu ile kuşatıldıklarından, ya ayrılmak zorunda kaldılar, ya da buna zorlandılar. Küfür yiyen de oldu, dayak yiyen de. Ama bu durum bile şimdiye dek bu "resmiyet" cenderesini çözecek bir antiteze dönüştürülemedi.

Nedenleri Tanımlanmaksızın, Defalarca Savsaklanmış Bir Görev Olarak Kongreyi Yapmama, Tüm Konferanslarca Tekrar Edilmiş Tüzüksel Bir Suçtur

ML tarihinde, "Kongre"nin, her konferansın kararlaştırdığı bir görev olduğu halde, bir türlü başaramadığı bir görev olarak kalması, akademik tez konusu kıymetinde bir materyal olsa da, buradan da anlaşılan tek çıplak gerçeklik, Kaypakkaya'nın katledilmesinden sonra da kongreyi başaracak bir iradenin olmadığıdır. ML hareketin tarihinde ayrılıklardan sonra ayrı ayrı kanatların yaptıkları konferanslar da dâhil, bu çalışmanın tamamlandığı 2012 tarihi itibariyle biri kongre hazırlık konferansı yedisi olağan, ikisi olağan üstü olmak üzere on konferans gerçekleştirilmiştir. Bu konferansların hiçbiri, programatik görüşleri tartışmaya yetkili olmamışlardır.

Konferans sadece taktik sorunları, iki konferans arası faaliyeti değerlendirmek ve Kaypakkaya'nın görüşlerine bağlılık üzerinden partiyi bir sonraki konferansa taşıyacak olan merkez komitesini seçmekle yetkilidir. ML, bu iki organın yetkisini tüzükte tanımlayarak, özellikle kongre yetkisindeki programatik görüşleri eleş-

tirmeyi, değiştirmeyi önerme ve/veya onları gözden geçirmeyi gündemleştirme ya da bu görüşlerde herhangi birini tartışma platformuna taşıyacak teorik önermeyi "suç" saymıştır. Bu nedenle, "Kongre yetkisinde" gördüğü bir sorunu kendi yetki alanına alan bir konferansı meşru görmez. Normal bir işleyişte bu doğal görünse de, ML'de kongre yetkisi hiçbir şekilde örgütün tartışma platformuna sokulmamıştır. Dolayısıyla bir taraftan Kaypakkaya'nın görüşlerini kapsayacak tartışma yetkisini kongreye havale ettiği halde bunu bir kez bile olsun gerçekleştirmeyerek; diğer taraftan da yaşayan bir organizma olan örgütten, hayattaki gelişme ve değişmelere müdahalelerde bulunma beklentisi, çözülmesi olanaksız bir çelişme olarak yaşanmaktadır.

Bu gerçeklikten hareketle rahatlıkla söylenebilir ki ML konferanslarının seçtiği tüm önderlikler, konferansın önlerine koyduğu bu görevi yerine getirmeyerek hem meşruluğunu yitirmiş önderlikler, hem de bu anlamda, kendi hukukları karşısında işledikleri ciddi bir örgütsel suçun sanıklarıdırlar.

ML'nin Kongre Kavramında Betimlediği Şey İkinci Bir Kaypakkaya Gelene Kadar Beklemektir!

ML'nin tarihine dikkatli bir yaklaşım, 1978'de yapılan I. Konferans'ın aslında kongre niteliğinde bir irade olduğunu görür. Konferans ML tarihinde bütün kararları ve içeriğiyle ML bir parti niteliğini olumlayan ilk ve tek konferanstır. I. Konferans'ı kongre yetkisine ve niteliğine taşıyan özellikleri de şunlardır:

Birincisi, I. Konferans, "Beş Temel Belge"yi onaylamıştır. Onaylamak ML tarihi boyunca "kongre olmaksızın tartışılamaz" denen belgelerin niteliği hakkındaki karar ve irade durumudur. Ki Kaypakkaya'nın da hedefi ve umarı bu belgeleri ML'nin programatik-teorik temeli yapmaktı. I. Konferans bunu sağlamıştır.

İkincisi, I. Konferans bu belgelerin analizini yapmış, bunun sonucu olarak da içeriğinde "yanlış olduğu" sonucuna vardığı tespitleri ayıklamakla kalmamış, üstelik bunları yenilginin başlıca nedenleri içinde tanımlamıştır.

Üçüncüsü, enternasyonal proletaryanın o günün koşullarında ki ideolojik sorunlarını ele almış, tereddütler içeren kimi noktalarına rağmen ideolojik hattını güncellemiştir.

Dördüncüsü, örgütsel hattını somut siyasetlerle ortaya koymuş, hiyerarşik yapısını tanımlamış ve onaylamıştır.

Beşincisi, bir KP için programatik hattın yanı sıra, onun organik hayatı için gerekli olan işleyişini bir hukuk temeline oturtarak tüzüğünü onaylamıştır.

Altıncısı, tüm bu görevleri demokratik merkeziyetçilik ilişkisini işleterek yapmış, iradesini demokrasisinin üzerine oturtmuştur.

I. Konferans'ın bu özellikleri tartışma götürmez gerçeklerdir. Tüm bunları yapmış olduktan sonra adı konferans değil de "kongre" olarak konsaydı, kongre, I. Konferans'ın yaptığından daha başka ve fazladan ne yapabilirdi? Hiçbir şey! Sadece konferans iradesini oluşturma sürecinde "Kaypakkaya'nın görüşlerinin değerlendirilmesi" gibi bir gündemi, alt konferanslarda tartıştırmamış gibi görünmesi onun kongreye benzemedeki "eksikliği" gibi görünse de bize göre bu da yapılmıştır. Çünkü I. Konferans KK'nın tartışmaya açtığı İK'nın görüşlerinin yoğun bir savunulması süreciyle iç içe ele alındığından, I. Konferans denilebilinir ki tüm ML tarihi boyunca politik-ideolojik hattını en sıradan taraftarını katacak bir derinliğe ulaştırırken, ML'nin politikleşmesinde sağladığı katkı nedeniyle de ilk ve tek konferanstır. Tam da bu zemin üzerinden konferans hazırlığını sürdürdüğü içindir ki I. Konferans Kaypakkaya'nın görüşlerini, onlardaki hataları ayıklama üzerinden yaptığı halde bile ML'de esasta bir itirazla karşılaşmamış ve onaylanmıştır.

Gerçeklik bu olduğuna göre cevabını arayacağımız soru hangisidir? Soru şudur: "Beş Temel Belge"yi onaylamak bir irade durumu iken ve bu sadece kongre gücündeki bir organın yetkisindeyken, neden bu duruma ML'den bir itiraz gelmemiş ve onu kongre olarak değil de "konferans" olarak nitelemiştir. Bu tümüyle ML'nin Kaypakkaya'yı kavrayış tarzıyla ilgili bir

şeydir. Çünkü ML'nin Kaypakkaya'yı kavrayışı bilimsel değildir. ML'nin algısında Kaypakkaya erişilmezdir. Dolayısıyla Kaypakkaya'nın akıl ürünü olan bir program taslağının tartışmasını yapacak olanların, İK'dan daha ileri olmasını gerektirir ki "maalesef!" böyle biri de yoktur, olamaz da. Bu idealize algı ML'de, defalarca alınan kararlara rağmen, bir türlü kongreyi örgütlememiş olmanın bilinçaltıdır. Erişilmezliğine inanılan Kaypakkaya'nın seviyesinde sayılacak "kriterleri" taşıyan kimse bulunmadıkça, kongre yapma cesaretinde durmaksızın büyüyen bir kırılma beslenmiştir. Bu anlayış diyalektik ve tarihsel materyalist anlayışa tezat bir anlayıştır. Bu anlayış olayları kişilerle açıklayan bir anlayıştır. Bu anlayışın şekillendirmesine göre İbrahim olduğu için bu görüşler ortaya çıkmıştır; yani Kaypakkaya'nın görüşleri diye bilinen belgeler, koşulların İbrahim'in düşüncesindeki yansıması değil de, İbrahim'in varlığının sonucu olarak bu koşulların tanımı yapılmıştır.

İbrahim Kaypakkaya'nın "Hareketimiz Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin bir sonucudur" deyişi bile koşullar ve düşünce ilişkisinde bir doğrultuya varmalarına yetmemiştir. Çünkü dogma, her türlü özgür düşünmenin budayıcı kılıcıdır. Bu kaderci yaklaşımın sonucu olarak ML teorik-politik potansiyeline olan güvenini peyderpey kaybederken, bireylerin ML zemindeki birliği yozlaşmış, "parti birliği" ahbap-arkadaş "birliğine"; ML'nin örgüt zemini de bu ilişkide sahipleri bulunan miras-mülk zeminine dönüşmüştür.

O zaman, kırk iki yıl boyunca bir kez dahi temel görüşler üzerinden düşünce antrenmanı yapma düzeyinde bile bir araya gelmeyen ve birbirlerini bu zemin üstünde tanıma imkânı bulamadıkları halde varlığı "kesintisiz" olarak sürmüş ML'yi "ideolojik birlik temelli" bir örgüt olarak görmek gerçeğe uygun olabilir mi? Ya da ML'nin hayatındaki azımsanamayacak düzeydeki ve çoğu ideolojik-siyasal zemini olmayan ayrılıkları ve atılmaları nasıl değerlendireceğiz? Haydi, Kaypakkaya'nın görüşlerinin bazılarıyla ciddi çelişmeye girdiklerini itirazlarından anlayabildiğimiz "KK ve Bolşevik Partizan" ayrılmalarını çelişmenin doğasıyla uyumlu diyalektik kopuşlar olarak kabul edelim. Bunların dışın-

da, hemen tüm ayrılıkların ML' nin temel teorik görüşlerine "bağlılıklarını" korumuş olarak ayrılmış olmaları gerçekliğini nereye koyacağız? Sadece bu durum ciddi bir anlam ifade etmez mi? Çelişmeyi üreten nesnel zemin tanımlanamadığından, ML'nin her defasında ayrılıkları karşılama tutumu genellikle "benim adımı kullanamazsınız" yaklaşımında, çatışmayı dışsal bir olgu olarak görmekte somutlanırken, ayrılanların tutumu da, koptukları zemini sahiplenenlerden anlaşılacağı gibi, esasta bir ayrılık içinde bulunmadığını göstermiştir. Başka bir açıdan, "ayrılan ve sahiplenen" çelişmesinde gerçekleşen "birin ikiye bölünmesi"nden çok bir tasfiye iken, önderlikler, bu sorunun kökenine inemedikleri gibi, ayrılanlar da, örgütsel kopuşa kapı aralayan önderlik tarzı ve dogmatik kastlaşmayı ML'nin siyasal ideolojik hattını güncelleştirme üzerinden ayrılıklarını meşru ve bilimsel bir zemine oturtamamışlardır.

Oysa hem halkın politik katmanları, hem de ML'nin merkez tercihli kitlesinin nazarında bir türlü anlaşılamayan bu örgütsel erozyonun temel nedeni ML'nin Kaypakkaya ile yakalanmış olan bilimsel zirveyi bilime aykırı bir şekilde sahiplenilmesinde tutturduğu geleneksel-dogmatik tarzdır. Gelenek ve itiraz göl ve nehir gibi birbirine aykırıdır. Biri yosun tutturur diğeri hayatı üretir. ML, Kaypakkaya'nın nehir olarak açtığı mecrada akmak yerine, onun görüşlerinden bir "gölden" beslenme anlayışıyla faydalanmayı tercih etmiştir. Böyle olduğu için de komünistlerin ve devrimcilerin komünist ve devrimci olarak maya tutabilecekleri yegâne koşul olan canlı bir araştırma ve inceleme zemininin kapısı sürekli bir şekilde kongre gerekçesiyle kapalı tutulmuştur. ML'de politik üretkenlik Kaypakkaya ve I. Konferans sonrası rafa kaldırıldığından, ML, yaşamın akışının ortaya çıkardığı yeni olgular karşısında adeta kalıntı haline getirilmiştir.

Gayet anlaşılabilecek bir durum değil midir. Marks ve Engels proletaryanın dünya görüşünü formüle etme sürecinde, önceleri gelişmiş kapitalist ülkelerde devrim beklentisini bir saplantı haline getirselerdi ne olurdu? Gelişmeye, güncele sırtını döner; somut şartların somut tahlili olan kendi bilimlerinin özünü bir dogmaya dönüştürür ve gericileşirlerdi. Onların bize öğrettiklerinden gö-

receğimiz gibi, dolambaçlı-zor ve sıçramalı; geri düşmeleri bulunan, düzleri ve eğrileri bulunan bir durumdayken başka bir duruma da evrilebilen sadece devrimler değildir. Devrimler tarihini içeren toplumsal gelişmeler de, doğa ve evrendeki gibi, dengesiz gelişmeler üzerinde ilerliyor ve genel zemindeki her kopuş o zemindeki en zayıf halkadan sıyrılıp özgürleşirken, gerideki hiçbir şeyi eskisi gibi bırakmıyorlar. Aynı şekilde Leninizm, Marksizm'in tekrarı değil, onu bir eylem kılavuzu olarak kavradığı noktada kendini yeni ve evrensel bir durumun; "Emperyalizm Ve Proleter Devrimler Çağı"nın Marksizm'i olarak tanımlamıştır. Bu bilimsel kavrayışı Leninizm'le bütünleştiği için de Stalin, dogma ve bilim ikileminde, Marksizm'i bir kalıp olarak Rusya koşullarına indirgeme eğiliminde olanlara karşı dururken, haklı olarak "ben Ortodoks Marksizm'den değil, devrimci Marksizm'den yanayım" diyebilmiştir. Mao'nun "Devrimi Stalin'e rağmen yaptık" deyişini ise Maozim'le ilgili herkesin bildiği bir şeydir.

Kaypakkaya'nın gelişme süreci de farklı değildir. Kaypakkaya'nın TİP'den "TİİKP program taslağının eleştirisi" noktasına gelene kadar ki süreci, aynı zamanda onun değişiminin de sürecidir. İki-üç yıllık kısa sürede sosyal pratikle iç-içe, Marksist-Leninist teorinin incelemesi ile yaşadığı bilinç sıçramaları Kaypakkaya'ya peş peşe bir yadsımalar sürecini de yaşatmaksızın, onu Türkiye siyasal tarihinde biricik komünist önder mertebesine ulaştıramazdı.

Sistemin Dışına Çıkmakla Bilimsel Seviyeye Ulaşan KAYPAKKAYA, "Mirasçısı" ML Tarafından Onun Ulaştığı Seviyenin Bekçisi Yapılmıştır!

Sınıf mücadelesi iddiası; sınıfların doğru tahlili ve onların birbirleriyle ilişkilerinin gelişme seyrine uygun bir düşünce canlılığı içinde ele alınmayla iç içe bir süreçtir. Ama ML'de kongre saplantısı nedeniyle bu görev hep savsaklanmış, "programatik görüşler"in çekmecedeki tutsaklığına karşın yaşam akıp gitmiştir. Bu çelişkinin ML de bulduğu yankı ise şöyle olmuştur. ML'nin

resmileştirdiği "Beş Temel Belge"nin çerçevesinde, kendi özgürlüğünü bulacağına inanan halk sınıf ve tabakalarından bireyler, ML'nin vaat ettiği "bilimsel düşünme" inancıyla devrimci pratik sürecine girmekle iç içe gelişme kaydederler. Bilgisizlikten bilgiye; örgütlenenden örgütleyene, öğrenenden öğreten vasfına doğru bir gelişmedir bu. Bu gelişme sürecine paralel olarak, savunup uygulamakta oldukları siyasal çizgisi ve onu çevreleyen temel hukukun yaşamla çelişmesini görenler, çelişmelerin çözümü için özgür iradelerinin sonucu olarak kavrayışlarına uygun düşen görüş ve önerilerini dillendirirler. Ne var ki, görüp hissettikleri her değişikliğe ilişkin düşüncelerini "kongre sorunu" nedeniyle değil tartışmak, önermek bile imkânsızdır. İşte bu bir tıkanmadır ve bu tıkaç da kongre denen hukuktur. Yetkinleşmiş bir üye ve kadronun kendisini adadığı davanın olmazsa olmaz aracı olan komünist partisinin, bir türlü yapılamayan kongre şartı, bu gibi üye ve kadrosunu geri çeken bir girdaba dönüşür.

İşte bu "bir şey yapamama" hali hukukla onu aşmaya çalışan üye ve kadroyu karşı karşıya getirir. Ve sayıklama başlar: "Değişmeyi görüyorum ama ona uygun değişemiyorum. Çelişmeyi görüyorum ama çözemiyorum; parçası olduğum ve amacını kendi amacım olarak algıladığım örgütün hukukuna takılıyorum. Örgütün hedefi ve amacı benim de amacımken, bu amaca varmanın önündeki engeli tek başıma kaldıramıyorum, ama örgüt de bunu kaldıracak adımı atmıyor. Eleştirilerim ve önermelerim partinin tarihsel kuruluş amacına uygun düşse de, hukuk, bu durumdaki bireye, 'bana bağlıysan ben senin olurum, çiğnersen birbirimizin olma şansını yitiririz' diyor." Bu iç sayıklama bireyde gerilim, duraklama ve gerilemeye varınca, bu durumdakiler bir noktadan sonra şöyle düşünmeye başlar:

"Bir hukuk içinde varken onu çiğnediğimde bu tavır hukukun ölümünü; gördüğüm gerçekleri söylemeyip sustuğumda, bu da benim özgür iradem ve sınıf mücadelesine katılış amacımı öldürür."

Ve ardında hukukun buyurgan tınısı yankılanır: "Seni duymadığımı sanma, duyuyorum, 'patlayacağım artık, yabancılaştım;

tartışma, doğrularımı çatıştırma olanağımı ortadan kaldıran bu aşılmaz hukuk olduğu müddetçe, ona bağlılığım da, onu tanımamın da bir yararı olmayacak' diyorsun. Seni tutan mı var kardeşim; beni ezberlemek sana gına getirdiyse buyurun kapı orada; Ama adımı sakın ağzına almayasın ha!"

İşte, tarihi boyunca ayrılanlar ve kalanların bu birbirinin dışına düşmüş, birbirlerinin örgütsel alanlarından çekilmelerine rağmen, hepsinin "Beş Temel Belge"yi ve ML ismini benimsemeye devam etmelerinin nedeni budur. Kopan, kopmak amacıyla; kopmaya "neden" görünen önderlik de bu nedeni özellikle kendi varlığını sürdürme isteğiyle hareket etmedikleri için, aslında çoğu halde birbiri gibi olanlar birbirinin "karşısına" çıktıkları halde, Kaypakkaya'nın görüşleri ve tanımladığı örgüt adını sahiplenme üzerinde "birliğini" sürdürmüşlerdir.

Özetlersek: Kaypakkaya kongre hedefine ulaşamadan hareket ağır bir yenilgi alır. Onun katledilişinden beş yıl sonra, 1978'de gerçekleştirilen I. Konferans, kongre içeriğinde gerçekleşmesine rağmen, kongre hukukunun bir alt iradesi olan "konferans" adıyla nitelenir. Oysa sorunun böyle tanımlanması gerçeklikten çok, KK'nın yarattığı tepkidendir. I. Konferans'ın Kaypakkaya'nın görüşlerini ayıklayıcı bir yaklaşımla kabul etmiş olması, herhangi bir kongrenin sahip olduğu iradeyle aynı hukuk gücü taşımakta iken "konferans" olarak adlandırılmasının nedeni budur. KK'nın Kaypakkaya'yı tartıştırmakla doruğa çıkardığı tepkinin yarattığı atmosfer, merkezileştirmeyi gerçekleştiren iradenin içeriğine uygun tanımlanmasını ortadan kaldırdı.

Bu kaygının o koşullarda bir karşılığı vardı, zira kongre gücünde olduğu halde I. Konferans'a "kongre" demek, "Kaypakkaya'yı tartışıyorlar" velvelesinin hedefine oturmakla aynı anlama gelecekti. Bu kaygı yaşam boyu ML'nin düşünme yetisine vurulan kilide dönüştü. Ve o gün bugündür ML komünist adı taşımasına rağmen ulusal ve uluslararası düzeydeki hiçbir gelişme ve değişmeyi analiz etmeksizin "komünist" kaldı! Üstelik bu "komünist partisi", halk savaşı gibi bir stratejiyle devrime yüklenmiş

bir partidir. Bunun ne anlama geldiğini anlamak da zor değil; devletin işleyişine bakmak bir fikir edinmek için yeterlidir.

TC devlet sisteminde "Milli Güvenlik Kurulu" ve "Milli Güvenlik Siyaset Belgesi" hangi sosyal gelişmelerin karşılığıdır derseniz? Aslında bu kurumun ve siyaset tarzının Halk Savaşı Stratejisi'ne karşılık düşen bir yönetme tarzı olduğu çok açıktır. Zira TC hukuku nezdinde MGK 'yasal' bir kurum olarak yasadışı bir icra faaliyetidir. MGK toplantıları ve kararları sistemin güvenliğine yönelik somut ve güncel gelişmelere karşı, somut ve anı karşılayan inisiyatifin bir hukuka dayanmadan icrası demektir.

Örneğin, köylerin, ormanların yakılması, gıda ambargosu, kitlelerin göç ettirilmesi, Kürt burjuvazisinin kanlı tasfiyesi ve yaygın "faili meçhul" cinayetler vb. yasalarda bir yeri var mıdır? Peki, bunların MGK kararlarının uygulanması olmadığına kim kalıbını basabilir! Açıktır ki sistem, gerilla savaşının doğasını anlamaya uygun savunma mekanizmalarını, somut duruma uygun somut irade ve inisiyatif olarak kurumlaştırmışken ML kolektif aklını Kaypakkaya'nın dokümanlarıyla kırk iki yıldır çerçevelemiş olarak nasıl bir "savaşçı parti" olabilir ki, ML'de "komünist" niteliğini de sürdürebilsin? Denilebilinir ki "inkârcı olmanın âlemi yok, ML'nin, ML sıfatını "hak etmiş" önderlikleri de olmuştur" Evet, tüm konferanslar kendinden öncekileri "oportünist" olarak mahkum etmişken bir istisna olarak IV. Konferans, III. Konferans önderliğini "ML" olarak değerlendirmiştir!"

Bu itirazı, bu kanıt nedeniyle doğru kabul edelim. Peki ya tarihin itirazına ne diyeceğiz? Tarih, bu jestin hangi ideolojik siyasal çürümenin gizlenmesine örtü olarak kullanıldığını gecikmeden açık etmekle kalmadı, bu jestin açığa çıkan nedeni de ML tarihin en ağır tasfiye sürecine gerekçe yapıldı. ML kadroların gücü ve çabası bu yıkımı durdurmaya yetmedi. Daha da önemlisi bu jest de, bu jestin nedeni de ML'de mahkûm edilmediği gibi, hiçbir konferans, kendinden öncekinin kongre görevini yerine getirmemiş olmanın hesabını da sormadı.

Ortaya çıkan bu resim, bize şu soruyu sordurabilir. Her konferans'da önüne kongre görevi koyan ML bu görevi yerine getirmediğine göre bu kararların amacı nedir? Niyetlerle siyasal sorunları ele almak bilimsel sonuç veremeyeceğine ve bilimsel bir yöntem de olmayacağına göre, gerçeğin sesini duymak en doğrusudur. Cevap şudur: Çünkü bu hayatın zorlamasıdır. Kaypakkaya'nın "Beş Temel Belge"sinin konusu olan sorunlar, o belgeler rafta eylemsizken de onların içeriğiyle tanımlanmış gerçekler, tanımlandıkları gibi durmuyor ve sürekli bir değişme haliyle zamana karışıyorlar. Kaypakkaya, resmi tarihin tüm temel taşlarını yerinde oynatmanın bedelini yaşamıyla ödedi. Ama onun tezlerinin çoğu, bugün burjuva liberaller tarafından bile "doğru" olarak onay görüyor. Söz gelimi, son on beş yıldan beri Kemalizm'in "faşizm"i üzerine söz söyleyen yazar ve akademisyenler gazete köşelerinde taht kurmuşken, ML hangi söylem ve pratiğiyle sistem aydınlarından ayrışabildi veya Kaypakkaya'yı bu aydınların "tercüme" zulmünden kurtararak, ML'nin sistemden kopuşunu sürekli kıldı? Ulusal sorun konusunda Kaypakkaya ihtimaller üzerine bile fikir yürütürken, bugün Kürtler, Kürdistan topraklarına tohum eker gibi kırk bini aşkın yaşam bırakarak sisteme kendi çözümlerini dayatmışlardır. Kürtler ve ezilen milliyetler sorununda İbrahim Kaypakkaya böylesine doğrudan ilgili ve çözüm ararken, ML Kürtler'in yaşadıkları karşısında konumunu ve yönelimini değiştiren bir şey yapmadı: Genel çağrılar ve "yanındayız" açıklamalarının dışında...

İbrahim Kaypakkaya, "Partimiz Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin eseridir" diyordu ve "sosyal emperyalizm" tezi nedeniyle "sol'dan bile şiddet görüyorken bugün ne kültür devriminin eseri bir sosyalist ülke, ne de "sosyal emperyalist" bir ülke var. Kaypakkaya tezlerini yazdığında sömürgeler ve yarı sömürgeler emperyalizme karşı kıvılcım almış harlı bir ocak gibi çatırdıyorken, bugün Kürtler'in dışında ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesi halinde olan hareketler parmak sayısını bile geçmemektedir. Bu hareketlerin çoğu da "21. yy komünist partileri ve demokrasile-

rine" vurgular yaparak devrim çizgisini güncelleştirme eşliğinde yürüyüşlerini sürdürüyorlar.

Savaş stratejileri, Kaypakkaya'dan bugüne dikkate değer aşamalar kaydetti. Helikopter "timleri" gerillanın hareket serbestliği avantajından yüz kat daha bir avantajla donanmış olarak savaş sürecine arzı endam etmiş durumda. İnsansız havadan gözlem araçları, teknik tespit ve takip araçları, görmeden nokta hedeflere vuran füzeler gibi, savaş sanayindeki değişimler ve bunun savaş taktiklerine yansımalarına karşı, ML önderliklerin savaş araç ve taktiklerindeki bu değişikliği doğru okuduğuna sayılacak bir açılımı olmuş mudur? Cevap gayet ortadadır. ML savunduğu strateji açısından, bu gelişmelerin ne anlama geldiğini analiz edemeyecek ölçüde doğmaya esir olmuş durumdadır. Kongre kararları aldığı halde bir türlü yapamamış olmasının nedeni de, Marksizmin özü olan hayatın canlı gelişmesiyle ilişkide yaşadığı yabancılaşmadır. Bir şey demesi, bir şey yapması gerekiyor ama ne söyleyeceği şeyin ne olduğunu, ne de ona denk düşen araçların tanımını yapacak durumda değildir. Bu Kaypakkaya mirasının da tüketildiğini haber veren kritik eşiktir artık. Bütün bunlar, bugüne kadar önüne koyduğu halde bir kere dahi kongresini yapamamış olan bir örgütün, yerine getirdiğine inandığı "devrimci görevlerin", gerçekte ne kadar devrimci olduğu ve ne ölçüde yerine getirildiği daha esaslı bir tartışmanın kapısını açmıştır.

Sorunu bütünlüklü gözlemleme basamağına geldiğimizden beri, ML'nin Kaypakkaya'nın bilimsel zeminine devrimci dönüşü için itirazımızın ana eksenine kongreyi koyarken, bu gerçekler üzerinden hareket ettik. Ve bir kongre yapmaya gücü yetmemiş olan ML hareketi kırk yıldan beri başardığı tek şey olan tasfiyecilikle, kendisini kapı dışında bulanlarla aynı kaderi paylaşmaktan kurtulamadık. ML "partimizin temel sorunu önderlik sorunudur."[19] demeye devam etti. Yine de itiraz ettik: "evet doğrudur, önderlik sorunu da ML'nin önemli bir sorunudur, ancak ML'de önderliği "sorun" haline getiren şey de, en temelde bir sorun olarak bir türlü yapılamamış olan kongre sorunudur. Çünkü her

konferansda "Beş Temel Belge"ye bekçilik görevi verilen bir önderlik gerçekliği, bileşeninde potansiyel olarak Marks'ları, Lenin'leri, Mao'ları ve bekledikleri Kaypakkaya'ları barındırsa da, bu kongre hukuku engeliyle sınırlandıkları müddetçe onların da birer "oportünist", "sağcı", "korkak", "kariyerist", "kaçkın" ve hatta "ticaret!" erbabı olması kaçınılmazdır. Oysa komünist partisi dogmanın değil özgür düşünmenin zeminidir. Komünist bir parti bilimselliğini ve komünistliğini yaşamın sürekliliği içindeki müdahaleleri ile koruyabilir. Bu da yaşamı, güncelliği içinde incelemek ve sonuçlarını sosyal pratiğe yansıtmakla mümkündür.

Bir programın ilk hali bilimsel olsa dahi, sürekli bir inceleme-araştırma ilişkisiyle iç-içe pratiğe uygulanamıyor ve üstelik ilk haliyle korunmaya alınıyorsa, bu andan itibaren o düşünce doğmadan başka bir şey değildir. Bilimsellik ve "bekçilik" ilişkisinde bakıldığında, toprağın altındaki cevherin değeri ne kadar bir "değer"se, ML'nin, Kaypakkaya'nın donmuş bırakılan görüşlerine atfettikleri bilimsel değer de bu ölçüde bir değere dönüşmüştür. Gerçekten Kaypakkaya'yı savunmak, onu saklı tutulduğu "kongre gerekçesi" cenderesinden çıkarmak; bugünün gerçekliğiyle canlı bir ilişki içinde güncelleştirmek ve sosyal pratik yoluyla siyasal bir kuvvete dönüştürmektir. Bu çalışma da buna hizmet etmek amacındadır. Başarı oranını tayin edecek olan şey ise, gerçek Kaypakkayacılar'ın çabası olacaktır.

III. BÖLÜM

SORGU VE TUTSAKLIK POLİTİKASI

ML' NİN MUHASEBESİ BAĞLAMINDA "HAPİSHANE POLİTİKALARI" VE İŞKENCELERDE VE TUTSAKLIK ŞARTLARINDA 'DİRENME VE ÇÖZÜLME' İLİŞKİSİNİ KAVRAMAK

SINIF mücadelesinde direniş, zaten mücadelenin istikametinin gereğiyken, bu ilişkide izaha muhtaç olan durum 'çözülme'dir. Öyleyse ilkin zorlama, baskı ve işkence altında çözülme nedir? Sorusunu cevaplamak gerekir.

Çözülme; sınıf mücadelesinin bir aşamasında tutsak düşmüş bireyin, belirli bir hedef doğrultusunda maruz kaldığı şiddetin etkisiyle inandıklarıyla ilişkisinde yarılma ve kendine duyduğu güvende yaşadığı kırılmadır. Bu çatlaktan içeri sızan düşmanın bireye tattırdığı şey ise yenilgidir. İşkencede ve tutsaklık şartlarında "çözülme"yi tüm bireyler yönünde, tümüyle ortadan kaldırılabilir bir durum olmasa da, nedenselliği kavrandıkça, ortaya çıkardığı sorunların örgütsel faaliyeti aksatmayacak bir sınıra çekilmesi esasta mümkündür.

Genellikle tutsaklık şartlarındaki tavır için tanımlanan ve 'direniş' denen durumun anti-tezi olarak anlam bulan "çözülme"yi anlamak, "işkence" kavramıyla anlatılmak istenen durumu anlayabilmekle doğru orantılıdır. Her ne kadar işkence, ona maruz kalana yaşattıklarına denk gelen, tam bir dile sahip olamaması nedeniyle tarifi tam olarak yapılamayan bir durum olsa da, genel bir çerçevede işkenceyi asgari olarak tanımlamak mümkündür. Bu anlamda en kısa ve özlü tarifiyle işkence, genellikle sömürücü sınıfların kendi konumuna, varlığına veya çıkarlarına karşı bir örgütlenme ve eylem içinde olduğunu düşündüğü bireyleri tutsak aldıktan sonra, onların fiziksel ve ruhsal bütünlüğü üzerine uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddettir. Bilinmezi bilir hale getirmek, inanç bütünlüğünü bozmak, iradesini kırmak ve en nihayetinde başarabiliyorsa, kişiye "saf değiştirtmek" işkencenin amaçladığı şeylerdir.

İşkence, özel mülkiyet hukukunun yarattığı bir kurumsallık olarak, tarihsel açıdan meşruluğunu kaybetmeye başlayan tüm özel mülkiyet temelli sistemlerin –devletlerin- kullandıkları bir araçtır. Çürüme aşamasına varmış her sistem, bu araç yoluyla yaşamda kalmanın en akıldışı refleksini gösterir. Tutsak düşürdükten itibaren, fiziksel savunma olanaklarından yoksun bıraktığı bireyleri siyasal-ideolojik ölüye dönüştürme oranında, yaşamda kalma sürecini uzatmayı amaçlar. Bu ortamda kişinin işkence sonucu öldürülmüş olması, amaç-sonuç ilişkisi açısından sadece biyolojik bir ölümken, amaçları ve inançları bakımından ise bir zafer durumunu ifade eder. Bir devrimci için asıl ölüm, tarihsel olarak ölmekte olan ve bu sebeple işkenceye başvurmakla zaten çaresizliğini ortaya koymuş sömürücü sınıfın iktidarını sürdürme yönünde ortaya koyduğu gerekçelere inanması ve iktidarın yaşamına dönek bir "yaşam"la katılışıdır. Zira işkencenin iki esaslı amacından biri, kişideki örgütsel bilgileri almak üzerinden zaferini ilan etmekken, ikinci ve asıl amacı da bireyi kendi çarkının dönüşüne diş yapmak, varlığını sürdürme sürecine katmaktır. Bu durumun birinci hali çözülme: ikinci hali ihanettir! Dolayısıyla bir ilkesizlik ve çöküş olarak çözülme,

telafi edilebilir bir yenilgiyken, ihanet ise çözülmesi gereken antagonist bir çelişme olarak devrimci mücadelenin hedefine yerleşir.

İşkencenin Kurumsal Bir Politika Olarak Uygulanması; Direnişi De Kurumsallığa Çiviler! Hazırlığı Politik-İdeolojik Olanlar İşkenceden Zaferle Çıkarlar

Buradan başka bir noktaya daha geliyoruz: İşkence politika ve araç olarak bir keyfiyet taşımaz. O bir amaç değil, yukarıda belirttiğimiz amacın gerçekleştirilmesine sunulmuş bir araçtır. Bu hedeflere ulaşmayı amaçladığı içindir ki uygulandığı her yerde ve zamanda hem şiddetin boyutu, hem de çerçevesi ve süresi tamamıyla bu iki hedefin niteliği tarafından koşullanır. İşkencenin hedefi ile ona maruz kalanın benimsediği ilkelerin, kendi amaçları yönündeki yürüyüş süreci, şiddetli bir çarpışmayı yaşatır. Sistem, tutsak aldığı kişinin itirafıyla ulaşacağına inandığı bir bilgiye, olguya, sır'a ulaşmak için şiddette yoğunlaşmakla kalmaz o'nu sofistike bir üretime dönüştürür. İşkenceye maruz kalan kişi de işkenceciyi bu hedefinden alıkoymanın biricik yönteminin direnmek olduğu bilinciyle hareket ettiğinde ortaya koyduğu iradeyle işkencecinin önüne aşılması imkânsız bir barikat örer. Dolayısıyla, sınıf mücadelesinin diyalektik sonuçlarından biri olan işkence nasıl ki bireysel ve keyfi değilse, işkenceye karşı direniş de bireysel bir "kahramanlık" ve yiğitlik olarak tanımlanamaz. Aksine, direnişin özü, dava insanının inanç ve amaç bütünlüğünün özünü verir. İşkencecinin insanın bedeni ve psikolojisi üzerinde şiddet yoluyla varacağı muhtemel sonuçlar konusundaki "tecrübesi" işkenceciyi, bu aracın hizmet ettiği sınıf hakkındaki kavrayış derinliği de işkence altındaki kişiyi amacına yakın tutar. Dolayısıyla işkencede direnmek olduğu gibi, çözülmek de işkencedeki kişinin amacını kavrama düzeyiyle doğrudan ilgili olup, bireyi bu düzeye ulaştırmaktan sorumlu olan yegâne manivela da örgütten başkası değildir.

Kurumsal bir araç olarak işkence, tarihsel bir kurum olan devletin kullandığı bir araç olduğundan devletin bu alandaki tüm tecrübelerinin toplamını göğüslemek; buna kurumsal olarak hazırlanmış

bireylerin zafer elde edeceği bir savaş sahasıdır. İşkence kavramı bir yandan göstermelik de olsa, var olan yazılı hukukun tüm anlamını yitirdiği bir alanda fiziki, psikolojik ve ideolojik saldırıyla kuşatılan bireyin durumunu; diğer yandan da işkencecinin insanı şekillendiren asgari temel değerlere saldırırken alabildiğine özgür kılındığı koşulları tanımlar. Bu koşullarda bireye yaşatılan şey, insani olanın dışında olsa da, yine de, ancak ve sadece "insan" tarafından uygulanan ve aklın sonucu olduğu halde "akıl almaz" tanımlamasıyla ifade edilecek yöntemleri içeren uygulamalar bütünüdür.

İşkence, insanlık tarihinde, artık ürün ve sahiplenilmiş mülkü, ona ihtiyaç duyanlardan korumaya denk düşen bekçiliğin ortaya çıktığı zamanlarla birlikte ortaya çıkmış özel mülkiyetçi sınıf şiddetinin özel bir biçimidir. Ve günümüze gelene kadar yaşadığı evrimleşme, onu herhangi bir sanayideki komple işleyişe benzer hale getirdiği için de, sık sık "işkence çarkı" olarak tanımlanması bu gerçeğe uygun bir kavramlaşmadır. Çalıştırıldığı andan itibaren pervasız ve kuralsız olan bu çarkın ürettiği sonuç acı, çığlık ve ölümdür. Çark çalıştırıldığı andan itibaren "ürününü" insanın ezilen etinin aracılığıyla bireyin beş duyusuna iletmeye başlar. İnsanın ruhunun derinliklerine acı duyumsatan bu "ürün" bazen, çoğu kişiler için aylar ve mevsimleri dolduran bir süreci kapsamış olarak yaşanır. Hala da yaşanıyor. Şartlara, koşullara ve insanın doğasının keşfinde alınan mesafeye bağlı olarak çalıştırılan bu çark, feodalizm çağında genellikle halka açık olarak yapıldı. Şeyh Bedrettin'in mazlumlar ordusunun komutanlarından Börklüce Mustafa ile, İskoç direnişinin önderi Wilheam Vols'un ayrı kıtalarda olsalar da aynı kurumsallıkla benzer işkencelerin sonucu katledilmeleri, işkencenin bir kurum olduğu ve bu kurumun üreticisinin de özel mülkiyet sistemi olduğuna en dolaysız kanıttır. Özel mülkiyet sisteminin kapitalizmle yakaladığı doruk, bu sistemin sürekliliğine adanmış kurumları olduğu gibi, işkence kurumunu da sisteme karşı mücadelede tutsak düşenlerin teni ve maneviyatı üzerinde ürettiği acılarla doruğuna ulaştırdı. Vietnam işgalinde Polo Kondor Zindanları, Türkiye'de Gayrettepe, DAL

ve darbe dönemlerinde zindanlara yayılan işkencelerin en unutulmazları arasına girmiş olan Diyarbakır 5 No'lu Zindan, Davutpaşa Kışlası, Mamak ve Metris Hapishaneleri'dir. İran'da Evin Hapishanesi bu işkencelerle ünlenenlerdi. Bu yüzyıla geldiğimizde de, dünyanın her yanında gözlerden uzak sayısız işkencehanenin sonradan ortaya çıktığını gördük. İşkence çarkının emperyalist simgesi Guantanamo Adası'nın yanı sıra, CIA'nın işkence uçakları ve Pentagon'un okyanuslarda seyreden askeri gemileri de bu korkunç çarkın döndürüldüğü mekânlara dönüştü.

İşkence kurumunu çalıştırmakla yetkilendirilmiş sistem memurları, kişinin taraftarı, üyesi olduğu örgütün ilişkileri ve sırlarına ulaşmayı hedef alırken, işkencecinin mesaileri sadece bedene yönelik şiddetle sınırlı kalmaz. Bu hedefe gidilirken insana ait olan her değere saldırılması, aynı zamanda kişinin dokunulmazlarını korumayı anlamsızlaştırmak hedefinde en tasavvur edilmez sınıra ulaştırılır. İşkencecinin dehlizinde insan bireyin, insanı insan yapan bütünlüğü, hallacın elindeki pamuk kozasının gördüğü muameleyi görürcesine lif, lif tellenir! Aile ve duygusal ilişkilerine de saldırılır; içinden geldiği sosyal tabakanın değerlerine de. Kendisini işkencede bulmasına neden olan örgütsel yaşamın değer ve ilkelerine de saldırılır, cinselliğine de... Özcesi, işkencedeki her devrimci hem çetin hem de kolay bir süreçten; hem akıl almaz gelen hem akla uygun düşen bir muamele görmekten; hem insanı çelikleştirip çoğaltan; hem yenilgiyi yenerek zafere inşa olanağı veren cehennem tasviri bir çatışmanın yaşandığı alanın içinden geçer. Dolayısıyla bu koşullardaki bir devrimci bireyin tutumunu değerlendirirken, o birey çözülmüş ya da direnmiş veya direnememiş olsun, bireyin tavrını, onun ait olduğu siyasal yapının izlediği siyasetten ve bireyi bu sürece hazırlama tarzından kopuk olarak ele alamayız. Bireyin o çatışmada aldığı sonuçlardan iyi olanını örgütün, kötüsünü bireyin "bireysel zayıflıkları" hanesine yazılması her zaman bilimsel bir yaklaşım içermez.

Bilincinde olmamız gereken gerçeklerden biri de şudur ki tutsaklık ve işkence, devrimci bireylerin siyasal yaşamının doğal bir evresi değil, muhtemel ve olağanüstü bir sürecidir. Bu sürecin in-

san bireyin yaşamındaki yeri, insan birey bizzat bu sürecin öznesi olmadığı sürece onun genel değerlendirilmesinde dışarıda kalan, başka bir ifadeyle; puan defterine işlememiş bir not olarak kalır. İşkence, ne insanın herhangi bir şiddet esnasında duyduğu acının karşılığıdır, ne öğretmenin dayağı; ne sokak kavgasında insanın canhıraş hırpalanması ne de linçe maruz kalırken bireyin hissettiklerine denk düşen acının duygudaki tanımıdır. İşkence, egemen sınıfların, tüm zamanlarda çürümenin ürettiği her tür yaşam dışılıkla ona karşı çıkan her tür yeniye karşı inşa ettiği öldürücü sistemdir. İşkencede direnişin bulduğu anlamın derinliği buradan gelir. Tutsaklık, sistemin, devrimciyi edilgen hale getirdiği koşullarda ölümcül bir kıstırmayken, direniş de bu koşullar içinde bu çarkı işlevsiz bırakmaktır. Bu nedenle de çözülmeyi, sisteme aldırılan fazladan bir nefes olarak değerlendirebiliriz. Ama tarihsel tecrübe şudur ki, bu ortamda katledilenin organik ölümü ölüm olmamıştır.

Bu koşullarda asıl ölüm, tarih nezdinde ölmekte olanın tutsak ettiğini kendi iktidarı haline, iktidarını sürdürme sebebine inandırmasıdır. İşte sorunun bu can alıcı değerlendirilmesi yapılmalıdır. Özellikle bizimki gibi ülkelerde mücadele süreçleri cansiperane olan devrimci ve komünistlerin, tutsaklık koşullarında "çözülmesi"yle ortaya çıkan çelişmenin nedenleri doğru tanımlanırsa çözüm de doğru tanımlanır.

Kurucu Önderi Olan İ. Kaypakkaya İşkencede Ser Verip Sır Vermemişken, ML' deki Çözülmeyi Açıklayabilmek

"Ser verip sır vermemek" ne anlama gelir? Kürtçe-Farsça bir kavram olan ser; "baş-kafa" demektir. 'Sır' ise herkese açık olmayan bilgidir. Türkiye devrimci hareketinin mirasında İbrahim Kaypakkaya ile özdeşleşen bu betimleme o'nun tutsak edildiği 1973 yılında takındığı tavrın adı oldu ve o günden sonra, bu kavramın dillendiği her yerde Kaypakkaya adı da anımsanır oldu. Zira tutsak edildikten öldürüldüğü güne kadar geçen üç aylık süre, aynı zamanda Kaypakkaya'nın işkence altında ortaya koy-

duğu destansı direnişini inşa ettiği süreç olarak yaşandı. Bu süre zarfında akıl almaz işkencelere rağmen, Kaypakkaya işkencecilerine, onların almaya çırpındıkları bilginin tek kırıntısını vermedi. Örgütü ve yoldaşları hakkında, örgüte destek veren halktan bireyler hakkında, bedeli ne olursa olsun bilgi vermeyi ilkesel olarak reddetti ve bunu açıkça işkencecilerin yüzüne deklare etti. Çünkü Kaypakkaya düşmanın istediği bilgiyi vermesi durumunda kendisinin, halkının, inançlarının ve yoldaşlarının göreceği yıkıcı tahribatın bilincine erişmiş bir komünistti. Zira bir komünistin "sır"dan anladığı şey, sadece örgütsel bilgiyi saklamakla sınırlı değildir. "Sır" vermenin yarattığı tahribat sadece bununla ilgili olsaydı telafisi çok zor da olmazdı. Devrimci ve komünist bir kişinin çözülmekle yarattığı en önemli tahribat, devrimcilerin bu pratiği üzerinden devrime inanan halk kitlelerinin inanç ve güvenlerinde yaratacağı kırılmadır. Halk her örnekte büyük bir soru sorar ama duyulmaz!

Bir komünistin görevi kitle bilincinin yasalarını çözümlemektir. Devrimci bir kişinin zorlamaya ve acıya direnmeyip yoldaşlarının kapısına dayanmasının kitle bilincindeki cümlesi; yıkımdır! Komünist bir partinin görevi, bu yıkımı azaltmak, kadro ve militanlarının tutumunda ortaya çıkan bu zayıflığın nedenlerini çözmektir. Soru şudur; sınıf mücadelesine katılışı gönüllü olduğu halde, nasıl olur da tutsak düşenlerden bazı militan ya da kadroların, işkence tezgâhına yatırıldığında onu oraya getiren inanç ve değerleriyle kısmen, çoğunlukla veya tamamen tersleşecek bir tutum değişikliği anlamına gelen "çözülme" yaşayabiliyor? İşte halk kitlelerinin anlamadığı şey tam da budur.

ML'nin tarihinden bu sorun yönünden "tecrübe" anlamında çıkaracağımız bir ders olursa eğer, bu ders, bizleri hatalı yaklaşımların bilinen sonuçlarından alıkoyuyorsa öğretmenlik mertebesini hak eder. Bunun için de her şeyden evvel ML'nin, özellikle 12 Eylül askeri faşist darbesinden sonra bu çelişmeyi "çözmeyi" hedefleyen yaklaşım tarzını bir tarafa bırakmamız gerekiyor. Zira ML'nin bu sorun üzerinde oluşturduğu ajitasyon, Kaypakkaya'nın

işkencedeki direnişine dayandırılıyorken ("işkencehanelerde kızıl direnme ruhunu yükseltelim" kitapçığının gördüğü görevin hakkını ayrı bir yere koyarak hatırda tutalım) sorgu cephesinde esasta aksi istikamete bir pratik sergilemesi, çözülmesi gereken bir çelişme olarak bugüne kadar geldi. "Çözüm" adına ortaya konulan yaklaşımlar ise genellikle çözülen bireylerin özgünlükleri ya da sadece sınıfsal kökleriyle ilişkilendirilerek yapıldı.

Adı üzerinde, sınıf mücadelesinde sınıf niteliği, bireyin pratik tutumlarını açıklamada önemli bir temel olsa da söz konusu olan ML üyeliği veya yöneticiliği olduğunda, bu belirleyici bir sebep olamaz. Sonuçta devrimci sınıf ve tabakaların tümünün bireylerini içeren bir yaşanmışlığın verdiği sonuç, tek bir potada; "direnme" ya da "çözülme" de niteleniyorsa, ayrı sınıf ve tabakalara mensup oldukları halde "çözülme" de ortaklaşan belli bir tutum varsa, yapacağımız şey onların tümünü, içinde örgütsel varlıklarını bulduğu örgütün politikalarıyla ilişkide incelemektir. Değil mi ya, "hırsız suçlu da, ev sahibinin hiç mi kabahati yok!"

Sonuçları itibarıyla bile olsa bakıldığında görülür ki, üyelerin ve kadroların işkencedeki sınavda başarısız bir grafik sergilemelerine neden olan şey, ML'nin izlediği politikadır ve bunun başında da kadro politikası gelir. Tahlilde öznelci ve tek yanlı, örgütlemede kendiliğindenci, dar deneyci; kararlaştırma ve yetkilendirmede iradeci ve çevreci bir politikayla şekillenmiş bireylerin, tamamıyla özgür iradeleriyle baş başa kaldıkları bir çatışmada, ilkeleri yaşatmasını beklemek, ilkelerin bütün açık diline rağmen saflık olur. Zira bu şekillenişin ürünü bireyler, bu gibi bir çatışmaya girdiklerinde, ilk çelişmeyi, yaşadıklarıyla öğrendiklerinin ilişkisinde bulur. Çelişmenin harlı ateşine girdiği bu ortamın zorluğu, kişilerin geldikleri sınıfsal katmanların geri ve bencil değerleriyle buluşunca, inançta baş gösteren yarılma, çatışmayı, işkence kurumunun lehine araladığından, bu gedikten sızan işkenceci, işkence altındaki için "çözülme" olarak tanımlanan durumu ortaya çıkarır.

Sorunu Birde ML İle Siyasal Determinizm İlişkisinde Tanımlamak

Sınıf mücadelesine atıldığı günden beri, her somut çatışmada bir birine bağlı olarak hareketi meydana getiren yasaları genellikle bir ilişki içinde kavrayamayan ML, ilerlemeyi ve gerilemeyi; saldırı ve savunmayı; başarı ve başarısızlığı da bir birlik ilişkisi içinde ele alamadı. Bu durum II. Konferansı'ndan sonra ML'nin en temel ideolojik açığı olarak büyümeye başladı. Siyasal şartlar hangi yönde değişirse değişsin, o sadece Kaypakkaya'nın tezleri çerçevesinde bildiklerini devrimci ve komünist olmanın ölçüsü olarak tekrarlamaya devam etti.

Düşünme yöntemi bu olduktan sonra, ML'nin kadro ve üyelerinden uymasını istediği devrimci ilkeleri hangi sıklıkla tekrar etmiş olursa olsun; onları hangi düzeyde bir coşkunlukla dile dökerse döksün, kadro ve üyelerinin pratiğinde kuru bir tekrara dönüşmüş olduğundan, onların özünü yaşama dökecek bir sonuç alamadı-alamazdı da. Zira geri çekilmenin bir bilim olarak ortaya çıktığı koşullarda, saldırı taktiğini benimseyen; şartlar örgütsel olarak daralmayı dayattığı halde, yaygın ve maceracı bir örgütsel siyaset uygulayan; güçleri dağılıp çökertilince de çaresiz ve kendiliğindenci davranan; 12 Eylül'den itibaren halk hareketi ve devrimci dalganın hızla geri çekildiği; karşı-devrimin, bir-iki günde toplama kampları, işkence çarkları ve sokağa çıkma yasaklarıyla hayatın üzerinde siyasi ve psikolojik üstünlük sağladığı körün gördüğü, sağırın duyduğu bir gerçekken, bu durumu ,"halk kitlelerinin patlamaya hazır olduğunu ve patlamaların kaçınılmaz olduğu" şeklinde yorumlayan bir partinin; bu inanmışlık üzerinden faaliyet sürdürürken tutsak düşmüş militanlarından, bunun bedelini çözülmeyle ödemekten yakasını kurtarması da mümkün olamazdı-olmadı da!

Çünkü Marksizm ile bu anlayışın; bilim ile gerçeğe aykırı arzunun buluşma imkânı yoktur. Çünkü bu anlayış öz itibari ile aslında sol komünistlerin ve dogmatiklerin, devrimci mücadelenin her koşulda ileri safhada sürdürülmesine dair sürekli olarak

ortaya sürdükleri araçsalcı bir savdır. Kaypakkaya'da da izleri bulunan bu sol sapmanın kaynağı; devrimci öznenin, öznelerin kendisi dışındaki tarihsel süreçleri iradeci bir tarzla aşacaklarına yönelik küçük burjuva radikal eğilime denk düşen, mekanik materyalist eylemciliktir.

Bu tarz devrimci siyasetlerin bakış açısı, olguları ya da daha genel olarak tarihsel olguları el alışları diyalektik tarihsel materyalist kavrayıştan bir kez uzaklaştığında; kitleleri, var olan cepheyi "her koşulda genişletmek" adına ortaya attıkları öznelci durum değerlendirmelerine uygun olarak sadece kitleleri mücadele ve "devrime çağırma" mekaniğine dönüşür. Bu idealist durum tespitlerinde bulunmak; ha geldi; ha geliyor şiarlarına sarılmak; her grevden kapitalizmin çökmesini beklerken, can "çekişen kapitalizmin" faşizmlerini bir türlü yenememek; azami talepleri asgari talepler haline getirerek "kitle mücadelesini" sürdürmek… devam eder gider.

Koşullar hangi yönde değişirse değişsin "halk kitleleri patlamaya hazırdır" algısı; genel olarak devrimci örgütlerin mücadele içerisinde hep eylemde bulunarak; yaşamda iradecilikle etken bir özne haline gelme isteklerinin ürettiği benmerkezciliğin çıplak bir yansımasıdır. Tıpkı kol emekçisinin avuçlarının içerisindeki nasırlar gibi; bu da yer yer devrimcilerde doğal olarak açığa çıkan; ama anlayış açısından mücadele edilmesi zorunlu bir düşünsel nasırın ideolojik kavrayışlarda, siyasal çalışmaların üzerinde uç vermesidir. Bu anlayış, tarihi öznenin siyasi örgütünün sınırlı bir alandan yola çıkarak kurduğu mekanik materyalist düzleme hapsetmek; siyasal determinizm; yani gerekirciliktir.

Varlık ve bilinç, özne ve nesne arasındaki diyalektik bağın koptuğu böylesi sübjektif anlarda; var olan bilinç daha önce birçok olguda doğru bir analiz yöntemini kullanmış olsa da tıkanır. ML'nin ve TDH'nin tarihi de bu determinist tarih anlayışının sonucu olan tıkanmalarla doludur. Bu çözümleme ile konumuz olan ML'yi ilişkilendirdiğimizde ondaki örnekleri en derli toplu özetle şöyle sıralanır:

12 Eylül'ün ön günlerinde, kitle mücadelelerinin ulaştığı düzey silahlı mücadeleyi davet eden objektif bir coşkunluk seviyesine ulaşmışken, kendisi de kendi tarihinin en derli toplu parti formunu yakaladığı halde, binlerce militanını stratejisine hayat bulduracak bir mevzilendirmeye sokmasının önündeki tek engel tamamen kendi önderlik anlayışı olan bir partinin; durumun ezilenlerin aleyhine olağanüstü değiştiği, toplumda örgüt mahiyetindeki tüm mesleki ve demokratik kurumlarının bir gecede dağıtılıp, üyelerinin çoğunun tutsak edildiği halde, bunları bir değişim olarak görmeyen bir partinin; devrimci örgütlerin yüzde sekseninin 12 Eylül'ün ilk bir iki ayında tümüyle; kendisi ve başka bir iki şehir merkezli örgütün de henüz kısmen darbelendiği; binlerce devrimci demokrat ve aydının can havliyle ülke dışına yönelirken sınırların adeta patikaya dönüştüğü koşullarda "saldırı kararı" alan bir partinin; bu topyekûn saldırı dalgasında tutsak düşen binlerce kadro ve militanının işkencehanelerdeki zayıflığını tahlil etmekten acze düşmüş ve üstelik bu çözülme durumu üzerinden etkilenen militanlarını değil değiştirip dönüştürmek, onları bu gerçeklikten habersiz bırakarak durumu sütliman gösteren bir partinin; 12 Eylül'le birlikte ortaya çıkan yeni koşulları karşılayacak örgütsel önlem almak şöyle dursun, sonraki ilk sekiz ay içinde önderliğinin, kadro ve üyelerinin yarısından fazlasını tutsak edilmekten alıkoyacak bir önlem üretemeyen ve fakat bu örgütlü güçleriyle tutsaklık koşullarında da yıllarca doğrudan ilişki kurmayı beceremeyen bir partinin; işkencenin kurumsal olarak bir yıldırma, çökertme ve tasfiyecilik olarak uygulandığı açıkken ve kendi örgütlü bünyesinin % 70-80'ni de elden geçirilmişken, bu çarkta örgütün geleceğine ne tür mayalar çalınmış olabileceği üzerinde fikir üretmekten yoksun bir partinin; sorgu süreçlerini genellikle kişinin "çözülüp–çözülmediği" üzerinden değerlendirmekle kendini sınırlı tutarken, bilimsel inceleme yönteminden uzaklaşan; işkence denen çarkın ve tutsaklık denen izolasyonun bu militanlar üzerinden saflarına taşıyacağı muhtemel "mikroplara" karşı önlem alma perspektifi bulunmayan ve tutsak düşenin örgüt mekanizmasında yarattığı boşluğu doldurmaktan başka bir

"çözüm" de üretmeyen bir partinin; bu ideolojik silahsızlanmanın sonucu olarak da işkence çarkından geçip hapsedilen, kadro üye ve taraftarlarının nitelik tasnifini bu tek yanlılık zemininde "direnen" ve "çözülen" ikileminde yaparken, hapishanelerde çözülenin "zayıf", direnenin "güçlü" (komünist) olduğu inancı üzerinden çözüleni, çocuğunu meslek öğrenmesi umarıyla ustaya bırakan babanın beklentisiyle, direnenin insafına bırakarak, kendiliğindenliği zindanlara da taşıyan; işkencede çözülmemeyi komünist kimliği niteleyen kriterlerin anası gördüğünden, parti ve örgüt iradesini tartışmasız olarak "direnenin" yönetimine verip, tek yanlılığı ve öznelciliği kastlaşmanın ve şefleşmenin zemini olarak sunan bir partinin; Kaypakkaya'yı tutsaklığa götüren esas nedenin onun, devrimci durumu tahlil etmedeki öznelciliği olduğunu doğru tespit eden I. Konferans kararını hiçbir zaman hazmetmeyen; çözülmenin de, direnmenin de bu özel alanda bir dizi sebeple ilişkili bireylerin sınıfsal, ideolojik-politik özgünlüğünü de içermiş olarak ortaya çıkan bir sonuç olduğunu anlamayan; direnişi olduğu gibi çözülmeyi de tek yanlı değerlendiren ve zindanlardaki süreci, örgütü ve mücadeleyi sıçratmanın fırsatına dönüştürmeyi heba eden bir partinin, bilimsel düşünme yöntemini kullanmadığı müddetçe işkencehanelerdeki çarpışmadan zaferle çıkmasını beklemek; bilime aykırı bir beklentiden öteye gitmez! Ve bu nedenlerledir ki geldiğimiz noktada ML'nin bu cephedeki esasta başarısız olmuş olan pratiğinin, olduğundan başka bir sonuçla var olmasının imkânı yoktu, olamazdı da.

Yaşanmışlığın bu özetinin bize kurdurduğu gerçeğe uygun tek bir cümle vardır, o da şudur: Stratejisi ve temel teorik belgeleri ile pratik yaşamı bu ölçüde çelişmeli hale gelmiş ML'nin üye ve kadrolarının işkencehanelerdeki tutumlarının başarısızlığında önderlik belirleyici bir sorumluluk sahibidir!

Düşünelim ve aktüel deyimle, empatiyi yardıma çağıralım. "Halk kitleleri patlamaya hazırdır" tespitine inandırılmış onlarca kadro ve militanı düşünelim. Faaliyet boyunca halkla yüz yüze yaşadıkları zamanda gördükleri ile bu tespitin aksini gözlemle-

dikleri anda yaşadıkları muhtemel sarsılmayı hayal edebiliriz. Basit bir örnek yeterlidir; faaliyet içinde bulunan bir militan darbe olmadan önce kapısını çalmadan içeri buyur edildiği on emekçi evden, darbeden hemen sonra ancak birine, o da zar zor girebiliyorsa, bu durum, ister istemez önderliğin tespitiyle yaşadığı gerçekliği karşı karşıya getirmiş değil midir? Peki, militan, kadro veya taraftarlar bu birbirinden değişik gerçeklerden hangisine inanacak? Yaşadığı gerçeğe mi yoksa önderliğin gerçeği tahrif eden tespitlerine mi? İşkencehanelerdeki sonuçlardan partinin politikasının tayin edici sorumluluğu işte budur. ML, tarihi önemdeki siyasi dönemeçlerde somut şartları, barındırdığı objektif gerçeklere uygun tanımlamadığından, çoğu kez belgelerinde bulunabilen "teorik doğru'yla yaşamın gerçekleri karşı karşıya durdu. Çalışma tarzını, tutsaklık riskini azaltmak yönünde yapmadığından ve ideolojik eğitimi gerçeklere aykırı ajitasyonla örgütün seferber edilmesine dayandırıldığından, bu yanlıştan doğru bir pratik sonuç çıkaramadı.

12 Eylül'den sonra da yıllar yılı dillerden düşmeyen "Dersim- Tokat-Erzincan, savaşıyor Partizan" sloganı bu abartılı motivasyonun en iyi örneğidir. Bu gibi gerçeği tahrif eden şiar ve sloganlarla amaçlanan, bireylerin ML'nin yaygın bir silahlı mücadele yürüttüğü, yani güçlü bir savaş gücüne sahip olduğu imajı, ML'ye daha fazla güç katmak yerine daha fazla güçsüzleşmesine hizmet ettiğini hayat göstere göstere kanıtlıyorken bu gerçeği görmeyen sadece ML önderlikler oldu. Dolayısıyla bu ajitatif inandırmayla, kırlara seferber edilen yüzlerce hatta binlerce kişi gittiklerinde inandırıldığı şeyle gerçeğin aynı olmadığının çelişmesine düştüler.

Doğru bir önderlik ve kıra çıkış nedenine uygun bir savaş örgütlülüğü ve pratiğinden yoksun olma hali, gidenlerin birçoğunu bir daha örgütlü saflara dönmemek üzere sistemin içine çekti. Bu gibi bir bireyin, faaliyet esnasında veya geri çekilirken birebir zorlukla yüz yüze kaldığında, örgütün en toplu gözden geçirilme durumunu yaşadığı da sır değildir. Bunu hesaba katmayan bir ör-

güt, insan denen kavramın içinde yaşayan diyalektik bir varlığı değil de sadece önderliğin söylem ve tespitlerini uygulayacak bir varlık görme öznelciliğinde ısrar ettiğinden, alacağı sonuç da bu beklentiye uygun düşer.

Buraya kadar işaret edilen gerçeklerden ortaya çıkan diyalektik denklem şudur: Devrimci ve komünist kişiler bireysel nedenlerle işkenceye tabi tutulmadıklarına göre ve işkence yapanlar bireysel husumetler ve amaçlar için bu çarkın insanlık dışı aleti olmadıklarına göre, aksine, işkencede olanın olma nedeni, siyasal amaçları ve onları gerçekleştirmek için giriştikleri faaliyetler olduğundan; sorgulayanlar da sistemi korumak amaçlı bunu yaparken, aynı zamanda sistemin "meşru olduğunu" kişiye dayatanlar olduğuna göre, oradaki çatışma da sınıf çatışması olduğuna göre, bireylerin direnme ve çözülme olarak nitelediğimiz tutumları komünist partisinin onları devrim ve komünizm davasına kazanma seviyesiyle doğru orantılıdır. Böyle olmasaydı direnenlerin tutumu örgütte ve devrimci kamuoyunda coşkuyla karşılanmazdı. Böyle olmasaydı çözülen kişinin çözülmeyle yarattığı tahribat kendisine verdiği zararla kalır, devrimci kitlelerin devrimci örgütlere olan inanç ve güveninde bir çözülmeye dönüşmez, kişi sadece dışlanıp "töhmet" görmekle kalırdı.

Örgütlü Kişinin Tutsaklık Koşullarında Ortaya Koyduğu Tutum, Örgütün İz Düşümüdür

Gerçek manada komünist bir partinin militan ve kadrolarının olumsuz her tutumunda, pratik, esas olarak kişinin iradesinin sonucu tanımlanan bir durum olsa da, onda kendi örgütsel ve siyasal politikasındaki hataların izini irdeler. Çözülmenin oluş nedenlerini tanımlayan her durumu en azından onunla ilişkili siyasetini ve araçlarını gözden geçirmenin fırsatına dönüştürür. Peki, ML'de bunlar yapılmış mıdır? ML'de bu süreçlerin irdelendiğini gösteren belgeler olsa da, bu alanda ortaya çıkan zaaflı tutumunu giderecek içerikten yoksun, basmakalıp metinlerdir. ML'nin sınıf mücadelesinin en az onun tarihi kadar eski olan bu alanla ilişkili

taktik, politik, örgütsel siyaseti, hayatın canlı gerçekleriyle ilişkisini bilimsel bir gözden geçirilmesini vermemektedir. Buradan hareketle ML'nin bu alanla ilgilenmediği sonucu çıkarılır mı? Hayır, bu söylenemez. Ne var ki ilgilenmek onun hakkında çok şey söylemek değildir. Sorun önemsemenin içeriğinde yatıyor. Stratejide "Halk Savaşı", ideolojide Marksizm-Leninizm-Maoizmi, önderlik kişiliğinde Kaypakkaya'yı önemserken ki "önem" de bir önemsemedir. Savun, ama savunduğun her ne ise onu incelemeye, gözden geçirmeye kalkma; onları olduğu gibi, bulduğun gibi savun! ML'nin sorunları ve olguları ele alışındaki önemseme böyledir; mekaniktir. Hareket yasalarının ortaya çıkardığı değişikliklere karşı tutumu dogmatik, bilgiye karşı tutumu ise ilk benimsediklerinde ısrardır.

ML'nin tarihini analiz ederken vardığımız bu sonuçların "sağlama"sını veren en sarsıcı örnek de, 1982'de işkencede katledilen Parti Sekreteri Süleyman Cihan'ın tutsaklığını getiren sürece ilişkin yaklaşımıdır.[15] Bu örnek, ML'nin tarihiyle alakalı olan herkesin düşünce ve duygu dünyasında güncellenmesi hiç bitmeyen özgün bir örnektir.

Süleyman Cihan örneğinde de görebileceğimiz gibi, onun tutsaklığını gerçekleştiren yöntemin laboratuvar damgasını taşıdığı açıkken ve polisin Süleyman Cihan'a, onun kişilik özelliklerinin çözümlemesi üzerinden ulaşıldığı kuşkuya yer bırakmayacak kadar kesinken ve ona ulaşmayı sağlayan yöntemin yol döşeyicisi ve sonuç alıcı öznesinin de, onun en yakınındaki biri olduğu da kuşku götürmez kanıt'ken, ML'nin dogmatizmi bu apaçık ihaneti görmesini öteledi.

Karakter özellikleriyle ve duygusal özellikleriyle insan Cihan'ın, komünist kişilik ve bu kişiliğin sorumluluk duygusunun zaafa dönüştürüleceği muhtemel ve tecrübe edilmiş tepkilerini düşmana bilinir ettiği birinin varlığı açıkken, bu kişi her kimse(!) bunu bir türlü ihanet kimliğiyle tanımlayamaması ML'nin sorguların ve zindanların devletin muhalifleri için, savaş hileleri ürettiği bir alan olduğunu anlayamamış olmasıyla açıklanabilir. Bu du-

rumun ML'ye maliyeti ise sadece örgütsel yenilgiler ve darbeler olarak yansımadı. Daha önemlisi şu ki, bu öldürücü oportünizm o'nun iktidar perspektifini zaafa uğrattı ve ideolojik dejenerasyonu had safhaya çıkardı.

ML, devletin örgüte yönelik hemen tüm operasyonlarını genellikle ve nerdeyse tamamıyla "partiyi darbelemek, faaliyetini bitirmek "şeklinde algılamakla sınırlı tuttu. Her darbeden sonra ilkel bir "inat" felsefesiyle hareket eden ML önderlikleri, örgütleme politikasında siyasal ilkelerden koptu. Kurumsal bir araç olarak işkencehaneler ve hapishanelerin, hedeflerinden birinin devrimci örgütlerin "içerden fethi" olduğunu ya kavramadı ya da onu bu tayin edici amacı kavrama çabasından uzak tutan yönlendirmeleri görebilecek bir ufuk çizgisine ulaşamadı. İşkencehaneler ve hapishanelerin bir yanıyla devrimci örgütlerin ideolojik ve siyasal ele geçirilmesinin kanallarından biri olduğunu göremediğini sadece örneklediğimiz Süleyman Cihan olayı değil, tarihi boyunca merkezi operasyonların, hiçbirinin öyle ya da böyle kesin bir sonuca götürülmemiş olmasından da görülen bir gerçeklik olarak değerlendirmemizin dayandığı maddi temeldir.

Hapishanelerdeki örgütsel siyaset de bu bakış açısının sonucu olarak şekillenmiştir. Bu bakış açısı gereği ML, hapishanelerdeki örgütlenmelerde piramidin tepesine işkencede direnenlerin konulduğu bir örgütlülüğü benimserken, çözülmeyi bilimsel olarak incelemekten uzak bir anlayışla ele aldı. Çözülmeyi olgulaştıran nedenleri, örgütün taktik siyasal çizgisinden ve genel zaaflarından bağımsız olarak ele aldığından; sorguda direnmiş olmayı da kişinin davaya bağlılığının yegâne kıstası kabul ederken, hem direnişin diyalektiğini ve ideolojik niteliğini es geçti hem de çözülmesi önderliğin politik örgütsel çizgisindeki zaafların, kişilerin çözülmesindeki etkisine körleşti.

ML, çözülmeleri ele aldığı bir değerlendirmede "II. Konferans'dan bu yana partimizin aldığı büyük örgütsel darbelerin esas nedeni (abç) kimi yoldaşların poliste çözülmüş olmalarıdır" diyebilmiştir. Çözülmeye yaklaşım böyle olunca, yani, ML'yi II.

yenilgiye götürecek darbelenmenin nedenini 'kişilerin poliste çözülmesine' bağlayınca, mantığın böyle işleyişinin gereği "direnenler"in düşüncedeki yeri de onların, partinin tüm sorunlarını çözmeye muktedir kişiler oldukları, biricik doğru olarak hayat buldu.

Direnme Ve Çözülmeyi Ele Alıştaki Öznelcilik ML'nin Örgüt Politikasında, Direnenlerin Örgütün Yönetilmesinde Uyguladığı Tarzı, Çözülenlerin Yarattığı Sonuçlar Ölçüsünde Yıkıcı Ve Tasfiyeci Hale Getirdi

II. Konferans'ın ardından, 1982 yılı sonunda merkezi önderlik iradesinin yitirilmesiyle birlikte, ML'nin önderlik tarzındaki kendiliğindencilik adeta kurumsallaştı. Bu boşluk nedeniyle işkencede direnmiş olma özellikleriyle, hapishanelerdeki örgütlemenin iradesine taşınan üye ve militanların mutlak önderliği, örgütün tutsaklık koşullarındaki teorik-politik potansiyelini adeta inkâr sürecine soktu. Örgüt güçlerini doğru bir politikayla güvenlik hattına çekmek yerine, güvenliğini, bireylerin işkencede direnme beklentisine bağladı.

12 Eylül faşist iradesinede direnenlerin mutlak denetimine bıraktı darbesinden itibaren belli bir süreklilik içinde zindanlara taşınan değişik yetenek ve nitelikteki kadro ve militanlarını "direnme" ve "çözülme" kategorisinde tasnif ederek, çözülmüş kadronun (zindanda direniş çizgisinde örgütün iradesini tanımaya devam ettiği halde), örgüt ve mücadele hayatında kazandığı tecrübeye ve yeteneğe çizgi çekti.

Bu politikanın hapishanelerdeki uygulanışı, çözülmenin yarattığı tahribatın ortaya çıkardığı tepkiyi, çözülen bireye yönlendirmek şeklinde hayat buldu. Bu gibi üye ve kadroların hem tutsak parti kitlesinin eğitilmesi, dönüştürülmesi ve dışarıdaki mücadeleye hazırlanmasına yapacakları katkısı yok sayıldı, hem de bu kadroların, bu faaliyet içinde kendilerini de yeni baştan inşa etmek ve dönüştürmek yönündeki istek ve arzuları da sorumsuz bir keyfiyetle bastırıldı. İşkencede çözülmüş olsa da, zindanda

direniş saflarında bulunan kadro ve üyelerin yaşamları, özellikle kimi zindan alanlarında, biricik özgünlükleri "işkencede direnmiş olmak" olan yönetici kadroların keyfiyete dönüşen iradelerince adeta ikinci tutsaklığa dönüştürüldü.

Bu keyfiyetin en bilinen örneği 'Marmara Bölgesi'nde, 12 Eylül'den kısa bir süre öncesinden başlayarak III. Konferans sürecine kadar süren operasyonlar sonucu, yedi yıl boyunca tutsak düşenlerin çoğunlukla toplandığı bir hapishane olan Metris'de yaşananlardır.

ML'nin tarihiyle ilişkide ortaya çıkan bazı belgelerde "Metris Süreci" olarak tanımlanan ve aynı şekilde çoğu belgelerde Metris kliği şeklinde suçlanan ML'nin bu süreçteki yönetici komitesi, tarafından gerçekleştiren tasfiyecilik olmuştur. Metris Hapishanesi'ndeki bu sürecin özeti ve değerlendirmesi ML'nin zindan politikasındaki sol sekter, dogmatik tasfiyeci çizgisini anlamak için yeter bir örnektir.

Kendiliğindenciliğin Hapishanelerde Ürettiği Arızalı Ürünün Adı: Klikçilik Ve Tasfiyecilik

Bu sürecin kısa bir özetini yapmak gerekir.

12 Eylül'den beş yıl sonra toplanma hazırlığında olan III. Konferans öncesi, MK bir genelge yayınlar. Genelgenin başlığı "tüm örgütlü yoldaşlara" şeklindedir. İstanbul hapishanelerinde ağır bir tasfiyeciliğe kadar giden tartışma, bu genelgenin uygulanmaması tutumuna karşı eleştiriyle başlar. Genelgenin, hapishane önderliğince uygulanmasının engellenmesiyle başlayan tartışma, bu genelgenin uygulanması yönünde ısrar edenlerle, genelgeye uyulması halinde partinin zaaflarının üye olmayanlar tarafından da bilinir hale geleceği korkusunu yaşayan hapishanedeki parti önderliği arasında bir mücadeleye yol alırlar.ML'nin III. Konferans'ın hazırlığıyla yaşadığı demokratik süreç, çoğu 12 Eylül'ün ağır baskı koşullarında partinin önderliğinde yer alırken tutsak düşmüş, işkencelerde o ya da bu oranda çözülmüş kadroların yenilgi sürecinden çıkmaya çalışan partiye, hayati önemdeki görüş

ve önerilerini aktarma çabaları "hizip" suçlamasıyla engellenir. Böylece, aynı hapishanede bulunan ve işkencede çözülmüş olsalar da, partinin hapishane örgütlülüğündeki disiplini içinde ve direniş zemininde kalan; kimisi "komün üyesi" statüsünde, kimisi örgütlü mekanizmanın içine alınan kadroların, parti MK'sının genelgesi çerçevesinde birbiriyle görüş alışverişi yapma, konferansa tecrübe ve önerilerini sunma hakkı ve görevleri otoriter bir keyfiyetle reddedilir.[16]

MK genelgesinin çerçevesi ortadayken, daha da vahim olan şey, bu gibi eski kadroların birbirleriyle yazışmalarını, onların "hizip yaptıklarına kanıt" sayılması ve bu yazışmaları engellemek için işi "iç örgüt" organize etmeye kadar vardırılmış olmasıdır. Hapishane Parti Komitesi, "parti ve örgütü koruma"yı Beria'cı güvenlik tarzına indirgendiğinden, çözülmüş olsalar da I. yenilgi sonrası ML'nin toparlanmasında ve taktik politikalarının oluşturulmasında belirleyici roller alan ve bu nitelikleriyle de ML'nin yaşayan hafızası durumundaki kadrolar, örgütün III. Konferans'a hazırlık gibi önemli -ve tarihi- bir sürecine katılışı engellenir. "Batı Anadolu" örgütlülüğünün toplandığı Metris Hapishanesi'ndeki parti kitlesinin yüzde ellisi bu önemli merhalede "hizipçilik" suçlamasıyla parti saflarının dışına atılırken, bu kişilerde cisimleşen örgütsel-politik vasıflar ve teorik birikim de bunlarla birlikte örgütü hafızasız bırakmak pahasına aklın kör cephesine yatırılır.

Leninizm ve Maoizm'in genellikle en kritik aşamalarda iki çizgi mücadelelerini ve partiyi düzeltme kampanyalarını kitlelerle iç içe ve kitlelerle birlikte tartışıp sonuçlandırıldığı gerçekliğinden habersiz olan bu dogmatik sol tasfiyecilik; kabul etmek gerekir ki tüm niyetlerden bağımsız olarak bu "önderlik çizgisiyle" çözmeye çalıştığından daha fazla sorun üretti. Öylesine ki bir kastlaşmayı da ete kemiğe büründüren bu süreç, daha sonraları ML'ye musallat olan bir kliğin de doğuşu ve gelişmesine koşul sundu.

Bu süreçle başarılan şey, örgütün sorunlarını aşmada; düşeni kaldırmada, yarayı sağaltmada, geriyi ilerletmede ve dağınıklığı

toparlamada tayin edici olan teorik-politik birikim ve üretkenliğin tasfiyesidir. Bu gibi niteliklere sahip olarak sorgu aşamasında çözülmüş, tökezlemiş yoldaşların hapishane süreçlerinde ayağa kaldırılmasının, onların bu birikimlerinin ve yetkinliklerinin örgütün ve devrimin sorunlarının çözümünde seferber edilmesinin; onların doğrudan ve devrimci manada bu üretim sürecinde kendileriyle birlikte, örgütün siyasal-ideolojik yeniden yaratılmasına sağlayacakları katkı da deyim yerindeyse rüzgârlara savruldu! Bunların yanı sıra, bu katı dogmatik siyaset hapishane süreçlerindeki yoldaşları mücadelenin uzun erimli doğasına uygun hazırlığı kadar, mücadele içinde ciddi tecrübeler kazanmış ve her devrimin olmazsa olmazı olan, örgütteki devrimci aydın kadrolarında kaba otorite hastalığına heba etti.

Tutsaklık sınavında, takınılması gereken ilkesel tutum olarak "ser verip sır vermeme" tavrı devrimin genel bir çözülüşüyle ilişkide ele alınamadığından, bu koşullarda direnme ilkesini uygulayan militanların tutumuna atfedilmiş olan "olağanüstülük" kaçınılmaz olarak direneni adeta ikonlaştırdı. Böyle olunca da direnişin yanı sıra, komünist bir nitelik için zorunlu olan ideolojik-politik yetkinlik gibi özellikler göz ardı edilerek, bilgi ve tecrübe önemsiz bir ayrıntıya indirgendi.

Direnen üye ve militanların örgüt hiyerarşisinde öncelik olarak merkeze konması kadro tanımı için olmasa olmaz çoğu kriterleri unutturdu. Hal böyle olunca başka hiçbir kıstas aranmaksızın sadece "direnmiş oldukları" için yetkilendirilen ve işleyiş gereği otomatik olarak yetki alan kadroların ideolojik-teorik geriliğinin beslediği tahribatlar denetim dışı bırakıldı.

Ve bu kadroların kavrayış seviyelerince kararlaştırılan hapishane politikalarının etkisinde önemsizleşen 'çözülmüş' kadrolar, zaten ağır işkenceler altında kırılmış iradeleri nedeniyle eziklik yaşıyorken, hapishane önderliğinin devrimin çapını görmekten uzak, bilimsel olmayan bu kaba ve dogmatik anlayışlarının sonucu, tüm niyetlerin dışında ve parti amacının arzuladığı istikamete aykırı bir sorumsuzlukla tasfiye edildiler. Ancak tasfiye edenlerin

inandıklarının aksine bu örgütsüzleştirme, örgütün yanı sıra genel olarak devrime ve enternasyonal proletarya da ciddi bir yetenek ve deneyim erozyonu yaşattı.

Bu yaklaşıma gelecek itirazın sesini daha şimdiden duymuyor değilim! "Onlar zaten küçük burjuvaydı, mücadeleyi bırakma kararı vermişlerse parti ne yapabilir ki?" işte tam da bu itirazadır itirazımız! Biz de o bırakma nedenlerine işaret ediyoruz. Bir parti gerçekten komünist ise hiçbir sorunda kişiler ve niyetlerle hareket etmez. Bireylerin partiye geliş nedeni, onların gidiş nedenleri kadar unutulmaması gereken önemdedir. Bireylerin devrimci bir örgüte katılışları nasıl ki o örgütle ilgili nedenleri içeriyorsa, o örgütten ayrıldıkları zaman da örgütle ilgili nedenleri içermeksizin kişilerin ayrılığı objektif tanımlanamaz. Parti soruyu kendine sorabilmelidir. Bireyleri bana getiren temel çekim, benim çizgim, programım ve pratiğimken, ben onlar geldiğinden beri, onları bana getiren bütün bu özgünlüklerime uygun davrandım mı? Buna bakılır. Sınıf mücadelesinin seyrinde ki değişikliğe ve onun yarattığı çelişmelerin, sorunların çözümüne yönelik siyasetlerin üretilip üretilmemesine bakılır. Özcesi kazanmayı hedeflediğini, kazanabilmek için yapılması gerekeni yapmış mıdır yapmamış mıdır? Buna bakılır. Biz yapmadığını söylemekle kalmıyoruz, bir adım daha ileri giderek ML'nin yer yer yapması gerekene aykırı bir "yapma" politikası izlediğini söylüyoruz.

Ayrıca şu da kesin ki, komünist ve devrimci tavır bakımından tartışmasız bir ilke olan işkencede ve/veya başka herhangi bir nedenle örgütün sırlarını ve örgüt içindeki faaliyetleri hakkında düşmana bilgi vermenin adı olan "çözülme" olgusuna doğru yaklaşmamış bir örgütün "direnme" olgusuna yaklaşımı da doğru bir çizgide gerçekleşmez. Zira bu her iki kavram bir şeydeki karşıtlığın tanımlanmasıdır. Şeyin bir yüzünü doğru incelemeyi başaramamış bir anlayışın diğer yüzü hakkındaki yargısı da yanılgılar, yanlışlar içerecektir.

İşkencede direnmiş olmayı önderlik için yeterli görmek yanılgının ön koşulu olunca, bu yargı giderek onlar hakkında bir "ön-

yargı" olarak, direnen üye ve militanların hatalarına ve zaaflarına ilgisiz ve liberal kalmak olarak hayat buldu. Bu yargının oluşturduğu anlayış atmosferi onları bulundukları alandaki yoldaşlarının eleştirilerinden muaf hale getirilmekle kalmadı, bu şekillenme direnmiş olanları da, kendilerine gelen eleştirileri dışlayan bir tutum almaya götürdü.

Karşılıklı birbirini besleyen bu şekillendirme örgütsel yaşamın sürekliliği içinde "direnmiş olma" statüsü, hapishanelerde olduğu gibi, dışarıya çıktıklarında da hiçbir değerlendirmeye ihtiyaç duyulmadan, kendilerine rezerve edilen önderlik kademelerine erişimi sağladı.

Bu yaklaşım, ML'nin önderlik sorunundaki diğer ilkesiz yaklaşımlarıyla birleşince, ML'nin önderlik kurumunun bugünkü yozlaşmasının en önemli nedenlerinden biri olarak çizgileşti. Özellikle 12 Eylül sonrası önderliklerinde belirginleşen örgüte kapalılık, klikleşme, bürokratizim, tasfiyecilik ve çürüme üretti. Önderliklerde yer alanların araştırma incelemeyle ilişkisi tümüyle koptuğundan, örgüt siyasal canlılığını kaybetti.

ML'nin gerçekliği budur. Bir cümlelik özet gerekirse; "işkencede direnmiş" olmayı önderlik yeterliliği için biricik ölçüt olarak benimseyen ML, bu tek yanlı "ödüllendirme" yaklaşımının bedelini, zamanla altında kalkamayacağı sırtına verilmiş ağır bir yüke dönüştürdü. Alınacak dersimiz de budur!

Bu Başlık Altındaki Değerlendirmeyi Bitirirken, Bir Paragrafa Daha İhtiyaç Var!

Söylemeye gerek yok ki, bu incelemede tespit ettiğimiz büyük hataları, anlayış sapmaları ve önderlik yozlaşmalarına rağmen, sınıf mücadelesinin hemen her cephesinde ortaya koydukları direniş tutumlarıyla, ML'nin kuruluş amaç ve hedefine yaşamlarıyla değer katan yüzlerce komünist-devrimci oldu. Bunlar, bugün de sınıf mücadelesini sürdüren her devrimcinin yüreğinde ve düşünce dünyasında mücadele enerjisi olarak yanmaya devam etmektedir. Bununla birlikte, devrimci değerlerin savunulup geliştiril-

mesinde, yaşamının bir bölümüyle değer olmuş ve bugün artık ML ve doğrudan sınıf mücadelesi pratiği içerisinde olmasalar da, hayatlarını sıradan halkın hayat tarzıyla tersleştirmeden sıradanlaşarak yaşamına devam eden onlarca, "eski" ML militanının hâlâ sürmekte olan bu mücadeledeki payını unutamayız. Biliyoruz ki, bu kadar ciddi yol sapmalarına rağmen bugün hâlâ mücadele varsa, ilkin, mücadeleyi gerektiren ve çatışmayı üreten; yaşam ve çıkarları birbirine zıt sosyal sınıfların varlığını devam ettirmesindendir.

İkincisi de, adı bilinen, bilinmeyen sayısız devrimci ve komünistin hayatlarını komünizm davasına armağan ederken, geride bıraktıkları değerler sonrakilerin yolunu aydınlatan mirasdır. Mücadele bu sayısız devrimci ve komünistin kanı ve canı pahasına sürekliliğini sağlamaktadır.

Tutsaklıklarıyla birlikte sürüklendikleri işkencehanelerde, ser verip sır vermeme ilkesine bağlı kalarak hayatını veren başta Kaypakkaya yoldaş olmak üzere ML' nin taraftar, militan ve önder kadro kimliğiyle hapishanelerde devrimci direniş ve yaşam tutumunu ortaya koyan herkes, bu tutumları ölçüsünde bugünkü ve gelecekteki devrimcilerin tutum ve davranışında yaşamaya devam edecektir. Dün olduğu gibi bugünde her direniş, direnenleri, yüceltmeye devam edecektir.

Bizim bu başlık altındaki muhasebemiz kolaylıkla anlaşılacağı gibi, birincisi, işkencede direnme ilkesini başarıyla uygulayan bir devrimci ve komünistin bu tutumu, onların mücadelenin her ihtiyacına karşılık verecek bir yeterliliğe sahip olduğu anlamına gelmeyeceğinin altını çizmektir.

İkincisi de, bu olağanüstü sürecin zorluklarını göğüsleyememiş birçok kişinin de, ihanet zeminine sarkmadığı müddetçe, çözülmekle tüm niteliklerini yitirmeyeceğini bu tecrübe üzerinden bilince dönüştürmektir. Tıpkı işkencede Kaypakkaya yoldaşın tutumunu tekrarlayıp yücelterek yaşamını veren Süleyman Cihan yoldaşın kendisine hazırlanan tuzağa kendi ayağıyla gitmesindeki zafiyetin ortaya çıkardığı kaybın sadece kendisinin katledil-

mesiyle sınırlı kalmaması, katledilişinden sonra örgütün zihnini de bulandıran bir ortamın yaratılmasına bu insani zafiyetiyle örtü olması; örtü olarak kullanılması gibi…

Son olarak, yaşamlarını sömürülen ve ezilenleri, sömürüden ve çektikleri her türlü acıdan kurtulmalarını sağlamak uğruna faşizme karşı mücadele ederken insana yabancılaşmanın en iğrenç uygulaması olan işkence altında inançlarına, halkına ve yoldaşlarının güvenine bağlı kalarak hayatlarını veren, sakat kalan ve/veya işkencelerde başı dik çıkan, ML'nin militanlarının anılarına saygı ve bağlılığımızı kaydetmek; tarihsel bir süreci incelerken kanı, canı ve emeğiyle tarih yazanların içselleştirdikleri bilim ahlakına bağlı kalmanın da gereğidir. Değer katanların kendileri de onlara bağlı kaldıkları sürece, değer olarak yaşamaya devam edeceklerdir.

IV. BÖLÜM

FELSEFİ TEMEL

ML' NİN FELSEFİ TEMELİNDEKİ ÖZNELLİĞİ BESLEYEN; ML'NİN TARİHİNİ "AYRILIKLARIN TARİHİ" YAPAN VE İKİ ÇİZGİ MÜCADELESİNİN BİLİMSEL KAVRANIŞINI VE UYGULANMASINI ZAAFA UĞRATAN "BİR İKİYE BÖLÜNÜR, İKİ BİR OLMAZ"; YADSIMANIN YADSINMASI VE "TEZ-ANTİ TEZ"İN SORUNLU ALGILANIŞI

Kısa Bir Ön Not

MAO Zedong'un 1964'teki "felsefe meseleleri üzerine konuşma"larında "[20] genellikle diyaloglarla iç içe sorulara verdiği cevabında kullandığı bu üç kavramı yorumlayışı, yanlışlarla dolu ve Mao Zedong'un felsefeye yaptığı katkının bütünlüğüyle de çelişmeli bir konuşmadır. Oysa "yoktur" dediği "Yadsımanın Yadsınması" kanunu, tüm maddenin gelişme sürecinde vardır. Ne var ki, "Yadsımanın Yadsınması" (yy) kanununun kabulü, onun diyalektiğin temel kanunu olan "çelişki"ye "eş koşulduğu" yanılsamasına dayandırıldığından, bu yasanın "karşıtların birliği" ve mücadelesinin maddede sebep olduğu hareketin sonucu, bir yasa olarak

maddenin hareket sürecinde kaçınamayacağı bir durak tanımı olduğu görülememiştir. Oysa Yadsınmanın Yadsınması maddenin değişim sürecinin bir aşamasında dönüp dolaşarak ilk konumunun üzerine geldiğinde yaptığı büyük çaplı sıçramanın adıdır. Yadsınmanın Yadsınması'nın insan bilincindeki biçimi durum, tez-antitez, analiz ve sentezdir. "Birin İkiye Bölünmesi"ni maddede sonsuz bir gelişme olarak almak ise tek yanlı, "çelişmenin özdeşliği" ve Maoizm'in bütünlüğüyle çelişmeli öznel bir yaklaşımdır. Bu üç kavramın diyalektik materyalist felsefeye aykırı kavranışının bilincimizdeki izlerini temizlemeksizin bakış açımızı; bakış açımızı düzeltemediğimiz müddetçe de, onun siyasal pratiği olarak yaşanan devrimci saflardaki siyasal etkilerinin ürünü olan, sürekli bölünme hallerini düzeltemeyiz.

Sorun, birbiriyle bağlantılı bu üç kavramın, birbiriyle yanlış kurulmuş ilişkisinin görülememesi olduğundan, doğal olarak sorunun tanımı da bu kavramların birbirleriyle ilişkileri içinde ele alınmasını gerektiriyor.

Ayrıca felsefe, genel görünümü itibarıyla "soyut" bir durum arz ettiğinden, okuyucunun zorlanacağı kimi duraklar olsa da, olabildiğince anlaşılır hale getirmek için az çabalamadım; ancak kimi okuyucunun nazarında yine de başaramadığım bir şey olursa eğer, bu da ideolojiye, tarihe ve ezilenlerin mümkün olacak birliğine emek harcayanların çabasını ortaya çıkaracak bir sebep olur. "Türkçesi" de şu demek: Karmaşık yönler bulunması halinde, bunun da giderek tümüyle anlaşılmasını sağlayacak süreç, okuyucunun tartışmaya katılmasıyla sağlayacağı katkı yoluyla başarılacaktır.

"Bir İkiye Bölünür, İki Birleşip Bir Olmaz" Tezi Tek Yanlı, Öznel Bir Bakış açısı Ve ML'deki Sonuçları Sekterdir

Diyalektik Materyalizmin temel yasası, "Zıtların Birliği ve Mücadelesi" olarak da ifade edilen Çelişki Yasası'dır. Çelişme temeli üzerinde var olan madde'deki "birlik" durumu geçici, iç mücadele ise sürekli, kesintisiz ve evrenseldir. Maddenin varlığını

koşullayan çelişme, maddede, işlevsel olarak sadece bölmeye çalışan bir doğaya sahip değildir. Çelişkinin maddede neden olduğu mücadelenin sürekli ve sonsuz olarak 'bölünme ürettiğini' iddia etmek diyalektiğin ikili işlevle var olan bir yasa olduğunu unutmaktır. Maddenin hareket süreçlerinin, geçirdikleri nitel evreler nedeniyle bölünenlerin birleşmesi de, birin iki olması ölçüsünde kaçınılmaz bir gerçeklik olarak diyalektiğin sonuçlarından biridir. Aksi halde evrende bilinebilen maddede, doğada ve toplumda gelişmenin yönü bir olasılık olarak dahi birliğe izin vermeksizin sürekli ve mutlak olarak bölünmeyi koşullasaydı, evrende temel maddelerin, doğada bilinen yaşamların, toplumda bilinen sınıfların dışında nitelik bakımından tamamen farklı türden maddelerin canlıların ve sınıfların varlığına şahit olunurdu. Bu durum, "bilinçsiz" evrende ve doğada algılanamasa bile insan, bilinen özelliği nedeniyle bunu gözlemlemesi şöyle dursun, bunlardan tamamen etkilenir; ideolojisi, siyaseti ve yaşayışı bu değişiklikleri içermiş olarak değişirdi.

Ne var ki gerçek böyle değil. Tüm bölünmeler aynı maddenin, şeyin ve toplumsallığın bir daha kendini bulmamak üzere değil, aksine hareket bir evreden sonra değişim ve dönüşümünü ilk olumlama haline yüksek dönüş yapmak üzere ilerler. Madde, zaman içinde uzun ve karmaşık sayısız olumlama-yadsıma-olumlama süreci yaşadıktan sonra, zamanı geldiğinde, koşulları oluştuğunda, tavı tamamlandığında, yine kendi olmak üzere, fakat bu kez tümüyle yeni bir kendisi olurken önceki kendisinden farklı ve gelişkin bir nitelikte yadsınmanın yadsınmasını gerçekleştirir.

Başka bir ifadeyle çelişki yoluyla bölünmeler üreten madde, "Yadsımanın Yadsınması" evresine ulaştığında karşıtların özdeşliğini gerçekleştirerek, her maddenin bölünmeler süreciyle birliğe doğru hazırladığı zeminde yeni baştan bir olumlamaya, yani yeni bir birliğe dönerler.

Dikkat edilirse bilinebilen ve gözlemlenebilen hiçbir maddenin sonsuz uzayan bir görünümü yoktur. Yaşam hücrelerinden su damlasına, atomdan dünya ve evrenin tüm maddelerine kadar

hem hareket, hem de maddenin temel görünümü daireseldir. Dolayısıyla, evrende tüm maddeleri belirli bir döngüde hareketini tamamlamakta ve dönüp geldiği noktada bir önceki kendisi olamayan kendisi, olarak değişmektedir. İktisatta, para-meta-para döngüsü; tarihin gelişme sürecinde ilkel-komünal sınıfsız toplum olumlamasından özel mülkiyetçi toplumlar ve insanlığın varış yönünü gösteren Komünist toplum; doğada tohum-filiz-tohum; memelilerde üreme döngüsü gibi örnekler, bu yasanın tam ve anlaşılır örnekleridir.

Olgular bu kadar açıkken, maddeye ve olgulara bakış açısında ki tek yanlılık, ML gerçeği olduğu gibi gözlemlemekten uzak düşürdü. ML zemininde özellikle örgütsel kopuş süreçlerinde, yeri geldiği her seferinde "bir ikiye bölünür, iki birleşip bir olmaz" önermesini gözü kapalı savunmakla kalmadı, bu kavramı diline her doladığında "doğruyu" savunduğuna mutlak inanmış olarak adeta içkin bir böbürlenme de yaşıyor. "Birin ikiye bölünmesi" nin yanı sıra, ikinin de birleşerek "bir" olduğunu, bunlar hayatta ve hayatımızda yaşanıyorken bile ML, gözlerimizi gerçekliğin bu yönüne kapalı tuttu. Bir olasılık olarak, "olur mu?" diye düşünmedi. Bunu düşünmeyi bile "düşünce dışı" bir kategori saydı.[17]

Bu yazının devamında somut örneklerin göstereceği üzere, "birin ikiye bölünmesi' maddede genellikle gerçekleşen bir durum arz ettiği zaten itiraz noktamız değilken, bölünmenin, "asla" birliğe dönüşmeyeceği ve "birleşmeyle" bir birlik içinde ele alınmayacağına gelen bu itirazın yanlışlığıdır.

Diyalektik yöntemi, düşünme yetimize uyguladığımızda, bölünme ve birleşmenin birbirinin varlığını koşullayan bir çelişme olduğunu görürüz. Bölünme oluyorsa birleşme, birlik de oluyor, olabilir demektir. Bu durum diyalektiğin temel yasası olan 'çelişki' nin, görüngülerinden biri olan 'Çelişme'nin Özdeşliği'nde ifadesini bulur. "Karşıtlar bir ve aynı özün farklı yanları olduklarından dolayı, sadece birbirlerini dışlamakla kalmazlar, yanı sıra aralarında örtüşseler de; sadece ayrımı anlatmakla kalmazlar, bununla birlikte özdeşliği de dile getirirler. Yalnız ve yalnız doğal

yapılarının belli bir örtüşmesiyle ayrımlar içinden sezilen (transparat) özdeşlikleriyle birbirine girerler ve birbirlerini gerektirirler, diyalektik bir çelişki kurarlar. Nitekim karşıtların özdeşliği, onların ayrımları kadar zorunlu çelişkinin bir uğrağıdır."[21]

Çelişmenin özdeşliği, uygun koşullarda karşıtların birbirine dönüşmesini, birbirlerinin pozisyonlarına ve niteliklerine geçiş yapmasını tanımlar. Yani koşulları oluştuğunda iyi kötüye, oturma kalkmaya, yenilgi zafere, bölünme de birleşmeye dönüşür. Bu yasa gereğince mümkündür, olmakta olandır ve şeylerin gelişme sürecinde olgulaşandır da.

Lenin, diyalektiği, karşıtların özdeşliğinin, birinin ötekine geçiş yasalarının kuramı olarak tanımlıyordu.

'Diyalektik', karşıtların nasıl var olduklarının ve de özdeş olabildiklerinin –birbirine değişip dönüşürken içinde özdeş kaldıkları koşulların- insan aklının niçin bu karşıtları ölü, donmuş saymadığının; tersine canlı, koşula bağlı, devingen, birbirlerine değişen olduğunun nedenlerinin kuramıdır."[22]

Sadece bu cümlenin sonuyla yetinsek bile, soru şudur: Ayrılığın değişebilme veya bölünmenin değişebilme karşıtlığı nedir? Bana sorarsanız benim cevabım gayet dolaysızdır; bu karşıtlık, BİRLİK'dir.

Bugüne kadar, ayrılmalar atılmalar ve bölünmelerle ML'nin hafızasında kendini güncelleyen "bir ikiye bölünür, iki bir olmaz" şiarının bulduğu anlam; "gidenler, gönderilenler gelmez; bölünenler birleşmez" olarak "doğru'landı. ML, kendi iç çelişmelerini, iki çizgi mücadelesi ilkesinin diyalektik doğasına uygun yürütememekten doğan zaaflarına karşı gelen eleştiriyi bastırırken, bu şiara adeta can simidi işleviyle sarılmıştır. Maddede ikiye bölünmenin "sonsuz" olduğu kabulü, "çelişmenin özdeşliği"yle çelişmeli bir yaklaşım olarak diyalektiğe aykırı ve tek yanlılığın kabuldür.

Gerçek şu ki, birin ikiye bölünmesi kadar, ikinin uygun koşullarda birleşip "bir" olması da olmakta olan bir şeyken, her iki durum da, onların olgulaşmasını sağlayan koşullara borçludur.

Önemli olan "bir" ve "birlik" olanın ikiye bölünürken de, birlik oldukları dönemin niteliklerini yitirmeksizin ayrılığın olanaksızlığını; birleşirlerken de onları ayrı tutan niteliklerini değiştirmeksizin birliklerinin olanaksız olduğunu unutmamaktır.

Yaşamın Ve Maddenin Gelişme Sürecinde Gözlemlenen Bu Gerçekliğin Tek Yanlı Ve Dogmatik Kabulünün ML' ye Diyeti...

Kaypakkaya ve I. Konferans önderliğinden sonra ML, evren, doğa ve toplumsallığının yasalarını incelemekten uzak düştü. Ve bu yabancılaşma kaçınılmaz olarak ML'yi her tür üretime yabancılaştırdı. Böyle olunca, ML, bir "birlik" olarak var olmasının çelişmeyle mümkün olduğunu unutmuş olarak, bağrında ortaya çıkan her çelişmeyi bir kutupsallık olarak algıladı.

Çelişmeleri genellikle "bölünme, ayrılma veya dışlama" ile sonuçlandırırken hem kendi teorik bütünlüğüyle çelişerek örgütsel bunalımları, hem de çelişmenin bu biçiminin ürettiği iç huzursuzlukla boğuştukça da ideolojik zemininden savruldu. Öylesine ki "birliği" konusunda yaşadığı her sorunda yani, ayrılmalar ve kopmalarla yüz yüze kaldığı her defasında fatura hep ayrılıklarda "küçük ve zayıf" olana ödetildi.

Her "birin ikiye bölünmesi"nin ardından "ML iradesi" her bölünmede daha fazla ideolojik politik tutumun dışına çıktı. Ayrı düşeni veya atılanı teşhir, karalama, insani ilişkileri yönüyle ilişki dışına iten "küs" tavrıyla tecrit etme; maddi "değerleri" ideolojik-siyasal ilkelerin önüne koyma ve nihayet sopa ve linççiliği genel geçer bir yöntem olarak "küçük" parçanın bedeninde göreve koşuşturmak, ML önderliklerini pozisiyonlarını kendini koruma ve varlığını sürdürme tarzına çivilendi.

Siyasal çizgisine yabancılaşma pahasına içine yuvarlandığı bu girdap, ML'de, siyasi çizgisine güveni ve bağlılığı zayıflarken, kurucusu Kaypakkaya'nın ideoloji, siyaset ve ilkeyle döşediği zeminden savrulma halini aldı.

"Mutlaklık" Ve "Mükemmeliyet" Diyalektik Yöntemi İnkâra Götürür

Bir ikiye bölünür! Bu, maddenin yaşamındaki doğrunun bir parçasıdır, ama maddenin tüm yaşamını anlatmaz. "Birin ikiye bölünmesi" bir çelişmeyle gerçekleştiğine göre "ikinin" birleşip bir olması da bir çelişmenin sonucu olarak hayat bulur. Bir çelişmenin, bir şeyde bölünmeyi koşullarken taşıdığı "zorunluluk" ne ise, aynı çelişmenin "birlik" ihtiyacı yönünde gösterdiği gelişme de aynı ölçüde olası ve onun eğilimini bölünmeyle değil de daha güçlü bir "birlik"le perçinlemesi de o kadar zorunlu, olanaklı, mümkün ve olmakta olan bir gelişme olarak, maddenin yaşamındaki bütünlüğün ifadesi ve diyalektiğin gereğidir. Ama, bir şeydeki "birbirine dönüş" de o şey 'in kendine uygun çelişme'si ve kendi amacına uygun yöntemlerle gerçekleşir. Bu unutulmaması gereken püf noktası, yani özgünlüktür. Durumu en açıklayıcı örnek insanlık tarihinin toplumsallığıdır. Bilindiği üzere insanlık ailesi klan ve kabilelerden halklara doğru gelişti. Halklardan efendi ve kölelerle ifade edilen sınıflı toplum kategorisindeki bölünmeye ulaştı. Bu süreç krallıklardan, imparatorluktan tebaaya, marabaya doğru bir gelişme -bölünme- oldu.

1789 burjuva devrimiyle büyük "birlik"teki imparatorluklar "uluslar" esası üzerinden yeniden bölündü. Köleci sistemden beri kendi gelişme yönünün doyumuna ulaşan özel mülkiyetçi sistem 1917 Ekim Devrimi'yle, Sovyetler, "ulusların birliğini" yeni bir temelde yeniden oluşturdu. Şimdiki zamanda "Avrupa Birliği" ters akımıyla emperyal "birliklere" sahne açılmış olsa da, bütün bunlar son görkemli birliğin; yani sınıf çelişmelerinden kurtulmuş bir tarihsel gerçeklik olarak hayat bulacak olan insanlık kardeşliğinin, yani komünizmin zeminini hazırlamaktadır. İnsanlığın bu genel tarihini bir bütünlük içinde ele aldığımızda, gördüğümüz ve insanlığın göreceği şaşmaz doğru olarak görülen şey, maddedeki hareket yönünün "mutlak' bir doğrultu olarak "birin ikiye bölünmesi" değildir. Gerçeklik, koşulları oluştuğunda bölünen maddenin de birleşebileceğidir. Diyalektiğin öğrettiği asıl şey uy-

gun koşullarda her iki durumun da hayat hakkının var olduğu ve her iki durumunda koşulları bulduğunda sırasını yaşadığıdır.

Yaşam döngüsü çözümlenebilmiş her maddenin[23] ve geçmişten bugüne yaşanmış tarihsel gerçekliğin olguları böyleyken, maddenin yaşamında "birin ikiye bölünmesi"ni mutlak bir işleyiş olarak kabul etmek, ilkin, özellikle bizim gibi ülkelerde devrimde çıkarları olan sınıf ve tabakaların devrimci birliğine dair görev ve sorumlulukları; ikincisi ve en önemlisi de komünizm inancı ve hedefini felsefi olarak boşa düşürmeye götüren bir kabuldür. Kaldı ki, bu şiarın sınıf mücadelesinin gerekçelerinden birine dönüştüğü Çin Kültür Devrimi sürecinde olup biten pek çok şeyle de çelişkilidir. Sadece bu bile onun üzerinde düşünmemizi teşvik eden ve onu bu nedenden dolayı yadsımamızı koşullayan bir içeriktedir. Bu önerme diyalektiğe ve onun sonucu olarak bilip yaşadığımız hayatın görüngülerine aykırıdır. En önemlisi de şu ki, zemininde özgürleşme çabasına girdiğimiz ve öznesi olduğumuz ML'nin tarihsel sürecine ve siyasal hedeflerine verdiği zararla, yanlışlığı ispatlı bulunan diyalektik materyalist bakış açısından önemli bir sapmadır.

Mao'ya Ait Bu Şiarın, Maoizm'in Bütünlüğüyle Çelişmesini Görmek

"Mao ne yapmıştır" gibi bir soru'nun sorulduğunu duyalım. Buna verilen cevap, kuşkusuz cevabı verenin Mao ve Maoizm hakkındaki bilgisiyle doğru orantılı olur. 'Mao... ilkin demokratik devrim süreciyle, sonra milli demokratik devrim süreciyle Çin halk kitlelerini dağınıklık durumdan alıp birleştirmiştir. Aynı Mao, Büyük Proleter Kültür Devrimi hamlesiyle tekrar bölmeyi örgütlerken de "bölünmeyin birleşin" diyen, fakat yetinmeyendir. Bu büyük devrim sürecinde, "Birliğin temelini yıkmalı, bir mücadeleden geçmeli ve yeni bir temel üzerinden birleşmeliyiz" diyen de aynı Mao'dur!'

"Bir ikiye bölünür, iki birleşip bir olmaz" diyen Mao ile "Birliğin temelini yıkmalı, bir mücadeleden geçmeli ve yeni bir te-

mel üzerinden birleşmeliyiz" diyen Mao'nun söylediklerinde bir çelişki var. İlk önermesi tek yanlıdır, ancak ikincisi diyalektiğe uygundur. Çünkü mümkündür; hayatta karşılık bulan, olabilen ve nihayet olmuş olandır. Ve hatta diyalektiğin anlaşılmasına katkı sağlayandır! Yıkmak ve yapmak, birlik ve ayrılık, yeniden birlik… Bunlar diyalektiktir. Dolayısıyla bu önerme zaten, başlı başına hem "ikinin birleşip bir olamayacağı" tezini, hem de "Yadsımanın Yadsınması diye bir şey yoktur" iddiasını temelden inkâra uğratmaktadır.

Sorunlu bu üç kavramın yer aldığı makalede Mao şöyle demektedir:

"Fu Ying hidrojenle oksijenin ancak yüzlerce ve binlerce kere yan yana geldikten sonra su meydana getirdiğini söylüyor. Bu hiç de basit bir "ikinin birleşip bir olması" olayı değildir. Fu Ying, bu konuda haklıdır.[24]

Demek ki "iki birleşip bir" olabiliyormuş. Üstelik örnekteki birlik doğalarındaki farklılıklara rağmen gerçekleşen bir birliktir. Zaten birliğin basit olduğunu iddia eden de, "isteyince oluyor" diyen de yok. Zira bir şeydeki çelişmenin birlik yönünde olması, devinmesi yetmez; koşullarında "birlik" durumuna uygun olması gerekir. Bölünme nasıl ki basit değil de çetin bir mücadelenin sonucuysa, birleşme de çetin bir mücadelenin sonucu olarak, onu bir birlik durumuna getirmenin önündeki engelleri kaldırabildiğinde gerçekleşen bir durumdur. Bu hem cansız maddenin yaşamında hem de sosyal "madde"nin yaşamında böyledir. Her iki tür maddenin yaşamında olduğu gibi, her iki durumun temelinde de mücadele vardır. Mücadele bir yerde ayrılığı, başka bir yerde birliği koşullar. Çelişme denen şey de, bir yerde ayrılığı sağlamak, başka bir yerde birliği gerçekleştirmek üzere yaşanır. Durum bu kadar anlaşılırdır. Peki, sorun nedir?

Sorun, dünyayı toplumu ve evreni anlamamızda, diyalektiği bir mızrağı kavrama basitliğinde elimize tutuştururken, Marksizm-Leninizm teorisi içindeki dağınık görünümüne de son veren Mao'nun, kendi bütünlüğüyle de çelişmeli bu şiarın ortaya atıl-

dığı tarihi koşulların bu konuşmaya yüklediği anlamı anlamamış olmaktır. Bu süreç özel bir süreçtir ve Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin başlangıcıdır. Bu koşulların incelemesi ve anlaşılmasından kopuk olarak ele alınan bu şiar, bizde ideolojik farklılıkların uzlaşmazlığa taşımanın gerekçesine dönüştürüldü. Çünkü dogma, ezber ve kalıpla yetindiğinden, bu eğilim sahipleri analitik yetiden yoksundur. Oysa bu sloganın hayat bulduğu kültür devrimi koşullarında, ideolojik mücadele sınıf mücadelesi zeminde karakterize oldu. Yani Çin'de BPKD adı verilen devrim, "Kültür Devrimi" adını alsa da, orada olan sosyalizm altında gerçekleştirilen sınıf mücadelesidir. Oysa bizde ideolojik mücadele örgütsel ve sınıfsal tasfiyenin değil, halk güçlerinin birliğini amaçlar. Kültür Devrimi koşullarında ideolojik farklılıkların ortaya çıkarılması üzerinden revizyonizmin tasfiyesi gerçekleşirken, bizde ideolojik mücadelenin zemini ve hedefi parçalı halk güçlerinin ideolojik arınmasını hedefler ve halk güçlerinin birliğin amaçlar. Bizim gerçekliğimizde, Kaypakkaya'yı kavrayıştaki dogmatizm ve şablonculuk, Maoizm'in kavranışında da sürdürüldüğü için bu özgünlük görülemedi. Ve bu basit bir fark değildir. Bu nedenle ideolojik mücadeledeki farklılıklar örgütsel farklılıklara taşınmış ve ideolojik bakımdaki farklılıklar da kolaylıkla örgütsel ayrılıkların meşru zeminine dönüştürülmüştür. ML'nin gelişme sürecinde yaşadığı bu ters akımın sorumlusu bu "Maoist tez" olsa da bu tezi kavrayışımızdaki dogmatizmden azade kılıp, tümüyle Mao'yu sorumlu tutmak bilimsel açıdan ahlaki olmaz. Sorumluluk tümüyle bizim dogmatik ve tüketici tarzımıza aittir.

Tek Yanlı ve Özensiz Olarak Maoizm'in Mirasına Sızan Bu Şiar, Kaygı Zemininde Hayat Bulmuştur

Mao'nun sorun yaratan bu algılayışı, kaygı zemininde formülasyona dönüşmüştür. Bu şiar, SBKP kaynaklı modern revizyonizmin ÇKP üzerinden, Çin Devrimi'ne muhtemel etkisine karşı bir "savunma" sürecinde formüle dönerken, aceleciliğin sonucu bir özensizliğin izini taşımaktadır. Dışarıdan bakıldığında devasa bir

derinliğe ulaşmak olarak betimlediğimiz Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin, Mao'nun ölümünden hemen sonra, bir karşı-devrimle tersine dönüşmesinde bu özensizliğin etkisi konusunda şimdilik somut bir yaklaşımda bulunma hakkımı saklı tutsam da, bu devrim sürecindeki muhtemel ciddi hatalar bakımından zihinsel bir huzur içinde olmadığımın altını çizmekle yetiniyorum. Bu şiarının aynı devrimin dönüştürücü silahı olarak "birlik" amaçlı kullanılması durumunda, yani Demokratik Halk Devrimi'nin önder kadrolarının yüzde seksen oranındaki örgütsel tasfiyesini değil de, daha simgesel olanlarıyla yetinilmiş olsaydı, daha iyi bir sonuç vereceğini içeren bir iddianın gelmesi halinde bunun dayanacağı bir temel de yok değildir. Kültür Devrimi'nde bu tezin sağladığı "başarı" bu nedenle incelemeye muhtaç durumdadır. Ne var ki böyle düşünmüş olmak ne bir devrim olarak "Büyük Proleter Kültür Devrimi"nin özüne kuşkuyla yaklaşmak, ne de onun sosyalizm altında sınıf mücadelesinin sürdürülmesinin biricik yöntemi olma gerçekliğine gölge düşürmez. İtirazım oldukça açıktır. Ben düşüncedeki bu önemli sapmaların yöntem hatalarını koşulladığını düşünüyorum. Aksi halde temel şiarı "her şeyi kapsayacak şekilde sınıf mücadelesi" olan ve tepeden tırnağa toplumu dönüştürmeyi hedefleyen ve kesintisiz on yıl süren bu devrim, kitlelerin ideolojisini değiştirmeyi başarmış olsaydı, Mao'nun ölümünden hemen sonra, (bir ay sonra) bu devrime karşı iktidarın tepesinden gelen karşı-devrimci darbenin başarı şansı olmazdı.

Revizyonizme karşı BPKD'nin iki-üç ana sloganından biri olan bu şiar eşliğinde yıllarca ayağa kaldırılan kitleler, Mao'nun ölümünden hemen sonra o'nun komutasındaki bu devrimin öncü müfrezesi rolünü oynayan dört kişilik komitenin hapsedilmesine parti ve kitlelerden kayda değer bir tepkinin dahi olmaması ne demektir? Sadece buna bakarak bile, ne yaparken aslında ne yapılmaması gerektiğini sorgulamayan bir aklın bilimselliği kuşku götürür. Sebepler ve sonuçlar bir diyalektik oluşturuyorsa önümüzde bir de böyle düşündürücü bir sonuç vardır; "var"ı yoktan saymak ise idealizmdir.

Zihinsel Karmaşanın Nedeni: Şimdiye Dek Tanımlanamamış Bir Özelliği Olarak, Çelişmenin İşlevi ya da Temel Yasası "Çelişme" Olan Diyalektiğin, Diyalektiği!

Karşıtlık zemininde tanımlanamayacak bir madde var mıdır? Diyalektiğin bu soruya cevabı, "imkânsızdır!" olur. Neden? Çünkü var olmak çelişmeyle mümkündür. Çelişme, tüm maddelerin, olguların ve zihnin işlevini ve varlığını koşullayan kanundur. Bu kanunun adı da "diyalektik"tir. Biz buna maddenin, "var olma ilkesi" de diyebiliriz. Bu kanun bize; 'yaşam çelişmeyle var olur' demektedir. Dolayısıyla yaşamın sürdürülmesi süreci de bu ilke tarafından koşullanmış bir dizi disiplinle birlikte tanımlanmaktadır. Burada bir soru daha gereklidir. Soru şudur: Bilinebilen evrende algılanan ve tanımlanan tüm canlı ve cansız maddeye "karşıtlık" ilkesiyle hayat veren çelişki, kendisinin çelişmesini de tanımlayamadan var olması, ilke olması mümkün müdür? Sorumuz ne kadar açıksa, cevabımız da o kadar açıktır: Diyalektik olarak bu mümkün değildir!

Peki, nedir çelişkinin çelişmeli özelliği? Çelişmenin bu özelliği onun işlevinde tanımlanır. Bir kişiye "Ne iş yaparsın?" sorusuna nasıl ki kişinin marangoz, spiker, aşçı, berber, şoför, pilot, sıvacı, duvarcı, boyacı, öğretim üyesi vb. gibi bir cevabı bulunuyorsa ve herhangi bir araç nasıl ki gördüğü iş tarafından adlanıyorsa, çelişme de konuşabilen bir şey olsaydı, "Ne iş yaparsın, çelişme kardeş?" sorusuna "Ben bağrında var olduğum maddeyi bölmek ve birleştirmek işiyle uğraşırım abi!" derdi. Kolaylıkla anlaşılabilir ki, çelişmenin tanımsız kalmış bu özelliği açığa çıkarılmadan bu konudaki karmaşanın "huzura" erişmesi mümkün olmayacak.

Sorunun anlaşılmasını daha da kolaylaştırmak için, hatırlamamız gereken bir şey daha var; o da "çelişkinin özellikleri"dir. Bildiğimiz gibi, Marksist-Leninist-Maoist bilgi teorisinde çelişkinin belli başlı özellikleri tanımlanmıştır. Bunlar, "uzlaşır ve uzlaşmaz çelişme", "çelişmenin evrenselliği ve özgünlüğü" ile "çelişmenin özdeşliği"dir. Çelişmenin bu özelliklerinin neyi ifade ettiğini

hepimiz biliyoruz. Bazen çelişkinin özgünlüğü ile çelişkinin özdeşliğini karıştıranlarımız olsa da, bu da tümüyle ikisinin telaffuz benzerliğinden ileri gelen bir yanılsamadan kaynaklanıyor. Öz itibariyle bu iki özelliğin karakterleri birbiriyle çok alakasızdır. "Çelişmenin Özdeşliği" ile dile getirilen şey, bir şeydeki karşıt yönlerin, uygun koşullar oluştuğunda birbirlerine geçiş yaptığını, birbirlerine dönüştüğünü, dönüşebileceğini anlatır. Örnek olarak, yaşam ölüme, savaş barışa, varlık yoksulluğa, gece gündüze, yenilgi zafere dönüşür. Çelişkinin bu özelliğinden kastedilen budur. Dikkat edilirse, çelişmenin özgünlüğü ve evrenselliği ile çelişmenin uzlaşır ve uzlaşmaz özelikleri, kendi başlarına yaptıkları işten bağımsız olarak tam bir diyalektik nitelikle birbirlerini koşullama içinde tanımlanırlar. Zira diyalektiğe göre bir şey kendi karşıtı olmaksızın tanımlanamaz. Savaş ve barış, iyi ve kötü, yaşam ve ölüm, maddi ve manevi... gibi birbirinin sonucu olarak yaşayan kavramlar, diyalektiğin karşıtlılık olduğu doğrusunun bilimsel olarak ispatıdır. Peki, çelişmenin özdeşliği kendisini çelişmenin hangi özelliğinin varlığında tanımlar? Görüşümce bu "çelişmenin özellikleri"nin içinde şimdiye kadar düşünülememiş, çözümlenememiş ve tanımlanamamış bir özelliktir.

Marksizm-Leninizm ile Maoizm arasında çelişme olarak beliren bu üç soruna ilişkin algı farklılığının nedeni de çelişkinin tanımlanamamış bu özelliğidir. Tanımlanamayan bu şeyin adı, Çelişkinin İşlevi'dir. Çelişkinin bu güne kadar tanımlanamayan bu özelliği, hem Mao'nun bu üç konudaki hatalı yaklaşımına zemin oluşturmuş, hem de "karşıtlık" ilişkisinden yoksun var olması imkânsız olan şey'lerin gerçekliği ortadayken, bir 'şey" olarak "çelişmenin özdeşliği" tanımı da bu güne kadar karşıtından yoksun olarak anlam dünyamızda "yalnız" kalmıştır. Ancak şimdi görebiliyoruz ki çelişmenin özelliklerini tanımlarken, birbirinin varlık koşulunda tanımlanan "çelişkinin özgünlüğü ve evrenselliği", "uzlaşır çelişkiyle uzlaşmaz çelişki" kendi karşıtıyla diyalektiklerini tanımlarlarken, "çelişkinin özdeşliği", kendisini koşullayan yanından "mahrum" kalmış, bu da "birin ikiye bölünmesini" son-

suz bir süreklilik olarak anlamak gibi, çelişmenin işlevi konusunda hatalı algılar üretmiştir. Gayet açıktır ki çelişmenin özdeşliğini koşullayan şey de, bugüne dek tanımlanamamış olan, Çelişkinin İşlevi'dir!

İşlevi, Mao'nun, birin ikiye bölünmesi'ni "sonsuz" gören hatalı yaklaşımının aksine tek yönlü değil, diyalektik kadar "çelişkili" ve karşıt görevli olarak ikilidir. Çelişkinin işlevini tanımlayamamış olmaktan beslenen bu hatalı yaklaşım algısına son vermek için, çelişkinin diğer özellikleri kadar, çelişkinin işlevi kavramını da felsefeye ilişkin bilgi teorimizin duraklarından biri olarak tanımlamamız zorunludur. Tekrar da olsa yeniden altını çizmemiz gerekir ki, "bir ikiye bölünür iki birleşip bir olmaz" tezinin, çelişkinin görevini tek yanlı, sadece sonsuza dek bölen olarak algılanmasının nedeni, çelişkinin işlevi hakkında bir belirlemenin olmamasından beslenmiştir. Çelişkinin şimdiye dek tanımlanamamış bu özelliğini de tanımladıktan sonra şimdi daha özgüvenle ifade ediyoruz ki Çelişki'ye, sürekli ve sonsuz bölen görevi yüklenmesi, bir doğrultunun dönebileceği bir uğraktan sonsuza kadar yoksun bırakması diyalektiğe aykırıdır. Bu hatalı yaklaşımın nedenini tanımlamak üzerinden bakış açımızın düzeltilmesi hayati bir sorumluluktur.

"İki Birleşip Bir Olmaz" Yanlış Tezi, "Yadsımanın Yadsınması"nı Göremeyen Gözün Kaçınılmaz Sentezidir

"Bir ikiye bölünür, iki birleşip bir olmaz" formülasyonu, Kültür Devrimi koşullarında revizyonizmle birleşme eğilimine karşı mücadelede dile gelmiş bir belirleme olarak, politik ve taktik bir belirlemedir. Ne var ki bu bizde, dile getirildiği koşullardan kopuk olarak, maddede geriye dönüşün, gelişme ve hareketin sonsuz bir doğrultusu olarak algılanmasına neden olmuştur. ML'nin örgütsel politikasındaki yıkıcılıkla bu kavrayışının ilişkisi tartışılmazdır. Bu kavramın ML'deki etkisini görmemiz gereken yer parti içi çelişmelerde gösterilen yaklaşımlardır. Bu yaklaşımın şiar biçimin-

de formüle edilmiş olmasının düşünceye yerleşme ve canlı kalma avantajı, ML'de birliğe değil, ayrılıklara hizmet etmiştir. Bilimsel olarak kaçınılmaz görülmeyen ayrılıklar, atılmalar ve bölünmelere zemin sunmuştur. Bölünmeyi maddenin yaşamında sürekli ve sonsuz kılan bu şiarın, Mao'nun düşünce bütünlüğü içinde bir çelişme olarak adlandırdığı ve meşruluğunu bulduğu yer ise felsefede daha temel bir sapma olarak gözüken "Yadsımanın Yadsınması" diye bir şey yoktur denen yerdir. Bu görüşün bilimsel temeli yoktur. Diyalektiğin temel mantığı bize birliğe koşullu olmaksızın hiçbir ayrılığın ve ayrılığa koşullu olmayan hiçbir birliğin olmadığını söylemektedir. Sadece bu perspektiften bakıldığında bile, bu şiarın "sonsuz"lukla nitelendirilmesi tek yanlı ve yanlıştır. Bu nedenle bu şiarın tek yanlı kabulünü reddediyor, şiarı "Çelişmenin Özdeşliği" yasası ile ilişki içinde savunarak bilimsel zeminine oturtuyoruz.

Evrende, doğada ve toplumda hiçbir şey yok olmuyor, sadece nitelik değiştiriyor. Ve nasıl ki her tür bölünme birlik zemininde gerçekleşiyorsa, her birlik de bölünenlerin birleşmesiyle gerçekleşerek maddenin yaşamını sürekli kılıyor. Her farklı türdeki madde, kendine özgü çelişmeyle daha nitelikli bir "kendisi" olarak ayrılıklarını yaşar ve yeni bir birlik zemininde kendini tanımlayana kadar sürekli hareketine devam eder. Madde de ayrılıkların temel yönü, olumlandığı ilk konuma daha nitelikli bir dönüş yapmak üzere "geri" sıçrayışı hedefler. "Sarmal gelişme" denen şeydir bu aynı zamanda.

Özetle "bir ikiye bölünür, iki birleşip bir olmaz" şiarı birin ikiye bölünme doğrusunun tek yanlı, benmerkezci bir yorumlaması olarak, Mao'nun felsefeye katkısı içinde telakki ettiğimiz, "çelişkinin özdeşliği" ile çelişmeli ve gelişme sürecinin bütünlüğüyle kıyaslama içinde de ölü bir önermedir. Tüm maddede birbirine dönüş olarak bölünme ve birleşme yaşanmaktadır. Maddedeki bölünmeyi nitel değişimlerle gözlemlemek kolaylığı, birleşmenin daha uzun evrelerde ve karmaşık süreçlerin ardında "Yadsımanın Yadsınması" biçiminde gerçekleşmesi nedeniyle insana veremediği gözlem yeterliliği bir yanılsama olsa da, bilimsel deney-

lerdeki ilerleme seviyesi artık bu yanlışı daha fazla sürdürmeye tolerans tanımamaktadır. Kaldı ki bu şiarın hayat hakkı bulduğu tek yer, ML'nin öznel düşünce dünyası ve rahat ettiği koltuk da dogmatizmdir.

Kaçınılmaz olmuşsa, "bir (de) ikiye bölünür", herhangi bir "birlik" de. Ama aynı fırsatı ve hakkı hayat tersinden de kullandırıyor. Koşulları oluşmuşsa iki de "birleşip" bir olabilir. Her bölünme, yeni tür bir bölünme yaşamak üzere bir aşamadan sonra birlik noktasına döner ki, bu başka bir ifadeyle "Yadsımanın Yadsınması"nın ta kendisidir. İkinin birliğini mekanik bir anlama ile 'dinozorla serçenin birleşmesi' olarak algılamadığımız müddetçe, maddenin hareket sürecindeki bu özdeşliği görmek mümkündür. Zira ayrılık tamamen bir şeydeki bölünme olduğuna göre, burada sözü edilen "birlik" de doğaları birbirine yatkın şeylerin ya da doğruları birbirine karşıt şeylerde olabilir başka bir şey olmak istekli birbirine çekimi, dönüşü ve dönüşümüdür.[18]

Dolayısıyla 'birin ikiye bölünmesi' ne ölçüde diyalektik bir doğruysa, 'ikilerin birleşip bir olması' da o ölçüde doğru ve maddenin diyalektik işleyişinin kaçınılmaz bir sonucudur. Şimdi buna hayat vermenin zamanını yaşatmak, düşüncenin bu doğrultulmuş haliyle çok daha mümkündür. Düşüncedeki bu doğrulmanın sorumluluğumuzu güncelleştiren çözümlememiz "birin ikiye bölünmesi" şiarının; demokratik devrim görevlerini tamamlamak zorunluluğu olan bir komünist partinin, bu şiarın "gereğini" istikrarlı bir biçimde kendi örgütlü güçlerine ve halk güçlerine uygulayacak bir şiar olmadığıdır. Dolayısıyla özellikle ilk elde, Maoist güzergâhta var olan tüm örgüt ve gruplara hitap ediyor olarak şiarımız da şudur: Bölünenler: Birleşin!

Öznenin Faaliyeti Tez- Antitez, Analiz Ve Sentez Süreciyle İlk Hareketini Tamamlar

Felsefi temelimizin önemli materyallerinden biri olarak, bizi hatalı düşündürüp davrandıran kabullerimizden biri de "analiz-sentez" ilişkisidir. Mao, ilgili yazıdaki örnekte analiz ve sentezi doğru koyarken 'tez ve anti-tez'i devre dışı bırakarak yine

kendi söylemi olan, "Yadsımanın Yadsınması diye bir şey yoktur" yaklaşımına da "kanıt" sunmuş gibidir. Mao, tez ve anti-tezi, bir şeydeki karşıtların birliği olarak "olumlama"yı oluşturduğunu es geçerken, karşıtların mücadelesini tanımlayan ve tüm değişimlerin hudutları içindeki bir durum olarak "analiz'i, felsefede "olumlama" olarak tanımlanan durumunun yerine koyarak analizden senteze varmayı, "olumlama-inkâr" ilişkisine oturtuyor. Mao'nun, analiz-sentez ilişkisinde betimlediği budur. Tıpkı olumlama-yâdsıma-"Yadsımanın Yadsınması" yasasında; hem olumlama ve hem de, Yadsımanın Yadsınması'nı yok sayması gibi, tez- antitez-sentez ilişkisinde de "tez, anti-tez yoktur" diyerek bunların yerine "analiz" ve "sentez"i koyuyor. Oysa analiz, en genel anlamda 'anlama-inceleme' çabasıdır; öznenin -bireyler ve sınıflar- çelişmeli kutuplarının bulundukları 'yasal' statüyü aşmak, birinin diğerini kendi hareket döngüsünden çıkarmak üzere hem kendisinin hem de karşıtının pozisyonunu incelemesi, onu yoklaması ve durumu değiştirmek amacıyla gösterdiği etkinliğin adıdır. Bu 'etkinliğin' amaçladığı eylemin sonucu da "sentez'i verir.

Tez Ve Anti-Tezi Atlayarak Tanımlanacak Bir "Analiz", Özneyi Atlayarak 'Ruh'la İşe Başlamaya Benzer

"Tez" var ise, "anti-tez"de vardır. Ne "tez," anti-tez olmaksızın, ne de anti-tez, tez olmaksızın var olamaz. Ve bu ilişkinin tanımlanamadığı bir yerde de "analiz" olmaz. Dolayısıyla bir durumda tez ve anti-tezi atlayarak tanımlanacak bir "analiz", özneyi atlayarak 'ruh'la işe başlamaya benzer. Tez, anti-tez, toplumda uzlaşmaz sınıfları, fizikte proton ve nötron, parçacık ve anti parçacıkları, savaşta birbirine karşı mevzilenmiş orduları tanımlarlar. Partide "iki çizgi"yi, düşüncede "evet ve hayır"ı ifade eder. Analiz ise bu durumların, bu durumlardaki çelişmeli kutupların birbirlerini incelerken her birinin diğeri hakkındaki bu uğraşına verilen addan başka bir şey değildir. Analiz ve sentez çelişme yasasının verdiği anlam bakımından birbirine karşı bir durumu ifade etmezler. Birbirine karşıt olan ve birlik zemininde olumlanan tez

ve anti-tezin mücadele süreçlerinin adı analiz; bu mücadelenin sonucunu veren durumun tanımlanması ise sentezdir. Analiz, örneğin, bir kişinin deney yoluyla veya düşünsel yoğunlaşma zemininde veya gözlem yoluyla bir şey, bir konu hakkında kesin sonuca varmak amacıyla yaptığı inceleme sürecinin adıdır. Sınıf mücadelesi süresince sınıfların birbirlerinin durumunu anlamak için yaptığı şey de aynı şeydir.

Başka bir deyişle, analiz, tez ve anti-tezin bir birlik içindeki varlığının ortaya çıkardığı bir durumdur. Ve birlik halindeki karşıtların mücadelesinin, nitel dönüşüm anına kadar olup biten şeyin adıdır. Bu durumun bir zorunluluk olarak amacı tez'in anti-tezi, anti-tezin de tezi incelerken, tahlil ederken ve kendisini onunla kıyaslarken hedeflediği şey, kendisinin amacını gerçekleştirmek için eyleme varmak üzere karar çıkarmaktır. Söz gelimi komünist partide tez egemen çizgi, anti-tez azınlık çizgisidir. Dolayısıyla azınlık-çoğunluk; karar ve şerh; doğru ve yanlış bir birlik içindeki karşıtlıklar olarak tez ve anti-tezi ifade ederler. Tüm bu durumların ilişkisini tanımlayan şey, partide adına iki çizgi mücadelesi dediğimiz şeydir. Bu mücadele boyunca azınlık ve çoğunluk onları bu biçimde tanımlayan düşünce farklılıkları temelinde bir mücadele içinde tutar. (Her ne kadar bu süreç genellikle ML özgülünde tasfiye, atma, atılma ve ayrılmalar biçiminde sonuçlansa da…) Partide bu çelişmenin doğası azınlık, çoğunluk haline gelmek için, çoğunluk da azınlığı kendi statüsünün devamı ve geliştirilmesi işlevinde tutmak biçiminde devinir. Böylece ideolojik "karşıtlıklar" hem kendi tezlerini güçlendirmek hem de birbirlerinin düşüncelerindeki yanlış ve eksiklikleri ortaya çıkarmak şeklinde analizi tamamladıklarında, asıl hedefleri olan sentez'e sıra getirmiş olurlar.

Başka bir açıdan bakıldığında bu ilişki, şeylerin gelişme süreçlerinde üç halde bulunan, maddeye üç biçimde 'surat' bulduran durum olarak, olumlama-yadsıma ve "Yadsımanın Yadsınması"dır. Fakat unutmamalıyız ki bir "madde" olarak kendi eyleminin farkında olan sadece insan bu kavramları hem üreten, hem

içerdikleri anlamı bilendir. Sadece insan, "madde"de birbirleriyle mücadele halinde olan sınıfların mücadele süreçlerinde, insanın üretim ve bilimsel faaliyetleri sürecinde, insanın insani özelliği olan düşünme sürecinde, insanın diğer insan(lar)la mücadelesinde, insanın nesnel dünyayı ve öznel dünyayı anlama sürecinde, kendisiyle tüm bu olgular arasındaki sürecin evrimsel aşamalarındaki etkinliğinin bilincini taşır. Bu anlamda "analiz" dediğimiz şey, tüm maddelerin yaşamında, karşıtların birliği ve mücadelesi olarak anlam bulurken, insanda bilinçle tanımlanır, gözlemlenir, hissedilir ve yapılır. Ve insanın dışındaki maddenin bazı biçimlerinde, örneğin hayvanlarda buna benzeyen bir durum olsa bile bu bilincin faaliyeti değil; güdü olduğu için tam manada analiz olarak tanımlanamaz. İnsanın yaşamında ise analiz, çelişme yasasının, insanın faaliyetindeki görünümün ve öznel dünyanın eseri bir tanımlama olarak "çelişmenin özgünlüğü" dediğimiz şeydir.

Özetle; tez-antitez, analiz ve sentez; olumlama-yadsıma-"Yadsımanın Yadsınması", bir madde olarak düşünce organının çelişmeyle ulaştığı evredir. Sınıf mücadelesinde de tez, anti-tez objektif bir durum olarak, analizin üzerinde iş gördüğü olumlamadır. Burjuvazinin ortaya çıkışını, mezar kazıcısı proletaryayı da kendisiyle birlikte tarih sahnesine çıkarma zorunluluğu bu anlamı veren şeydir. Burjuva sınıfın egemenlik sistemi olan kapitalist toplum burjuvaziyi tez, proletaryayı anti-tez birlikteliğinde olumlamış durumdadır. Tarihsel ve objektif olarak durum buyken bu süreç ortadan kalkana kadar ki mücadelede –analiz- sürecinde- çıkarları birbirlerine taban tabana zıt olmalarına rağmen, her iki sınıf aynı sistem içinde oldukları sürece tez, anti-tez olarak olgulaşır, olumlanırlar. Bu iki sınıftan biri olan burjuvazi, varlığını sürdürmek ve korumak, proletarya ise varlığını ve statüsünü geliştirmek ve değiştirmek için sürekli bir mücadele içinde birbirlerini analiz ederler. İnceleme, tanımlama, herhangi bir maddenin etkinliği değil de insanın yetisi olduğuna göre, "analiz" bu öznenin faaliyeti olarak tanımlanır. Düşünce temelsiz, çıkışsız, başlı başına bir şey olmadığına göre analiz ve sentez ilişkisi de sınıf

mücadelesinde, sınıfları atlama üzerinden yapılamaz. Dolayısıyla herhangi bir toplumsal devrimde ve insan bireyin düşünce dünyasının değişiminde, bu kavramların ilişkisi de şöyle gerçekleşir: Tez anti-tez analizi, analiz sentezi koşullar. Her sentez yarattığı koşullara yeniden ve değişmiş yeni bir "tez" olarak dönerken, tez, bağrında anti-tezini de taşımaksızın tek başına var olamaz. Aynen bunun gibi her "sentez" de olumlandığı andan itibaren artık sadece sentez değil, tez ve anti-tez birlikteliğiyle birlikte yeni bir "tez"dir. Sorunun bundan başka türlü anlaşılması bir kavram kargaşasına kapı aralamakla kalmaz, sınıf mücadelesi pratiğinde bu, teori ve pratik birliğine, irade ve eylem bütünlüğüne, hatta demokrasi ve merkeziyetçilik ilişkisine zarar verecek anlam kodlarının üretilmesine de kapı açmış olur. Ki aslında Mao'nun sorunu bu şekilde ortaya koyuşu en azından ML'nin anlam dünyasında bu karmaşayı üretmiş durumdadır.

Analiz Ve Sentezden ML'nin Anladığı Şey: Kendine Katmayı Tasarla, Katılmak Asla!

Burada, daha somut bir materyal üzerinde sorunu irdelemeyi sürdürelim. Bu materyal, teorik Maoizm savunucusu "İşçi Köylü Gazetesi"dir. Bu gazetede, analiz ve sentezi kavrayış tarzının sosyal pratikteki yansıması nasıl hayat bulur? Soru şu: İşçi Köylü Gazetesi'ndeki başyazıda iddia edildiği gibi "analiz ve sentezden" anlaşılması gereken tek şey imha etmek midir; yoksa bunun da diyalektik bir işlev gördüğü bilinciyle analizin "birlik" ihtiyacını çıkarması durumunda sentez'i birlik olarak gerçekleştirmek midir?

Pratikte olan, ML'nin, Mao'nun bu sorunu irdelerken "imha, yutma, yok etme" yönündeki örneklerini tek yanlı olarak evrenselleştirdiğidir. Peki, ÇKP önderliğindeki Çin Halk Kurtuluş Ordu'sunun Guomintang analizini, onu "yutmak ve bitirmek" amacıyla yapması yanlış mıdır? Hayır! Yanlış olan Mao'nun bu sosyal karşıtlıklar üzerinden örneklediği analiz-sentez ilişkisini, ML'nin tüm sosyal çelişmeye indirgeyerek Maoizm'in 'çelişme-

nin özellikleri' içinde tanımladığı "uzlaşır çelişki"nin göreceği tüm görevlere kapı göstermesidir. Oysa Mao, örneklediği sınıfların birbirlerine karşı pozisyonu siyasaldır. Ve dolayısıyla çelişmenin niteliği de uzlaşmazdır. Uzlaşmaz çelişmeyle karşı karşıya olanların yapacakları analiz birbirlerini nasıl alt edecekleri, imha edecekleri doğrultuda olur. Birinin diğerine veya birbirine katılma imkânı siyasal olarak mümkün değildir. Katılma olacaksa da sadece bir tarafın değişmesi, fakat diğerinin niteliğini muhafaza etmesi üzerinden olur, bu birincisi. İkincisi, hayatta, birbirine karşıtlık sadece siyasal zeminde olmuyor. İdeolojik örgütsel zeminde de bu karşıtlıklar var, olabilir. Var olduğu için de analiz dediğimiz şey bu gibi karşıtlıkların niteliklerini açığa çıkarmayı hedefler. İşte dogmatizmin bariz biçimlerinden birisi de burada yaşanmaktadır. ML'nin teoriye yaklaşım tarzı, kendisi dışında üretilenle beslenmek olduğundan, bu "hazır"ı kullanırken de onların üretildiği koşulları ve ihtiyaç dayanaklarını ayırt etmeksizin, olanı bulduğu biçimiyle "yutmak" olarak anlam buluyor.

Her Düşünce ve Kuram Üretildiği Koşulların Tarihsel Kültürünün ve Halkın Geleneksel Anlama Biçiminin İzlerini Taşıyarak Nesnelleşir ve Doğruluğu Oranında Da Evrenselleşir

Maoizm olarak algıladığımız şey, ilkin Çin Devrimi'nin sorunlarının Marksizm-Leninizm ışığında çözümünü sağlayan bir teoridir, bunu böyle kabul etmemiz gerekir. Mao, teorisini Çin'in dışındaki sorunları çözmek için oluşturmadı. Ve bu teoriyi oluştururken hedefinde Maoizm'i inşa etmek diye bir şeyde yoktu, olması da düşünülemez. Dolayısıyla bu teorinin Çin halk kitlelerinin pratiğinde maddi bir güce dönüşebilmiş olmasının özgünlüklerinden biri de Mao'nun, Çin halkının tarihinde ve kültüründen gelen anlama biçimine uygun bir yöntem kullanmasından gelir. Onun bir konuşmasında, "ben yerli bir filozofum" derken de aslında farkında olduğu gerçek budur. Teori ve koşullar ilişkisi bu olduğuna göre, yapmamız gereken Maoizm bilimine de bilimsel

yaklaşmaktır. Yani Maoizm'i savunurken onun evrensel doğrularını, Çin'e özgün olanından ayrıştırarak kendi özgünlüğümüzde pratiğe dökmektir.

Mao'nun düşüncelerini rehber alırken, özellikle kategorik sunuş tarzındaki özgünlüğü, Çin halkının anlama veya düşünme diyalektiğiyle ilişkili bir durum olduğunu unutmamamız gerekir. Onun bu kategorik yöntemlerle ifade etmeye çalıştığı şey bizim değil, Çin halkının ya da Çinliler'in algılama biçimine uygun bir anlamayı içerdiğinden, bu yöntemin bizim koşullarımızda tekrara dönüşmesi teorinin bilimsel içeriğinin dogmayla kafeslenmesi olur. Bu gerçekliği göz önünde bulundurarak sorunlu gördüğümüz "analiz-sentez" kavranışına yaklaştığımızda başka bir boyut daha görürüz. Bu açıdan bakıldığında analiz-sentez yaklaşımı, Mao'nun Kültür Devrimi sürecindeki yönelimini bütünleyen bir içeriktedir ve ifade edildiği koşullar proletarya ile burjuvazi arasındaki mücadelenin ilişkisini betimlemektedir. Bu algıda Sosyalizm altında sürdürülen sınıf mücadelesinde, proletaryanın nihai hedefinin önünde gedikler oluşturan revizyonizme karşı alınacak tutum tanımlanmaktadır.

Revizyonizmle uzlaşma eğilimine karşı, kitlelerin devrimci tutumuna vurgu yapmaktadır. Ancak bizde Mao'nun özellikle kültür devrimi sürecinde formüle ettiği şiar ve sloganlar, Çin'in özgün şartlarından koparılarak ele alındığından, çoğu yerde kendi sürecimiz ve gerçekliğimizle çelişmeli hale gelmekte, Çin koşullarında sorunun çözümü olarak hayat bulan şey, bizde çözülmesi gereken sorunu daha sorunlu hale getirmiştir. Bu dogmatik ele alış nedeniyle, orada ilerleme sağlayan bir şiar bizde sorun yaratan bir formülasyon olarak işlev görmüştür.

Örneğin, "birlik- mücadele- daha yüksek birlik" sloganı Çin de 'birlik içi 'mücadelenin sloganı olarak Kültür Devrimi'nde sıkça kullanılmış bir şiardır ve işlevi ideolojiktir. Slogan, bir birlik olarak Çin halkının ve Çin Komünist Partisi'nin birliğini koruyarak bu mücadelenin sonucunda, daha nitelikli bir birlik hedefini tanımlamaktadır. Yani bu slogan ideolojik mücadelenin gereklili-

ğini, hedefini ve amacını ortaya koyan bir slogan olarak büyük bir pratiğin ruhunu da taşımaktadır. Biz de bu slogan, faşizme karşı sokak gösterilerinde kullanılırken adeta "abesle iştigal" etmekle kalmamış "her derde deva" derecesinde ele alınmış, hedefi belirsiz genel bir çağrı olarak her defasında alanlarda bırakılıp eve dönülmüştür. Hayır, "biz bu sloganı devrimcilere, sınıfa ve halka yönelik bir çağrı sloganı olarak kullanıyoruz!" diyen çıkabilir hâlâ. Madem öyle, bu sloganın somut hedefi nedir, şimdiye dek somut bir tanımlaması olmuş mudur? İşçilerin birliği için ne yapıldı örneğin? İşçilerin birliği için ne yaptık? Sakın şu programı 15 yıl boyunca netleşmeyen, 'sendikal çalışması' örnek gösterilmesin! Çünkü bu "çalışma"nın içinde doğrudan yer alanların çoğu da biliyor ve söylüyor ki, bu siyaset işçi bürokrasisinin koltuklarına ağzı sulanan birkaç kişinin hedefine varması için, yüzlerce faaliyetçiyi alet etmekten başka bir görev görmedi. Analiz yeteneği olmasa bile, sonuçları olduğu gibi görme körlüğü olmayan her ML taraftarının gördüğü/görebildiği gerçek budur. Meydanlarda tekrarlanıp duran bu sloganın devrimcilerin birliğini sağladığını gösteren bir örnek oluşturamaması bir tarafa, yirmi yıla yakın bir zamandır ML'nin bir kanadı olan MKP'nin, 1998'den bu yana, kamuoyu önünde dile getirdiği "birlik çağrısı'na karşı tutum ibret verici bir ciddiyetsizlikle karşılandı. Bu çağrının muhatabı olan ML, on yıl suskun kaldıktan sonra ancak VIII. Konferans'ında bu çağrıya bir cümleden ibaret tepki vermiştir:

MKP'nin birlik çağrısı "tartışmaya değer görülmemiştir" demiştir. Ancak bu çağrı, ikinci on yılını doldurmaya yaklaşırken, bu sorun üzerinde bir uzun "analiz!" yapması bir şey olsa da, bu kez de MKP'nin bu çağrısını "samimi" görmediklerini söyleyip köşesine çekilmişlerdir. Oysa birlik halinin kendisi zaten bir mücadeleyle olumlanıyorken, birliğin kendisine benzeyen başka bir(lik)lerle birleşme isteği daha büyük bir mücadeleyi gerektirir. Durum bu olduğu halde, bu sloganı atarken bile bilincimizdeki resim; birleşirken "yok etmek, yutmak" anlamını veren "analiz-sentez" olduğundan halk güçlerinin birleşmesinde bir geliş-

me sağlanamadığı gibi, iç mücadele olan iki çizgi mücadelesinde de egemen çizgiyi dayatmak olarak pratikleşmiş; dayatmalar ve susturmalar önü alınamayan diyalektik olmayan ve engellenmesi mümkün olan ayrılıklara hayat vermiştir.

ML'nin Felsefi Ve İdeolojik Çizgisindeki Kırılmanın Tespitini Yaptığımız Üçüncü Adres, Onun, Mao'nun, "Yadsımanın Yadsınması Diye Bir Şey Yoktur, Olumlama- Yadsıma - Olumlama- Yadsıma Vardır…" Yaklaşımını Olduğu Gibi Kabul Ettiği Yerdir

Oysa bu "doğru" doğru değil yanlıştır: şöyle ki,

"Yadsımanın Yadsınması" yasası, diyalektiğin temel kanunu olan çelişkinin maddede neden olduğu kaçınılmaz bir dönüşümdür. İddia edildiği gibi "Üççülük" de değildir. "Yadsımanın Yadsınması" yasası, maddedeki "Birlik ve Mücadele" halinin yaşadığı "bozulma"nın bir aşamadan sora büyük bir sıçrayışla ilk konumlanış haline ileri bir seviyede dönüştür. Bu işleviyle aynı zamanda bir yasa olarak hem kendisini, hem de "sürekli ve sonsuz bölen" olarak suçlanmış olan "çelişki" yasasını "birleştiren" işlevinde görüngülerken onu bu suçlanmadan aklayandır da.

Buradaki "birlik MLM bir birlik değil, ML ile Maoizm'in bir çatışma içinde oldukları halde, onları bir evin ayrı odalarında birbirinden yalıtık tutulması biçimindeki "birlik"tir. ML felsefe alanındaki bu sorunda, tarihi boyunca Marksizm-Leninizm ile Maoizm'in yüzleşmelerine izin vermedi. ML ile Maoizm'in bu konudaki apaçık çelişmesini görmezden gelen oportünist bir tutum benimsedi. Mao'ya "doğru" derken Marks-Engels-Lenin'in neden "yanlış" olduğunu ortaya koymayı es geçti. Oysa az sonra bu yasa hakkında kimin ne dediği ve sorunu nasıl ortaya koyduğunu alıntıladığımızda da görülecektir ki ML, "olumlama, yadsıma ve "Yadsımanın Yadsınması" (yy) yasasını tarihte, toplumsal yaşamda, doğada ve evrensel maddede… temelleriyle ortaya koyan Marks, Engels ve Lenin'i değil, böyle bir yasanın "olmadığını" söylerken verdiği örnekle; nerede hata yaptığını anlamamızı da sağlayan Mao'nun

tezini savunmuştur. Biz, bu savunmayı sorunlu buluyoruz. ML'nin, Mao'nun bu tezini "toz kondurmama" edasındaki savunusu bilimsel kriterlerden yoksun, Kaypakkaya'yı 'savunma' şeklinde olduğu gibi, anladıkları, meseleyi bekçilik göreviyle yüklenmektir.

Çok da benimsediğimi bir yöntem olmadığı halde, sorunun anlaşılmasına katkı sunar umarıyla bu bölümde alıntılara başvurmak zorunluluğumuzu, bu tarzın gına getirmiş kitabi ve basmakalıp metinlere yapacağı çağrışım olursa eğer, okuyucu beni mazur görmelidir. Kuşku yok ki, 35-40 yıldır Marksizm-Leninizm'e pozisyon almış halde, hem belgelerde hem de zihinlerde pozisyonunu muhafaza ettiği açık olan bu çelişme, bir çığlık hali olarak bugüne kadar çözüm bekledi. Ama ML bu çığlığa kulak vermek yerine, ML'nin bu sorun hakkındaki tutumunu yok saymak bir yana, güncel bir cümle düzeyinde bile katkı sunmadığı Mao'nun bu yorumunu "doğru" kabul ederken de bilimsel bir yöntem kullanmadığı gibi, MLM öğretmenlerinin şahsında bir ilişki devamlılığı içinde olduklarını da ustaca unutturmuştur. Ve nihayet Kaypakkayacılık zemininde zuhur etmiş bu oportünizmden, Kaypakkaya'nın bir payının olmadığının altını çizmek sorumluluğuyla birlikte, bu çelişmeyi çözme sorumluluğu da bu çalışmanın görevlerinden biri oldu.

Resmi Tümüyle Görmek İçin

İlkin Mao'nun bu sorunu ele alışıyla başlayalım. Mao'nun felsefeye ilişkin yaklaşımları içinde sadece ilgili konuşmasında dile getirdiği bu görüşler.[25] Kang Şen adlı kişinin 'acaba Başkan üç kategori meselesi hakkında bir şeyler söyleyebilir mi?' sorusuna cevaben şöyle demektedir:

"Engels üç kategoriden söz etmişti. Ama bana sorarsanız ben bu kategorilerin ikisine inanmıyorum. (Zıtların Birliği en temel kanundur. Nicelik ve niteliğin birbirine dönüşmesi, nicelik ve nitelik zıtların birliğinden ibarettir ve "Yadsımanın Yadsınması" ise hiç yoktur.) Nicelik ve niteliğin birbirine dönüşmesini, "Yadsımanın Yadsınması" ve Zıtların Birliği kanununu aynı düzeyde

yan yana koymak "tekçilik" (monizm) değil, "üççülük"tür. En temel şey zıtların birliğidir. Nicelikle niteliğin birbirine dönüşmesi, nicelik ve nitelik zıtların birliğidir. "Yadsımanın Yadsınması" diye bir şey yoktur. Olumlama-yadsıma- olumlama- yadsıma, şeylerin gelişiminde olaylar zincirinin her halkası hem olumlama hem de yadsımadır. Köleci toplum, ilkel toplumun yadsınmasıydı ama feodal toplum açısından olumlamayı teşkil ediyordu. Feodal toplum, köleci toplum açısından yadsımayı, ama kapitalist toplum açısından olumlamayı teşkil ediyordu. Kapitalist toplum feodal toplumun yadsınmasıydı. Ama o da sosyalist toplum açısından olumlamadır."[26]

Bu yaklaşımı özetleyelim:

Mao, Engels'in, "Yadsımanın Yadsınması"nı savunmakla, diyalektiği üç kategorik yasa şeklinde anladığıyla itham etmektedir. Oysa "toplumlar" örneğinde komünist toplumu es geçmek zaten yeteri kadar düşündürmektedir.

İkinci örneğimiz 2002 yılında adını değiştiren ama ML ile ilişkisini, ML'nin ideolojik-politik dokümanını olduğu gibi savunma üzerinden sürdüren MKP'nin "muhasebe" belgesinden olacak. Aslında daha çarpıcı olanları olsa da, MKP'nin "muhasebe" belgesini özellikle tercih etmemiz, onun bu aktarımı yaparken 'parantez" içine düştüğü not nedeniyledir. Düşündürücü olan, örnek doğru verildiği halde, MKP'nin tarihi bir belgenin içine açtığı parantezdir. Parantez içine düşülen not adeta ML güzergâhın düşünce dünyasının içine tutulmuş projektör görevini görmektedir. Şöyle diyor:

"İnsanlık tarihi üç büyük devreden geçmektedir. Birincisi, toplumun sınıflara bölünmediği ve özel mülkiyet temelinde bir sömürü ve baskının mevcut olmadığı ilkel toplumlar dönemi, ikincisi toplumların özel mülkiyet temelinde sınıflara bölündüğü ve sömürünün ve baskının hâkimiyetindeki toplumlar dönemi, ve üçüncüsü "Yadsımanın Yadsınması" olarak özel mülkiyetin lağvedildiği ve sömürü ve baskının lağvedildiği toplumlar dönemi (burada bir not düşelim "Yadsımanın Yadsınması" yerine Başkan

Mao'nun kullandığı şekliyle olumlama, yadsıma olarak kullanmak daha doğru bir felsefi bakış açısıdır.- Ben –) sosyalizm ve komünizm bu üçüncü evrenin toplumsal biçimleridir…" [27]

Dikkatimizin merkezi şu: MKP'nin "Yadsımanın Yadsınması" yasasını algılayışıyla Mao'nun ki taban tabana zıttır. MKP'nin yaptığı Mao'nun unuttuğu komünist toplum örneğinin hatırlanması üzerinden onun düzeltilmesidir; bu birincisi. İkincisi MKP bu sorunda II. Konferans kararını hatırlayarak aslında ML'nin bu konudaki oportünist tutumunu da düzeltiyorken, dogmanın iç dünyalarındaki sesini duymuş olacaklar ki adeta titreme nöbeti içinde ne yapacaklarını bilmez bir halde, ne anlama geleceğini düşünmeden bu ünlü parantezi düşerler. Kongre gibi ML'nin tarihinde Kaypakkaya olmaksızın ulaşılmaz bir nokta olarak gözüken bu faaliyeti başarmış olmalarının motivasyonu ve/veya Maoizm kavrayışının "İlle de Maoizm"le bulduğu ajitatif doruk, bu apaçık çelişmeyi görmelerini engellendiği de söylenebilir. Fakat bu, MKP' yi, bu çelişmenin sorumluluğundan kurtaracak bir gerekçe değildir. Ayrıca az sonra "İşçi-Köylü Gazetesi"nin yaklaşımında da göreceğimiz gibi, MKP de, Mao'nun yaklaşımını "doğru" görürken, Marks-Engels ve Lenin'in "yanlışına" karşı suskunluğunu korumayı tercih etmiştir.

Üçüncü ve son aktarımımız, "MLM ve Kaypakkayacı iddiasındaki" "İşçi Köylü Gazetesi-İK"dır.

Bu gazetenin "sınıfsal yaklaşım" köşesindeki makalede bir vesileyle "Yadsımanın Yadsınması" ve "tez, anti-tez, sentez" kavramları kullanılınca, bir sonraki sayıda, gazetenin "yazı kurulu" tarafından "düzeltme" adıyla inkâra uğradı. Makaleyi "düzeltenler!" Mao'nun konuya ilişkin az önce aktardığımız yaklaşımını olduğu gibi alıntıladıktan sonra şöyle diyor:

"Mao Zedong yoldaştan yaptığımız bu aktarımlar, "sınıfsal bakış" köşesindeki çelişme tanımlamalarıyla çelişkilidir. Çelişme inkarın inkarı süreciyle tez, anti tez, sentez olarak değil, olumlama-yadsıma, olumlama süreciyle analiz, sentez olarak gelişim göstermektedir.

"Yadsımanın Yadsınması" yasası diyalektiğe uygun olmayan bir yasadır. Hiçbir sürecin gelişimi "Yadsımanın Yadsınması" olarak gerçekleşmez.(abç) Her yadsıma bir olumlama içerir. Karşıtların Birliği yasası burada da geçerlidir. Yine analiz-sentez 'birin ikiye bölünmesi" yasasının tek tutarlı gelişimidir. İkinin birleşip bir olma tezine karşı, analiz-sentez doğru ve tek tutarlı yanıttır. Mao Zedong'dan aktardığımız bilgiler oldukça zengindir. Süreçlerin böyle kavranması ve pratiğin esas olduğu, iş yapmanın esas olduğunu anlamamızı sağlar."[28]

Gördüğümüz gibi İşçi Köylü Gazetesi'nde Mao'da sorunlu olan bu üç konu üzerinde ısrarla Mao'yu tekrar etme yeteneğiyle! O'nu "doğru" görürken, Marks, Engels ve Lenin'den habersiz kalmayı tercih etmiştir. Ama hakkını teslim etmeliyiz ki Kaypakkayacı bu kanat, biraz yorum yapmaya cesaret etmiştir. Hem de ne cesaret! Mao "Yadsımanın Yadsınması diye bir şey yoktur" demekteyken İK gazetesi, bu yasanın ("Yadsımanın Yadsınması") diyalektiğe uygun olmadığını(!) ileri sürmektedir. Daha da önemlisi şudur ki, İK gazetesi, Mao'nun ortaya koyduğu şekliyle bu üç kavramı savunmak gerektiğinin önemini, " pratiğin esas olduğunu, iş yapmanın esas olduğunu anlamamızı sağlar" ifadesinden, ML'nin kullandığı felsefi kavramların, onun sadece cehaletiyle açıklanamayacağını, tersine, pratik örgütsel siyasetleriyle bağını neden önemsememiz gerektiğine özel bir anlam katmaktadır.

Evet, bu üç kavramın içeriğine ilişkin olarak Mao'nun ne dediğini ve Maoizm'i savunan ML'nin iki kanadının Mao'nun bu yaklaşımına nasıl yaklaştıklarını gördük. Şimdi de, ML'nin "Maoist" iki kanadının, bu güne değin özellikle hatırlamaktan imtina ettikleri Marks, Engels ve Lenin'in bu kavramları nasıl kavradıklarını izleyeceğiz. Önce soruyu ortaya soralım;

Dogma Bilimi Düzeltir Mi?

Bilimsel bir düşünce, birbirine karşıt iki tezden birini "doğru" kabul ederken, bunu, diğerini görmezden gelme tutumuyla değil, aksine diğerinin "yanlışlığı-yararsızlığı veya işlevsizliğini" orta-

ya koyma üzerinde yapar. Oysa burada gördüğümüz, ML'nin tüm kanat ve kişilerin[19] bu çelişmeye ilişkin bir tavır takınmadıklarıdır. Bu sorunun bir tarafı Marks-Engels ve Lenin olduğu halde ML, onları görmezden gelmektedir. Bu tavır Mao'yu doğrulamaya yetmez; çünkü Maoizm'i savunmak Marksizm-Leninizm'i unutmak üzerinden gerçekleşemez. Marksizm'in gelişim yasası devamlılıktır. Marksist-Leninist- Maoist düşünce ardışık bütünsellik içinde sürekliliği olan bir bilimdir. Mao'nun bu yasayı reddetmesi ML'nin kabulü olmuşsa, Marksizm-Leninizm'in dokümanında bir hata tespit edildiği anlamına gelir ki, Marksist olmak da, böyle bir "hata"ya karşı sorumluluk göstermeyi; o hatayı tespit, tanım ve ayıklamayı gerektirir. Üstelik Marksizm-Leninizm ile Maoizm arasında da tanımlanmış, böyle somut bir çelişme varken olması gereken şey, Mao'nun yaklaşımından yana tavır koyarken, Mao'nun gösterdiğinden başka kanıtlar da sunabilmektir. Ama gördüğümüz gibi ML'nin her iki kanadının ölçüsü de mitolojik öyküdeki gibi "ölçü" aldığı ustanın 'ranzasıdır: "Fazla gelirse kes at, az gelirse ölçüye kat ve çığlığa kulaklarını kapat!"tır. Başka bir ifadeyle her iki kanat da şöyle düşünüyor: "Mao'ya uyuyorsa, uymaya uyduran birkaç kuru söz de katarak kabul et; değilse 'olmaz'ın kılıcını öyle bir vuracaksın ki, Mao'dan farklı düşünecek olmaya yeltenen her kim olursa dillerinin olduğunu bir daha hatırlamasın! Tıpkı sınıfsal bakış kösesindeki makale yazarının bir daha bu "yasaklı!" kavramları kullanmaması gibi.

"Varlık" Diyalektiğe Uygun Olmadan Var Olabilir mi?

Ne diyor İşçi Köylü editoryası, "Yadsımanın Yadsınması diyalektiğe uygun olmayan bir yasadır" oysa bu cümlenin kendisi bile, kabulü inkârda menkul bir itiraf ve Mao'nun dediği şeyi de anlamadıklarına bir kanıt değil midir? Mao hiç olmazsa " böyle bir yasa yoktur" derken "düzeltme"ciler, yasanın varlığını inkâr etmeyen bir cümle kuruluşuyla,"Yadsımanın Yadsınması yasası diyalektiğe uygun olmayan bir yasadır" diyor. Bir kere, insan aklının "reddine" rağmen bir yasa olarak evrende doğada ve toplum-

da böyle bir gelişme varsa, biz ona "diyalektiğe uygun değildir" desek, ne yazar! Diyalektik bizim fikrimiz ürünü bir şey midir ki, bizim fikrimize "uygun değildir" diye kendine çekidüzen versin! İnsan bu cümleyi kurarken düşünmez mi, ben hangi yöntemi kullanıyorum diye! Bir şey var olduğu halde, "diyalektiğe uygun bir yasa ile değilse", hangi diyalektik dışı yasayla vardır öyleyse! Ya da tüm varlar gibi, "varlığı diyalektiğe uygun olmayan" bu var, hangi tür varlığın yasasına uygundur? Buna bir şey söylenir o zaman. Diyalektik aklın, "var"lar karşısındaki pozisyonu böyle olur. Değilse eğer cümleyi isterlerse evrenin cambazına kurdurun, o yine de evrenine kadar metafizik kalır!

"Hiçbir sürecin gelişimi "Yadsımanın Yadsınması" olarak gerçekleşmez"miş diye devam ediyor "düzeltmeciler"(!) Haydi, "diyalektiğe uygun değildir"i unutup, bunu, diyalektiğin, "düzeltmecilerin" aklına uygun olmadığına sayalım bir an. Peki, kanıtın nedir? Yok! Diyelim ki "yok" bir kanıt olsun. O zaman ikinci bir soru: Toplumda, üretim ilişkilerinde, doğada, fizikte, matematikte, kimyada ve aklın gelişme sürecinde bu yasanın varlığını sayısız örnekle ortaya koyan Marks-Engels ve Lenin'in söylediklerine ne diyorsunuz? Bu soru, diyalektiğe uygun bir cevap olarak dillenmedikçe, "düzeltmeci ML'nin zihnindeki saklı cevap hiç kuşkusuz ki şudur: "Anti-Duhring' adlı eser bizce, "Bay Dühring"e Marks ve Engels'in yaptığı haksızlığın belgesinden öte bir şey değildir!

MKP I. Kongre ile ML'nin Bilimselliğe Yaklaşımları: "Ben Bir Şeye Bilimsel Diyorsam; Bilimseldir!"

İlkin şunun altını çizmeliyiz: Bilimsel olmak öylesine söylene gelen içeriksiz bir şey değildir. Bir iddianın bilimselliği onu doğruluğu tartışma götürmez başka bir doğruyla destekleniyorsa bu tanımı hak eder. Yani, bir düşünceyi veya tezi "bilimsel kabul edebilmemiz için, onu doğrulayan düşünce dışı, (irade dışı) şeylerin olması, bunlarla doğrulanabilir olması gerekir. Bu özgülde, Mao'nun tezini kabul eden "parantezci" ve "düzeltmecilerin",

"Yadsımanın Yadsınması diye bir şey yok" diyen Mao'nun dediklerini tekrarlamakla yetinmek yerine, Marks-Engels ve Lenin'in aksine bir iddia ortaya koyan Mao'nun gösterdiğinden başka, kanıta sayılacak örneklerle desteklemeleri gerekirdi. Aynı şekilde Marks- Engels ve Lenin'in tezlerini de işlevsiz kılacak karşı kanıtlar yoluyla çürütmeleri gerekirdi ki, örneğin İK gazetesinin "düzeltme"si de gerçekten "düzeltici" işlev görebilsin. Fakat bunların hiçbiri yapılmıyor. Yapılmıyor çünkü "düzeltmecilere" göre, benimseme ve kabulün temelinde bilim aramak gereksiz bir ayrıntı gibi gözüküyor. Tarih akışı içindeki yeriyle "son" (ve yaşayana en yakın) olanın "yanındalığı" yöntemi benimseniyor. Böyle olduğu için de kendisinin dışında iddia veya kabul edilmiş bir görüşü, kendisinin de düşünce ve "doğrusu" olarak kabul ederken, hiçbir şekilde düşünce üretmeye zahmet etmemektedir. Neden diye sorulabilir. Cevabı şudur: Kaypakkaya ve I. Konferans önderliğinden bu yana, ML'nin aklı, bilimle ilişkisini kesmiştir. O günden bu yana ML' nin aklı, zorunluluk hukuku tarafından belirlenen "hukuksal 'akıl" olduğundan, hem cazibesini, hem uygulama koşullarını ve hem de güvenilirliğini yitirmiştir.

Bu başlığın altına bir cümle daha eklemek yeterlidir: "Var' olan bir şey yok olmaz". Ve "var" olmuşsa bir şey, o şeyin de diğer tüm şeyler gibi varlık olmaktaki tek yasası "diyalektik" dediğimiz karşıtların birliği ve mücadelesi olan çelişki yasasıdır. Ve bu yasanın neden olduğu hareketin her şeydeki tek yasası da, "Yadsımanın Yadsınması" yasasıdır. Bu yasa varsa, "var" da diyalektiğe uygundur!

Yadsımanın Yadsınması Kanunu Vardır Ve "Diyalektiğe Uygundur"!

Evet, bu yasanın önce Hegel'in kurduğu cümlelerde ete kemiğe büründüğü doğrudur. Bu yasanın evren, doğa, toplum ve insan zihninin işleyişinde doğrulanabilen sonuçlarından bağımsız olarak bir sorun oluşturması, Hegel'in bu yasayı sadece düşünce sistemine uygulamasından ya da "saf aklın hareketi"nin mahareti

olarak gördüğü bu yasayı doğa ve topluma dayatmasından gelir. Bu Hegel'in diyalektiğin yasalarından bağımsız olarak çalışması, imkânsız olan zihninin ona metafizik bir pencereden baktırmasından gelmişe, bu yasayı sorunlu algılayışından kendisi sorumludur. Dolayısıyla onun özürlü olarak doğurduğu bu diyalektik yasayı, hastalıklarından arındırarak yaşama seferber eden Marksizm, Hegel'in onu yaşadığı sürece "Başaşağı Yürütmesi"nden sorumlu tutulamaz.

Marksist bilimle bu yasanın ilişkisini en derli toplu ortaya koyan Engels'in, Anti-Dühring adlı yapıtında sayısız örnekle bu yasanın bilimselliğini ortaya koymadan önce Marks'a danışmakla işe koyulması bundandır. Dinliyoruz;

"Marks, şöyle der:

'Bu, "Yadsımanın Yadsınması"dır. Bu, üretici için özel mülkiyetin yeniden kurulması değildir, ancak ona, kapitalist dönemde edinilen elbirliği ve toprak ile üretim araçlarının ortak sahipliği temeline dayanan kişisel mülkiyeti sağlar. Kişisel emekten doğan dağınık özel mülkiyetin, kapitalist özel mülkiyete dönüşmesi, halen toplumsallaşmış üretime fiilen dayanan kapitalist özel mülkiyetin toplumsal mülkiyete dönüşmesinden kuşkusuz kıyaslanamayacak kadar daha uzun süreli, daha şiddetli ve çetin bir süreçtir."[29]

Ve devam eder;

"Marks, ancak iktisadi ve tarihsel tanımlamasını bitirdikten sonradır ki, şöyle devam eder:

'Kapitalist üretim biçiminin ürünü olan kapitalist mülk edinme biçimi, kapitalist özel mülkiyeti yaratır. Bu, mülk sahibinin emeğine dayanan kişisel özel mülkiyetin ilk yadsımasıdır. Ama kapitalist üretim, bir doğa yasasının kaçınılmaz zorunluluğu ile kendi yadsınmasını doğurur. Bu, "Yadsımanın Yadsınması"dır. vb. arkası için daha yukarıdaki alıntıya bakınız.[30]

Engels, Marks"a başvurduktan sonra dönüp "Yadsımanın Yadsınması"nın ne olduğunu şöyle özetler;

"Peki, "Yadsımanın Yadsınması" nedir? Son derece genel ve işte bu yüzden, büyük bir önem ve büyük bir değer taşıyan doğanın, tarihin ve düşüncenin bir gelişme yasası; görmüş bulunduğumuz gibi, hayvanlar ve bitkiler âlemi bakımından, jeoloji, matematik, tarih, felsefe bakımından geçerli olan ve Bay Dühring'in karşı gelmesine ve kafa tutmasına karşın, farkına varmadan kendi yordamınca uyma zorunda kaldığı yasa…"[31]

Ve bir daha konuşma mecali bırakmamak üzere sadece "Bay Dühring"i susturmakla kalmaz; çok ilginçtir, sanki gelecekte "Yadsımanın Yadsınması" diyalektiğe uygun bir yasa değildir" diyecek olan bizim "düzeltme"cileri duymuşçasına onları da Bay Dühring'le birlikte alay tahtasına oturtur!

"Öyleyse, "Yadsımanın Yadsınması"nın, Hegel'in, din alanından alınmış ve ilk günah ve kurtarma öyküsü üzerine kurulmuş türetiminin maskaraca bir andırışması olduğunu savladığı zaman, bize yalan yutturarak eğlenen kişi, bir kez daha Bay Dühring'dir. İnsanlar, diyalektiğin ne olduğunu öğrenmeden çok önce, diyalektik olarak düşündüler; tıpkı düzyazı (prose) terimi var olmadan çok daha önce, düzyazı biçiminde konuştukları gibi. Doğada, tarihte ve ne olduğu öğrenilinceye kadar da beyinlerimizde bilinçsiz bir biçimde gerçekleşen "Yadsımanın Yadsınması" yasası, kesinlikle ilk kez olarak Hegel tarafından formüle edilmiştir.

Ve eğer Bay Dühring bu işi gizlice yapmak istiyor ve sadece işin adı ona çekilmez geliyorsa, daha iyi bir ad bulmakta özgürdür. Ama eğer bu işin kendisini düşünceden sürmek istiyorsa, o zaman onu önce doğadan ve tarihten sürmek iyiliğinde bulunsun ve (-a) x (-a)'nın $+a^2$ olmadığı ve diferansiyel ve integral almanın ceza tehdidi altında yasaklandığı bir matematik türesin."[32]

Marks-Engels ve Lenin'den yapılan bu aktarmalar "Yadsımanın Yadsınması yoktur" diyen Mao'ya değil ama, Mao'yu, Maoizm'e de yakışmayan "Emredersin" tutumuyla doğrulayan(!) "düzeltme"cilere ve parantezcilere ithaf edilmiş gibidir. Öyleyse yapılacak şey şudur: Eğer böyle bir "yasa var mıdır,

yok mudur; diyalektiğe uygun mudur, değil midir?" tartışması yapılacaksa, soyut "doğrular(!)" üzerine değil, bu somut veriler üzerinden yapılır. Ve herhangi bir ciddi konu üzerine bir şey söylenecekse de, önce söylenen şeyin incelenmesi yapılır ki, "yeni" söylenen şeyin ciddiye alınması bu eski ciddinin "ciddiyetsizliği" nin doğrulanması üzerinde değer görebilsin!

Şabloncu Maoizm Savunuculuğu Marksist-Leninist Teoriden Uzaklaşmaktan Beslenir

Şimdi artık "Yadsımanın Yadsınması ise hiç yoktur" sonucuna varmak ile onu savunanları "üççü" görmek yanılgısının nereden beslendiğini biliyoruz. Yanılgı; diyalektiğin biricik yasası olan "çelişki yasası" ile, bunun sonucu olarak şeylerin gelişme sürecinde üç aşamada gözlemlenen "olumlama, yadsıma ve "Yadsımanın Yadsınması"nı aynı nitelikte ve işlevde görmekten geliyor. Bu yadırganacak bir şey mi? Dogmatikler açısından evet! Çünkü onlar, düşünmeyi bilmezler. Savundukları şeylerin içeriği her ne ise ve neye ilişkin olurlarsa olsunlar, onların bir fikir, düşünce vb. olduğunu ve bunları kendilerinin taşıdığına benzer bir beyin organını taşıyan başka bireyler tarafından, bilginin üç alanından çıkarılan sonuçlar olduğunu düşünmezler. Hatta bu gibiler, kendi beyinlerinin de analiz yeteneğine sahip olduğunu beyinlerine hatırlatacak bir refleks göstermekten de yoksundurlar.

Oysa Mao'nun bir adım gerisinde Stalin'in diyalektiğe ilişkin saydığı dört kategoriyi hatırlasalar, belki. Ama dogmatiklerin bir özelliği de geleceği ilgisizlikleri kadar geçmişlerinin olmamasıdır.

Böyle düşünmemiş olsalar yani unutkan olmasalar, Stalin'e de "dörtçü" demeleri gerekirken, bunu diyemediler ve bir öğretmen olarak onun diyalektiğin bu yorumuna yanlış diyecek cesaretleri olmadı. Sadece, "en doğrusu Mao"dur demekle yetindiler.

Görmüş olduğumuz gibi "Yadsımanın Yadsınması" vardır ve doğrudur. Karşıtların birliği ve mücadelesi olan diyalektiğin, "şeyler" de neden olduğu iç çatışmanın her şey de: Nicel birikim

nitel sıçrama; gelişme ve değişme, her şeyin birbiriyle ilişkili olması biçimindeki kanun önemindeki durumlar, nasıl ki diyalektiğin özünün karşıtların birliği ve mücadelesi olduğunu tartışma götürmez kabulünü gölgelemiyorsa; olumlama, yadsıma ve "Yadsımanın Yadsınması" da şeylerdeki bu mücadelesinin sonucu ortaya çıkan hareket ve değişmenin maddeyi büyük bir sıçramayla bulunduğu ilk ana taşımasıdır.

Bir başka ifadeyle, şeylerde inkârın inkârı olarak formül edilen ve bizim aklımızda şeylerin kendini kendi üzerine büyük sıçratması olarak anlam bulan gelişme, karşıtların birliği ve mücadelesi olan diyalektiğin akışına, algılanışına ve özüne karşı bir durum değil, tersine onun sonucu bir durum olarak şeylerin ve özellikle tarihsel gelişim sürecinde tanımlanması somut bir dizi alt olumlama, yadsınma süreçlerinin olgunlaştırdığı, kendine daha yüksek bir basamakta kapsamlı ve nitel dönüşüdür. Ve eğer şeyler arasındaki ilişki kopmaz bir bağ barındırıyorsa, 'var olan bir şey yok olmuyor" da başka biçimlere dönüşerek varlığını devam ediyorsa, eşyanın diyalektik süreci bu döngüden kaçamaz, bu da değişmez bir kanundur.

Lenin, şeylerin hareket sürecindeki bu kapsamlı değişmeye ilgisiz kalmayıp algılayışını "güncel' ve genel üzerinden şu cümleyle ortaya koyarken, Marks ve Engels'e katkı yapar:

"... Her çarpışmanın içinde geçtiği koşulları incelemeksizin bizim verdiğimiz savaşımı hiçbir şekilde anlama olanağı yoktur. Ama bu bir kez yapılınca gelişmenin çelişkiler yoluyla gerçekten diyalektik bir yürüyüş yolu izlediğini açıkça görürüz. Azınlık çoğunluk haline gelir, çoğunluk azınlığa dönüşür; her iki taraf da savunmadan saldırıya ve saldırıdan savunmaya geçer. İdeolojik savaşımın başlangıç noktası yadsınır ve yerini her şeye egemen olan kavgaya bırakır. Ama bunun ardından "Yadsımanın Yadsınması" başlar..."[33]

Ama sadece bu değil. Üstteki paragraf, bu yasanın doğruluğunu veren Leninizm hazinesinin balıysa bilelim ki "oğul" da vardır!

"Dünya tarihinin nedenine, zaman zaman dev çapta geriye sıçramalara yer vermeyen, yeknesak ve hep aynı bir doğrultudaymış gibi bakmak, diyalektik dışı, bilim dışı ve teorik olarak yanlıştır"[34]

Marks, Engels ve Lenin'in sorunu ortaya koyuşları bilimsel; Mao'nun bu sorun özgülündeki kavrayışı kendi bütünlüğüyle çelişmeli, keyfi ve yüzeysel; ML'nin "düzeltme"ci ve "parantezci" kanatlarının tutumu ise öznel; dogmatik niteliklerine uyumlu, incelemeye yabancı ve ıstampacı ve pratiklerindeki sonuçları yıkıcıdır!

Mao'nun Yadsımanın Yadsınması Yasasını Yok Saymadaki Yanılgısı, Verdiği Toplumlar Örneğinde Saklıdır

Ama önce maddenin yaşamına bakalım, kimyaya ve fiziğe. Zira Mao da dâhil bazılarının ondan anladıkları gibi, maddede değişim olumlama, yadsıma; olumlama, yadsıma... sonsuzluğu içinde gerçekleşmiyor. Aynı şekilde, "Yadsımanın Yadsınması"nın, maddeler yaşamındaki tezahürü yadsımadan hemen sonra "Yadsımanın Yadsınması" biçiminde de olmuyor, çünkü bu yasanın maddedeki refleksi de diyalektiktir!

Yani nasıl ki her madde çelişmeyi kendi niteliğine özgü tanımlıyorsa; kendine özgü her maddede "Yadsımanın Yadsınması" da o maddenin niteliğiyle ilişkide sürecini tamamlar. Başka bir ifadeyle, "... Aşılmış olanın yeni bir temel üzerinde geriye dönüşü, yinelenmesi iki yadsıma aracılığıyla değil de üç, dört, beş ve daha çok yadsımayla olabilir. Bu şuradan ileri gelir: Görüngü başlangıçta daha yüksek nitel bir duruma dönüşür. Bunun sonucu olarak başlangıçtaki konumuna dönmek için ikiden daha çık yadsımaya gerek duyulur. Bunların sayısı maddesel oluşumların özgül yapısına bağlıdır."[35]

İşte örnekler:

'Metal ve ametal özelliklerden yoksun (tembel) eylemsiz (inerte) gaz neon tarafından; florun yadsınması ve lityum gibi çok açık bir biçimde metalik özelliklere sahip sodyum tarafından neonun yadsınması ile... geriye dönüş, aşılmış bir aşamanın yeni bir temel üzerinde iğnelenmesi, dolayısıyla sekiz yadsıma aracılığı ile gerçekleşir. Öyle durumlar vardır ki bu geçiş on sekiz yadsımadan geçerek (potasyumdan rubidyuma), otuz iki yadsımadan geçerek (sezyumundan fransiyuma); dört yadsımadan (ilkel ortaklaşa mülkiyetten sosyalist mülkiyete) geçerek gerçekleşir.

'Kimi yazarlar bu önemli noktayı bilmezlikten gelirler ve yadsıma yasasını, yalnız ve yalnız iki yadsımadan ibret sanırlar.

'Aşılmış olanı yeni bir temel üzerinde yinelemek için iki yadsıma zorunluluğu, görüngünün kendi karşıtına dönüşümü olarak diyalektik yadsıma anlayışından kaynaklanır. Çünkü her diyalektik yadsıma bir şeyin kendi karşıtına geçişini kolaylaştırır. Başlangıçta ki konuma dönebilmek için iki yadsıma yetiyordu. Birincisi içinde, şeyin kendi karşısına dönmesi; ikincisinde ise çıkış noktasına dönmesi, aşılmış basamağın yeni bir temel üzerinde yinelenmesi söz konusudur.

'Gerçeklik içinde her diyalektik yadsıma, görüngünün kendi karşıtına geçişini temsil etseydi,bu akıl yürütme su götürmez bir biçimde doğru olurdu. Ne var ki bütün diyalektik yadsımaların, yadsınmış nitel durumun kendi karşıtına geçişini oluşturmasını görürüz. Çoğunlukla diyalektik yadsıma sonrasında, şey kendi karşıtına dönüşmez; tersine başka bir şeye, başka bir nitel duruma dönüşür. Durum böyle olunca ikili yadsımayı, "Yadsımanın Yadsınması" gibi görmek düpedüz yanlıştır. Bu yasanın zorunlu yanı ikili yadsıma değil, aşılmış aşamanın basamaklarının yeni, daha yüksek bir temel üzerinde yinelenmesi; kimi nitel durumların başkaları tarafından yadsınması sırasında, görüngünün kendi karşıtına geçişidir."[36]

İşte maddeler dünyasında olan da budur. Burada gördüğümüz işleyiş sosyal hayatta da toplum dediğimiz gerçekliğin özgünlü-

güne uygun bir işleyiş kazanıyor ve "Yadsımanın Yadsınması" da bu özgünlüğe uygun kendini tanımlıyor.

Bir olumlama olarak ilkel komünal toplum, mülkiyetsiz, sınırsız ve sınıfsız özü ile başlangıç olarak köleci sistem tarafından inkâra uğradı. Köleci sistemin inkârı sonrası iki büyük toplumsal sistem; Feodal ve Kapitalist sistem, özel mülkiyet sistemini inkâr etmek değil tersine kapitalizmin, emperyalizm evresiyle gelişme sürecini tamamlayan özel mülkiyetin evrimsel gelişim basamakları işlevini gördüler. Yani, "üretim araçlarının köleci mülkiyetinin özel feodal mülkiyet tarafından yadsınması ve bu sonuncunun kapitalist mülkiyet tarafından yadsınması vb. bir karşıta geçişi oluşturmaz"[37]

Sosyalizme gelene kadar ki bu değişimler, özel mülkiyet sisteminin muhtevasındaki değişimlerken mülkiyetin özel niteliği ise gelişmiştir. Bu her üç toplumsal sistem emperyalizmle birlikte gelişmesini tamamlayan özel mülkiyettir. Tarihsel gelişmeye bakarken bu perspektifi kullanmayan, kamusal mülkiyet ile özel mülkiyeti; devletsiz, ordusuz, bürokrasisiz komünist toplum ile sınıflı toplumu; sınıf mücadelesi süreci ile bu sürecin sonunu getirecek olan kardeşleşmişliğin arasındaki farkı; tarihin başlaması ile tarihin sonu arasındaki büyük farka körleşir.

Komünal toplum: İlkel, özel mülkiyetsiz, sınıfsız ve insanın doğaya bağlılık halinin tanımıdır. Köleci toplum, ilkel komünal toplumun, bu özünü inkar üzerinden tarih sahnesine çıkmıştır ve olumlama ilk kez inkâra uğramıştır.... Köleci toplumdan bugüne dek yaşananlar ise, sınıflı toplumun, özel mülkiyetin ve devletin egemenliğinin okunmakta olan sayfasıdır: Komünizm ise "Yadsımanın Yadsınması"dır.

Nasıl ki, Homo Sapıens'den köleci topluma geçişe kadar ilkel komünal toplum dönemi uzun zahmetli ve insanın insanlaşmasında, aralarında binlerce, on binlerce yıllık zaman bulunan birkaç devrim niteliğindeki buluş ve sosyal örgütlenme ile tamamlanmışsa; köleci toplumdan kapitalist emperyalizm aşamasına gelene kadar ki süreç de, özel mülkiyetin gelişme sürecinin ta-

mamlanması olarak anlaşılmalıdır. Yani özel mülkiyet gelişimini tamamlaması için, yürüyüşünü sınıfsız sömürüsüz topluma giden yolun başına kadar taşıması gerekiyordu ve bu oldu! Bu sürecin toptan sıçraması ve kendi üstüne devasa dönüşü olarak komünist toplum da özel mülkiyetin ve sınıflı toplumlar sürecinin kapısının kapandığın müjdesi olarak ses verir.

İnsanın esas olarak doğa ile mücadelede ve doğaya karşı yaşamda kalmanın zaferi olarak ilkel-komünal toplum; (olumlama) insanın insanla mücadelesi olarak sınıf mücadelesi ve üretim araçlarının özel mülkiyetine dayanan sınıflı ve özel mülkiyetçi sistemlerin süreci olarak köleci, feodal ve kapitalist toplum olarak inkar (sosyalist toplum geçiş sürecidir) ve insanın "insanla" savaşının tamamladığı, birbiriyle mücadelesinin zorunlu araçları olan devlete ve siyasal örgütlenmelere duyduğu ihtiyacı ortadan kaldırdığı ve bu araçların temeli olan özel mülkiyet sistemini tarihin derinliklerine gömdüğü ve doğanın yasalarına esas olarak egemen olmayı tamamlayarak, insanın evrenle mücadeleyi esas aldığı komünist toplum olarak inkârın inkârı sürecinin zaferi…!

Daha iyi anlaşılması için, daha da basit bir ifade ile tekrarlamak gerekirse, bir deyişle; toplumsal sürecin akışı içinde, doğada ve evrenin yaşam süreci içinde oluşu Marks, Engels ve Lenin tarafından doğrulanan "Yadsımanın Yadsınması" yasasının insanlık tarihindeki görünümünü: İlkel, "modern", ve insani; ya da doğal, sınıfsal ve komünal; insanın doğa ile mücadele süreci olarak komünal (olumlama), insanın sınıflara bölünmüş ve birbirleriyle mücadele süreci olarak sınıf mücadelesi (inkar) ve insanın hem kendisiyle, hem de doğa ile kardeşleşmiş olarak özgürlük ve bollukla dönüşü, özüne döndüğü komünist toplum.

Ya da daha anlaşılır olanı: Tarih öncesi, tarihsel süreç ve tarihin sonrası; işte olumlama, inkâr ve inkârın inkârı yasasının doğruluğu.

Sorunu böyle ortaya konduğunda Mao'nun yanılgısını olduğu gibi, "düzeltmeci"lerimizin ve "parantezci"lerimizin dogmatizmini görmek ve düzeltmek de kolaylaşır.

Mao, Aynı Konuşmasında Sentez'in Sözünü Ederken 'Tez, Anti-Tez'i Devre Dışı Bırakarak "Yadsımanın Yadsınması'nın Olmadığı"na Kanıt Sunmayı Tasarlamış Gibidir!

Mao'nun; "Bu şimdiye kadar kitaplarda hiç böyle konmadı. Ben de kendi kitaplarım da böyle ortaya koymuş değilim" derken düşüncede sıçrama anlamını yüklediği analiz-sentez yorumu da iki açıdan yanlıştır. İlki, doğada, tarihte ve toplumda insan aklını da içeren bir gelişme olarak gerçekleşen, olumlama, yadsınma, yadsınmanın yadsınması süreçlerini, "kabul etmeyerek" maddenin çelişki yoluyla kaydettiği gelişme süreçlerini görmekten kopmasıyken, ikincisi de bu nesnel olguları görmezden gelmenin düşüncedeki yansıması olarak tez, anti-tez olgusunu atlama üzerinden maddenin hareketini analiz ve senteze sıkıştırmasıdır. Mao, bu yorumuyla olumlama olan tez, anti-tez'i devre dışı bırakarak sadece "analiz ve sentez"i işlemesi, maddenin hareket süreçlerine ve ilk konumuna aykırı bir yaklaşımdır.

Aslında, gerçekten Mao'nun nasıl olur da böyle bir hataya düştüğünü anlamak güç olsa da, kendi ifadesiyle "ben de zaaflı bir insanım" demesi, bizim Mao'nun bu akıl karmaşasına ilişkin fazla bir şey söylememize olanak bırakmıyor. O büyük bir önder olduğunu, onu rehber alırken, eleştirel olarak almamız gerektiğini kendine bu bilimsel yaklaşımla zaten ortaya koymuştur. Yapacağımız şey, Mao'nun yanlışını düzeltmek ve onun rehberliğini perçinlemektir. Öyle anlaşılıyor ki Mao, evrende, doğada ve tarihte, çelişki'nin neden olduğu gelişme ve değişmenin sonucu olan şeylerdeki, büyük kendine dönüşü olan "Yadsımanın Yadsınması"nı göremediğinden tez, anti-tez, analiz ve sentezi de "üççülük" olarak değerlendirmiştir.

Hem bir gerçeklik olarak varlığı gözlemlenen, hem de" üççülük "olmadığı halde böyle görmekle "düşünce tutarlılığı" adına daha çok düşünce sürecinde anlaşılması kolay olan bu "üç evreyi" de ben-merkezci bir anlayışla "teklik" adına iğdiş etmiştir.

Anlayabildiğim kadarıyla Mao'nun bu hatalı yaklaşımının kaynağı kaygıdır. Sloganlaştırılmış bu görüşlerin Büyük Proleter Kültür Devrimi'ne olumsuz etkilerini, Mao'nun bu konuşmasının dışında fazlaca bilmediğimiz "ikinin birleşip bir olması" tezinin çürütülmesine duyduğu siyasal ihtiyaç Mao'yu öznelliğe itmiştir. Dünya komünist hareketinin Kruşçev merkezli Revizyonist kuşatmanın ciddi tehdidi altında olduğunu sadece fark eden değil, aynı zamanda bununla mücadelede enternasyonal proletaryaya önderlik etme sorumluluğunu üstlenmiş bir komünist önderin ve büyük sosyalist bir ülkenin felsefedeki bu yanlışını değerlendirirken bu koşulları unutmamamız gerekir. Modern revizyonizmin ideolojik felsefi mızrağının Yang- Sien-Çen adlı akademisyenin, "ikinin birleşip bir olması" tezinde ete kemiğe büründüğünü düşündüğünden, bu siyasal kaygı Mao'nun bu özensiz davranışının koşulunu oluşturmuştur. Ne var ki, Mao'nun karşı çıktığı gibi bir içeriği olmayan "ikinin birleşerek bir olması" süreci mekanik ve mücadelesiz bir birlik olmadığı gibi, kapitalizmden komünizme gidişte kaçınılması imkânsız görünen bir gerçekliktir. Ayrıca, tekrar etmek gerekirse, bu yasa Mao'nun çelişkinin özelliklerini tanımlarken altını çizdiği, çelişkinin özdeşliği dediği şeyle de doğrulanan bir durumdur. Çelişkinin özdeşliği, birin sonsuz ve geriye dönüşsüz bölünmesini değil, bir yandan da uygun koşullarda karşıtların birbirine dönüşünü; yani, çelişki halinin birlik yönünde devindirdiğini ve ikinin birleşip bir olmasının mümkün olduğunu, bölünme halinin birlik haline döndüğünü söyler.

Mao, bu "felsefi idealizmin", o koşullarda sınıf mücadelesini engellemek hedefli, Marksizm-Leninizm ile revizyonizmi bir arada tutmak amacıyla öne sürüldüğünü, bu sayede SBKP revizyonizmi ile ÇKP'yi, Çinli komünistler ile Li Siao Şi'ci revizyonistleri "birleştirmek" istediğini düşünmektedir. Henüz yeni başlattığı Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin daha başında ortaya çıkmış büyük kitle enerjisinin baş döndüren atmosferinde "bir ikiye bölünür" karşı tezinin o özgülde "yararlılığının" dayanak noktası bu güncel ve somut "ihtiyaç" olsa da, bu sloganının diya-

lektiğin kuralı haline getirilmesi, Mao'yu kendi felsefi bütünlüğü ile de bir çatışmaya sürüklemiştir. İlginç görünen, "bir ikiye bölünür; iki birleşip bir olmaz" şiarına rağmen, "her şeyi kapsayacak şekilde devrim" temel sloganı ile hayatın her alanında her şeyi ikiye bölmekle başlayan kültür devriminin, partide ve kitlelerdeki bölünme üzerinden biçimlendirilirken, mücadelenin parti ve kitlelerin daha ileri bir basamakta birliğini hedeflemesidir. Ve bunun özgün provası da "Şanghay Komünü"dür! Yang-Sien- Çen'in bu tezinin bir bakıma köken olarak "Yadsımanın Yadsınması"yla ilişkilendirilmesi anlamını veren bu yasanın reddi, doğru olmamıştır. Revizyonizmin bütün felsefi temelinin bu olabileceği iddiası tartışmaya değer bir iddia olmaktan öte, reddedilmesi gereken bir sapmadır.

Öte yandan Marks-Engels-Lenin, "Yadsımanın Yadsınması"nı, çelişki yasasına paralel bir kanun olarak görmedikleri gibi, Mao kadar, çelişkiyi diyalektiğin eksenine oturtmakta bir özen göstermemiş gibi dursalar da, "Yadsımanın Yadsınması"nın temelini bu yasanın oluşturduğu gelişme ve değişmede gördükleri kuşku götürmezdir. Şeylerin kendi özgünlüklerine bağlı olarak, çelişkinin neden olduğu bir dizi değişim dönüşümün yanı sıra, bir de her şeyin gelişimi ve değişiminin bir evreden sonra, başladığı noktaya "dev çapta geri dönüş yaptığını" söyleyen Lenin'in kendisidir. Bizim de bu söylenenlerden anladığımız "Yadsımanın Yadsınması"nın; şeylerin çelişki yoluyla kaydettiği gelişmenin bir evresinde, ilk baştaki kendisi olmayan kendisi olarak, ilk biçimindekinden daha devasa bir gelişme haliyle ilk halini anlamsız kılacak hiçlikte kendisini yeniden büyük var etmesidir.

Toparlarsak, "Yadsımanın Yadsınması" çelişki yasasıyla eşdeğer, yani onunla paralel işlevli bir yasa değildir. Aksine çelişkinin maddeye kazandırdığı devinimin sonucu olarak maddenin gelişiminde ulaştığı üstün durağın adıdır. Her şeyde bu yasanın varlığını görmek mümkün olduğuna göre ve "özel mülkiyet" de bir 'şey'se, bu şey'de de bu yasanın bu evresinin tamamlandığını görmek için, toplumların yaşadığı süreci beklemek gibi bir uzun

zamanı beklememiz gerekmiyorsa, kabahat Marks'ın değildir! Ve hatta ona ek örnekler de verebiliriz: Para-meta-para! ya da, Meta-para-meta; olumlama-yadsıma ve "Yadsımanın Yadsınması"ndan başka şeyi mi veriyor?

Bir Kez Daha Yadsımanın Yadsınması'nı Tanımlayalım

İlk görünmeleri, bir olumlama durumunda olan şeyler çelişmenin sürekliliği sayesinde biçim, boyut ve nitelik değişikliği yaşayarak çelişmenin tayin ettiği değişim süreci yoluyla "Yadsımanın Yadsınması" merhalesine varırlar. Bu gerçeklik, maddenin çelişme kadar kaçınamayacağı bir yasal zorunluluk olarak diyalektiğin kendi çelişmeli niteliğini, yeni bir evre olarak maddede yakalaması ve tamamlamasıdır. Basit bir formülasyonla, diyalektiğin özü karşıtlıksa ve maddedeki bu karşıtlık "teklik" zemininde, karşıtlıkların birbirleriyle mücadelesi sayesinde sürekliliğini sağlıyorsa, "Yadsımanın Yadsınması" da karşıtlık zemininde var olan maddenin, ileriye doğru yaptığı sürekli hareketinin bir aşamadan sonra daha üst bir seviyede kendine dönüşü olarak "huzur" bulmasıdır. Maddenin bu yasayla ortaya koyduğu şey, kendini eski olmayan kendisi olarak yeni bir biçimde tanımlandırması ve "var olan bir şeyin yok olmayacağı" doğrusunun maddenin hayatındaki ispatı olarak bu doğrunun evrensellik zemininde tamamlamasıdır.

Yadsımanın Yadsınması, Diyalektiğin İkili Halinin Maddede Bulduğu Biçimin İkiliği; Çelişkinin Çelişik İşlevini Tamamlama Evresi Olarak, Maddenin Yabancılaşma Üzerinden Daha Üst Bir Seviyede Kendini Yeni Baştan Olumlamasıdır!

Bu, diyalektiğin birbirine ters birlik özelliğinin, yani hem çatışmalı hem birlik halindeki maddeye verdiği hareketle, maddeyi halden hale soktuktan sonra gelişmenin bir sürecinde mücadeleyi "birliğe" sıçratması olarak kendi kendini tamamlamasıdır. Matematikteki gibi "sağlama" yapması, çelişmeli sürecini yeniden

kurulmuş olan gelişme üzerinden birlik sürecine vardırmasıdır. Bugüne kadar çelişmenin "birlik ve mücadele" halinden çelişmenin sadece "bölücü" işlevinde takılı kalanların sorunu anlaması zor olsa da, maddenin geçmişine duyduğu bu "özlem'e" dönüşü diyalektik bir zorunluluktur. Maddede mücadele hali, maddenin karşıtlık zemininde birliğini koşullamasından hayat bulduğu için çatışma, şeyleri olumlandıkları anın karakterine yüksek bir gelişkinlikle dönüştürme işleviyle yüklenmiş olarak devinir ve tanımlandığı madde her ne ise onda kendi karşıtlığına yeni bir içerikte hayat vermek üzere onun yeni ve nitel tipteki birliğini sağlayarak "Yadsımanın Yadsınması"na dönüşür. Başka bir ifadeyle madde, ilk var olma halinin ömrünü tamamladığında, bulduğu ölüm onun yokluğu değil, daha üst bir basamakta yani bir biçimde olumlanarak "Yadsımanın Yadsınması"nı gerçekleştirir.

Bu, canlılarda genetik devamlılık, (Osman ve Hatice'nin birer evlat olarak doğduktan sonra on tane kız ve oğuldan oluşan evlat kümesinin anne-babası olarak doğaya karıştığında, evlatlarının Osman ve Hatice olmayan Osman ve Haticeler olarak genetik devamlılığı yoluyla onların varlığını başka bir biçimde sürdürmeleri gibi) bitkide tekli çoğalma ve çoklu ürün ve yeniden tekli çoğalma; evrende fiziksel teklikten çoğula ve kara delikler yoluyla yeni bir birliğe geçiş biçiminde gerçekleşmektedir.

Ve nihayet tüm canlılar doğanın emilimi sayesinde var olurken, doğadan gelirler, doğaya karşı dururlar ve doğanın bağrına dönerlerken de bu yasaya uyarlar: "Yadsımanın Yadsınması"!

Bitirirken son sözü Engels'e bırakmak onun hepimizdeki hakkının gereğidir:

"Yadsımanın Yadsınması"... Eskinin daha yüksek bir aşamada yeniden üretilmesi olan ve geçmiş karşısında teorik vargısını bilimsel sosyalizmde bulan modern materyalizmdir." [38]

DİP NOTLAR

(1) Kaypakkaya'nın ML'yi kurma sürecinde, kullandığı formülasyon "Mao Zedong Düşüncesi"(MZD) şeklindedir. Okuyucu bu belgeyi incelerken bu çalışmada "Maoizm" olarak ifade ettiğimiz şeyin Kaypakkaya mirasçılarının da 1993 tarihine kadar bu kavramı kullandığını akılda tutmalıdır.

(2) Mao'nun önderliğindeki Çin Halk Cumhuriyeti hiç tereddüt etmeden, içinde yirmi yıllık devrim sürecinde sağ kalabilmiş aile fertlerinden tek erkek evladı olan oğlu Anying Mao da dâhil, bir milyonu aşkın Çin halk evladını Kim İl Sung'un önderlik ettiği özgürlük savaşına katılmak üzere Kore'nin emperyalizme karşı direniş mevzilerine yatırdı. İki yıl sonra Kuzey Kore'nin özgürlüğüyle sonuçlanan savaş bittiğinde enternasyonal sorumluluğun Çin halkına faturası, 400 bin yaşamın feda edilmesi ile sonuçlanmıştı. 1951 yılının başında Pekin'e Mao ile görüşmeye gelen Kore'deki gönüllü birliklerin komutanı Peng De Huay, Mao'ya "oğlunu koruyamadığı" için üzüntülerini sunduğunda Mao, "devrimci bir savaşta, daima bir bedel ödersin. Anying binlerce kişiden biriydi. Benim oğlum olduğu için bunu özel bir olay olarak görmemelisin" diyordu. Çin devrimci halkı en büyük emperyalist haydut olan ABD ile doğrudan bir savaştan da zaferle çıkarken kendine olan güveni büyük bir coşkuyla pekiştirmişti.

(3) İşgal ordularının Vietnam halkının bu destansı direnişi karşısında peş peşe yaşadığı yenilgi derinleşirken, Kaypakkaya Diyarbakır'da

Pentagon yetiştirmesi işkencecilerin karşısında; kesik ayak ve el parmaklarının acısına aldırmadan, uğrunda tutsak düştüğü inanç ve amacına duyduğu öz güvenle "esasen biz komünistler..." diye başlayan direnişini sergilerken Saygon zindanlarındaki direnmeyi düşlediği ve Vietnam ulusal kurtuluş mücadelesinin bütün hızıyla zafere doğru ilerlediğini duyumsadığı muhtemeldi. O görememiş olsa da onun katledilişinden iki yıl sonra ABD işgal orduları Vietnam topraklarını terk edip gerisin geri gittiğinde kendi tarihinin en unutulmaz yenilgisiyle birlikte hafızalara "Vietnam Sendromu" adıyla yazılacak bir travmayı da Vietnam direnişinden armağan olarak Amerikan ruhuna taşımaktan kurtulamadığı, Kaypakkaya'nın mirasını sahipleneceklerin tecrübesine devrolundu.

(4) Bu gerçeklik Kaypakkaya'nın yazılarında da çok açıktır. O tutsak düşene kadar hiçbir yerde "partimiz" kavramını kullanmamış aksine, "Hareketimiz'in Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin ürünü olduğu belirtilmeliydi" demesinden de görüleceği gibi hep "Hareketimiz" tanımlamasını kullanmıştır.

(5) Çarpıcı bir örnek olarak I. MK'nın Parti Yayın Organı KOMÜNİST'in ilk 7 sayısını içerikleriyle birlikte planlaması gibi...

(6) Bkz ML II. Konferans Raporu

(7) "... bu tespit yanlış bir anlayışla tespit edilmesine rağmen, o tespit edildiği dönemdeki objektif şartlara uygundu ve o dönemde geniş yığınlarla bağ kurmanın mücadele biçiminin taktik olarak barışçıl mücadele olmasını gerektiriyordu." Bkz., ML II. Konferans Kararları

(8) ML hiçbir zaman bu çelişmeyi irdelemedi. Bu çelişmeyi farkeden önderler de, ML'nin ufkunu açmaya yarayacak bir çabanın içine girmeye kendini muktedir görmedi. Hatta, daha sonraki birkaç yıl içinde tutsaklık süreci bitip dışarı çıkan, çıkana kadar "fahri üye" sıfatını koruyan iki kişiden biri, tutsaklık yılları boyunca ütopyasını dolduran partiyle doğrudan ilişki koşullarını bulduktan sonra da, gördüğü partinin aynı olmadığını görünce bocalamasını gizleyemedi. İçerideyken partiye ideolojik, teorik önderlik ettiği halde, dışarı çıktığında yüz yüze geldiği gerçeklikten dehşete kapılmışcasına, partiden örgütsel olarak uzaklaşmayı seçti. Daha sonra yazdığı bir makalede, kendisiy-

le örgütsel ilişkiyi sağlayan iki kişiden birini, "yana bakan" diğerini "yere bakan" tarifi içinde, betimlerken eleştirisini mesaj üslubunda ortaya koyduysa da, bu yöntem de örgütü uyandıramadı! Oysa bu makale ML kadrolarının önderlik tarzını ortaya koyuyordu. Yüz yüze oldukları gerçekleri görmeyen, dinlemeyen, hissetmeyen; tek yanlı, somut durumumu anlamaktan uzak, birbirinden kopuk ve ufuk çizgisini yitirmiş başını yukarı kaldırmayı unutmuş... Bu önderlik tarzı kurucusu oldukları ve içerden önderlik yaptıkları parti ile dışarı çıktıklarında gördükleri parti gerçekliğinin birbirine tezat olduğunu tanımlıyordu. Kapasiteleri ve tecrübeleri yetmediği kararına vardırmış olacak ki, makale sahibi önder kadro, "maddeyle" ilişki içinde, onun nesnel ruhu tarafından biçimlenme sürecine girmektense "dışarıdan etkiyle" dönüştürme yöntemini seçti. Oysa ML'nin örgütsel varlığı içinde faaliyetini sürekli kılan tutsaklık yaşamış ikinci kuşak ML kadroların içeriden çıktığında, birincilerin tersine davranıp "önderlik" pozisyonlarını korumaları, birincilerin verdiğinden daha ağır zararlar vermesine neden oldu. İçeriden dışarıyı yönetmek nasıl bir tek yanlılıksa, içeriden çıktıktan sonra kendi eseri ile yüzleşmede objektif davranmayı başaramayan kadroların, dışarı çıkarak yönettiği örgütü, içerideyken tasavvur ettiği örgütmüş gibi yönetmesi de aynı tek yanlılıktır. Ve hatta birincilerin bu çelişmede, örgütten kopmakla bulduğu "çözüm" parti maneviyatında yarattığı düş kırıklığıyla çerçevelenirken, ikinciler buna örgütsel ve ideolojik yıkımı da ekleyerek ML'ye daha ağır zarar vermiş oldular. Başka bir ifadeyle, birinci kuşağın tutsak önderleri dışarı çıktığında buldukları partinin, içeriden gördükleri partiye benzemediğini anlayıp objektif bir bakış açısı yakalarken, örgütü, olması gerekene doğru değiştirmeye çaba harcamak yerine, buna güçlerinin yetmediği sonucuna vararak onu terk etmekle, kendilerine ML kitlesinin manevi mevkiinden düşürme oranında zarar verdiler. Ancak, ikinci kuşağın tutsak önderleri tutsak düştüklerinde bıraktıkları parti ile uzun yıllar sonra çıktıklarında buldukları partinin aynı olduğu kabulü üzerinden, onunla ilişkilenip önderlik ettiklerinde, birincilerin gösterdiği bilimsel izleme ve inceleme tutumunu göstermedikleri gibi, yıllarca 12 Eylül zindanlarının ağır koşullarında ilişkisiz, kitlelerden uzak, temel ve güncel bilgi akışıyla bağlantısız kalmanın yarattığı zaaflarının fark edilmesi bir yana, onların saklanması üzerinden önderliğe oturarak parti ve ideolojinin

normları yerine, zindandaki statülerinin alışkanlıklarıyla önderlik "kudretini" birleştirmekle daha ağır tahribatlar yarattılar.

(9) Bir açıdan ML tarihinde "örgütsel kaos" olarak da yaşanan bu sürecin derli toplu bir ortaya koyuşunu burada yapmanın iki açıdan bir yararı olmayacaktır. Birincisi, bu çalışmadan önce ML tarihinin ilk ve –şimdiye kadar tek olan- derli toplu bir incelenmesini yapan MKP'nin "ML muhasebesi" bu süreci detayları ile içerdiğinden ve bu belgeye, isteyen her okuyucunun kolaylıkla ulaşma imkânı bulunduğundan bu gereksiz bir tekrar olacaktır. İkincisi de, bizim yöntemimiz MKP'nin ML'nin Muhasebesi"ndeki yönteminin aksine; ML'yi bugünkü duruma getiren ideolojik –siyasal- örgütsel sapmaların incelenmesi ve tanımlanması yöntemini içerdiğinden, yaşanmışlığın detaylı ortaya konuşundan çok doğrudan bize öğretmenlik yapacak nedenler üzerinden sonuçlara varmayı tercih etmekteyiz.

(10) Fakat konferansdan hemen sonra ikinci MK'nın hiçbir üyesine önderlikte yer vermemiş olması ve bunun ML'nin hafızasında yarattığı boşluğun kayda değer bir tasfiyecilik örneği oluşturduğunu not etmekle yetinelim. Bizim kastımız sadece ML hukukuna uygunluk bağlamındadır.

(11) Bu tanımlama. Bir MK üyesinin bu soruna ilişkin MK'nın tavır takınmasını talep eden mektubunda kullandığı tanımlamadır.

(12) Hatta IV. Konferans, Deng Siao Ping pragmatizmine taç giydirecek bir aymazlıkla III. Konferans önderliğini "ML" olarak ilan etti ve kendisini de "IV. Konferans'ın ML tarihinde ayrılığın olmadığı tek konferans" olarak değerlendirerek III. Konferans'ın ödüllendirilmesine ortak oldu.

(13) Fakat NT'nin, bu şerhi düşerken de aslında ne düşünüp planladığı üzerinde düşünmek de tarihe kalmıştır!

(14) Şunu da ifade etmek gerekir ki, kendisine verilen görev, örgütü merkezileştirmek olsa da, KK'nın kongreyi gerçekleştiremeden katledilen Kaypakkaya'nın bu hedefini hukuksal bir zemine oturtmak çabası tümüyle hukuksuz değildir. Çünkü ML'nin asıl hukuku I. yenilgi sonrası oluşmuş ve ancak I. Konferans'da ilk biçimini almıştır. Bu nedenle o süreçte KK'da yer almış herhangi bir kadro Kaypakkaya'nın

görüşleri de olsa örgütün siyasal görüşleri olacak belgeleri tartışma hakkına sahiptir. Ki zaten bu görüşlerin tartışılma sürecindeyken yenilginin alınmış olması gerçekliği bu hakkın kullanımına uygundur. KK'nın oportünizmi kendisine verilen görev örgütün merkezîleştirilmesiyle sınırlıyken İK'nın görüşlerini kitle önünde tartışmaya açarken amaçladığı şeyin, aslında kendisinin yaratmadığı bir hareketin kitle temelini kendi görüşleri üzerinden ele geçirmeye çalışmasıdır. Kabul etmek gerekir ki, bölgesel dönemin koordinasyonunu sağlamak ve hareketi partileştirmek üzere yola çıkan bir komitede düşünsel krizin engellenemez olmasında İK'nın görüşlerinin henüz kongre iradesini almamış olmasın payı büyüktür.

(15) *1981'den, bu çalışmanın bittiği 2012'ye kadar "yapıldı" denen iki soruşturmaya rağmen ML' nin kamuoyunun aklında ve vicdanında bu soruşturmaların sonuçları bir yere oturmamış, bizzat bu süreçte tutsak olanlar bile soruşturmanın yöntemi kadar raporların içeriklerini de inandırıcı bulmamışlardır. Hatta Süleyman Cihan'ın katledilmesinden sonra bu tarihin sahiplerinden biri olan MKP' nin 22 yıl sonra bu olayı ayrıca bir başlık altında ele alması bir şey olsa da aynı çözümsüzlüğü sürdürmesi yaraya tuz etkisi yapmıştır. ML'nin genel ideolojik şekillenişinin dogmatik ve kaba inceleme yöntemi MKP'yi de tıpkı ML'nin yaptığı gibi "fiziki" kanıtın olup olmaması kıstası üzerinden çakılı bırakmıştır. MKP Muhasebesi, Cihan'a "yem" olarak gönderilen, "Bugün beni bıraktılar. Ben şimdi babamlara gidiyorum. Büyük ihtimalle beni yem olarak saldılar. Sakın beni arama" içerikli nota Süleyman Cihan'ın gitmesi ilkesizliğini ön plana çıkarmıştır. Açıkça söylemek gerekir ki Süleyman Cihan'ın buradaki ilkesizliği kuşku götürmezdir ve bu eleştiri kendi başına doğrudur. Ama ortada bir parti sekreterinin katledilmesi vardır! sorunun püf noktası burasıdır. Yem için çıkarıldığını bilen birinin gönderdiği notun, götürenin izlenmesi üzerinden S. Cihan'ın tutsak edilebileceğini, yani notun içeriği değil, o notu götürenin S.Cihan'ı gösteren işaret parmağı işlevini gördüğünü akıl etmemişlerdir. Daha da önemlisi şudur S. Cihan, onun kişilik çözümlenmesi üzerinden yani, onun neye karşı nasıl davranacağı ne yapıp ne yapmayacağının çözümlenmesi üzerinden ve bu çözümlemeyi yapanın veya yapanların rolünün saklanmasını başaracak bir yöntem üzerinden tutsak düşmüş ve katledilmiştir.*

Bu çok açık gerçeğe rağmen S.Cihan'nın tutsaklığında ihanet yoksa (dikkat edilsin, ÇÖZÜLME değil) yapılacak şey bugüne kadar ki tüm "ihanet" nitelemelerini çöpe atmaktır!

Evet, S. Cihan geri gelmeyecektir; bu tamam. Ama bu ihanetin öznelerinin bu ağır yükü hafifletmek, parti kamuoyunun yüreğindeki kuşkuyu gidermek ve ML' nin bu konulardaki dogmatik bakış açısını bilimselleştirmeye hizmet edecek imkânları vardır. Başka bir değişle tarih onlara dogmatizmin ve kaba materyalizmden yararlanmanın fırsatlarını sundu, ihanete rağmen yaşadılar. Onlar da tarihe böylesine tarihi bir olayda bir ihanetin nasıl soyutlanabileceğini somutlayarak sınıf mücadelesi yürütenlerin bakış açısının düzeltmelerine katkı sunarak ve **tarihe özürlerini bırakıp yaşama borçlarını ödesinler.** Bir başka ifadeyle bu ihanetin öznesinin, S. Cihan'ın yaşamını verdiği amaca sunacağı katkıyla, hiç olmazsa onun anısıyla ahlaki barışma olanağı hâlâ vardır. Yapılacak şey bu olayın "soyut" yüzünü somutlamak, kurgulamanın nasıl inşa edildiğini ortaya koyarak ML'nin duyarlı kitlelerinin vicdanındaki ışıksız sahayı aydınlatsınlar. Şunu da belirtmek gerekir ki bu çalışmanın ortak aklı açısından, bu sorun siyasal ve hukuksal olarak güncelleştirilecek bir sorun olmaktan çıkmıştır. Hiçbir şey bizi bu anlamlar üzerinden geriye doğru bir çabaya çekecek cazibede değildir. Bizim ilgi alanımız tamamıyla düşünce tarzını bilimsel kılmaya doğru bir çaba ve bu çabaya yarayacak katkıdır.

(16) III. Konferans arifesinde örgüte bilgi, görüş, ve önerilerini aktarması hayati önemde değerli olacak olan bu statülerini yitirmiş kadrolar, genellikle işkencede çözülmüş olmaları nedeniyle parti üyesi sıfatını yitirmiş olsalar bile, hapishane sürecinde örgüt disiplini altında ve direniş zemininde kalmakta tereddüt etmeyen devrimcilerdi. Bunlar, hapishane önderliğinin görevlendirmeleri çerçevesinde, hapishanedeki örgüt kitlesinin siyasi ve ideolojik eğitiminde gerekli olan birçok konuda makaleler yazan, ve örgütün mahkemelere sunduğu siyasi savunmaların ağırlıklı bölümlerini de yazan, içlerinde parti önderliğinde yer alan kadroların bulunduğu bir kesimdir.

(17) Oysa çok fazla dışarıya ve uzağa gitmeden kendi çelişkin yaklaşımlarımızdan da öğrenebilirdik. Örneğin ML'nin hemen tüm konferanslarından sonra girilen yönelim bunun en açık örneğidir. "Eski-

lere gitmek onları tekrar saflara katmak" adeta her konferans sonrası süreçlerin klasiği gibidir. Bir "toparlanma taktiği" olarak gerçekleşirken bu durum hâlâ değişmiş değildir. Saflardan ayrıldığı halde bir süre sonra tekrar saflara katılan sayısız örneğimizin "sözü edilmeye değmese" de 1980'lerin başında GKK adıyla ML'den koparak "birin ikiye bölmesini" sağlayan GKK'nın 1982'de yeniden ayrıldığı yere dönüşü bir örnekti, ama tek değildi. Dahası da peşi sıraydı: ML de 1987'de "DABK-KONFERANS" adıyla bir kez daha ayrılık yaşamış ve "bir ikiye bölünmüştü". Ne var ki bu bölünmeden doğan "parçalar" beş yıl ayrı kaldıktan sonra yeniden "birleşip bir olurken" birlik, ayrılığın nedenlerine ilişkin tek bir söz dahi etmeden gerçekleşiyordu. Bu olgulara rağmen, pratikteki tutumumuzla zihni şekillenişimiz arasındaki çelişmenin, "bir ikiye bölünür, iki birleşip bir olmaz" Maoist önermesiyle ilişkisini kuramadık.

(18) Bu şiarı benimseyen ML'nin "bir" olarak algıladığı şeyler de, "iki" olarak algıladığı şeyler de hem maddi hem felsefi olarak sorunlu bir algılayıştır. Bu sorun halinin en dolaysız görünümü ayrılıklara ve birliklere karşı yaklaşımda mevcuttur zaten. Bu örnekler muhasebemizin örgütsel süreçlerini ele aldığımız bölümlerde yeterince gösterildiği için bu bölümde ayrıca ele almak bir tekrar olacaktı.

(19) Burada iki kişiyi ve iki inceleme kitabını anımsamakta yarar var. İlk kişi, yaşamını TKP/ML saflarında devrime adamış olan ve hala hazırda da hapishanede bulunan Halil Gündoğan ve kendisinin çalışması olan "Mao Zedong..." adlı kitaptır. Bu çalışmada Halil, bu çelişmeye dikkat çekse de sonunda vardığı nokta, özetle; Engels ile Mao Zedong'un arasında bir çelişme olmadığı, sadece farklı cümlelerle ifade etmekten kaynaklı bir anlaşmazlık olduğu, yönündedir. İkinci kişi ise, aynı zamanda İşçi- Köylü Gazetesi'nin yazarı da olan Ferhat Ali'dir. Halil'in aksine Ferhat Ali'nin, konusu felsefe olan bir çalışmayı kitaplaştırdığı halde, aynı zamanda yazarı olduğu gazetenin sayfalarında gerçekleşen bu çelişmeye ilişkin bir şey söylememiş olmasının kendisi de başlı başına dikkat çekici bir çelişkidir. Ya da belki bu yazarın ML'yi özellikle dogmatik çerçevede hapis tutmak ülküsüne uygundur.

KAYNAKÇA

[1] İbrahim Kaypakkaya Seçme Yazılar

[2] MKP Muhasebe sf 69

[3] Bkz I. Konferans Kararları

[4] MKP Muhasebe: sf 118-119

[5] Tarihi Muhasebe

[6] Bkz II. Konferans Raporu

[7] Bkz II. Konferans Raporu

[8] Bkz II. Konferans Raporu

[9] TKP/ML III. Konferans Kararları

[10] TKP/ML III. Konferans Kararları

[11] TKP/ML III. Konferans Kararları

[12] MKP Muhasebe sf 560-561

[13] Bkz. 1992 Birlik Komisyonu Raporu

[14] Bkz. I. OPK Kararları

[15] Bkz. I. OPK Kararları

[16] Bkz. TKP(ML)'den Maoist Komünist Partisi'ne, Bu Tarih Bizim; Kardelen Yayınları MKP Muhasebe sf 599

[17] Bkz. I. OPK Kararları

[18] Ali Taşyapan, 'Kaypakkaya İle Birlikte"

[19] Bkz. TKP/ML VIII. Konferans Raporu

[20] Bkz. , 'Felsefe Meseleleri Üzerine Konuşma": "Bir İkiye Bölünür, İki Birleşip Bir Olmaz; Analiz-Sentez, "Yadsımanın Yadsınması Yoktur" tezlerinin işlendiği makale. Bütün Eserler. VI. Cilt

[21] Aleksandr Septun, Diyalektiğin Kategorileri Ve Yasaları, Yordam Yayınları, s. 318

[22] Age, s. 319

[23] Bkz., "Yadsımanın Yadsınması" başlığı altında gösterilmiş örnekler

[24] Mao Zedong. Felsefe Meseleleri Üzerine Konuşma, VI. Cilt

[25] Bkz. , 'Felsefe Meseleleri Üzerine Konuşma":"Bir İkiye Bölünür, İki Birleşip Bir Olmaz; Analiz-Sentez, "Yadsımanın Yadsınması Yoktur" tezlerinin işlendiği makale. Bütün Eserler. VI. Cilt

[26] Seçme Eserler. VI. Cilt s. 327

[27] MKP Muhasebe Belgeleri, s. 157

[28] İşçi Köylü Gazetesi 10–23 Ekim 2003 sayısı s. 3

[29] Anti-Dühring, s. 226

[30] a.g.e, s. 231

[31] a.g.e, s. 240

[32] a.g.e, s. 242

[33] Lenin, BİİAG, s. 263

[34] Lenin "Bütün Eserler". Cilt.22, s. 310

[35] Aleksandr Septun. Diyalektiğin Kategorileri ve Yasaları, s. 362

[36] a.g.e, s. 363-364

[37] a.g.e, s. 346

[38] Engels, Anti Duhring,s. 525

KISALTMALAR

BPKD : Büyük Proleter Kültür Devrimi

ÇKP ; Çin Komünist Partisi

SSCB : Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

SBKP : Sovyetler Birliği Komünist Partisi

MDD : Milli Demokratik Devrim

TİP : Türkiye İşçi Partisi

KK : Koordinasyon Komitesi

MKP : Maoist Komünist Partisi

YD : Yurdışı

YDB : Yurdışı Bölgesi

ML : Marksist-Leninist

HS : Halk Savaşı

İK : İbrahim Kaypakkaya

DHD : Demokratik Halk Devrimi

MK : Merkez Komitesi

KÖK : Konferans Örgütleme Komitesi

DABK : Doğu Anadolu Bölge Komitesi

GSHD : Gerilla Savaşına Hazırlık Devresi

OPO : Ordu Parti Organı

OPK : Olağanüstü Parti Konferansı

GKK : Geçici Koordinasyon Komitesi

GBMK : Geçici Birleşik Merkez Komitesi

ÖO : Ölüm Orucu

TİİKP : Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi

KP : Komünist Partisi

TDH : Türkiye Devrimci Hareketi

ABK : Alt Bölge Komitesi

AK : Askeri Komisyon

KBK : Kürdistan Bölge Komitesi

CHP : Cumhuriyet Halk Partisi

DP : Demokrat Parti

Büyük Proleter Kültür Devrimi, tarihte o güne kadar benzerine rastlanmamış yeni tipte bir devrimdi. "Herşeyi kapsayacak şekilde" ifadesiyle hedefi belirlenen ve aşağıdan yukarıya doğru yeni baştan tasarlanan bu devrimin başında da yine Mao Zedong vardı. Sosyalist sistemin başındaki kişi olarak Mao; kendi devlet aygıtını "bombalaması" için kitlelere çağrı yapıyordu. 1949'da yeni demokratik devrimle konum değiştiren Çin, işçi sınıfı ve emekçi halkı, bu kez de yönetenlerin ideolojik konumlarını değiştirtmek üzere ayağa kaldırılmıştı. Mao'nun bu devrimdeki amacı, eskiye ait ne varsa ve eskimekte olan ne varsa bunların bilinçlerdeki iktidarına son vermekken, siyasal iktidar inşasını halk yığınlarının davranış kültürüne dönüştürmek üzerinden komünizm ideolojisini iktidarlaştırmaktı.

KARDELEN
YAYINCILIK

9 786056 760907